F. Paludan-Müller

Fire Digte

Dandserinden

GYLDENDALS BIBLIOTHEK

FR. PALUDAN-MÜLLER

FIRE DIGTE

SAMT

DANDSERINDEN

KJØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG

FR. BAGGES BOGTRYKKERI

1900

Fire Digte. Efter „Poetiske Skrifter“ af Frederik Paludan-Müller, VI—VII Bind (1879).
Dandserinden. Efter „Poetiske Skrifter“ af Frederik Paludan-Müller, II Bind (1879).

Fr. Paludan Müller

FR. PALUDAN-MÜLLER

FIRE DIGTE

KJØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN)

1899

FR. BAGGES BOGTRYKKERI

INDHOLD

BENEDICT FRA NURSIA

OG HANS AMME

I

Hvor er Scenen? I Campagnen!
I den Romerske Campagne,
Den saa vidt udstrakte Slette,
Som omgiver Verdensstaden,
Og som selv igjen begrændses
Af de blaa og fjerne Bjerge,
Fra hvis Høider Aniofloden
Strømmer ned med sine klare
Bølger mod den gule Tiber,
For i Løb med den at gjæste
Dronningen blandt Jordens Stæder,
Det udødelige Rom.

Men naar Scenen er Campagnen,
Hvilken Tid af Roms Historie
Føres frem da her paa Scenen:
Kongedømmets, Republikkens
Eller Keiserdømmets Tider?
Ingen af dem! Heltelivets,
Frihedslivets, Herskerlivets
Gyldne Tider ere svundne:
Rom, det gamle, som med Sværdet
Kued Verden, er ei meer, og
Rom, det nye, som i Kraft af
Korset og Sanct Peters Nøgler
Holdt i Ave Folk og Fyrster,
Er endnu ei til, men spirer
Bag det dunkle Fremtids-Dække.
Det er Tiden mellem begge:
Folkelivets Nat og Dæmring
Efter Oltidssolens Nedgang,
Dog med Glimt af Morgenrøden:
Tiden, da Italiens Hersker,
Gotherkongen i Ravenna,
Skaffed Fred og skabte Orden
Af hensvundne Tiders Chaos;
Tiden, da den sidste Rest af
Hedenskabets Sæd og Skikke
Gjorde Plads for Christendommen,
Alt i Secler kjendt og lært.

Altsaa Blikket til Campagnen!
Der lad Øiet følge Veien,
Lige fremad, over Sletten!
Sletten rundtom ligger øde,
Ubebygget og udyrket,
Opholdssted for store Oxer,
Drivende omkring i Flokke,
Hvor dem Næring Græsset byder.
Sjelden her en Stemme lyder,
Menneskeforladt er Egnen,

Hvor i Ly af Oldtidsmindets
Sunkne Mure Bøflen græsser,
Faaret tripper, Lammet bræger.
Hist og her kun sees en Jæger,
Som, med Buen spændt, forfølger
Haren i dens Flugt til Leiet;
Hist og her en mosdækt Hytte,
Støttet mod en knudret Steeneg,
Viser Faarehyrdens Bolig;
Hist og her en Røg opstiger,
Drager Øiet mod det fjerne
Landskabs Eensomhed og Stilhed.
Men trods Egnens øde Vildhed,
Af Naturen rigt dog smykket
Er den bjergomkrandste Slette:
Græsset spirer, Blomsten dufter,
Dyret, under Løb og Springen,
Boltrer sig paa Grønsværtæppet;
Tusind muntre Fugle kviddre,
Medens summende Insecter
Røre deres gyldne Vinger
I den varme Luft, der livnes
Af den straalende Aprilsol.
Solbelyst Campagnen ligger;
Meer og mere skraa dog falde
Solens Straaler ned paa Veien,
Der fra Rom til Tibur fører,
Hvor et Tog af tre Personer
Nu i Stilhed drager frem.

Henad Veien følg med dem!
Paa det hvidgraa Æsel rider
I Matronedragt en Kvinde,
Med et venligt, aabent Ansigt,
Trivelig og frisk af Farve,
Midt imellem ung og gammel,
Fra hvis Solhat Baandet flagrer,
Hvergang, dreiende sin Nakke,
Med Behag omkring hun skuer
Og i fulde Drag indaander
Foraarsluftens friske Balsam.
Bagved hende, men i Frastand,
Paa et Muuldyrs Ryg — belæsset
Med en Tværkurv — høit sig gynger
Æseldriveren, hvis gamle
Hoved skjules fast af Hattens
Brede, dybt nedslagne Skygge.
Langsomt ridende, han drager
Efter sig et andet Muuldyr,
Hvoraf nylig steg den unge
Rytter, som er vandret forud.
See ham hist, tilfods paa Veien!
Huen paa de brune Lokker,
I sin hvide Lærredskittel,
Med en Læderrem om Livet.
Rank og tynd og fiin af Bygning
Langs med Sporet frem han skrider.
Til Matronen ham indhenter.
Kun et Øieblik han standser,
Saa igjen han skrider fremad,
Vandrende ved Kvindens Side,
Hvilende sin Haand paa Sadlen,
Medens hendes Blik med Ømhed
Dvæler ved hans Træk og Skabning.
Synet vel maa Hjertet glæde!
Fra hans klare, dybe Øine,
Fra det fine Ansigt lyser
Frem en ædel Aand, og herligt
Svarer Legemet til Sjælen.
Halv et Barn og halv en Yngling
(Fjorten Aar han netop fylder)
Skrider her han frem paa Veien
Mod Sabinerlandets Bjerge,
Mod sin store Fremtidsskjæbne,
Riig paa Daad og fuld af Savn.

Spørges om den Unges Navn,
Benedict da lyder Svaret,
Benedict fra Staden Nursia.
I sin Barndom med sin Amme
Sendt til Rom for at optugtes,
Har fra den Tid fjernt fra Hjemmet,
(Skilt fra Fader som fra Moder)
Under Ammens Røgt og Pleie
Han i Verdensstaden levet
Og forsøgt dens Viisdomsveje.
Kirkens Sol, som ham bestraaled,
Har hans Hjerte gjennemglødet.
Lærdom af de gamle Skrifter
Har i Skolen han indsuget.
Daglig mødende ved Skranken,
Har han Talens Kunst studeret;
Og i Vaabenlegen ofte,
Som hans ædle Byrd det sømmed,

Modets Prøve har han aflagt.
Dog, fra Vaabenlegens Bulder,
Som fra Skranken, Skolen, Kirken,
Vendte hver Dag han tilbage
Til sin Ammes aabne Arme.
Altid trofast holdt de sammen,
Just som her de sees paa Veien,
Hvor hans Øie søger hendes,
Mens til ham hun taler nu:

Ammen.

Et velsignet Veir, min lille
Benedict! og et velsignet
Mildt og klart og yndigt Foraar!
Her paa Landet ud at tage,
For din Fødselsdag at feire,
Ret var et velsignet Indfald.
Men det er da intet Under,
At Velsignelse dig følger
Og dig Held og Fryd beskærer,
Da det Navn, som selv du bærer,
Den Velsignede betyder.

Benedict.

Meest, Cyrilla, nu mig fryder
Synet af de nære Bjerge,
Hvor den solforgyldte Fjeldkam
Os en deilig Aften lover.
Lykken tog vi med paa Reisen,
Den har fulgt os Dagen over.
Gamle Markus spaaede rigtig,
Da saa tidlig han imorges
Mulerne trak frem for Døren.
Skyen, som med Regn os trued,
Førtes hurtig bort af Vinden;
Smukt blev Veiret, og din lange
Middagssøvn i Hyrdens Hytte
Kom i Heden os til Nytte.
Styrkede ved Gedemælken,
Dobbelt rask saa drog vi fremad,
Og nu ligger Maalet for os,
Maalet, som vi længtes efter:
Tibur med sin Krands af Bjerge,
Dunkelblaa med Guld paa Toppen,
Halv i Lys og halv i Skygge.

Ammen.

End til dem vi har et Stykke;
Med jeg godt forstaaer din Længsel.
Træt og kjed af Skolens Fængsel,
Af den Læsen og Studeren,
Som har gjort dig saa alvorlig,
Ud fra Byen nu du higer,
For paa Landet og i Frihed
Skolestøvet af at ryste.
Benedict sig frit kan trøste,
Løn for Fliden vil han høste!
Naar vi først har Fødselsdagen
Paa det høie Viinbjerg feiret,
Og vi vel er inden Døre
Hos vor Vært, den rige Bonde,
Tænker jeg, at der en Stund vi
Ophold ta'er som sidste Sommer:
Da du nyde kan din Frihed
Liig et Kid, naar det fra Stalden
Ud paa Græs i Vaaren kommer;
Da kan Viingaardsmandens Sønner
Du i Marken gjøre Selskab,
Søge Fuglereder med dem,
Hjelpe dem at vande Heste,
Drive Bondens Kvæg paa Engen,
Gaae ham selv tilhaande, naar han
Poder og beklipper Ranker,
Og naar Jagt der bli'er i Dalen
Efter Harer og Kaniner,
Følge Jægerne med Buen.
Men er Dagen ved sin Nedgang,
Er den stærke Hede svunden,
Som mit Hoved godt ei taaler,
Da vil du og jeg spadsere,
Medens Aftenrøden straaler.
Da vi gaae fra Bondens Have,
Hvor ifjor saa tidt vi vandred,
Bag om Bjerget ned til Kløften,
Hvor i Dybet Fossen bruser.
Der vi ved Kastanietræet
Træde nær den sorte Fjeldvæg,
Hvorfra Flodens hvide Vandstrøm
Under Larm og Tordenbulder
styrter sig i Klippehulen
Og igjen i Veiret kastes
Til et snehvidt Støv forvandlet.
Husker du endnu hiin Aften,
Da vi stod med Panden bøiet
Over Svælget? da fra Dybet
Skummet fløi mig ind i Øiet,
Og min Fod paa Randen gled? --

Benedict.
Dødens Angst vi dengang led.
Derfor lov mig, at for Svælget
Du iaar dig ta'er ivare!

Ammen.
Dengang, som mit Skjold i Fare,
Havde dig, min Søn, jeg hos mig;
Og paa Benedict jeg stoler,
Stod jeg selv i Dødens Porte.

Benedict.
Men ifald nu jeg var borte?

Ammen.
Neppe langt du dog dig fjerner.

Benedict.
Men hvis dog i Himlens Stjerner
Anderledes det stod skrevet?
Hvis nu vore Veie skiltes? —

Ammen.
Ja, hvis den Sorg jeg opleved,
Da nok mange Taarer spildtes;
Men min Trøst er, at i Stjerner
Der Saameget skal staae skrevet,
Som dog aldrig læst er blevet.

Her med Smil om Kind og Læbe
Traved rask hun fremad, medens
Benedict besteg sit Muuldyr.
I et hurtigt Trav indhented
Han Cyrilla, og i Taushed
Red de begge henad Veien,
Hver fortabt i sine Tanker.
Ud og ind blandt lave Banker
Veien nu sig fremad snoede,
Jævnt opstigende mod Bjerget,
Ved hvis Kæmpefod i Dalen
Rødsteensfarvede Ruiner
Midt i tæt opskudte Buske,
Sammenfaldne Marmorbuer
Mellem Pinier og Cypresser,
Hvor endog de hen sig bøied
Allevegne mødte Øiet.
Komne over Bækken, red de
Paa en stenet Fjeldvei opad
Imod Bjergets brede Kegle,
Mens til altid vid're Udsigt
Veiens Dreininger dem førte.
Her paa eengang kasted Ammen
Sig i Sadlen heelt tilbage,
Strammede de løse Tøiler;
Og, da Holdt nu ogsaa gjorde
Benedict, med venligt Nik hun
Tog paa denne Viis tilorde:

Ammen.
Du, som er saa lærd og kjender
(Jeg det siger til din Ære)
Med de nye, de gamle Tider,
Du mig her vist kan belære.
Send et Blik derned i Dalen!
Der, hvor nu min Finger peger,
Hvor de gjennembrudte Mure,
Med de lange Buegange
Og de mange hvide Støtter,
Af det dunkle Krat indhegnes:
Hvem har boet i disse Huse? —
Hvergang her forbi jeg reiste,
Spurgte jeg mig for, men Ingen
Vidste ret Besked om Tingen.

Benedict.
Det er Rester af den gamle
Keiserborg og Sommerbolig,
Kaldet Villa Hadriani.

Ammen.
Saa en Keiser har havt Bolig
Der i Dalen?

Benedict.
Ja, den samme
Keiser Hadrian, der bygged
Til sig selv det runde Gravsted,
Som i Rom saa tidt du seet har
Paa den anden Side Floden.

Ammen.
Mægtig Borgen her har været,
Som en By saa stor i Omfang.

Benedict.
Ja, et stort Rum var fornødent
Til hans mange store Fester,
Til hans Templer og hans Haver,
Til hans Skuespil og Lege,
Til at gjemme al den Rigdom,
Han paa Reiser havde samlet.

Alt hvad mærkeligt og skjønt han
Havde truffet rundt i Verden,
Enten her var stilt tilskue
Eller konstigt efterlignet.

Ammen.

O, mit Barn, du er velsignet,
Hvis, naar hjem igjen vi kommer,
Af den tykke Pergamentsbog
Hans Historie du mig læser.
Hvad staaer ikke der optegnet
Om de gyldne Keisertider,
Da vort Navn saa høit var steget!
Men jeg selv har ogsaa meget
Hørt om disse stolte Romere,
Som man kalder for de Gamle,
Skjøndt vel de, saavel som Andre,
Eengang og har været unge.
Tænk blot! sig i Mælk de baded,
Deres Træer med Viin de vanded,
Deres Kjøkkentøi af Sølv var,
Og et Overmod de viste,
Saa af Fugl og Fisk de spiste
Tunge kun og Bryst og Hale.
Men lad dem ha'e været gale
Og lad os tilveirs nu stige!
Nok jeg pustet har, og Æslet
Skraber med sin Hov i Jorden,
Som det kunde lugte Høet
Og den lune Stald hos Bonden.

Her, idet hun Pilevaanden
Spille lod mod Dyrets Sider,
Traved atter fremad Ammen.
Benedict og Markus fulgte
Nær i Sporet hen ad Veien,
Der nu meer og meer steg opad,
Til den, ikke længer synlig,
Sig i Olieskoven dulgte.
Komne gjennem Skoven, fulgte
For en Stund de Kløftens Vandløb,
Til paa eengang — hvor just Vejen
Dreied af mod Byen Tibur —
Ligefor dem klart sig viste
Reisens Maal det høie Viinbjerg,
Af en Steenmuur sluttet inde.
Som nu der, langs Muren, langsomt
De red ned mod Bondens Bolig,
Sagde Ammen: Mærk dig, lille
Benedict, hvad her jeg siger!
Naar vi nu gjør Holdt ved Broen,
Medens jeg gaaer ind til Bonden
Og til Haven henter Nøglen
Og bestiller Herberg til os,
Maa du hjelpe gamle Markus
Med hans Tværkurv, at der Intet
Gaaer istykker og forkommer.
Er med Losningen I færdig,
Lad saa Markus vogte Tøiet,
Og begiv dig op ad Stien
Til den høie Fjeldterrasse.
Der en Stund dig selv du passe,
Til Musiken dig forkynder,
At vor store Fest begynder.

Her steg Ammen af og priste
(Tørrende sin varme Pande)
Reisens Held, hvorpaa tilfods hun,
Førende sit Dyr ved Tøilen,
Ind ad Bondens Port begav sig,
Medens Benedict af Sadlen
Markus hjalp hans mange Sager,
Kurv og Dunk og Sæk og Poser,
Og, med Ammens Bøn i Minde,
Varlig tog paa hvert et Stykke.
Bleven færdig dermed, iilte
Op han ad den snevre Fjeldsti,
Op paa Bjergets øde Tinde
Til en ubegrændset Udsigt
Imod alle fire Vinde:
Bag ham skraaned ned en Huulvei
Mod Sabinerlandets Bjerge;
For ham udstrakt laa Campagnen
Med et Glimt af Verdensstaden,
Milevidt for Øiet borte;
Paa hans venstre Haand sig viste
Mellem de fiolblaa Bjerge
Tusculum og Alba Longa
Og tilhøire Tiberdalen,
Der i Fjernets lyse Taage
Sig uendelig forlængde.
Længe, som af Synet slaaet,
Stille stod den unge Vandrer,
Blikket tabt i Egnens Storhed:
Da, som vakt af dybe Tanker,

Vendte han Campagnen Ryggen,
Gik til Kløften hen og satte
Paa en Steen sig der i Skyggen.

II

Tiden randt; thi godt en Time
Var forsvunden, og i Tanker
Eensom sad endnu paa Stenen
Benedict, der fremadbøiet
Snart Figurer skrev i Sandet,
Snart igjennen Klippekløften
Skued ned ad Fjeldets Huulvei,
Over mod Sabinerlandets
Fjerne, solbeskinte Bjerge:
Da med eet lød op fra Haven
Sækkepibens skarpe Toner,
Og fra Stenen han sig reiste
Med et Blik, som var hans Aand just
Fra et fjernt Land vendt tilbage.
Hvilket Veemod i hans Øie,
Og dog hvilken fast Bestemthed
I hans Mine, Gang og Holdning!
Næsten var det, som han ældre
Var i Eensomheden bleven.
Langsomt skred han hen ad Klippen,
Medens Tonerne hendøde,
Og paa Knæ han nu sig kasted
Med mod Himlen strakte Hænder:
Gud! udbrød han: du, som kjender
Dette Hjertes faste Forsæt,
Lad sin Frugt idag det bære!
Udfør Sagen til din Ære!

Saa han bad, og taus en Stund han
Knælede med bøiet Hoved,
Som for ret at samle Styrke
Til den nu saa nære Prøve:
Da lød atter Sækkepiben,
Og han rask sprang op fra Jorden,
Og fra Fjeldterrassen iilte
Atter han ad Klippestien
Ned mod Viingaardsmandens Have,
Hvorfra nu de høie Toner,
Alt som Muren han sig nærmed,
Dobbelt lydeligt ham hilste.
Vidt paa Gab stod Havedøren,
Og i den stod gamle Markus
Uden Hat, med Viinløv krandset,
Blæsende med spiilte Kjæver
Overlydt paa Sækkepiben,
For at hædre Dagens Helt og
Ind til Festen ham at byde.
Benedict, med Tak for Æren,
Gik forbi ham ind i Haven,
Op ad Gangen, heelt omhvælvet
Med det friske, grønne Viinløv,
Op mod Træet, hvor hans Amme,
Liig den Gamle festlig krandset,
Prydet med sit Høitidssmykke,
Stod med Læberne paa Fløiten,
Spillende hans Yndlingsstykke.
Lokket af de blide Toner,
Gik han hurtig frem; men Ammen
Høire om paa eengang gjorde,
Satte sig i Skridt, og Toget
(Fløiten foran, Piben bagved)
Skred i Takt nu rundt om Træet,
Fremad gennem Æreporten,
Hen til Grotten, hvor en Græsbænk
Om et aflangt Bord sig viste.
Her igjen opløstes Toget,
Thi ærbødig trak sig Markus
Fjernt i Løvets Skjul tilbage,
Hvor med udsøgt Spil en Tidlang
Han sin unge Ven tractered,
Medens Ammen Laurbærkrandsen
Satte paa sin Yndlings Hoved
Og til Bordet op ham førte,
Hvor de overfor hinanden
Plads tog paa den bløde Græsbænk. —
Sød var Hvilen her paa Græsset,
Frisk var Vaarens Duft omkring dem.
Klar var Himlen, mild var Luften,
Smukt faldt Aftensolens Lysglimt
Ind paa Løvet, der omhvælved
Bordet, hvorpaa trende Kurve,
Dækkede med Laag, befandt sig.
Men trods Foraarsaft'nens Fylde,
Ei dens straalerige Skjønhed
Maalte sig med Glædens Solskin
Speilet af i Ammens Aasyn,

Med det milde Blik, hvormed hun
Her sit Hjertes Søn betragted,
Som, ved Bordets anden Side,
I sin hvide Lærredskittel
Sad og lyttede til Spillets
Fjerne Toner, der knap endte,
Før Cyrilla Ordet tog.

Ammen.

Naa, nu kan vi tale sammen,
Lille Benedict! Den Gamle
Sækkepiben ind har stukket,
Og man Ørenlyd kan høre. —
Hvor velsignet der du sidder,
Ret saa yndig for mit Øie,
Liig den store Julius Cæsar
Med din Laurbærkrands om Panden!
Men alvorlig du er bleven;
Tiden vist vi lang dig gjorde
Oppe blandt de øde Stene?
Meget dog var her at ordne
Under megen Snak med Bonden,
Og om Alting var jeg ene.
Nu er Sagen paa det Rene.
Fjorten Dage her vi bliver,
Huus og Have staaer os aaben,
Rolig kan vor Fest vi holde,
Trygt i Græsset her os leire,
Til iaften Bondens Sønner
Vende hjem, og høit paa Fjeldet
Gammelt Kvas og Riis skal brændes;
Da det spørges vil og kjendes,
At din Fødselsdag vi feire.
Fra imorgen du med Solen
Kan i Herlighed dig reise
Til dit Landlivs mange Glæder:
Kjøren, Agen, Riden, Jagen,
Og begynde paa din Vandren
Med de store, lange Drenge
Rundt i Mark og Skov og Enge.

Benedict.

Derpaa dog nu mindst jeg tænker.

Ammen.

Pokker troe dig, men jeg seer, at
Mine Kurve her paa Bordet
Din Opmærksomhed du skjænker.
Ja, betragt dem nær og nøie!
Just til dig jeg frem dem satte.
Alle tre har skjulte Skatte
Gjemt bag Laaget for dit Øie;
Alle Tre skal vorde dine;
Thi jeg har besluttet, Kurven
Trende Gange dig at give,
Førend Fødselsdagen ender.

Benedict.

Al din Kjærlighed jeg kjender.

Ammen.

Ja, nu gjelder det en Prøve,
Naar med Kurven jeg mig melder.
Først den mindste Kurv det gjelder.
Giv nu Agt, om ei, naar Laaget
Op jeg løfter med min Finger,
Frem en lille Muus der springer —
Naa, hvad skjuler sig paa Bunden?

Benedict.

Ingen Muus — En Pergamentsbog!

Ammen.

Rul den op da!

Benedict.

O hvad seer jeg!
Testamentet! Og vor Frelsers
Navn med Guld paa Bindet skrevet!
Evangelier og Epistler
I den samme Bog optegned!
Og med hvilken Kunst og Omhu
Det er udført! Farveskriften
Vexlende for hvert et Afsnit:
Rød Matthæus — blaa Johannes —
O hvor yndigt! Titelbladet
Smykt med Fugle og med Engle
Og blandt dem den gode Hyrde
Med sit fundne Lam paa Skuldren!
O, Cyrilla, dyrebare,
Ingensinde du en Gave
Mere kjær mig kunde give!
Den skal følge mig i Live,
Paa min Vandring, hvor jeg gaaer!

Ammen.

Paa din Festdag du den faaer
Til Opmuntring og Belønning
For din Flittighed i Skolen
Og Andægtighed i Kirken,
Hvortil selv jeg tidt var Vidne

Læs i denne Bog et Stykke
Hver en Morgen og lad stemme
Med din Læsning Liv og Levnet,
Da, mit Barn, jeg spaaer dig Lykke.

Benedict.

O, Cyrilla, jeg har gjort det!
Daglig læste jeg mit Stykke;
Klart i Hu mig staaer indprentet
Hvert et Sprog af Testamentet.
Men fortæl mig, paa hvad Maade
Du den store Skat har faaet?

Ammen.

Det naturligt til er gaaet.
Underhaanden jeg den kjøbte
Af den Pil'grim, som i Vinter
Os ved Juletid besøgte.

Benedict.

Han, som nylig hjem var kommen
Fra Jerusalem?

Ammen.

Den Samme,
Som tilsøes kom fra Ægypten
Og Saameget os fortalte
Om den hellige Antonius
Eller Paulus, hvad han hedder,
Og de andre fromme Brødre,
Der i Ørknen eensomt leved
Og med Grublen Livet spildte.

Benedict.

Han ved denne Skat sig skilte?

Ammen.

Ja, for fire Guld-Denarer,
Hvortil høilig vist han trængte;
Thi hans Skotøi og hans Kappe
Fast i Laser om ham hængte.

Benedict.

Skriftens Ord for Guld han bytted!

Ammen.

Guldet dengang meest ham nytted,
Og for din Skyld han det gjorde.
Men lad ham beholde Skammen
Og rul du din Bog nu sammen!
Her imedens jeg for Øie
Dig min store Kurv vil stille,
Som ei mindre end den lille
vist jeg tror skal dig fornøie.
Løft kun Laaget!

Benedict.

End jo Skatten
Skjules af et linnet Dække —

Ammen.

Det tør ikke bort Du trække,
Førend jeg har holdt min Tale.

Benedict.

Tal, du Kjære! jeg vil høre.

Ammen.

Nu, saa laan opmærksom Øre! —
Fjorten Aar idag du fylder,
Barnet er af Ærmet rystet,
Skolebænken vendes Ryggen,
Og for første Gang til Alters
Var du sidste Palmesøndag.
Snart i Verden ind du træder
Som en rig og dannet Yngling,
Der ifølge fornemt Slægtskab
Og paa Grund af egne Dyder
(Dyder, der maa bære Rente)
Held i Livet tør forvente;
Ja forvente tør hvad Embed,
Hæderspost og høi Bestilling,
Der i Staten eller Kirken
Meest i Øinene dig stikker.
Hjelp og Bistand er dig sikker
Ei blot hos din rige Farbro'er
Lucius, men hos den store
Mægtige Senator Varro,
Med hvis lille Datter Julie
Fordum du saa tidt har leget.
Herligt blev mit Ønske kronet,
Ihvor høit det end var steget:
Hele Verden holder af dig,
Æren med sin Krands dig vinker,
Lykken smiler — Ungdomsglæden
Liig en smuk, uskyldig Pige
Sine Arme mod dig breder;
Og for paa en værdig Maade
Alle disse Herligheder
At tilegne dig, du fattes
Een Ting kun — og det er Klæder.
Hidtil, for din Aand at smykke,
Legemet blev stilt i Skygge;
Men i Skygge sig at stille
Med det Ansigt og den Skabning,

Som Naturen dig forundte,
Næsten man en Synd maa kalde.
Lyset skinne bør for Alle!
Og hvis nu paa Pintsefesten,
Naar paa Roms Spadserepladse
Hele den galante Ungdom
Sig i Foraarsstadsen viser
Og tilskue Byens Rigdom
Og de nye Moder bærer —
Hvis du der nu stod tilskamme,
Just naar Prisen du begjærer,
Græmmed sig ei mindst din Amme.

Benedict.

Prisen gjerne jeg undværer,
Maatte jeg paa Pintsefesten
Aandens Gave kun annamme!

Ammen.

Aanden, ja! men ogsaa Klæder.
Træk kun bort nu Kurvens Dække,
At dit Blik maa Skatten møde!

Benedict.

Fine Tøier — hvide, røde!
Og til mig er denne Gave?

Ammen.

Den til Pintse skal du have;
Disse Klæder skal du bære
Og ved Festen gjøre Lykke.
Tag nu frem hvert enkelt Stykke!

Benedict.

Gjerne jeg dig takke vilde —

Ammen.

Jeg faaer hjelpe dig, min Lille!
Du jo Tøiet knap tør røre. —
Seer du denne Underklædning,
Tunica'en, purpurfarvet,
Heelt fra Halsen ned til Bæltet
Rigt med Guld og Sølv broderet?
Ei sit Værk man selv skal rose,
Men jeg troer dog nok, at disse
Sting ei gjør min Naal tilskamme,
Og at denne Guldbaldyring
Sig i alle Ting tør maale
Med de smaa Senatorsønners,
Der saa kunstig syes i Ramme.
Ja, betragt kun ret mit Arbeid!
Tænk dig selv i denne Klædning
Vandrende forbi de smukke
Pinseklædte Romerinder,
Da vist skjøn du Verden finder;
Midlertid jeg frem af Kurven
Tage vil den hvide Toga
Med den brede Purpurbræmme,
Som ei heller vil dig skræmme.
Aldrig før saa fiin en Uld man
Væved til saa fiin en Toga.
Her jeg om min Hals den binder,
At den i sin Glands og Hvidhed
Ret i Øinene dig skinner,
Medens jeg det Sving dig lærer,
Hvormed Togaflippen kastes
Over Skuldren, naar man hilser. —
Seer du, saadan gjør man Kastet!
Saadan, rask, idet med Haanden
(Med den høire vel at mærke)
Fat man ta'er om Kappens Hjørne
Og med eet Slag over Brystet
Op paa Skuldren Flippen slynger.
Det er Øvelsen, som gjør det!
Prøv nu du! — her er din Toga,
Hver en Ynglings Maal og Længsel,
Dette kostelige Stykke,
Der fra Barnet Manden skiller.
Tag den paa og prøv din Lykke!
Gjør det Kast, jeg nys dig viste!
Antag mig for Varros lille
Datter Julie, hvem du hilser,
Mens du her forbi spadserer.

Benedict.

Kappen du en Anden give!
Som jeg klædt er, lad mig blive.

Ammen.

Hvadfornoget! Vil min Gave,
Vil din Toga ei du have?

Benedict.

Hvorfor disse rige Klæder,
Naar min Kittel meer mig glæder?

Ammen.

Hvad! den grove Lærredskittel,
Med dens Bælterem af Læder? —

Benedict.

Fra idag og til min Dødsstund
(Dette Løfte Gud jeg gjorde)
Skal den hvide Lærredskittel
Skjul og Skjerm mit Legem skjenke.

Ammen.
Men du spøger, kan jeg tænke!
Eller skal det Alvor være?
Denne Hampelærreds Kittel,
Syet til Reisen ud paa Landet,
Den for Livstid vil du bære?
Hvordan tror du Dragten passer
Til den Rigdom, som i Arv dig
Inden lang Tid vil tilfalde?

Benedict.
Selv i Minde du dig kalde,
Hvad der skrevet staar i Bogen,
Som til Rettesnor du gav mig:
Vi vor Rigdom maa forsage,
Hvis fuldkomne vi vil blive;
Al vor Eiendom bortgive
Og saa Korset paa os tage.
Men naar Gods og Guld er borte,
Da, Cyrilla, netop herligt
Fattigdom og Kors og Kittel
Med hinanden sig forliger.

Ammen.
Men hvad er det dog, du siger!
Vil du ogsaa være fattig,
Du, som ovenpaa kan svømme?

Benedict.
Fattig, ja! som Herren selv og
Hele hans Apostelskare.

Ammen.
Da Godnat, I Lykkens Drømme!
Da for Intet vil jeg svare!
Troer du, at den skjønne Julie
Længe lytter til en Frier,
Der for hende sig fremstiller
Tiggerklædt med tomme Lommer?
Godt, hvis hun dig aabner Døren!

Benedict.
Men til Døren ei jeg kommer;
Ugift vil mit Liv jeg leve!

Ammen.
Ugift vil dit Liv du leve!
Men jeg neppe meer forstaar dig,
Du jo reent forstyrret taler —
Ugift, trods de mange Piger?

Benedict.
Tænk paa, hvad St. Paulus siger
I den Bog, du nys mig skjenked:
For et Menneske det godt er,
Om en Kvinde ei han rører.

Ammen.
Nei, hvad er det dog, jeg hører!
Du et Barn er, og Sanct Paulus
Du forstaaer ei. Ja, forstaa mig!
Dengang jeg blev gift, da hed det:
Ei for Mennesket det godt er,
At i Verden han er ene.
Det er Guds Ord, tør jeg mene,
Saa det rigtigt vel maa være.
Nei, lad du Sanct Paulus fare
Og lad Godtfolk dig belære!
Troer du, at Senator Varro,
Eller Andre af de Store,
Under Armene dig tager
Og dig hjelper frem i Verden,
Naar du som en ussel Stakkel,
Ei engang en Kone mægtig,
Med Klientens Buk dig nærmer?
Troer du, høie Æresposter
Vil staae aabne for en Tigger,
Eller at sig Magt og Storhed
Hyller i en Lærredskittel?

Benedict.
Just min Armod er min Titel.
Glem ei, hvad os Skriften siger:
Hvo der være vil den Første,
Netop være skal den Sidste,
Alles Tjener skal han være.

Ammen.
Du mit Hoved gjør fortumlet!
Altid skal mig Skriften lære,
Altid kommer du med Skriften.
Skriftens Ord jo skal udlægges,
Skal af Præsterne forklares,
For at holde Aanden vaagen.
Hvis saa daarlig du gjør Brug af
Skriften, det mig næsten angrer,
At jeg før dig skjenked Bogen.
Alles Tjener vil du være,
Offre vil du Magt og Ære;
Saml engang dog dine Tanker!
Kaster bort du Jordens Glæder,
Kone, Børn og Gods og Hæder,
Siig mig da, hvordan du frelser

Livets Lykke, ja forklar mig,
Hvad af Livet der er blevet? —

Benedict.

Men du veed jo, der staaer skrevet,
At just Den, som Livet frelser,
Skal det miste; og at Den kun,
Som det mister, skal det frelse. —
Vær ei vred nu og bedrøvet!
Selv vist mangen Gang du prøved
Trøsten inderst i vort Hjerte,
Naar vort Ønske vi opoffre,
Naar vor Villie vi fornegte:
Denne Sindets høie Svulmen
Midt i Følelsen af Smerte;
Denne dybe Fred i Sjælen
Trods et taarevædet Øie;
Denne Flugt fra Jordens Goder
Op mod Himlens Glæde —

Ammen.

Aldrig!
Aldrig, Barn, jeg det erfared;
Og dog troer jeg, jeg tør kalde
Saa gudfrygtig mig som Alle.
Hvorfor opgi'e sine Ønsker?
Hvorfor flye fra Jordens Goder? —
Hvem skal nyde dem, hvis ikke
Mennesket, for hvem de skabtes?
Hvem skal glæde sig ved Livet
Og dets mange skjønne Gaver,
Dersom Mennesket ei gjør det?
Hvem skal bæres i Triumf og
Purpurklædt med Jubel hilses,
Eller staae med Ærens Palmer,
Hvis det Mennesket formenes?
Hvem skal pynte sig til Fester,
Hvem skal krandse sig med Roser,
Hvem skal klinke, synge, dandse,
Hvis ei Mennesket? Og siig mig,
Hvortil Jordens Rigdom skabtes:
Guld og Sølv og Ædelstene,
Fine Klæder, skjønne Farver,
Perler, Kvaster, Fjer og Fryndser;
Ja, forklar mig, hvis du kan det,
Hvorfor Fruentimmer skabtes,
Dersom Mændene forsmaae dem —
Dog lad her mig tie stille!
Klæderne jeg pakker sammen,
Du idag kun vil mig drille.
Fra din Barndom af jeg kjender
Dette stive Sind og disse
Flyvenykker, som dig Ingen
Ud af Hovedet kan pille.
Hvis du tænker, som du taler,
Du vel ogsaa kaster Vrag paa
Denne sidste Kurv, der dækker
Skatten, for os Begge fælles,
Den, som her dig nu jeg rækker:
Først vor lille Viindunk — dernæst
Festpokalerne — og dernæst
Noget, som vil Plads optage —
Seer du! mine Hænders Gjerning,
Denne myrthekrandste Kage!
Den tør du vel ikke smage?

Benedict.

Jo, du Kjære! Jo, et Stykke.

Ammen.

Naa, det var dog nogen Lykke!
Kun for din Skyld har jeg bagt den
Og den gjort saa stor, at Navnet
Colosseum den fortjener.
Saae du nogentid dens Lige?
Hvad i Kredsen midt paa Kagen
Med det store B jeg mener,
Du maaske dig selv kan sige;
Men de fjorten hvide Mandler,
Som du Randen seer at pryde,
Dine fjorten Aar betyde,
Og den grønne Krands af Myrther,
Der om Kagen danner Bæltet,
Dig det Sindelag fortolker,
Hvormed Deigen jeg har æltet.
Med det samme Sind du nyde,
Hvad jeg her dig nu vil byde!

Benedict.

Det for Meget er!

Ammen.

Vist ikke!
Naar til Maden kommer Drikke.
Spiis og glæd dig! Her dit Bæger
Med den søde Viin jeg fylder,
Som os hjemmefra de sendte
Sidste Gang til Julegave.
Ingen bedre kan man have!
Alle Sorger ned den skyller!

Selv den Sorg, du nys mig gjorde,
(Naar din Daarskab kun du angrer)
Vi paa Bægrets Bund begrave.
Munter, Barn! Alt er tilgivet!
Sid ei der og pil ved Kagen,
Men tag for dig! Grib Pokalen,
Fyldt med Druens Blod det røde,
Og med Ønsker for din Lykke
Lad os her nu sammen støde:
Benedict skal leve!

Benedict.
Leve
Skal min kjære Barndoms-Amme!

Ammen.
Du og jeg, det er det Samme! —
Men hvad er det? Ganske bleg jo
Du om Kind og Næb er bleven!
I dit Øie staae jo Taarer —
Er du syg? — Siig, har du Smerte?

Benedict.
Saa beklemt nu er mit Hjerte.

Ammen.
Ja, der Noget er iveien!
Af dit Ord som af din Adfærd
Har alt længe jeg det mærket.
Siig mig, Kjæreste, hvad er det?
Hvorfra komme disse Taarer?

Benedict.
Det er Tanken, som mig saarer —

Ammen.
Hvilken Tanke? — Tal, du lille
Rare Benedict! Fortæl mig,
Hvad dit Hjerte nu beklemmer.
Tal, mit Barn! Og tro blot ikke,
Jeg paa mindste Nag nu gjemmer
Eller mindste Smule vred er,
For hvad nylig var paa Tale.
Dine Tanker var vist gode,
Om endogsaa de var gale;
Og hvad Klæderne betræffer,
Kan til Pintse de jo ligge,
Mens vi see, om du til den Tid
Skifter Mening eller ikke.
Derfor vær kun du frimodig!
Tør din Taare bort og siig mig,
Hvad dit Sind saa stærkt bevæger.

Benedict.
At med dig det sidste Bæger,
Afskedsbægret her jeg tømmer —

Ammen.
Afskedsbægret? — Men du drømmer,
Vil du bort?

Benedict.
Endnu iaften
Over Bjergene mod Vesten.
Dette Løfte Gud jeg gjorde.

Ammen.
Dette Løfte Gud du gjorde —
Men hvad er det dog for Noget!
Du mig snart det gjør for broget!
Over Bjergene du bort vil —
Vil du hjem til Nursia? Veien
Gaar jo nordpaa. Gaaer mod Vest du,
Kommer ud du i en Steenørk,
Hen mod Anioflodens Kilder:
Steen foroven — Steen omkring dig
Og den stride Strøm forneden.

Benedict.
Derhen just i Eensomheden
Gaaer min Vandring.

Ammen.
Hen i Ørknen? —
Og med hvem skal der du mødes?

Benedict.
Kun med Gud — med ingen Anden?

Ammen.
Er du reent da fra Forstanden?
Der i Ørknen? — Og til Byen
Du vel seent tilbage kommer?

Benedict.
Seent, ja!

Ammen.
Maaske først til Sommer?

Benedict.
Aldrig mere. Fra idag jeg
Magten, Æren, Lysten, Lykken,
Roms Tyranner, vender Ryggen;
Fra idag jeg kun min Skaber,
Min Forløser har til Herre.

Ammen.
Nei, det værre bli'er og værre!
Reent forkeert i alle Dele —
O, nu fatter jeg det Hele!

Du vil Eneboer være,
Boe i Ørkenen og slide
Tiden hen med Bod og Bønner,
Mens du Ingenting bestiller.
Ja, nu Alting jeg begriber!
Det er Pilegrimmens Ord og
Kunster, som dig har bedaaret.
Du og han var altid sammen,
Og jeg husker godt hans Præken
Om den hellige Antonius
Og hans lange Liv i Ørknen,
Og hans Fruentimmersyner
I de maaneklare Nætter —
Men en Pind derfor jeg sætter!
I din Faders og din Moders
Navn jeg det bestemt forbyder;
Og hvis ikke mig du lyder,
Skal din Farbro'er Lucius komme —

Benedict.

Men han komme vil forgjæves;
Alt det Brev han har i Hænde,
Hvori jeg Farvel ham siger.
Ei for Kjød og Blod jeg viger,
Ei for Bud og ei for Bønner.
Førend Dagen er tilende,
(Vil mod Himlen ei jeg synde)
Maa min Vandring jeg begynde.
Lang er Veien, fjernt er Maalet,
Og bestandig nær de Stemmer,
Der fra Verden bort mig kalde.

Ammen.

O, Gud hjelpe dog os Alle!
Og hvad troer du, at din Fader,
At din Moder, Abundantia,
Og din lille Søster siger,
Naar dem Alt bekjendt er blevet?

Benedict.

Ogsaa dem jeg har tilskrevet,
Og mit Brev er snart i Nursia.
Ei min Moder mig fordømmer,
Det jeg veed saa vist og sikkert;
Men min Faders Sind og Tánke
Gud vil med sin Aand oplyse,
Og min fromme Søsters Hjerte,
(Denne Trøst min Sjæl husvaler)
Mig sit fulde Bifald skjenker.

Ammen.

O, hvad Daarskab der du taler!
Og paa mig du ikke tænker!
Mig, din Amme, som har kjendt dig.
Siden du blev svøbt og baaret;
Mig, som i saa mange Aar dig
Nu i Moders Sted har været;
Mig, som af dit Ord bedaaret
Her paa Landet ud har fulgt dig,
For din Fødselsdag at feire —
Mig du nænned at bedrage!

Benedict.

Ei saa haardt du mig anklage?
Tidt jeg vilde skriftet for dig,
Aabenbaret dig mit Forsæt,
Selv idag jeg det forsøgte.
Men mit Ord du aldrig agted,
Tog for Skrømt, hvad der var Alvor,
Og med Afskedstanken spøgte.
Da sank Modet, og paa Læben,
før det fødtes, Ordet døde.

Ammen.

O, Gud staae mig bi, mig Stakkel!
Mig, som kom med Spøg imøde
Ham, som kom med ramme Alvor.
Græd dog ikke nu, du Søde,
Mindst jeg dig anklage turde,
Dig, som selv er saa bedrøvet
For det Løfte, Gud du gjorde.
O men ham, den Skurk af Pil'grim,
Din Forfører gad jeg ramme!

Benedict.

Og hvad Ondt har han da gjort mig?

Ammen.

Han? Ja, han sig vel maa skamme!
Fra en smuk og munter Yngling
Gjøre dig til Eneboer!
Lokke dig fra Rom til Ørknen,
For at sulte og forkomme;
Binde dig med Ed og Løfte,
Medens han for Livets Lykke
Dig saa lumskelig bedrager —

Benedict.

Af os Begge fejl du tager!
Ikke ham det var, som lokked
Mig til Verden at forsage
Og i Ørknen ud at drage.

Ammen.
Ikke ham? Og hvem da var det?
Benedict.
Han, hvis Ord er Lov for Støvet,
Og hvis Fjed skal efterfølges:
Herren selv, om hvem staaer skrevet,
At til Ørknen Aanden drev ham,
For med Fristeren at kæmpe,
Før sit Livsværk han begyndte.
Ammen.
Før sit Livsværk han begyndte!
Der du talte ret; men hvilket
Værk har da en Eneboer,
Saadan En, som du vil være?
Benedict.
Ogsaa jeg jo Gud til Ære
Ud i Eensomheden drager,
For i Aanden mig at styrke,
Før min Gjerning jeg begynder.
Ammen.
Hvilken Gjerning?
Benedict.
Før omkring mig
Menneskenes Børn jeg samler:
Denne Slægt, der nu, lig Hjorden,
Uden Hyrde vild jo farer.
Ammen.
Nu du reent forstyrret svarer!
Eneboer, som forsamler
Menneskenes Børn. — Da priser
Ord jeg, som Forstand beviser.
Benedict.
Du forstaaer mig ei, Cyrilla!
Ammen.
Der du talte sandt!
Benedict.
Deroppe
Vilde bedre du forstaae mig.
Ammen.
Hvor?
Benedict.
Deroppe paa Terrassen —
Ammen.
Oppe paa den høie Fjeldpynt,
Hvor saa længe du sad ene?
Benedict.
Saae du nedfra Bjergets Stene,
Vilde Synet dig forklare,
Hvad jeg her ei mægter sige.
Ammen.
Men saa lad derop os stige!
Du for Suk jo knap kan tale,
Og jeg selv er saa fortumlet,
At mit Hoved nok kan trænge
Til i fri Luft sig at svale.
Kom! — Men hvad kan Det dog være,
Som deroppe jeg skal lære?
Kom, mit Barn! ræk her mig Haanden!
Kagen kan vi altid spise,
Naar dit Hjerte du har lettet,
Og vi her er vendt tilbage,
Meer til Glæde stemt i Aanden.

Her, idet endnu hun talte,
Reiste sig fra Bænken Ammen,
Rækkende sin Yndling Haanden.
Benedict stod op, og villig
Ud af Grotten hende fulgte
Ned i Gangen, hvor han standsed,
Dreiende sit Blik og Hoved
Efter Hyrdepibens Toner,
Der sig dæmpede lod høre.
Tonerne ham syntes røre,
Taus han stod, imens Cyrilla,
Der kun lidt paa Spillet agted,
Utaalmodig ham betragted.
Med sin Laurbærkrands om Panden,
Med en løvrig Kvist i Haanden,
Som i dybe Tanker stod han,
Lyttende til Hyrdestykket,
Hvormed gamle Markus her ham
Som til Afsked vederkvæged.
Afskedstanken ham bevæged,
Et Par Skridt han fremad gjorde,
Og sin Pengepung han glide
Lod i Haanden paa den Gamle,
Der med Fattigdom og Toner
Lige stærkt hans Hjerte rørte.
Da sin Ammes Røst han hørte:
Kom og følg mig! — Dagen lider;
Hvad jeg lære skal deroppe,
Vel maa skee, før Aftensolen
Bort i Mulm og Taage skrider.
Kom, mit Barn, og vær min Støtte!

Steil er Veien; jeg er mødig,
Og din Bistand har jeg nødig. —
Her hans Arm hun greb; men Markus,
Bagved Løvet, som ham dulgte,
Atter nu sit Spil begyndte,
Tolkende sin Tak for Gaven. —
Benedict Cyrilla fulgte,
Og til blide Toners Hilsen
Begge to forlod de Haven.

III

Men paa Fjeldterrassen skinned
Aftensolen i sin Nedgang
Mod Tyrrhenerhavets Bølge.
Det var lyst og klart deroppe,
Og i Klarhed nedenunder
Laa Campagnen, fri og aaben,
Imod Sønden kun begrændset
Af de blaa og dunkle Bjerge,
Alle her i Aftenrøden
Smykt med rosenrøde Toppe.
Og som Alt var lyst paa Fjeldet,
Var det stille: Vinden hviled
Fra sin Flugt, og neppe hørlig
Svang i Kreds sig Myggesværmen;
Ingen Lyd fra Bjergets Huulvei
Klang igjen som Livets Minde,
Og kun altimellem kredsed
Ørnen i en langsom Svæven
Høit i Luften Klippens Tinde.
Alt var som i taus Forventning
Af det Øieblik, da Lyset
I sin Kamp med Mørket viger,
Naar i Flammer Solen sender
Luft og Jord sin Afskedshilsen,
Førend, skjult bag Purpurdækket,
Ned i Bølgerne den stiger.

Midt i denne Stilhed toned
Pludselig Cyrillas Stemme,
Der med dæmpet Lyd og afbrudt
Nedenfra sig lod fornemme.
Liig Herolden, der gaaer forud,
Meer og meer sig nærmed Røsten,
Indtil Ammen selv sig viste
Paa den steile Sti forneden,
I en langsom Stigen-opad,
Støttet fast paa Pleiesønnen.
Endelig hun høsted Lønnen
For sin Møie: heelt ved Maalet
Stod hun høit paa Fjeldterrassen
Med sin Benedict ved Haanden,
Der ei meer forsagt med Taarer
(Som i Grotten nys) men freidig
Saae sig om til alle Sider,
Med Begeistrings Glød paa Kinden,
Fyldt af Troens Mod i Aanden.
Ved hans Side stum og stille
Stod forventningsfuld Cyrilla,
Mens omkring sig, spændt opmærksom,
Hun med aabne Øine stirred.
Snart dog træt af denne Stirren,
Fæsted spørgende hun Blikket
Paa sin Følgesvend og lagde
Haanden venligt paa hans Skulder,
Mens hun venligt tog tilorde:

Ammen.

Saa, nu staae vi da heroppe,
Lille Benedict! og trøstet,
Ja med Rosenskær paa Kinden,
Gudskeelov igjen jeg seer dig.
Glem kun Taaren og fortæl mig,
Hvor det Syn nu er, som her mig
Alle Spørgsmaal skulde spare
Og det Hele mig forklare.
Op og ned — tilhøire, venstre —
Rundt jeg seer — men Intet seer jeg,
Hvoraf jeg det Allermindste
Mig forklarer, og hvormed jeg
En bekymret Sjæl gjør rolig.

Benedict.

Seer du ei Campagnen for dig,
Ei Latinerfolkets Bolig?

Ammen.

Godt jeg seer den!

Benedict.

Naar du følger
Hist med Øiet Solens Nedgang,
Seer du da ei midt paa Sletten,
End belyst af Dagens Stjerne,

Byen Rom, der halvt sig dølger,
Halvt sig viser i det Fjerne?

Ammen.

Rom jeg seer, som mange Gange
Just fra denne Plet jeg saae den.

Benedict.

Og vil Meer du da forlange?
Her er Synet!

Ammen.

Hvadfornoget?
Vil du have mig tilbedste?
Skal jeg slæbes op ad Bakke
For at see Campagnen og det
Fjerne Glimt af Hovedstaden
Med dens Buer, Kupler, Søiler,
Som jo tusind Gange bedre
Hjemme jeg kan see paa Gaden?

Benedict.

O Cyrilla! Ingen Steder,
Naar jeg Herrens Hjem undtager,
Ingen Steder rundt paa Jorden
Møder du et Syn som dette.

Ammen.

Hvilket? — Hvor? — Paa denne Slette?

Benedict.

Just paa denne — Skuepladsen
For de gamle Romerdyder,
For et Liv i Kraft og Storhed,
Som det aldrig seet er vorden
Og vel aldrig meer skal findes.

Ammen.

Nu forstaaer jeg — det var Synet!
Her det gamle Rom du mindes,
Det, hvorom saa tidt du taler.

Benedict.

Det, hvis svundne Glands afmaler
Hisset sig i Purpurskyen!
Seer du Skjæret over Byen?
Aftensolens Skin paa Tinden
Af det høie Capitolium,
Hvor det stærke Lys sig viser?
Det var Romerfolkets Arne;
Der i Fædrelandets Fare
Traadte frem de store Helte,
Som endnu hver Tunge priser:
Curtius, Scævola og Cocles.
Brutus, Decius, Camillus,
Fabius, Regulus, Æmilius,
Scipioner og Catoner —
O Cyrilla! hvilke Minder,
Straalende som Himlens Stjerner,
Stige her ei frem af Graven,
Hvor det gamle Rom nu blunder!
Hvilken Storhed gaaet under,
Hvilken Herlighed lagt øde,
Hvilke Seierstoner, trods den
Dybe Stilhed om de Døde!

Ammen.

Men forsvundet er forsvundet;
Altfor nær du ta'er dig Tingen,
Det saa tidt jeg har befundet.
Op og ned gaaer Alt i Verden,
Dag og Nat bestandig mødes,
Og en stor Mand maa begraves,
Før en anden En kan fødes,
Død er Cæsar og Pompeius,
Men endnu din Farbro'er Lucius
Og Senator Varro lever.
Ned i Graven steg fra Thronen
Den berømte Keiser Titus,
Der kom hjem med Lysestagen
Og med Jødefolket bundet;
Men saa throner jo til Gjengjæld
Gotherkongen i Ravenna,
Vor Theodorik, der fried
Os fra alle vore Fjender,
Og ifjor, da Rom han gjæsted,
Høsted Priis af alle Munde —

Benedict.

Men fra Graven Prisen toned;
Herligheden gik tilgrunde!

Ammen.

Gik til Grunde — hvor du taler!
For mit Blik endnu sig maler
Al den Pragt og Glands og Glimmer,
Som ifjor just Rom udfolded
Under Gotherkongens Indtog!
Husk paa Processionen, da de
Purpurklædte Senatorer,
Efterfulgt af Bisp og Præster
I de linnedhvide Klæder,
Droge gjennem Byens Gader
Med de tusind Kors og Kjerter!

Husk, hvordan til Kirkeklokkers
Uafladelige Kimen
Trommer og Trompeter toned!
Husk, hvad selv vi saae, da Kongen
Paa sin hvide Hest, med Kronen
Over Hjelmen, Sværd i Haanden,
Red i Skridtgang ind ad Porten,
Fulgt af sine barske Gother:
Hvordan dybt for ham sig bøied
Romerfolkets Knæe og Ørne,
Krigens Mænd med sænkte Faner,
Fredens Mænd med Virakskaaler,
Øvrigheden, som med blottet
Hoved overrakte Sceptret —
Og hvor naadig Kongen nikked,
Medens alle Munde raabte:
Vivat Rex Italiæ, vivat!
Og da Kongen og hans Gother
Over blomstersmykte Tæpper
Saa red op til Capitoliet,
Hvordan ud af alle Huse
(Som paa Tærsklen paa Altanen)
Stimled Mænd i sneehvid Toga,
Kvinder klædt i Guld og Purpur,
Straalende af Ædelstene,
Alle svingende med Krandse,
Hilsende med Raab og Haandklap
Majestæten og Triumfen —
Ja, naar Alt hvad Stort og Kostbart
Da vi skued, jeg betænker,
Da, mit Barn, det gamle Rom jeg
Med dets Herlighed dig skjenker!

Benedict.

Men paa Æren ei du tænker,
Ei paa Skammen, ved at skue
Vore store Fædres Moder,
Rigets Dronning og Forsvarer,
Verdens gamle Herskerinde
Dybt i Støvet for Barbarer.
Seirens Krands er sønderreven,
Alles Skovisk er vi bleven!
Rundtom Skjændsel kun og Brøde,
For vor Afmagt ingen Støtte;
Landet vidt og bredt lagt øde,
Røveres og Voldsmænds Bytte.
Folket adspredt og forvildet,
Uden Lov og Ret og Orden,
Folkets Hyrder ikke bedre,
Næsten værre selv end Hjorden.
Og hvad er af Rom der vorden?
Rom, hvor Hedenskabets Ørne
Mod og Mandomsliv betrygged;
Rom, hvor Christenhedens Vidner
Sig med Martyrkrandsen smykked;
Rom, hvor hellige Apostle
Fast paa Klippen Kirken bygged:
Rom er fra sin Throne stegen,
Al dens Hæder er bortvegen.
Uden Mod og uden Helte
Har i Støv den ladt sig træde;
Uden Dyd og uden Troskab
I sin Skjændsel søgt sin Glæde;
Uden Blu sig selv fornedret,
Kastet fra sig Tugtens Bælte
Og sig iført Skjøgens Klæde!

Ammen.

Der, mit Barn, du talte Sandhed!
Over Roms de store Synder
Mennesker og Engle græde.
Disse fæle Mænd og Kvinder,
Disse bandende Soldater,
Disse nedrige Krabater,
Disse Lov- og Retsfordreiere,
Disse ryggesløse Præster,
Disse lave Skjendegjæster,
Disse slemme Spillefugle,
Disse glubske Aagerkarle,
Disse stygge Drukkenbolte,
Disse lumpne Tyveknægte,
Disse overstadig frække
Offentlige Fruentimmer,
Dem jeg Roms den aabne Skade,
Kræft og store Pestbyld kalder —
Men der een Ting ind mig falder!
Selv du kalder dig en Romer,
Rom var dine Fædres Hjemstavn,
Saa jo du er allernærmest
Til at redde den fra Faldet
Og at hjelpe os tilrette.
Ja, mit Barn, min lille kloge
Benedict, betænk dog Dette!
Nu er du for ung, men inden
lang Tid var du Byens Censor,
Vogter for de gode Sæder,

Naar du selv det bare vilde.
Da fik Nok du at bestille,
Naar paa Gader og paa Torve,
Naar i Kipper og i Kroer,
Naar i Kamre og i Kroge
Du paa Jagt var efter Skrabet,
Rigtig støved op i Snavset,
Og med Fængselstraf og Bøder
Al den frække Trods fik avet.
Det var noget ganske Andet
End at være Eneboer;
Meer behageligt for Himlen
Og til større Gavn for Jorden.

Benedict.

Men kun spildt var Liv og Møie,
Lige fjern fra Ret og Orden.
Nei, Cyrilla! hele denne
Slægt er dømt som Jødefolket,
Der i meer end fyrretyve
Aar i Ørknen maatte vandre. —
Sæd og Skik sig maa forandre,
Verden blive maa en anden
Og et andet Folk opdrages,
Før vor Ære kan oprettes
Og Velsignelsen modtages.

Ammen.

Verden blive maa en anden:
Det er let sagt; var det bare
Lige let at gjennemføre.
Til et nyt Folk at opdrage,
Hvor er Manden? Hvem vil tage
Denne Byrde paa sin Skulder?

Benedict.

Jeg, Cyrilla!

Ammen.

Du? . . . Forstod du,
Hvad jeg sagde?

Benedict.

Ja, Cyrilla!
Jeg vil tage Byrden paa mig.

Ammen.

Saa alvorlig han det siger
Og med Haanden lagt paa Hjertet —
Er det Alvor da du taler?

Benedict.

Det er Alvor.

Ammen.

Du vil føre
Verden ind paa andre Veie
Og en anden Slægt opdrage?

Benedict.

Denne Gjerning jeg vil gjøre.

Ammen.

Du, mit Barn? Du lille Stakkel,
Fjorten Aar i Dag just gammel,
Du vil gjøre det Mirakel? —
Siig mig dog, hvor er du kommen
Paa de underlige Tanker?

Benedict.

Da jeg fra vor store Fortid
Vendte Blikket mod vor Nutid,
Skued Folket, trods sin Adel,
Trods Velsignelsen i Korset,
Trællesindet og forbandet.
Mange bittre Taarer græd jeg
Dengang over Fædrelandet,
Til igjennem Sorgens Toner
Klarlig Aandens Kald jeg spored,
Klart fornam dens Bud, at frelse
Mine Brødre, og til Herren
Samle Folkets Børn, som Moses.

Ammen.

Ak, mit Barn, du er for ringe
Til at ta'e det op med Moses.
Moses var jo viis og gammel,
Havde til sin Hjælper Aron
Og forstod sig paa Mirakler;
Dem i Skolen knap du lærte,
Og hvad anden Hjælp og Bistand
Har vel du at raade over?

Benedict.

Over Hjælp, der Seir mig lover,
Over Vaaben, der sig passe
For en Christen og en Romer.

Ammen.

Hvilke Vaaben?

Benedict.

Troens Vaaben!
Thi fra Romerne, Cyrilla,
Som fra Skriften vel jeg mindes,
At i Troen kun er Seiren,
Hvorved Verden overvindes.

Ammen.
Og hvad har du da i Sinde?
Benedict.
Offre mig til Gud, og vinde?
Ammen.
Offre dig?
Benedict.
Ja heelt mig give
Hen til Gud, ved mig fra Verden
Og dens Væsen løs at rive.
Ammen.
Men endnu er lige klog jeg!
Siig, paa hvilken Viis din Gjerning
Du begynder da og ender?
Benedict.
Maaden jeg endnu ei kjender;
Derfor ud i eensom Stilhed
Nu min Hu og Fod sig vender:
Der vil Herrens Aand mig raade,
Vise Midler, Vei og Maade.
Ammen.
Ak, du er paa gale Veie!
Laan Fornuftens Raad dog Øre!
Her din Ammes Røst du høre:
Værket aldrig vil dig lykkes.
Benedict.
Jo, naar fast i Tro det bygges!
Spaa ei ilde! Heller Varsel
Tag af Solen, der bestraaled,
Just paa Dagen, da jeg fødtes,
Mine første Skridt mod Maalet:
See dens Glands og skue dens Purpur!
Førend denne Sol er nede,
Maa jeg fremad paa min Vandring
Og til Værket mig berede —
Dette Løfte Gud jeg gjorde.
Ammen.
Meer du loved, end du burde!
Men jeg neppe selv det fatter:
Saa det virkelig er Alvor,
Og til Graad er vendt min Latter?
Lynet fra en skyfri Himmel
Alt med eet Slag har lagt øde;
Alle Haab paa eengang døde;
Brat fra Dag det Nat er vorden;
Bort han gaaer, og her paa Jorden
Aldrig Hjertets Savn vil stilles.
Benedict.
Men naar Troskab boer i Hjertet,
Ei for evig dog vi skilles.
Ammen.
Af mit Barn jeg her forstødes —
Benedict.
Eengang dog med Fryd vi mødes.
Ammen.
Hvert et Baand er sønderrevet —
O, du veed ei, hvad du var mig,
Hvordan jeg i dig har levet!
Vaagned jeg i Morgenstunden,
Da var du min første Tanke,
Benedict det første Billed,
Der med altid milde Miner
For det vaagne Blik sig stilled.
Stod jeg op til Dagens Gjerning,
Dig i Alt jeg saae og hørte,
Indtil Solen sank, og dit Navn
Frem for Gud i Bøn jeg førte.
Ja, dit Hjerte her det rørte,
Vidste du, hvortidt jeg gaaet
Er mig træt, for dig at møde;
Vidste du, hvortidt jeg staaet
har forventningsfuld ved Vindvet,
For at see dig, naar fra Skolen,
I din lille, korte Kappe,
Hjem med Bog i Haand du vendte.
Dine Sorger vare mine,
Mine vare dine Glæder,
Og Fornøielser (det veed jeg)
Skilt fra dig jeg aldrig kjendte.
Aldrig nød en Frugt jeg, eller
Hvad der Ganen kunde fryde,
Uden dig jeg længtes efter,
For det Halve dig at byde;
Just som i din spæde Barndom,
Naar vor Kage ret vi meelte,
Naar jeg paa mit Skjød dig maded,
Og vi Skeens Indhold deelte.
Og nu er min Glæde borte;
Mørkt og øde nu er Hjemmet,
Og i Haabets Sted til Gjæst jeg
Sorgens Minde skal udkaare.
Benedict.
O Cyrilla, spar din Taare!
Ogsaa du som jeg nu kaldes

Til for Seirens Løn at kæmpe,
Til, ved Offer af dit Hjerte,
Gud i Tro at herliggjøre.

Ammen.

Ja, lad Daarlighed mig høre!
Rive Hjertet ud af Livet,
Tage selv sin Fryd afdage,
Sig at pine og at plage,
Er det Gud at herliggjøre?
Men med mig det er det Samme!
Mig lad dette Slag kun ramme!
Men at du, du lille Stakkel,
Nu saameget Ondt skal lide,
Gjennem Savn og Sorg dig stride,
Det en Dolk er for din Amme.
Vildsom paa de øde Steder
Skal i Vintrens Kuld du gyse,
Røvet dine varme Klæder;
Mens jeg laver Mad derhjemme,
Sult og Tørst du skal fornemme;
Du skal gaae med bare Fødder,
Du, hvem over Livets Torne
Jeg saa gjerne bar paa Hænder;
Skilt ved Hjem og Slægt og Venner,
Skal du nøies med Guds Naade,
Nøies med en fugtig Hytte,
Uden Værn til dig mod Slanger
Og mod Udyr at beskytte.
Mørkt omkring dig, naar i Natten
Stormene du hører tude;
Kun en Steen til Hovedpude,
Naar paa Vandring du vil hvile;
Og til Skjerm mod Solens Pile,
Svier Somrens Brand dig Issen,
Intet Dække meer, thi Krandsen
Om din Tinding da er vissen.

Benedict.

Hvad! Endnu jeg Krandsen bærer?
Reent din Laurbærkrands jeg glemte,
For at agte paa din Klage.
Tag den! Tag igjen tilbage
Lykkens Pant, du mig bestemte,
Seirens Tegn, der Helten ærer.
Ingen Laurbær jeg begjærer,
Ingen Triumphators Throne,
O, men eengang Livets Krone!

Ammen.

Livets Krone — ja, hvor er den?
Hvem har seet den?

Benedict.

Jeg, Cyrilla!

Ammen.

Du? —

Benedict.

Ja, i sin Glands og Skjønhed
For mit Øie har den tindret!

Ammen.

Livets Krone?

Benedict.

Ja, i Klarhed
For mit Blik den straaled!

Ammen.

Hvordan
Saae da Kronen ud?

Benedict.

Dens Skue
Fyldte mig med salig Glæde;
Men med Farver ei den males,
Ei med Ord dens Glands udtales.
Eet jeg veed kun, at fra den Stund
Denne Krone blev mig synlig,
Falmed alle Livets Krandse,
Blegned Lykkens Sol og Skinnet,
Hvormed Ærens Purpur lued.
Havde Kronen ei jeg skuet,
Var hos dig jeg her forbleven;
Men med evig Glands den blinker,
Fremad — opad den mig vinker!

Ammen.

Vee mig!

Benedict.

Ei saa dybt du sukke!
Skal da jeg min Amme tysse,
Som har sunget for min Vugge?

Ammen.

Ei i Søvn som Barnets Sorger
La'er sig denne Smerte dysse.
Bort du gaaer, og hvem er hos mig
I de lange, lange Tider?

Benedict.

Haabet, der forbi dem skrider,
Evighedens Haab, Cyrilla,

Vinkende med Livets Krone.
Denne Krone dig med Jordens
Savn og Taarer vil forsone.
Lær dens Herlighed at kjende
Af det Tab, den mig erstatted,
Af det Liv, som her fik Ende!
Kast et Blik ud over Sletten,
Vore store Fædres Bolig,
Nu saa øde og saa stille!
See omkring dig! her, hvor Magtens,
Lykkens, Ærens, Seirens Krandse
Smuldre hen i Oldtidsgraven
Med de Pander, som dem bare;
Her, hvor Riget er lagt øde
Med dets høje Helteskare;
Her, hvor sorgfuld Nat bedækker
Tidens Børn, og Mindets Tone
Hjertets stærke Gjenlyd vækker;
Her, hvor Alt om Død erindrer,
Her, just som i Mulm en Stjerne,
Straalte første Gang i Klarhed
For mit Øje Livets Krone.

Ammen.

I dit Blik for mig den tindrer!

Benedict.

Tænk, hvad Glæde, naar vi Begge
Smykkede med denne Krone
Til et evigt Samliv mødes,
Og hvor alle Savn skal stilles
Troe hinanden Haanden række!

Ammen.

Da vil søde Taarer spildes,
Naar min Benedict jeg Armen
Seer imøde mig at strække;
Naar mit Barn igjen jeg favner
Der, hvor aldrig meer man skilles:
Ingen Krone da jeg savner,
Naar til Hjertet jeg dig trykker.

Benedict.

Da for os af dunkle Skygger,
Med en Trøst, som aldrig viger,
Paradisets Sol opstiger;
Ikke den forgængelige,
Der i Purpur hist gaaer under
Og mod Natten ned nu higer.

Ammen.

Dagens Sol, gaaer alt den under?

Benedict.

Den gaaer under, og til Vandring
Mig den vinker med det Samme.

Ammen.

Ak, min Dom du der afsiger!

Benedict.

Nu Farvel, min Barndoms Amme!

Ammen.

O Farvel, mit Hjertes Søn!

Benedict.

Kjære Amme!

Ammen.

Kjære Søn!

Og han kasted sig med Varme
I sin Ammes aabne Arme,
Og i lang Tid fast omsluttet
Holdt hun ham med Graad i Favnen
Da rev atter han sig løs og
Viskende af Øiet Taaren,
Med et ildfuldt Blik mod Himlen
Og med opadløftet Hoved
Vendte han sig bort og vandred,
Let og tynd og ungdomssmidig,
Nedad gjennem Bjergets Huulvei,
I hvis dunkle Kløft hans Kittels
Hvide Farve dobbelt skinned.
Men paa samme Plet stod Ammen,
Begge Arme strakte mod ham,
Følgende med spændte Blikke
Skridt for Skridt ham hen ad Veien. --
Længe tydelig hun saae ham;
Solen i sin dybe Dalen
Med det gyldne Skjær ham farved
Nakken og de brune Lokker,
Og endnu han tabt ej syntes.
Uvilkaarlig i sin Længsel
Efter ham et Skridt hun gjorde:
Da — ved Veiens bratte Dreining
Brat af Syne svandt han hende,
Og ustandselige Taarer
Vælted frem af hendes Øjne,
Ved det Mulm, som overskygged
Pludselig det piinte Hjerte.
Bøiet fremad i sin Smerte,
End med Armene udstrakte
Mod det Haab, der var forsvundet,

Saa utrøstelig nu stod hun. —
Trøst dog vist hun havde fundet,
Havde med prophetisk Blik hun
Mægtet gjennemtrænge Tiden
Og med Efterverdnens Øie
Seet sin Benedict at straale
Høi og herlig, som den dunkle
Middelalders lyse Heros:

Seet ham som Europas Lærer,
Videnskabens første Grunder,
Folkeaandens vise Leder,
Munkelivets faste Styrer,
Stærk i Daad og reen i Levnet;
Seet ham seirende ved Maalet,
Ham, hvem Kirken og Historien
Stor og hellig har benævnet.

KALANUS

PERSONERNE

Alexander den Store, Macedoniens og Asiens Konge.
Hephæstion, Kongens Ven.
Meleager, Nicanor, } græske Hærførere.
Pyrrhon, Mopsos, } græske Philosopher.
Kalanus, indisk Philosoph.

Sankara, hans Moder.
Barkas, hans Slave.
Thaïs, Leda, } græske Hetærer.

Kongens Page. Slaver. Chor af Sangerinder. Chor af Indiere. En Afdeling macedoniske Soldater.

Handlingen foregaaer i Pasargadæ i Persien, kort efter Alexanders Tilbagekomst fra Indien.

FØRSTE AKT

En høi, rummelig Bambushytte, aaben imod Øst, hvor just Solen staaer op.

Kalanus og Sankara (synge):

Hil dig i din Opgangs gyldne Pragt,
Rene Lys, som alle Sjæle dyrke:
Overvinder af det blinde Mørke,
Seierherre ved din Flammes Magt!
Hil dig, paa din første Morgenvagt,
Himlens store Vogter, Bramas Tjener,
Du, som Offret til hans Priis antænder,
Bønnens Offer, af vor Læbe bragt.

Væk os, naar vort Hjerte slumrer mat,
Spred med dine Straaler Sjælens Skygger,
Drag os med dig, mens du fremad rykker
Paa din Bane til et Maal os sat:
Aldrig af dit Førerblik forladt,
Op i Sandheds ætherklare Rige
Altid høiere med dig vi stige,
Vor Befrier fra den dybe Nat!

Kalanus: Han høre Bønnen, vor og Solens Herre!
Sankara: Sit Offer han modtage! Her, o Søn,
Her rækker jeg dig Maaneplantens Saft.
Dig styrke disse Draaber — ham de glæde!
Kalanus: For ham, den Høieste — for Lysets Skaber!
(offrer og drikker) Han være priset, alle Guders Ophav!
Sankara: Han være priset, Livets rige Kilde!
Hans Aande gjennemstrømmer alle Sjæle,
Og hvert et Suk, vi sende ham, er hans.
Kalanus: Hans Naades Lys forblive over dig,
Mens ned til Flodens Bølge nu jeg vandrer!
Sankara: Han følge dig, naar du i Badet gaaer,
At renset af det klare Vand, og reen,
Du Dagens Valfart maa paany begynde!
Kalanus: Ja, med sin Kraft mit Hjerte styrke han,
Naar jeg fra Badet til Paladset gaaer,
At stædes for den store Konges Aasyn.
Sankara: Dig Kongen selv har kaldt — hvorfor da frygte?
Kalanus: Ei Frygt jeg føler; Ærefrygt det er.
Den griber mig, som den hiin Morgen greb mig,
Da ned ad Indusflodens Strøm han kom
Med sine Skibe, medens Kyst og Bølge
Af Hymner og af høie Toner klang.
O, hvilket Øieblik, da først jeg saae ham!
Da han fra Stavnen af det ranke Skib
Med heel opslagen Hjelm, lig Morgensolen,
Rundt sendte sine Lotus-Øines Straaler!
For evig var mit Hjerte bundet til ham.
Sankara: Hans Skridt som Skyggen ogsaa fulgte du.
Selv da han gjennem Ørknen drog tilbage,
Du maatte med. Og jeg, den gamle Kvinde,
Høit paa Kamelens Ryg jeg fulgte dig,
Og nu er vi da her, saa langt fra Hjemmet.
Kalanus: Lad Møien ei dig angre. Fjernt fra Hjemmet,
Men nærmere ved Maalet er vi her.
Sankara: Ved hvilket Maal? — Ei nærmere ved Himlen,
Hvis Hvælving er saa høi og fjern som fordum;
Ei nærmere den Evige, hvis Væsen
Sig i den Frommes Tanke speiler af,
Og ikke nærmere de store Guder,
I hvem han aabenbaret har sin Kraft.
Kalanus: Men hvis du dog tog feil?
Sankara: Hvad er det, Søn?
Dit Hjertes Uro mig nu ogsaa smitter.
I lang Tid du paa skjulte Tanker ruged,
Din gaadefulde Tale tidt mig ængsted,
Og her i Persien jeg dig neppe kjender.

Du, som i Hjemmet var den klare Lampe,
Hvis stille Lys af ingen Vind bevæges,
Her blusser op som en ustadig Flamme.
Dit Øie brænder. Har da Synet af
Det ene Menneske dig reent forvandlet?
Har dig den store Konges Glands forblindet,
Saa du fra Guderne dit Sind har vendt?

Kalanus: Men hvis nu han, hvem Menneske du kalder,
Var En af hine høie Guder selv?

Sankara: Hvordan, min Søn! Jeg knap dig meer forstaaer.

Kalanus: Hvis det var opfyldt, hvad de gamle Skrifter
Forkynde med usvigelige Ord:
At een Gang end skal Guden, som fornyer
Og gjennemtrænger Verden, aabenbares
I menneskelig Skikkelse paa Jorden?

Sankara: Du troer, en Gud er kommen ned til Jorden!

Kalanus: Jeg tvivler ei, og vee mig, om jeg tvivled!
Han, som i Oldtids Dage steg herned
Og af en jordisk Kvinde lod sig føde,
For vilde Folkeslag at undertvinge;
Han, som paany sig herlig aabenbared
Til Hjelp og Trøst og Frelse for de Fromme,
Mod hvem Dæmonerne sig hæved frækt,
Han efter sine Løfter kommer atter,
For som en Storm at feie Verden reen
Og veire bort som Avner alt det Onde.

Sankara: Forbauset — ja forfærdet jeg dig hører.
Men hvilke Tegn har du for denne Tro?

Kalanus: De sikkreste! — Ei blot de gamle Skrifter,
Der ham aftegne paa den hvide Ganger,
Mens over Jordens Kreds han iler hen;
Ei blot hvad selv jeg saae — hvad selv jeg hørte,
Mens jeg den Ubetvingelige fulgte
Paa Toget langs med Indusflodens Bredder,
Hvor Folk og Stæder for hans Fødder knæled,
Og Kongerne gav Sceptret i hans Haand;
Ei blot hans egen Guddomskraft og Høihed,
Hvortil i Ørknen Alle vare Vidne:
Hvor, medens Alting spaaede Undergang,
Mens hver en Sjæl fortvivled om sin Frelse,
Mens alle Førerne lod Haabet synke,
Han blev sig lig, og som den faste Stjerne
Os gjennem Sandets Bølger viste Vei.

Sankara: Ja det er vist, vor Frelse den Gang var han.
Og uden ham vi deelte Dødens Lod
Med hine Tusinder, som Sandet gjemmer.

Kalanus: Du seer, jeg savned ikke Vidnesbyrd,

Men jeg har større Tegn end alle disse.
Indskrænkede til Hjemmets Jordbund, troe vi,
At der er Verdens Grændser. Ikke saadan!
En større Verden ligger udenfor,
Hvoraf selv her Begyndelsen kun sees,
Og denne Verden ham som Hersker hylder.
Alt har jeg forsket ud og eftersporet,
Ei nogen Leilighed forsømte jeg,
Til snart af Følget, snart af Hærens Mandskab,
At faae den Underretning, som jeg savned.
Talløse Folkeslag, umaalte Riger
Han lænked til sig i det Seiersløb,
Som hverken Floder eller Bjerge standsed;
Som Folkeslag han Tungemaal forened,
Der tusind Mile skiltes ad i Rummet;
En anden Skikkelse han Verden gav,
Den halve Jord alt ligger for hans Fod,
Og paa hans Vink den anden Halvdeel venter.

Sankara: Ja, vældig og vidunderlig han er.
Dog er der Eet, som ei du har betænkt;
Thi blandt et fjernt og fremmed Folk han fødtes.
Gaaer Verdenssolen da i Vesten op?
Fra Østen Lyset er.

Kalanus: Men Guden selv,
Lysbringeren, fra Vestens Rige kommer,
Og kun hans Fremskridt baner Lyset Vei.

Sankara: Men hvi er da tilbage nu han gaaet?
Hvi drog han ikke frem til Ganges' Bredder,
Hvor Folket boer, som venter paa hans Komme?

Kalanus: Det samme Spørgsmaal selv jeg gjorde ham,
Hiin ene Gang, jeg for hans Aasyn stedtes,
Da han mig bød, at følge sig til Persien.
Naar — spurgte jeg med Frygt, men dog med Tillid —
Naar kommer du, o Konge, da tilbage,
For Indiens Folk fra Mørket at befrie?

Sankara: Og Kongen svared?

Kalanus: Taus han saae paa mig;
Men da jeg gjentog: du igjen dog kommer?
Gav han til Svar: Vær vis derpaa, Kalanus!
Hvor Østen har sin Grændse, ligger min,
Jeg kjender ingen anden. — Seer du, Moder!
Til Hjemmet ad en Omvej gaaer vor Fod.
I vore Fædres Land, ved Ganges' Bredder,
Der er det, han vil grunde Retfærds Rige.
Der paa sin Verdensthrone skal vi see ham;
Der skal vi hilse nær den gyldne Tid,
Som Jorden vented, men bestandig savned;

Og Lysets Seir skal løse Støvets Lænker
Og gjøre dobbelt skjøn os Dødens Vei.

Sankara: Ja, dobbelt skjøn sig viser Dødens Vei,
Naar Salighedens Billed alt man eier.
Men siig mig, Søn, hvi har for mig du dulgt
Den Skat af Tanker, du saa længe gjemte,
Var ei jeg værdig til at dele den?

Kalanus: Som kostbar Perlesnor jeg bar den hos mig,
Men ikke strax min Rigdom selv jeg kjendte.
Alt som jeg Meer erfared, Meer opleved,
Fra Dag til Dag jeg føied Perler til.
Nu er den fuld, den kostelige Snor;
Nu dele du med mig den fulde Glæde:
Den være din, mens jeg dens Udspring søger! (Gaaer).

Sankara: Vidunderligt! saa Himlen har sig aabnet;
Saa fra dit Paradis du ned er kommen,
Du Bramas Yndling, til os Støvets Børn.
Ei meer i Himlen jeg dig søge skal,
Men med et dødeligt, et halvblindt Øie
Din Herlighed paa denne Jord beskue.
Saa stor en Naade fatter knap min Aand;
Ei denne Salighed jeg higed efter,
Ja, mere nær endog du tyktes mig,
Den Gang jeg over Stjernerne dig søgte.
Men i din Viisdom du har selv det villet;
Staa med din Guddomskraft da nu mig bi!
Thi før til Savn og Spægelse kun vant,
Hvorledes taaler jeg saa høi en Vellyst?
Bered mig selv til Synet af dit Aasyn!
Gjør selv mig værdig til dit Blik at møde!
Bønhør mig, styrk mig, rens mig og forny mig!

Han iilte bort den lykkelige Søn —
Ja, i din Længsel søg kun Gudens Bolig!
Her ved din Gjenkomst skal dig Glæden hilse
Med alle sine Smykker. (Kalder). Barkas! Barkas!

(Barkas kommer fra Sidehuset).

Barkas: Min Herskerinde!

Sankara: Hvi saa mørkt dit Blik?
Hvor gaaer det Dyret?

Barkas: Altid lige daarligt:
Den syge Fod er bolnet, Benet hovnet.

Sankara: Den tro Kameel! Hvor sikkert den mig bar
Ved Dag og Nat igjennem Ørknens Sandhav,
Mens villig af din Haand den lod sig lede.
Spar ei paa Olie, Barkas! Hvis du trænger,
Har her vi Adgang til Paladsets Forraad.

Barkas: Jeg alt mig har forsynet. Intet mangler.
Sankara: Saa hør det Ærende, jeg har til dig.
Min Søn og mig er Naade vederfaret,
Thi Himlens Glæde gjæstet har vort Tag.
At Glædens Tegn nu hilse kan din Herre,
Naar fra den store Konge hjem han vender,
Maa du mig bistaa! Blomster du mig skaffe,
De skjønneste, som Staden har i Eie,
De rigeste paa Farver og paa Duft,
At denne visne Haand kan Krandsen binde,
Der gjør vor Hytte til en Tempelhal.
Din Kurv tag med, og ingen Møie spar!
Lad Blomsterhandlersken sit Forraad tømme,
Men inden Middag vær tilbage her!
Barkas: Min Herskerindes Bud min Fod bevinger. (Bort).

En Søilehal i Paladset.

Nicanor møder Meleager.

Nicanor: Hvem seer jeg der? — Velkommen, Meleager!
Velkommen hjem fra Krigen! Godt, jeg traf dig.
I tvende Dage, siden Hærens Ankomst,
Jeg efter dig har spurgt og ledt og rendt;
Men mellem disse tykke Macedoner,
Og disse tusind Skjolde, Hjelme, Landser,
Som her i Pasargadæ nu sig krydse,
En gammel Ven saa let ei støves op.
Naa, lad mig ret betragte dig — ved Zeus!
Skjøndt næsten to Aar du har været borte,
Du er endnu den Samme. Indiens Sol
Har ei et Haar dig krummet.
Meleager: Ogsaa dig
Jeg træffer ved det gamle Huld og Mod.
Dit Træbeen selv er ganske uforandret.
Nicanor: Ja, det har trodset baade Tid og Sygdom.
Meleager: Og ei dig svigtet paa den lange Reise.
Det kan jeg lide, at dit Skind du axled
Og reiste fra Persepolis i Tide,
For strax at hilse paa os.
Nicanor: Roes mig ikke,
Det var Nødvendighed og ingen Dyd.
Da Budskab kom til os fra Pasargadæ,
At Kongen snart med Hæren var i Vente,
Da blev Persepolis mig altfor snever,
Og altfor tung dens Luft. Og som det mig gik,
Saa gik det Alle, der en Draabe græsk Blod

I Livet havde. Baade Mænd og Kvinder,
Til Hest og Vogns, var med i Karavanen.

Meleager: Ja, mange velbekjendte Skikkelser
Strax ved vort Indtog traf mit Øie paa.
Men lad mig høre, hvordan Alt staaer til!
Hvorledes har du levet?

Nicanor: Godt og slet,
Som man det tager. Magelige Dage
Jeg har havt nok af, da jeg her sad hjemme
Som gammel Invalid og passed Gryden,
Mens i det fjerne Land I lystigt sloges;
Men fast til Døde piintes jeg af Rygter.

Meleager: Saa I med Rygter levet har?

Nicanor: Tilgavns!
En Posefuld hver Ugedag os bragte,
Og næsten altid høist bedrøvelige.
Snart havde Hæren lidt et Nederlag,
Snart laa hveranden Mand af Feber syg,
Snart hed det sig, jer Proviant var sluppen;
Saa hørte man, at Den og Den var falden,
Saa var det vist, I kom ei meer tilbage,
Saa var det ganske vist, at Kongen selv
Var ei alene død, men lagt paa Baalet.
Og altid med omstændelig Beretning
Kom disse Rygter, og ethvert vi troede,
Til pludselig der kom et andet Rygte,
Som viste klart, det forrige var Løgn.

Meleager: I Stakler, som af Løgn har maattet leve;
Det var en mager Kost.

Nicanor: En haard og bitter.
Den første ordentlige Trøst, vi fik,
Var Synet af den store Drift af Oxer,
Som Kongen skikked hjem til Macedonien.
Nu, i det mindste, holdt vi det for afgjort,
At Provianten ei var sluppen.

Meleager: Rigtigt!
Vi havde været meer end oxedumme,
Hvis i en Hungersnød vi havde skilt os
Ved tusind Oxer.

Nicanor: Det var just vor Tanke,
Dengang med Jubelraab vi hilste Kvæget.
Men da saa Byttet efterhaanden ankom:
Kamelerne med Sækkene paa Ryggen,
Det lange Tog af Vogne, fuldt belæssed',
De hvide Elefanter, styred af
De sorte Slaver, som igjen blev styred'
Af Invaliderne, der vendte hjem:

Da, kan du tænke, blev vort Hjerte lettet
Persepolis blev til en Sladderby,
Hver saaret Kriger til et sandt Orakel,
Der anholdt blev paa alle Gadehjørner,
Tidt for at svare paa, hvad ei han vidste.

Meleager: Det vil jeg troe. Hvad veed en simpel Kriger
Vel af det Hele?

Nicanor: Vore Øren fyldtes,
Det var os nok. Men hvad vi fik at høre,
Var Intet dog, mod hvad vi fik at see,
Da Byttets Indhold først kom ret for Dagen;
Især blev Kvinderne som ellevilde,
Ved Syn af disse Sølv- og Guldklenodier
Og disse farverige Ædelstene
Og disse perlestukne Baand og Bælter
Og disse tusind Uld- og Silketøier —
De tabte baade Vid og Sands og Mæle.

Meleager: Da var det heldigt, de kom ei til Indien,
Der havde Mund og Næse vist de tabt,
Thi høist vidunderlig er Landets Rigdom.
Paa Marschen tidt Soldaterne forbaustes
Ved Synet af de store Bygningsværker;
Og dertil en saa rig Natur vi mødte,
Saa stride Floder og saa dybe Skove,
Saa yppig Plantevæxt, saa sjeldne Dyr,
Saa krydret Luft, saa farverig en Himmel
Og slig en Overflod af Regn og Torden,
At i en fremmed Verden vi os troede.

Nicanor: O, hvem der havde været med paa Toget!
Hvad jeg formaaer, er kun at hinke rundt
Til gode Venner, for lidt Nyt at snappe
Og deraf lappe mig et Billed sammen.
Endnu i denne Morgenstund hos Kongen
Op i en Krog Hephæstion jeg fik,
Og holdt ham fast, til han Beretning gav
Om jer Seilads paa Floden ud til Havet,
Der klang mig som et lifligt Eventyr.

Meleager: Det nok er værd at høre. Men du siger,
At alt imorges du hos Kongen var.
Hvorfor saa tidlig blev til ham du kaldt?
Det er en Gunst, der ikke hver Mand vises.

Nicanor: Den Gunst mig kunde kommet dyrt at staae.
Imellem os: han vilde ha'e Besked
Om alle Kjæltringstreger af Satraperne,
Der havde fundet Sted, mens han var borte.

Meleager: Saa du var i Forhør og sad i Klemme?

Nicanor: Jeg snoede mig derfra. Det blev for meget,

At svare for de Andres Kjæltringstreger,
Naar man har meer end nok i sine egne.
Meleager: Du er endnu det gamle, gode Hoved.
Var Kongen ellers naadig?
Nicanor: Meget naadig!
Men heel forandret han mig tyktes dog.
Hvor er han bleven brun og mager; Aaren
J Panden træder dobbelt stærkt nu frem,
Og naar han kaster Hovedet tilbage
Og ryster efter Skik de lange Lokker,
Sees tydelig et Dobbelthug i Brynet.
Meleager: Ja, der for Livstid har ham Staalet mærket.
Men ei ved dette Mærke det forblev;
Thi flere Saar og meer Besvær og Møie
Har dette Tog til Indien skaffet ham,
End alle fordums Krige.
Nicanor: Det man hører
Fra hver en Kant. Selv her i Morges traf jeg
En lille Page, der mig underholdt
Om al jer indiske Bedrift og Nød:
Men Meget i hans Snak lød høist utroligt.
Han til Exempel om en Regn fortalte,
Der i halvfjerdsindstyve Døgn holdt ved,
Saa ikke blot I vaade blev — forstaaer sig —
Men saa Jer Klæderne paa Kroppen raadned,
Og tidt I nøgne gik i Hjelm og Pandser.
Meleager: I dette Punkt hans Ord var nøgen Sandhed,
Og du gjør vel, om du dig mærker Tingen;
Thi denne Regn, der løste op i Pjalter
Soldatens Klæder og hvert Telt i Leiren,
Den — meer end Hærens lydelige Ønsker —
Lod Kongen vende om, og standse med
Sit Tog mod Ganges og det fjerne Østen.
Om denne Sag var Meget at berette;
Men det er Lønningsdag — Soldaten venter,
Vi træffes vel en Gang i Morgen.
Nicanor: Stop!
Jeg holder fast dig. Lad Soldaten vente,
Des bedre smager Brødet. Naar som du
Man kommer langveis fra, maa man fortælle.
Meleager: Og høre paa en gammel Vens Fortællinger.
Nicanor: Du traf det, gamle Ven! I al den Tid,
I Andre borte var, for lidt jeg snakked,
Saa jeg af Taushed ordentlig blev syg.
Ved Eders Hjemkomst løstes først min Tunge,
Der næsten tørret ind var til en Pind.
Meleager: Til Lykke med din Cuur.

Nicanor: Den vel maa lykkes,
Ved det uendelige Talestof,
Som Kongens seneste Bedrift os skaffer.
Ved Zeus, vor Alexander er en Helt!
Jeg har nu kjendt ham fra en lille Dreng,
Og altid bedr' og bedre han sig arter.
Bli'er saa han ved, gjør han til sidst sin Fader,
Kong Philip, og os Andre reent til Skamme.

Meleager: Nei virkelig?

Nicanor: Perdikkas mig fortalte
Om jert Tilbagetog igjennem Ørknen,
Og om de Tusinder, som Sandet slugte,
Naar under Middagshedens Brand og Byrde,
Med marvudblæste Been og haabløst Hjerte
De meer ei mægted sig at slæbe frem.
Da hørte jeg om Nød og Jammerscener,
Der virkede paa Øinene som Hvidløg;
Men veed du, hvad mig rørte mest?

Meleager: Nu vel?

Nicanor: Af Alting mest mig rørte Kongens Daad,
Da Speiderne ham bragte Vand i Hjelmen,
For midt i Ørknens Brand hans Tørst at slukke.
Jeg seer ham gribe Hjelmen, medens Hæren
Enhver Bevægelse med Øiet følger,
Og, qvælt af Tørst som han, hans Lod misunder
Jeg seer ham, med et Blik paa disse Stakler,
Ud af hvis Træk Begjærligheden lyser,
Jo nærmere hans Læbe Drikken kommer:
Jeg seer ham vende Hjelmens Bund i Veiret,
Saa hver en Draabe Vand i Sandet spildes,
Og om den tørre Mund med Smiil sig stryge —
Og nu jeg hører disse tørstige Sjæles
Uendelige Jubels Hurraskraalen.

Meleager: Du hører godt, og selv til Ørknen seer du.
Det kalder jeg et rigtigt Syn paa Sagen,
Og det slaaer ogsaa til — jeg selv var Vidne.

(Hephæstion, som under de sidste Repliker er traadt ind af en Sidedør og staaer bag ved Nicanor, slaaer ham med eet paa Skulderen).

Hephæstion: Jeg med, Nicanor!

Nicanor: Hvad! Hephæstion her?
(vender sig) Respect for Kongens Ven! Hvad han bevidner,
Vi Andre vel maa troe.

Hephæstion: Ja gjør det, Gamle!
Jeg stikker Intet under Stol, som du.

Nicanor: Som jeg?

Hephæstion: Den Gamle har en Skjelm bag Øret.
(til Meleager) Jeg traf ham denne Morgenstund hos Kongen,

Hvor paa hans tusind Spørgsmaal Svar jeg gav ham;
Thi som en Mand, der levet har af Sladder,
Han bleven er veltalende som Faa.

Nicanor: Jeg siger tusind Tak.

Hephæstion: Om Alt han snakker
Og dømmer, som en ægte Athenienser;
Men gjerne Sagens Hovedpunkt han glemmer.

Nicanor: Jeg takker for din Artighed. Man mærker,
At du har hjemme Norden for Bøotien.

Meleager: Men hvor er Skjelmen, han bag Øret har?

Hephæstion: Tænk blot, hvor huul og snu han er, den Gamle!
Mens om de mest uvæsenlige Ting,
Om sig og om sit Tandværk og sin Gigt,
Om Løst og Fast, han gav os Underretning,
Bomstille taug han dog for mig og Kongen
Om det, som var alene værd at høre,
Og som først nu, paa Gaden, jeg erfared.

Meleager: Nysgjerrig gjør du mig.

Hephæstion: Igjennem Staden
Jeg gjør en Vandring, og ved første Hjørne
Jeg træffer paa Anthenor og hans Flok
Af græske Skuespillere, som Alle
Var med vor Gamle reiste fra Persepolis,
For at berede Kongen her en Fest.
Og mens jeg med Anthenor Ord nu vexler,
Faaer jeg et andet Syn: Den skjønne Leda
Og den guddommelige Thaïs var det.
Af deres Drenge fulgt, med Slør og Vifter
Kom begge to de ned ad Buegangen.
Knap fik de Øie paa mig, før de hopped
Med Latter mig i Møde. Skjend de fik,
At høit de voved lee i Pasargadæ,
Hvor Persiens gamle Konger blev indvied',
Og hvor den store Cyrus har sin Grav;
Men dobbelt Latter vakte kun min Alvor.
Og nu fik jeg Historier at høre
Om deres Reise fra Persepolis
I Selskab med Anthenor og Nicanor;
Om deres tusind Eventyr paa Veien,
Om Friere til Hest og Fods, om Hjerter,
Som tændte var i Brand af deres Øine,
Saa Karavanen Fakler havde spart.
Men først og sidst Nicanor Løsnet var;
Til Trods for sine graa Haar og sit Træbeen
Han havde holdt dem varme hele Reisen,
Og meer end een Gang til dem Begge friet.
De havde dog kun leet ham ud, den Gamle,

Naar med sit ene Been han knælte for dem;
Eet Knæ var dem for lidt for tvende Hjerter.

Nicanor: De skammelige Tasker! Lutter Opspind.

Hephæstion: Du vilde ha'e dem for din egen Mund,
Derfor din Taushed om dem, ikke sandt?

Meleager: Ja, høist begribeligt.

Nicanor: Nei, daarligt gjettet!
Min Taushed skyldtes kun det fælles Løfte,
At overraske Kongen med vor Fest.

Hephæstion: Ja tro dig, hvem der vil.

(Kalanus træder ind og bliver staaende ved Døren).

Nicanor: Hvem kommer der?
Hephæstion, see! Nei, vend dit Blik mod Døren.

Hephæstion: En Ven af Kongen.

Nicanor: Hvilken sælsom Dragt!
Det hvide Pandebind omkring de lange,
Kulsorte Haar; den løse Linnedkittel,
Fastholdt af Bomuldssnoren, og i Bæltet
En Krands af sorte Bær.

Hephæstion: For hvert et Bær
Gjør daglig han en Bøn til sine Guder.

Meleager: En hellig Mand! Paa Knæ jeg tidt har seet ham,
Naar under Marschen Hæren gjorde Hviil.

Nicanor: Hvor ubevægelig han staaer ved Pillen,
Paa nøgen Fod, med korsviis lagte Hænder,
Rank, bleg og stiv, som var han selv en Støtte.
Dybt sænke sig de store Øienlaag,
Og fiin og bøiet Næsen træder frem,
Imens de tynde Læber fast sig slutte.
Hvor har I fanget denne sjeldne Fugl?

Hephæstion: Paa Indusflodens Bredder. Der en Morgen
Han kom til Syne, just som Hæren landed,
I Nærhed af en vældig Palmeskov.
Imellem Træerne han stod i Frastand
Og retted sine store sorte Øine
Paa Kongen, som fortryllet af hans Skue.
Til sidst bemærket og for Kongen ført,
Der fandt Behag i ham og i hans Væsen,
Optoges han blandt Følget og var med
Paa hele Toget, han med samt hans Moder,
Der som en Borre hang ved Sønnen fast.

Nicanor: Og gjennem Ørknen har han fulgt Jer hjem?

Hephæstion: Ja. Derom Meleager veed Besked,
Thi han ved Fanetroppen gav ham Plads.

Nicanor: En Kriger altsaa?

Meleager: Nei, en Fredens Mand,
Skjøndt haardfør som jeg ingen Anden kjender.

Med Navnet Philosoph ham Pyrrhon stempler,
Og han paa Marschen ofte vandred med ham.

Nicanor: See, hvor han stirrer paa os! Hvilken Glød
I disse mørke Øine!

Hephæstion: Mig nok gjelder
Det skarpe Blik, hvis Indhold jeg forstaaer.
Jeg har ham stævnet hid paa Kongens Bud,
Og gaaer at melde ham. — Farvel, Nicanor!
Vi træffes vel, før du har talt dig træt,
Og førend reent du dig fra Verden slaaer. (Gaaer).

Nicanor: Ja længe før! — Du ogsaa, Meleager?
Hvortil det Hastværk?

Meleager: Det er høit paa Tide;
Men har du Lyst, saa vær min Gjest til Middag.

Nicanor: En anden Gang; i Dag er det umuligt.
Til Leonnatos har jeg bort mig lovet.
Skjøndt neppe han fra Krigen er vendt hjem,
Saa driver han dog alt sin gamle Jagtleg,
Og just en Tiger har han støvet op.
Endnu i Formiddag afsted vi drage
Med Jægergarn og meer end hundred Slaver.

Meleager: Du, med dit Træbeen?

Nicanor: Paa min Gangers Ryg
Med fire friske Been afsted jeg løber.
Nei stop! Løb ikke fra mig. Ræk mig Armen!
Til Torvet ned jeg Følgeskab dig gjør;
End har vi Meget at forhandle sammen. (Begge bort).

Kalanus: (ene) Saa staaer paa Tærsklen jeg af Helligdommen;
Af mine Fødder strøg jeg Jordens Støv.
Fra disse Mure lyder mig i Møde:
Træd ind, o Pilegrim! og kast din Byrde
Og læg din Vandringsstav, thi her er Maalet.
Var Veien øde, tornefuld og lang,
O, rig er Lønnens Krands, som her dig rækkes!
Er efter Kundskab tørstende din Sjæl,
Her strømme Viisdoms Kilder — øs og drik!
Er der en Skyld, som hemmelig dig tynger,
Her Guden boer, som Øre har for Bønner!
Fortærer Længsels Orm dit Hjertes Rødder,
Er Kraften brudt, og er dit Livsmod borte,
Hold dig til ham, den Stærke — hold ham fast,
Som sig om Cocuspalmen Epheu slynger,
Og løft dit Hoved, styrket ved hans Blik!
(Gaaer frem i Hallen).
Hvorfra den Uro dog, som mig forfølger?

Paa Læben Fred mens det i Brystet stormer —
Ikkun et Øieblik, saa staaer han for mig,
Den Mægtige, hvis Nærhed vækker Frygt,
Hvis Herlighed med Angst mig gjennembæver.
Hvor faaer jeg Mod, at møde Gudens Øie,
At høre denne Røst, og ei forvirres,
At holde Tanken fast, naar Hjertet zittrer? —
Imod den Stærke hjælper kun den Stærkere;
Til ham, den Stærkeste, min Bøn dig hæv! —
— Du Verdens Lys, og alle Sjæles Tilflugt!
Du, ved hvis Aande hver en Skabning lever,
De store Guder som det mindste Kryb;
Du evig Ene, som er Alt i Alle,
Usynlig-Synlige, der gjennemtrænger
Som Høiden Dybden og som Tiden Rummet,
Og mægter Alt, men kun det Gode vil:
O, stig som Kraft i dette Hjerte ned!
Gjør dette Bryst, der bæver, fast som Staalet,
At skjøndt det klinger, det ei svagt sig bøier;
Og naar mit Blik nu seer din Aabenbaring,
Den Gud og Helt, der fødtes af din Almagt,
Den stærke Aand, som af dit Lys er Gjenskin:
Giv mig et speilklart Vands den dybe Ro,
At ind jeg suger Herlighedens Billed,
Men i min Længsel dog oprøres ei!

Han kommer — alt hans Fodtrin kan jeg høre.
I disse Skridt gaaer Verdens Skjæbne frem.

(En Page aabner Døren for Alexander, som træder rask ind Pagen gaaer).

Alexander: Kalanus! — Ha, velkommen! Vær mig hilset,
Min stille Ven fra Indiens Palmeskove!
Saa mødes vi dog her i Pasargadæ,
Skjøndt paa den lange Marsch vi aldrig saaes.
En Tid jeg troede, du var gaaet under
I Sandets Bølger eller ladt tilbage,
Men Meleager bedre mig belærte;
Du til hans Trop dig holdt. Nu, længe savnet,
Er Synet af en Ven os dobbelt kjært.

Kalanus: Dit Budskab, Herre, først i Gaar jeg modtog.

Alexander: Jeg veed det: Du er ei af Fluesværmen,
Der ukaldt nærmer sig, og jages bort,
For næste Øieblik igjen at komme.
Men her i Pasargadæ Rast vi holde,
Her, medens Hæren hviler, har vi Tid
Til at fornye vort flygtige Bekjendtskab;
Thi forhen vi jo sjelden taltes ved.

Kalanus: Kun een Gang, Herre.
Alexander: Virkelig? Kun een Gang?
Da mindes end mit Øre godt din Stemme.
Kalanus: Du skjenked mig en Plads blandt dine Mænd,
Og tilbød mig et Hjem hos dig i Persien.
Alexander: Jeg mindes det; det var et daarligt Tilbud,
Naar paa det lange Hjemtog nu jeg tænker.
Du tidt vist angred, at du tog imod det?
Kalanus: Tro ikke det, o Herre! Selv du skued
Mit Hjertes Overstrømmen ved din Naade,
Og Ørknens Brand ei tørred Glædens Væld.
Jeg var jo i din Nærhed; skjult for dig,
Hvis Blik var henvendt kun paa Alles Frelse,
Som din Vasal jeg fulgte jo din Fane.
Dit Herskerbud min trætte Fod bevinged,
Dit Navn jeg fastholdt som et Skjold i Faren,
Din Kraft, der tidt som Lynet tændte Hæren,
Saa selv den Svages Sjæl i Flammer udbrød,
Har ogsaa fyldt med Styrke dette Bryst.
Hvad havde jeg at angre, store Konge?
Kun, at min Troskab ei min Herre hjalp,
Kun, at min Arm var dig til ingen Nytte.
Alexander: Som modig Mand vær dobbelt mig velkommen!
Du har dog nu tilbørlig hviilt dig ud?
Kalanus: Af Badet styrket staaer jeg her for dig.
Alexander: Og hun, den gamle Qvinde, som dig fulgte,
Din Moder, er hun karsk? Har hun forvundet
Den lange Reises Møie? Savner ikke
Hun Hjemmet og den Pleie, hun er vandt til?
Kalanus: For hendes Trang din Naade sørget har.
Det er ei første Gang i hendes Liv,
At paa saa lang en Reise hun sig voved.
Alexander: Den gamle Qvinde?
Kalanus: Gammel var hun ei
Da i min Barndom vi fra Ganges drog.
Alexander: Fra Ganges, siger du — var der dit Hjem?
Kalanus: Ja, ved den hellige Flod min Vugge stod.
Der fostredes jeg op af Templets Præster,
Da mig en tidlig Død min Fader røved.
Alexander: Og hvorfor blev du ikke da hos dem?
Hvad Magt rev dig saa tidlig ud af Templet?
Kalanus: Min Moders Kjærlighed. Men døm ei hende!
Thi mørk og sørgelig er Enkens Lod,
Naar skilt ei blot ved Manden, som hun elsked,
Men efter Loven selv sit Barn berøvet,
Til Eensomhed og Bod hun vises hen.
Som hun ved mig, hang min Sjæl fast ved hendes.

Af hendes Taarestrømme dybt bevæget,
Af hendes Bønner rørt, forlod jeg Templet,
Hvor just Indvielsen mig forestod,
Og hemmeligt, af Frygt for Bramas Præster,
I Nattens Stilhed flygted vi fra Hjemmet.

Alexander: Hvor drog I hen?

Kalanus: Ud til de fjerne Bjerge,
For der et Eneboerliv at føre,
Og, skjøndt fra Templet skilt, at tjene Gud.
Men ingen Fred i Landet fandt vi mere.
Opsporede som Vildt og efterstræbte,
Bestandig længere mod Vesten drog vi,
Til efter Aar og Dag ved Indusfloden,
I Palmeskovens Ly, vi fæsted Bolig.

Alexander: Og der I siden leved?

Kalanus: Tred've Aar.

Alexander: Paa samme Plet?

Kalanus: Ja, i den samme Hytte.

Alexander: Foruden Selskab?

Kalanus: Vi hinanden eied;
Vi havde Loven og de hellige Skrifter,
Som med os vi fra Hjemmet havde ført.

Alexander: Forunderligt! Der i den stille Skov,
Kun af den snevre Hyttes Væg begrændset,
Som i en Grav de mange Aar du leved,
Imedens jeg, paa Land og Vand omtumlet,
I Kampens Larm den halve Jord drog rundt. —
Hvor holdt du Livet ud i sligt et Øde?

Kalanus: O, maal dog ei, guddommelige Yngling,
Med dig din ringe Tjener! dig, hvem Brama
Betroede sit Scepter her paa Jorden.
Min Lod det blev, i Stilhed ham at tjene,
I Tanken at tilegne mig hans Væsen,
Og søge skjult og aabenbart hans Spor.

Alexander: Og har du fundet da den Gud, du søgte?

Kalanus: Vel fandt jeg ham; thi hvor er ei hans Sted?
Han, som er Solens Lys og Jordens Kraft,
Hver Tones Klang, hvert Blomsters friske Duft,
Og Kjærlighedens Liv i Alt, hvad aander.

Alexander: Saa du din Gud paa tusind Steder søgte?

Kalanus: Nei, der kom af sig selv han mig i Møde.
Hver Gang jeg søgte ham, den evig Ene,
Dybt i min Tankes Løndom gik jeg ind,
For, i mit Suk fortabt, hans Lys at fatte.

Alexander. Begreb du ham?

Kalanus: Høit over alt Begreb
Er dette Lys, der boer i Tankens Mørke.

Det vækker jo en evig Længsel efter
I Salighedens Dyb at gaae til Grunde,
Og finde Myggens Flammedød i Luen.

Alexander: Men Barnet, som har brændt sig, Ilden skyer.
For længst jeg kjender dette Spil med Tanker,
Som vore Philosopher har mig lært,
Hvor Tanken stiger, og bestandig stiger,
Men i sin Stigen aldrig naaer Olympen,
Fordi den blind er paa Erfarings Øie.
Da priser jeg Homer, den gamle Sanger,
Der saae Gudinden staae ved Heltens Side
Og tale høit til Hjertet i hans Bryst.
Thi mærk mit Ord, Kalanus! Gudens Bolig
Er ikke Tankens Drøm, men Mandens Villie.
Der, dybt i Hjertet, han til Daad os driver,
Der vækker uafladelig han Tørsten,
Som ved Bedrift og Handling kun kan stilles;
Der taler høit hans Røst om Seirens Priis,
Om Kampens Løn, om Krandsen, som ei visner,
Om evigt Liv i Skjaldesang — om Verden,
Der hører Helten til, naar selv han vil.

Kalanus: Ja dig, guddommelige Helt, tilhører
Den hele Jord —

Alexander: Og er mit Ord ei Sandhed?

Kalanus: En Nøgle til mit Hjertes Dyb det er.

Alexander: Lad Nøglen aabne da dit Hjerte for mig!

Kalanus: Du kjender bedst dets hemmelige Drift;
Du veed, at i min Svaghed ogsaa jeg
Til Bramas høie Røst i Villien lytted;
At ogsaa mig Bedrifters Udsigt lokked,
At ogsaa mig en Seierspalme vinked,
Skjøndt ringe kun min Kamp var imod din.

Alexander: Mod hvem har du da kæmpet?

Kalanus: Mod mig selv.

Alexander: Dig selv? — Jeg spørger, imod hvilke Fjender?

Kalanus: Mod dette Bryst, der drager Liv af Luften,
Og opfyldt af dens Higen, af dens Uro,
Saa tidt har Lidenskabens Storm fornummet;
Mod dette Kjød og Blod, hvor vilde Drifter
Lig trodsige Dæmoner spotte Himlen;
Mod dette tunge Legeme, hvis Sløvhed
Gjør Sjælen af Materien til Træl.
I Bøn og Bod, berøvet Søvn og Hvile,
Ved Kuld og Hede, som ved Tørst og Hunger,
Ved Staalets som ved Ildens skarpe Smerter
Fuldbyrded Straffen jeg paa disse Lemmer.
Og naar jeg spæged dette Dødens Kjød,

Var det ei Gudens Røst jeg adlød da?
I hver en Qval, mens Legemet sig vaanded,
Mig vinked Seirens Priis — det store Haab,
At trænge frem til Hellighedens Grændse,
Den evig vigende, der aldrig naaes.

Alexander: Høist selsomt! Du dit eget Legem' piinte?
Hvor kunde det dig skjenke Glæde?

Kalanus: Glæde?
Hvad Glæde kan der skjenkes af en Verden,
Hvor Alt forringes og forværres?

Alexander: Hvad!
Forværres Alt? — Hvad er din Mening? — Tal!

Kalanus: Jeg seer, du prøve vil din ringe Tjener.
Du veed det bedst, guddommelige Yngling,
Som fra din Straaleborg steg ned i Støvet,
Just for i Verdens Nød at bringe Redning.
Thi hvor er nu den fordums Herlighed?
Har ei en Vandflod Jorden ødelagt,
Gik ikke vise Folkeslag til Grunde,
Er ikke Bjerge sunkne, Floder tørred,
Er ei fra deres Baner Stjerner vegne,
Og skifted Verdens-Polen selv ei Plads?
Blev ikke Aanderne fra Himlen styrted'?
Og Menneskenes Sjæle — de, som rene
Fra det guddommelige Væsen strømmed
Og vandred i Lyksalighedens Lys,
Drog ei Dæmonerne dem med i Faldet,
Saa deres høiere Natur gik tabt?
Blev da ei denne Jord til Fængsel skabt
For Alle, som i hiint Liv havde syndet?
For Alle, som nu lænked' til Materien,
Forhærdes og forstenes meer og meer,
Hvis ikke gjennem Bøn og Bod de luttres.

Alexander: En selsom Mythe du mig der fortæller.
Du kalder denne Jord et Fængsel?

Kalanus: Ja,
Det store Fængsel; thi det mindre vi
Jo bære selv omkring i dette Kjød,
Hvor Sjælen indespærret nu sig vaander,
Hvor efter Lys og Liv den evig gisper,
Hvor den for sine Synders Skyld maa lide,
Og paa Materien sig kun kan hævne
Ved Qval og Smerte, som den selv maa dele.

Alexander: Og hvad er da din Synd? Hvad er din Stræben?
Fast som en Gaade lyder mig din Tale.
Hvor kan i Qval du søge Lykke?

Kalanus: Lykke!

O, store Konge, du med Ord mig frister.
Det var ei Lykkens Drøm jeg higed efter,
Thi hvor er Lykkens Hjem paa denne Jord?
Lyksalighed — men evig — var mit Maal;
Mit Maal var Viisdom efter Lovens Bud,
Var Sjælens Ligevægt — den dybe Fred,
Hvor hver en Attraa lydløs er forstummet,
Og Tankens stille Flamme lyser kun.
Da træder af sit Skjul jo frem det Evige,
Saa Herligheden sees, vi fordum tabte;
Da vaagner først den stærke Længsel efter
Det store Seiers-Maal, hvortil vi stræbe,
Det Høieste, hvortil vort Liv det bringer.

Alexander: Det Høieste — hvad er det?

Kalanus: Døden —

Alexander: Døden!
Du tager feil, Kalanus! reent du feiler.
Det Ringeste af Alt er netop Døden,
Det Tommeste af Alt, det Fattigste
Paa Lyst og Lykke, Handling og Bedrift,
Og det, som allersidst den Kloge vælger,
Saa længe han et Valg tilbage har.
Hvordan! det øde, mørke Skyggerige,
Det priser du som Seirens Maal? — Siig, kjender
Du Heltens Klagesang i Underverdnen?
Dagleierens den usle Lod paa Jorden
Han foretrak for der at hedde Konge,
For i de Dødes Hjem at føre Spiret,
Og, selv en Skygge, kun beherske Skygger.

Kalanus: Af dine Blik, o Herre, Sandhed lyser.
O tal! Hvad er da meer end Døden?

Alexander: Livet!
Det Liv, Kalanus, som du ei har kjendt,
Mens i dit Drømmeliv du sad begravet.
Du kalder denne Jord et Fængsel — Nei,
Hvis her i Billeder vi tale skal,
Kald dette Jordliv for en Rendebane,
Hvor Alle til et Kampløb bydes ind.
Herolden kalder, Løbet rask begynder,
Hver stormer frem, af Haabets Gud bevinget,
Og hvem der vinde, hvem der tabe skal,
En Stund er uafgjort for Alles Øine.
Men langs med Banen Lokkemad der findes,
Der bringer mange Kæmper til at standse,
Og drager Mængdens Hu fra Løbet bort:
Guld, Virak, bløde Hynder, fyldte Bægre,
En Kreds af Venner eller skjønne Qvinder,

Ja tidt en stille Hytte, som din egen,
Til Bod og ørkesløs Betragtning bygt.
Paa denne Viis er førend Banens Midte
Den største Part af Løberne forsvunden,
Der opgav for det Enkelte det Hele;
Thi kun den Gudopfyldte, som ei blendes
Af det, der blender Mængden, Krandsen vinder:
Ei Dødens visne Krands, men Livets friske!
For ham, som seired, er ei denne Jord
Et skummelt Fængsel, hvor for Synd der bødes;
Den er hans Eiendom, og han en Hersker,
Som med sin Eiendom gjør, hvad han vil.
Stærk staaer han paa den Grund, der ei ham svigter,
Alt tjener ham, som holder fast sit Maal,
Thi som sit Maal han sine Midler kjender,
Og i sin Haand han har sin egen Skjæbne.
Den voxer daglig af hans Virken op,
Mens Verden han omdanner, bruger, nyder.
Dog kan han ogsaa drømme — hvorfor ikke?
Høit over ham sig hvælver Himmelbuen,
Og der er Plads til mangt et deiligt Digt.
Der boe jo Parcerne, der spinde Lykken,
Der vandre Sol og Maane — klare Stjerner,
Som ikke lyse blot for Jordens Gjerning,
Men drage Sjælen med en mægtig Glands.
See, der er Stof til Drøm og Tankespind,
Var blot der Tid dertil — men husk, Kalanus,
Du er endnu paa Rendebanen. Fremad!
Det gjelder om at bryde ud af Fængslet,
Det gjelder om at handle, før du hviler,
Om ret at leve, førend du vil døe.

Kalanus: Med Ærefrygt og Andagt jeg dig hører,
Og taler Loven og de gamle Skrifter
Endogsaa anderledes — du, o Herre,
Blev os fra Himlen jo til Viisdom sendt.
At lyde dig, er alle Sjæles Pligt,
Thi Bramas Villie os dit Bud forkynder.

Alexander: Kun som din Ven, Kalanus, her jeg taler;
Thi naar jeg mindes fra vort første Møde
Din Skikkelse, af Savn og Sorg fortæret,
Din hule Kind, dit spændte Øies Glød,
Dit blege Aasyn, som endnu er præget
Med Smertens Træk — og naar jeg saa betænker,
At Det, du vilde, var Lyksalighed:
Da ligger nær det Spørgsmaal, hvad du høsted
Af sligt et Levnet — Kummer eller Fryd?

Kalanus: Og maa da dette Liv ei bringe Smerte?

Blev ikke derfor vi til Verden født,
At gjennem Lidelse vor Sjæl skal luttres?
Er det ei paa den sorte Nat, at Stjernen
Just klarest tindrer? Kan Lyksalighed
Gaae frem af anden Grund, end Sorgens Dyb?
Sad ikke selv jeg sorgfuld, haabløs, modløs,
Da Paradisets Glæde kom mig nær?
Den uforventet kom som Himlens Gaver,
Den kom som Stormen i de dybe Skove,
Der vækker, ængster, ryster og forfærder,
Naar den med Susen jager Nattens Skyer.
Dybt i min Sjæl faldt Dagens første Straale,
Det sønderbrudte Rør sig atter reiste,
Det, som sig bøier her i ydmyg Tak.
Ja, Herre! Lad mit Hjertes Tak dig offre!
Hvad var jeg uden dig? Hvad var mit Liv,
Før Morgensolen i dit Blik mig opgik?

Alexander: Nei, kast dig ei i Støvet!

Kalanus: Lad mig knæle,
Lad den med Magt tilbageholdte Strøm
Dog een Gang følge sin Natur og Trang,
Og med Taksigelsen tag disse Taarer!
Ja, i sin Længsel sad min Sjæl fortæret;
Hiint evige, guddommelige Lys,
Hiint store Væsen, som er Hjertets Attraa,
Som varmer, fylder, gjennemtrænger Alt,
Jo meer jeg i min Tankes Dyb ham søgte,
Bestandig skjulte dybere sig for mig.
Det store Alt mig til et Intet blev.
Jeg søgte Bramas Lys, men greb hans Skygge;
Jeg kaldte paa hans Navn, men intet Gjensvar
Gav mig hans Stemme fra det hule Bryst,
Hvor Haabets Fylde meer og meer forsvandt,
Og selv min egen Klages Echo døde.
Da stod med eet for mig hans Aabenbaring,
Da saae jeg dig — o, hvad skal jeg dig nævne?
Gud, Hersker, Viisdoms Fyrste, Kraftens Konge!
Fra dine Øine drypped Naadens Dugg,
Og i min Sjæl gjenfødtes Haabets Spirer.
I Duft og Pragt og Glands vidunderlige,
De skød paa een Gang frem af Hjertets Sandhav,
Som i mit Hjemland, naar ved een Nats Regn
Af Millioner Blomster Ørknen dækkes.

Alexander: Min Ven, Kalanus! Ræk mig her din Haand!
Hvis dig mit Syn var til saa stor Opmuntring,
Saa lad til Gjengjeld ogsaa mig dig sige,
At strax ved første Blik du blev mig kjær.

Men reis dig, Ven! Visk disse Taarer bort'
Vil du som jeg, vi gaae vor Bane sammen.
Vi passe for hinanden — begge to
Vi os en Verden jo erobret har,
Hvori bestandig længer frem vi trængte,
Men end har Ingen af os Grændsen naaet.
Maaskee ved fælles Bistand det kan lykkes.
Du viser Veien mig til Ganges' Kilder,
Til Østens Hjem, til Morgenrødens Vugge,
Thi kun i denne Vugge faar jeg Hvile;
Og jeg for dig antænder Livets Fakkel,
At den opklarer dig din Drømmeverden,
Saa du din egen Rigdom nyde kan.
Saa gaae vi frem som Venner — altid fremad,
Og troer du nogen Magt os standse vil?

Kalanus: O, hvilken Udsigt aabner du mig, Herre!
Din Naadesstrøm med sine høie Bølger
Mig overskyller som et Hav, der bruser,
Og ingen Fasthed har min Tanke meer.
Ja hold mig, før mig, led mig — dig jeg følger:
Deelagtiggjør mig i den nye Viisdom,
Viis mig den Livets Vei, som var mig skjult.
Og er jeg først din Naade bleven værdig,
Da til mit Hjemland lad mig dig ledsage!
Lad mig gaae forud der som din Herold,
Der Indiens Folk forkynder Gudens Ankomst,
Og Paradisets Gjenkomst til vor Jord!

Alexander: Stands! Fra din Flugt i Skyen kom tilbage,
Det er den nye Viisdoms første Bud.
Bliv her hos mig i Dag! Du Pyrrhon træffer,
Som jo fra Marschen er dig vel bekjendt,
Og han til andre kloge Mænd dig fører,
Thi her paa lærde Folk er ingen Mangel.
Men har af deres Ord du faaet nok,
Da se dig om i Borgen! Mangt et Konstværk,
Udført i Marmor og paa Træ, du finder,
Som vel til Middag dig forkorter Tiden.
Jeg selv maa skrive Breve. Kom, følg med!
Paa Veien jeg til Pyrrhon dig ledsager.

ANDEN AKT

(En stor Sal i Paladset, smykket med græske Sculptur- og Malerarbeider. Midt i Salen et Taffel. I Forgrunden Mopsos og Pyrrhon i Samtale; længere tilbage Kalanus, beskuende et Maleri).

Mopsos: Lad intet meer mig høre! Naar du taler
Om al den Herlighed, jeg kun mig græmmer.
Forbandet har jeg tidt det lærde Lune,
Der her i Persien mig tilbageholdt,
Mens du i Kongens Selskab fulgte Hæren,
Og ei blot skued Indiens Underværker,
Men som en klog Mand tog din Deel af Byttet.

Pyrrhon: Siig heller Faren — Byttet var ei stort;
Og hvad betræffer Landets Underværker,
Da staae for Grækenlands de dog tilbage.
Nei, hvad mig tiltrak mest, var Folket selv,
Dets Sæder, Religion og Videnskab,
Hvori kun alt for lidt jeg blev indviet.

Mopsos. Da vidste du i Gaar dog god Besked,
Da Sagen kom ved Kongens Bord paa Tale.
Du slog om dig med lutter indisk Viisdom,
Kom med saa mange Glimt og nye Tanker,
Forholdt saa skeptisk dig ved Andres Mening,
Saa jeg forbauset sad og tabte Mælet,
Og tænkte: her er meer end Aristipp.

Pyrrhon. Hvorfor ei meer end Plato? Ja, du leer;
Dog er det vist, at denne Viisdom rystet
Og rokket har ved mangen gammel Sandhed
I vore philosophiske Systemer,
Og gjort mig tvivlsom mangen Troesartikel.

Mopsos: O stakkels Grækenland, hvis vise Mænd
Sig bøie maa for indiske Barbarer!
En indisk Philosoph var mig et Under,
Hvis ikke selv jeg havde seet og talt med
Det sjeldne Dyr, der krøb her ind bag Kongen,
Og hist fordybet i hans Billed staaer.

Pyrrhon: Tys! Lad ham ikke høre, du ham spotter.

Mopsos: Og hvorfor ei? Det er nu atter et
Af hine væmmelige Snyltedyr,
Der alle Vegne følge Magtens Spor,
Spytslikkende og krybende for Gunst,
Kun efter Vinding gridske. Saae du ikke,
Med hvilken Ærefrygt, ja fast Tilbedelse,
Han lytted til ethvert af Kongens Ord?
Hvordan med spændte Blik han skifted Farve,
Blev som en Elskerinde rød og bleg,

Naar Majestætens Øine hviilte paa ham;
Ja, havde gjerne kastet sig i Støvet,
Da Kongen med et naadigt Smiil gik bort.

Pyrrhon: Du dømte anderledes, hvis du kjendte ham;
En modig, tapper, ædel Mand han er,
Af Alting mindst en Hykler, skjøndt til Kongen
Han har sig knyttet med sin hele Sjæl,
Og næsten ham forguder i sin Tale.

Mopsos: Med Guder angler han, for Gunst at fiske;
Det gjør de Allesammen. I Ægypten
Begyndte først Forgudelsen, der siden
Saa tidt sig gjentog, at den stakkels Konge
Nu halv om halv sig anseer for en Gud.
Hvem lider under Tingen uden vi?
Til Tartarus med disse Fremmede,
Der skille os ved Lønnen for vor Møie!
Der ved at smigre, hykle, logre for ham,
Gjør ikke blot ham kjed af gamle Venner,
Men af hvert frit og djærvt og ærligt Ord!

Pyrrhon: Tys! Tving din djærve Tunge! Der er Manden.
(Til Kalanus, som nærmer sig).
Nu, finder du, at Kongens Billed ligner?

Kalanus: Vidunderligt, i Farve som i Liv!
En hellig Ærefrygt mit Hjerte greb,
Da første Gang jeg løfted Blikket op
Og mødte Straalen fra det aabne Øie.
Jeg veg et Skridt tilbage, til jeg atter
Besinded mig og priste Majas Konst,
Der mægted sligt et Under at fremtrylle.

Mopsos: Du tager feil. Apelles hedder Maleren,
Og ikke Maja.

Kalanus: Værket er dog Majas.
Hvem uden hun formaaede sligt at skabe!

Mopsos: Hvad — til en Qvinde Maleren du gjør?
Hvem er din Maja?

Kalanus: Maja! Er det muligt,
Du kjender ei Gudinden?

Mopsos: Nei, ved Zeus!
Hvis ei du mener Tyvegudens Moder.
Men til Bekjendtskab havde nok jeg Lyst;
Hvorledes seer hun ud, den ny Gudinde?

Kalanus: Hvorledes hun seer ud? — Hvem skued hende,
Der evig dækkes af det tætte Slør?

Mopsos: Hvad! Løfter ei hun Sløret?

Kalanus: Mangen Gang;
Dog hvad du seer, er ikke Maja selv,
Men kun det Sted. hvor nylig hun tog Bolig

Imens dit Øie leder om Gudinden,
Er paa sin lette Fod hun flygtet bort.

Mopsos: En knibsk Gudinde! Men hun er vel ung,
Og frisk og deilig?

Kalanus: Deilig maa hun være,
Da hun saa meget Deiligt kan frembringe;
Men gammel er hun, gammel just som Chaos,
Hvoraf hun traadte frem, da Verden skabtes.

Mopsos: Der fik vi Nyt at høre! Vise Mand,
Som veed Besked om Verden, da den skabtes,
End paa din Maja jeg er lige klog.
Hun deilig er, og dog som Chaos gammel —
Usynlig og dog synlig — En Gudinde,
Og dog et simpelt Slør. — Du smiler, Pyrrhon!
Har Nøglen du til Gaaden? Veed du Noget?
Du har jo tumlet dig blandt Indiens Lærde.

Pyrrhon: Af deres Ord saa Meget jeg begreb,
At Maja er den skuffende Gudinde,
Hvis Væsen gjekker os i Phænomenet:
Kort, hvad vi Andre, for at gi'e det Navn,
For Illusion og Skin og Blendværk kalde.

Mopsos: Saa det er Skinnet, hvori Maja hersker?

Pyrrhon: Saa synes det, saa vidt som jeg det fatted.

Mopsos: Nu troer jeg, at en Flip jeg løftet har
(til Kalanus) Af Majas Slør. Men du, o vise Mand,
Du, som os blender med dit store Lys
Og veed lidt meer end Andre, hjelp mig nu
Med heelt at trække Sløret af Gudinden!

Kalanus: Hvi taler du, o Ven, saa haanligt til mig?
Er ei jeg fremmed og din Gjesteven!

Mopsos: Al Ære værd, min vakkre Gjesteven!
Men for saa godt Kjøb her du ikke slipper.
Du praled af, at Maja godt du kjendte;
Velan! saa svar mig nu paa dette Spørgsmaal:
Hvorledes og hvoraf fremkommer Maja?

Pyrrhon: Giv ham et Svar, Kalanus? Ogsaa mig
Er Tingen skjult og dunkel. Gjengjeld ikke
Hans onde Lune og hans spodske Ord!

Kalanus: Da var jeg først en Daare, hvis med Ondt
Jeg Ondt betalte. Lærer ei Naturen
At gjøre vel mod Alle? Skygger Palmen
Endnu ei over Den, som har den fældet!
Ja, fylder Sandeltræet ei med Vellugt
Den Øxe, som det saared? (Til Mopsos). Tal du kun!
Det, som jeg veed, jeg gjerne dig meddeler.

Mopsos: Nu, du Høimodige, saa svar mig tydeligt!
Hvori har det, vi kalder Skin og Blendværk,

Og som du kalder Maja, vel sin Grund?
Det Værende sig viser som det er,
Og det, som ikke er, sig ikke viser;
Paa hvilken Maade da fremkommer Skinnet,
Der er og ikke er paa samme Tid?
Er det Product kun af vor Forestilling?
Men see, ved Tingene det fast sig klæber.
Stik blot din Haand i Vand, og strax forandrer
Sig Haandens Maal og hver en Fingers Form;
See ned ad en Allee, op ad en Gade,
Og i en Spids jo Veien løber sammen;
Betragt det malte Billed hist af Kongen,
Det paa en Flade jo fremstillet er,
Og dog sig alle Lemmer synligt runde,
Ja, langt i Rummet ud sig Armen strækker.
Hvorhen du seer, det samme Skuffespil:
Omgivelser og Forhold, Maal og Afstand,
Begrændsning og Belysning Alt forandrer;
Vi see det Store smaat, det Smaa som stort,
Det runde fladt, det Brede smalt, og omvendt,
Og som med Formen gaaer det os med Farven;
Ja, her saa vidt det gaaer, at Himlens Hvælving,
Som alle Tunger vel for blaa vil kalde,
Er, grundig undersøgt, ei blaa, men sort.
Hvori har dette Skuespil sin Grund?
Giv mig et Svar! Men kom nu ikke her
Og snak om Lysets eller Synets Love;
Thi her jeg netop spørger om Principet
I disse skjulte Love — det, som gjør,
At disse Love, der er evig sande,
Fast lutter falske Billeder frembringe.

Kalanus. Saa hør mig, Kjære!

Pyrrhon: Gjem dit Svar, Kalanus!
Thi langt fra han sit Spørgsmaal heelt udtømte.
Han om den ydre Verden talte kun,
Men i den indre samme Vanvid hersker.
Ei blot jeg her henviser dig til Barnet,
Hvis Liv kun i Vildfarelser bestaaer,
Og i en stadig Vaagnen op af Drømme;
Ei blot til Ynglingen, hvis Forestilling
Sig daglig klarer gjennem Skin og Blendværk;
Nei, til de modne Mænd jeg vil mig holde,
Til kloge Folk, til Mopsos, dig og mig.
Hvorledes gaaer det os? Er vi nu sikkre
For Majas Tryllekonst? Kan aldrig meer
Vi daares af en Qvindes falske Taarer,
Og af en Vens bedrageriske Smiil?

Blev Ord og Blik og Miner os saa klare,
At strax vi gjennemskue Løgnens Maske? —
Hvis til vor Skam vi vel maa svare Nei,
Hvor gaaer det da med Budet: kjend dig selv?
Er vi os selv da klare? Skuffes ikke
Vi uophørlig af vor Lyst og Ulyst,
Saa Ønsker og Motiver vi forvexle,
Og i vor Handlen, Dømmen og Beslutten,
Tidt ansee Velbehag for høi Fornuft,
Ja, kalde Lasten Dyd? — Men Videnskaben!
Her burde vel den rene Sandhed findes,
Og mindst af Illusion der være Spor;
Og dog, hvor strider Mening her mod Mening!
Den ene Philosoph i Skin opløser,
Hvad for den Anden var en afgjort Sandhed;.
Det Faste vakler og det Bundne løses,
Og Summen af vor Videnskab er Tvivl.
Sæt nu, vor hele Tro var ikke Meer?
Sæt, vore Guder var en Illusion,
Som alt det Andet? Illusion vor Bøn
Til disse stumme, døve, blinde Guder,
Og Svaret, Trøsten, Hjelpen, Illusion? —
Uhyre vidt sig strækker Majas Rige!
Som drukne Folk vi tumle gjennem Livet
Med hendes Bind for Øiet — falsk vi see,
Og derfor falsk vi føle, falsk vi dømme.
Og ei alene vi; nei, Alt hvad lever,
Deeltager i det samme Skuffespil,
Og daarer os, bedaaret selv af Maja.

Kalanus: Kan det da være anderledes, Kjære?
En Deel af hvad du yttred, jeg benegter;
Men Majas store Magt jeg negter ei.

Pyrrhon: Hvorledes fik hun da den store Magt?

Mopsos: Hvoraf fremkommer hun? Det var mit Spørgsmaal.

Kalanus: Jeg med et andet Spørgsmaal kan dig svare:
Hvordan er Verden bygget? Ikke sandt,
I alt det Store, som i alt det Smaa,
Der er et Oven, Midten og et Neden?

Mopsos: Lad gaae! skjøndt om et Punkt det ikke gjelder.

Kalanus: Men Livet, Ven, er heller intet Punkt;
Selv Sjælens Liv er Liv paa tusind Punkter,
Og kun i Former kan det træde frem.
Som Planten nu har Top og Rod og Stengel,
Som Mennesket har Hoved, Bryst og Navle,
Har Verden selv et Oven, Midten, Neden.
Og hvad er Grundbestemmelsen for oven?
Mon ikke Lys? — Og neden? Mon ei Mørke?

Og midt imellem? Mon ei begges Kamp?
For oven straaler Solen, lyser Maanen —
For neden er den dunkle Jord — i Midten
Luftregionen, fyldt af Vexelvinde,
Et Hjem for Alt, hvad aander, vexler, lever,
Og alle Vandes, alle Draabers Væld.
I dette Luftens Rige, hvor bestandig
Med Mørket Lyset strider, hersker Maja;
Af begges Kamp hun evig ny fremkommer,
Men selv er hverken Lys hun eller Mørke,
Skjøndt hendes Væsen har i begge Deel.

Mopsos: Saa Majas Væsen du i Midten sætter?

Kalanus: Ja, i det dybe Mulm hun træffes ei,
Saa lidt som i det rene Lys.

Mopsos: Beviis det!
Beviis, at Skinnet just i Midten findes.

Kalanus: Sligt kan kun vises; vil du ei mig troe,
Da lad Naturen selv dig det bevise.

Mopsos: En prægtig Udflugt!

Pyrrhon: Sagen blev ei klaret:
Thi den moralske Verdens Skin og Blendværk,
Hvor stamme disse fra?

Kalanus: Fra samme Lov.

Pyrrhon: Forklar dig! — Vi til Mennesket os holder,
Og til det Skuffespil han lider under.
Hvor er nu her det Oven, Midten, Neden,
Hvor er nu Lyset, Mørket, og den Kamp
Imellem begge, der frembragte Skinnet
Og hvert et Blendværk i den ydre Verden?

Kalanus: Du nys det hørte.

Pyrrhon: Jeg!

Kalanus: Ja, nys jeg nævned
Dig Hoved, Bryst og Navlens Region.

Mopsos (leer): Et konstigt Svar! Den Viisdom stikker dybt,
Som stikker midt i Navlen.

Kalanus: Lee ei, Kjære!
Thi troer du ikke selv paa Hjernens Lys,
Paa Bramas Væsenhed i Tankens Klarhed?
Og er ei Navlens Region det Mørke,
Hvori Fortærelse og Ubevidsthed,
Den blinde Drift og Dorskhed har sit Hjem?
Men hvad er midt imellem? — Dette Bryst!
Beslægtet med den Luft, som det indaander,
Og Majas let bevægelige Bolig.
Der mødes Hjernens Lys og Navlens Mørke,
Den klare Tanke med den blinde Drift,
Som under Kamp omforme sig til Ønsker,

Til Lyst og Ulyst, Lidenskab, Begjæring,
Der som paa Stormens Vinger hæve Sjælen,
Saa Fred og Ligevægt den taber snart.
Thi naar du skuffes, Kjære! hvor er Grunden?
Den i din Hjernes Feil ei søges kan,
Da Tanken selv sin falske Dom jo retter,
Og Sandhed aldrig siger sig imod.
Ei heller finder Grunden du i Mørket;
Thi selv den blinde Drift ei farer vild,
Og i Fortærelsen er Livet udslukt.
Nei, i dit Hjertes Lidenskab er Grunden!
I din Begjæring, i din Lyst og Ulyst,
I dine Ønsker — disse Majas Børn,
Der lægge sig som Bind for Sjælens Øie,
Og tidt fordunkle dig den klare Sandhed.

Pyrrhon: Det lod sig høre, hvis paa denne Viis
Vi ei det Ydre for det Indre tog,
Og gjorde Lys til Tanke, Drift til Mørke.

Mopsos: Og Luft til Bryst. Nei, svar nu mig, Kalanus!
Thi hidtil kun vi tomme Taler hørte,
Kun Eventyr om Hjerner og om Navler.
Hvis for den vise Mand jeg skal dig holde,
Saa maa du spænde bedre for, min Ven!
Erindrer du mit første Spørgsmaal?

Kalanus: Hvilket?

Mopsos: Hvorledes det gaaer til, at evig Sandhed
Frembringer falske Billeder og Tanker?

Kalanus: Du spørger om, hvordan den evig Vise
Og evig Gode kunde skabe Maja?

Mopsos: Nu vel! det løber ud jo paa det Samme.
Løs denne Gaade!

Kalanus: Gaaden alt er løst.
Thi Maja fra det gamle Chaos stammer,
Ei fra den store Aand, som kun beskued
Sig selv i hendes Glands, da fyldt af Kjærlighed
Han fra sin Skuen gik til Skaben over.
Ved dette Syn i Chaosdybets Speilglands,
Faldt der et Gjenskin ind paa Skaberværket,
Og Deel i Maja nu Alverden fik.
Ei blot Materien, hvorfra hun stammer,
Og af hvis Midte stedse ny hun fødes,
Men hver en Skabning, Guder som Dæmoner,
Og alle Aander, tog af hende Præg.
Thi over Maja kun er Brama hævet,
Og op til ham, til Lys og evig Klarhed,
Fra dette Blendværks-Rige stræber Flammen,
Som i den støvbeklædte Sjæl han tændte.

Mopsos: Du mangler aldrig Svar; kun høist uheldigt,
At stadig for Beviis du gi'er os Drømme.
Saa meget af din Viisdom dog forstod jeg,
At over Skinnets Verden du vil op.

Kalanus: Og vil ei du det Samme?

Mopsos: Hjertens gjerne!
Naar blot jeg vidste Middel, Vei og Maade.

Kalanus: Det lærer Loven dig. Behersk dit Hjerte!
Spæg Kjødet! Tving dets Drifter! Bryd de Lænker,
Hvori du holdes bunden af Materien,
Hvis tætte Taager nu dit Syn formørke.
Og vil du naae til hellig Klarhed, da
Træk dig i Bod og Eensomhed tilbage;
Vær streng og haard som Vogter af dig selv,
Og lad dit Legem' lide for din Synd.

Mopsos: En farlig Vei! Du er vel ei den gaaet?

Kalanus: Saa vidt mit svage Hjerte det formaaede.

Mopsos: Og over Skinnet altsaa du er oppe?

Kalanus: Gid jeg det var! men Stræben er ei Maal.

Mopsos: Ja seer du, denne Vei for mig ei passer.
Mig er saa dyrebart mit eget Kjød,
At selv en halv Dags Faste gjør mig syg.
Jeg holder af det vel besatte Bord,
Der bugner under Drikkekar og Skaaler,
Og frem for Alt er Qvinderne mig kjære.
I deres Skind har jeg mig reent forgabet,
Saa jeg paa den Viis over Skinnets Verden
Vist aldrig vil mig hæve.

Kalanus: Men i Mørket
Du vel paa denne Viis kan synke ned.

Mopsos: Saa laaner jeg din Lygte; den nok klarer
Det tykke Mulm omkring mig.

Kalanus: Spot ei, Ven!
Der er forfærdeligt i Sjælens Mørke,
Hvor dig Dæmoner spærre Lysets Vei.

Mopsos: Der findes nok en Udvei, naar kun rigtigt
Man famler om i Mørket.

Kalanus: Tro det ikke.

Pyrrhon: Hvordan, Kalanus! ikke nogen Udvei?
Er ei der Hjelp for Sjælen, som gaaer nedad?

Kalanus: Umuligt, efter Tingenes Natur.
Men høist barmhjertigt er jo Bramas Væsen,
Og i hans Tjeneste staae alle Kræfter
Steg paa hans Bud ei Guder fordum ned,
For Støvets faldne Slægter at opreise,
Og kan vi tvivle, Ven, om Tidens Tegn?
Har ei paa ny hiin stærke Gud sig viist,

Hvis Haand formaaer at vende Tidens Hjul?
Har ei vi seet Dæmoner for ham flye,
Seet Jordens Folkeslag, i Støvet for ham,
Forventningsfulde lytte til hans Lov?

Mopsos: Til hvilken Lov? Om hvem er det, du taler?

Kalanus: Om ham, som selv du kalder Drot og Herre.

Mopsos: Om Alexander?

Kalanus: Tidernes Fornyer!
Retfærdighedens Fyrste! Lysets Søn!

Mopsos: Nei hold mig, Pyrrhon! det er alt for morsomt.
Det bliver bedr' og bedre! (Leer høit).

Kalanus: Hvad er Grunden
(til Pyrrhon) Til denne vilde Vanvidslatter?

Pyrrhon: Tys!
Der kommer Slavechoret. Fat dig, Ven!
En anden Gang jeg Tingen dig forklarer;
Nu er ei Tid dertil — der har vi Kongen!

(Kongens Page, fulgt af Slaver. Nogle bringe Hynder og Fodskamler, Andre bedække Taflet med Retter og sætte Viinkummer frem. Pagen stiller sig i Nærheden af Taflet, medens Slaverne trække sig tilbage til et Sidebord).

Alexander, fulgt af Hephæstion.

Alexander: Nu, mine lærde Venner! hvordan gaaer det?
Jeg haaber, Tiden er ei lang Jer falden.
I har vel vexlet Tanker, prøvet Kræfter,
I philosophisk Kampleg krydset Klinger,
Og, som det sømmer sig for tappre Mænd,
Pareret Stød og gjengjeldt dem med Stik?
For lærde Folk er Ordstrid Livets Kryder,
Og til en Hæderskrone kortest Vei.
Dit mørke Blik, Kalanus! Pyrrhons Rynker,
Og Minen om din Mund, min gode Mopsos!
Alt tyder paa, at Kampen haard har været.
Men slut nu Fred, i al Fald til i Morgen,
Nu er det Hviletid. Kom, mine Venner!
Fra Bordet vinker os det fyldte Bæger,
Tag Plads her ved min Side! Du, Kalanus,
Her ved min høire! Pyrrhon ved min venstre,
Og lige for os Mopsos og Hephæstion!
(Alle tage Plads ved Taflet i den foreskrevne Orden).

Alexander: En udvalgt Cirkel! Midt i Krigerlivet,
(med et Blik paa Selskabet) Hvad midt i Ørkenen en grøn Oase.
Ei sandt, Hephæstion! det er noget Andet,
At sidde her til Bords med vise Mænd,
End vade gjennem Sandet dybt til Knæet
Og slikke Støv i sig, for Tørst at stille?

Hephæstion: Ja, uden Spørgsmaal, bedre det er bedre;

Jeg foretrækker Viisdom selv for Støv,
Og Viin endog for Vand.

Alexander: Det samme gjør
Vor Mopsos med.

Mopsos: Ja, ganske sikkert, Herre!

Alexander: Nu, lad dig Maden smage! Tag kun for dig!
Blot disse tvende Skaaler rør mig ei.

(Til Kalanus).

See her, Kalanus! disse tvende Skaaler
Udgjør din Andeel af vort fælles Maaltid.
Som Vert er mine Gjesters Smag mig vigtig,
Og Pyrrhon har mig sagt, at ei du nyder
Af noget Levende den mindste Bid.
Her seer du Rødder, Urter, Riis og Frugter;
Og hvad Pocalen angaaer, vær ei bange!
Den er ei fyldt med Druens vilde Blod,
Som man fortæller mig, du har forsvoret;
Det er kun Palmemost, som ei har gjæret.

Kalanus: Din Venlighed, o Herre, dybt mig rører.
Selv paa mit Legems Trang du tænke vil,
Men hver en Trang har længst din Naade stillet.
Her ved din Side, næret af dit Ord,
Af dine Øines Straaler vederqvæget,
Jeg fast mig føler som i Bramas Nærhed,
Naar Sjælens sidste Hylster falder af.

Mopsos (halv høit): Hvor det er væmmeligt!

Alexander: Hvad siger Mopsos?

Hephæstion: Han fik en Mundfuld, som ei ret ham smagte.
Hei, Slaver! Keos-Viin!

Alexander: Til mig Olynther!
Jeg trænger til en Drik, som klarer Panden;
Thi hele Dagen har jeg Griflen brugt.

Pyrrhon: Skrev du til Hjemmet, Herre?

Alexander: Fire Breve!

(tømmer Pocalen) Det første til min Moder — til min Søster,
Kleopatra, det andet — og det tredie,
Som du begriber, til Antipater,
At han, som gammel, høit betroet Kat,
Mig holde Styr paa Musene der hjemme.
Men hvem fik vel det fjerde? Gjet en Gang!

Pyrrhon: Nu — Aristoteles?

Alexander: Du har det truffet!
Min gamle Lærer maa i Agt jeg holde.
Han staaer bestandig for mig, og skjøndt længst
Jeg løb af Skolen, mindes end jeg Ferlen.
Jeg haaber ret ham Brevet skal fornøie;
Thi meer end tyve Kasser følge med,

Ei fyldte blot med Planter, men udstopped'
Med Snegle, Slanger, Fiirbeen, Fisk og Fugle,
Som sidst i Indien jeg samled til ham.
Du veed, han skriver just i denne Tid
Paa sin Naturhistorie — jeg tænker,
Ham denne Ladning komme vil tilpas.

Pyrrhon: Ja, ganske sikkert!

Mopsos: Meer end Gaven, Herre,
Din høie Naade røre vil hans Hjerte.

Alexander: Saa kjender slet du Aristoteles! —
Men her mig falder ind just en Historie,
Som under Griflens Løb i Formiddags
Lyslevende sprang frem i min Erindring,
Og som mit lærde Selskab dog bør kjende;
Thi det var min Indvielse til Viisdom.

Mopsos: Hvad var Historien?

Alexander: Nu, giv lidt Stunder!
Det er en Sag, hvis Knude du knap løser.

Mopsos: Saa stoler jeg, o Konge, paa dit Sværd.
Hvem er det ei bekjendt, at Alexander
Har løst, hvad ei Alverden kunde løse,
Da Knuden han i Gordium hugged over?

Alexander: Nu vel, saa hør! — Men først et Bæger Viin,
Der Sindet muntre kan!
(Drikker og rækker Bægeret til Pyrrhon).
Lad det gaae rundt!

Pyrrhon (drikker): Tag fat, Hephæstion!

Hephæstion (drikker): Til Mopsos Bærmen!

Alexander: Lad ham beholde den og Bæg'ret med!
Med Guldet sine Pjalter han forgylde.

Mopsos (stikker Bægeret til sig): O, kongelige Alexander!

Alexander: Stille! —
Erindrer du endnu, Hephæstion,
Vor store Lærers lille Tævehund?

Hephæstion: Den lille Phryne, som var opkaldt efter
Den deilige Hetære?

Alexander: Netop den!

Hephæstion. Jeg godt den husker: tyk og styg og gammel!

Alexander: Men i dens Ungdom falder min Historie,
Da hvert Aar regelmæssig den fik Hvalpe.
Jeg selv var den Gang en forvildet Dreng,
Som af min Fa'er, Kong Philip, tidt fik Skjender,
Kys af min Moder, Medhold af min Søster,
Naar vi om Aft'nen spilled Bold paa Engen,
Og os ved Leg for Dagens Modgang trøsted.
Thi mangt et Uheld bragte Formiddagen,
Ved Fegten, Riden, Bryden, Løben, Dandsen,

Ved Landsesvingning og ved Bueskydning;
Og efter Middag Kampen stod i Haven,
Hvor Aristoteles mig foredrog
Logikens første Grunde. Her var nu
Den lille Phryne mig til Trøst og Bistand.
Dens Bjæf hjalp ypperlig mig ned Logiken,
Og gav mig Leilighed til mangt et Spørgsmaal,
Der fik min Lærer til at rynke Panden.
Snart gjaldt det Navnet Phryne — snart den Lighed,
Jeg mellem Hunden og dens Herre fandt,
Snart dens Forstand og Krumspring, og saa vid're.
I lang Tid Aristoteles bar over,
Men endelig en Dag var Maalet fuldt,
Og just fra den Dag skriver sig min Viisdom.

Hephæstion: Dog ei fra Hunden Phryne?

Alexander: Just fra Hunden!
Men derfor er min Viisdom dog ei cynisk.
Ved det Capitel i Logiken stod jeg,
Der angaaer Slutninger og Domme. Daglig
For Morskabs Skyld jeg gjorde Syllogismer,
Og fandt som alle Drenge stort Behag
I den Art Vid, der kan paa Alt anvendes.
Jeg brugte min Logik mod Ven og Fjende,
Beviste, de var Stude, Heste, Æsler,
Og støttet paa et nyt sophistisk Skrift,
Som just mig faldt i Haanden, voved jeg
Til sidst at gaae i Kamp mod Aristoteles.

Pyrrhon: Det var en Heltegjerning!

Alexander: Hunden Phryne
En Middagsstund just havde faaet Hvalpe,
Og kommen op fra Hundehuset, traadte
Jeg dristig frem i Haven for min Lærer,
Og bragte ham en Hilsen fra hans Brødre.
Fra hvilke Brødre? spurgte han forundret.
Fra Phrynes Hvalpe? lød mit Svar. — „Hvordan!
Gjør mig du til en Hund?“ — Jeg skal bevise't.
Beviis det, Søn! udbrød den kloge Mand,
Idet han satte rolig sig paa Bænken,
Men lad mig see, Beviset bliver grundigt.
Her greb sin Stok han, og jeg kjækt begyndte:
Du har en Hund, o Aristoteles,
Og den har faaet Hvalpe — ikke sandt?
„Jo, ganske sandt, min Søn!“ — Din Hund, jeg vedblev,
Er altsaa Moder? — „Ja“. — Og den er din? —
„Ja vel, min Søn!“ — Den altsaa er din Moder,
Og selv du altsaa Broder til dens Hvalpe.

Pyrrhon: En gyldig Art Beviis for tiaars Drenge!

Alexander: Nu skulde Aristoteles du seet!
Først gjentog ganske roligt han Beviset,
Og i sit klare Sprog mig gjorde klar
Urigtigheden af min Slutningsmaade;
Derpaa med eet sig reisende fra Bænken,
Og rynkende de tykke Øienbryn,
Greb med sin venstre Haand han mig ved Armen,
Mens i den høire høit han løfted Stokken.
O, Alexander! udbrød han med Varme,
Husk paa — og til dit eget Fremtidsvel —
At Alt hvad galt og daarligt er i Verden,
Fra gal og falsk og daarlig Slutning stammer.
Den store Sandhed maa dig bankes ind
Saa grundig, at du aldrig meer den glemmer.
Og nu, trods al min Modstand, svang han Stokken,
Hvert Slag ledsagende med disse Udraab:
„Af daarlig Slutning kommer daarlig Statsmand,
Af daarlig Slutning daarlig General,
Af daarlig Slutning ussel Philosoph,
Af daarlig Slutning jammerlig Poet,
Af daarlig Slutning næsviis Skoledreng!"
Og med saa vægtig Haand han gav sit „daarlig",
At ei blot viis jeg blev, men grundalvorlig.

(Alle lee, undtagen Kalanus).

Hephæstion: Det ligner ham!

Alexander: Men hvor mig denne Viisdom
Til Gavn er kommen — ja, det veed jeg bedst.
Han leve skal — En Skaal for Aristoteles!

(Griber Pocalen).

Kalanus: O Herre! Hold fra Bægeret din Haand.
Nyd ikke mere Viin —

Alexander: Hvad er det, Ven?
Hvorfor nu saa bevæget og urolig?

Kalanus: En Frister boer i Vinen.

Alexander: Spar din Frygt;
Jeg veed, hvad der for Tid og Sted sig passer.

(Drikker Bægeret ud og vender det om).

Den Skaal i Løbet gik, Hephæstion!
Men Skylden var ei min. Nu, til Erstatning,
Giv med et Eventyr vor Tanke Flugt!

Hephæstion: Aa, hav mig undskyldt! Her, med Fisken for mig,
Jeg nødes til at lade Fuglen flyve.

Alexander: Saa gjør dit Bedste, Pyrrhon! Alt kan bruges,
Der krydrer Maden os med attisk Salt.

Pyrrhon: Men Saltet her paa Dugen just jeg spildte.

Alexander: Saa Raden er til Mopsos. Hurtig, Mopsos!
Du stammer ned jo fra den gamle Mopsos,

Spartaneren, den store, vise Spaamand,
Der kunde tælle Bladene paa Træerne,
Der kunde høre Græsset groe — der vidste,
Hvor mange Grise Soen vilde kaste,
Naar man den drægtig stilte frem for ham.
Gjør i hans' Grav din Stammefader Ære!
Stik Praasen an, og lad dit Lys nu skinne!

Mopsos: Det er ei gjørligt; jeg i Mørket sidder.
Spørg kun Kalanus! Han har Eventyr,
Og nys vi kostelige Ting fik høre.

Alexander: Saa lad os høre dem!

Mopsos: Nei, store Konge!
Lad heller noget Nyt ham os fortælle.
Hvis du tillader det, jeg ud ham fritter.

Alexander: Du Frihed har, til frit ham ud at fritte.

Mopsos: En dobbelt Frihed! — Siig mig da, Kalanus,
Hvad nys du meente med dit Ord til Kongen? —
Du ved hans Side dig saa salig priste,
Som om din Sjæl var qvit det sidste Hylster.
Hvor mange Hylstre har vel du om Sjælen,
Og hvilket er det sidste, nærmest Kroppen?
Giv os Besked!

Kalanus: Er det din Villie, Herre?
(til Alexander) Mit Hjertes Røst mig byder Taushed her.

Alexander: Nei, giv ham Svar!

Mopsos: Nu — hvilket er det sidste?

Kalanus: Det sidste Hylster er vel Sjælens Sjæl.

Mopsos: Hvad! Sjælens Sjæl? — Hvor mange Sjæle har du?

Kalanus: Som du, og alle Andre, tvende Sjæle.

Mopsos (til Alexander): Der har vi Løier strax!

Hephæstion: Hvad! Tvende Sjæle?
Jeg synes, een gjør os det broget nok.

Pyrrhon: Det er en Misforstaaelse.

Mopsos: Vist ikke!
Nu, Konge, hold beredt din Lattermuskel,
Thi nu er Eventyret alt i Gang.

Alexander: Men tal ham høflig til! Jeg Spot ei taaler.

Mopsos: Din Naade strækker sig til hver en Skabning,
Selv til den ringeste — men Mopsos lyder.

(Til Kalanus).

Giv Agt, du vise Mand! Vi fare fort.
Hvorledes er din anden Sjæl beskaffen?

Kalanus: Hvor dybt ydmyger mig dit Bud, o Herre!
(til Alexander) Her i dit Paahør jeg forklare skal,
Hvad fuldelig kun dig blev aabenbaret;
Hvad du kun fatter heelt, imens vi Andre
Med en fordunklet Indsigt nøies maa.

Alexander: Saa giv ham Svar, saa godt som du formaaer det.
Kalanus: Lad da din Viisdom komme mig til Hjelp,
Hvis her jeg feiler.
Alexander: Stol paa Alexander!
Mopsos: Ryk ud med Sproget; thi vi længes mægtigt.
Den anden Sjæl den er vel saare deilig?
Kalanus: Ja, sikkert er vidunderlig dens Skjønhed,
Naar af Uskyldighedens rene Billed
Og af et kjærligt Blik den lyser frem.
Mopsos: Det smukt er, at den lyser. Men oplys mig,
Om hvad den rigtig er den anden Sjæl.
Kalanus: Hvad er den Andet, end det første Legeme? —
Den Gang fra Bramas Væsen Sjælen skiltes,
Lig Gnisten, der sig skiller fra en Ild,
Var den fortabt jo bleven, hvis ei Guden
Den havde hyllet i et Ætherlegem',
Og Sjælen i en Skikkelse holdt fast.
Saaledes fandt da Sjælen strax ved Fødslen
Sig paaklædt med sin anden Sjæl, der følger
Den uadskillelig, som Ordet Tanken,
Og som dens Hylster atter selv omsluttes
Af Hjernens Hvælving, som dens faste Huus.
Pyrrhon: Og det er denne Sjælens anden Sjæl,
Eller hvad nys dens Skikkelse du kaldte,
Den er det, som vort Legeme bevæger?
Kalanus: Ja ved Organer, som en Konstner virker
Ved Brugen af sit Værktøi.
Mopsos: Godt! Forklar os,
Hvorledes denne Konstner da seer ud.
Hvorledes er den anden Sjæls Figur?
Er stump den eller spids? rund eller kantet?
Lang eller kort?
Kalanus: Forunderlige Spørgsmaal!
Er Sjælen synlig for den ydre Sands?
Men ønsker Sjælens Skikkelse du kjende,
Besku da Kroppen, som den giver Liv;
Betragt hvert Ledemod og alle Lemmer
I deres Brug, Figur og Sammenføining;
Tænk over Sandserne, og frem for Alt
Gjør ret dig klar det Aandedræts Betydning,
Der baade trykker og befrier Hjertet,
Og dig forener med den Livets Aande,
Hvoraf hver Enkelt og det Hele lever:
Da er til større Indsigt Veien banet,
Og Sjælens Skikkelse maaskee du skuer.
Mopsos: Men før jeg paata'er mig saa svært et Arbeid,

Maa du bevise mig, at denne Sjæl
Har anden Hjemmel, end en taaget Hjerne.

Kalanus: Din egen Tanke dig det let beviser.
Kan uden Form du tænke dig en Sjæl?

Mopsos: Det blev en formløs Sjæl.

Kalanus: En Uting, Ven!

Mopsos: Men derfor fik just Sjælen sig en Krop.

Kalanus: Men Døden atter den ved Kroppen skiller.
Hvad bli'er i Mellemtiden der af Sjælen,
Før den har skaffet sig et andet Legem'?
Bli'er den til Intet? Du vil ei det paastaae;
Og altsaa vel sin Form den maa beholde,
Sin Skikkelse, der, som den selv usynlig,
Med Rette Navn har af den anden Sjæl,
Da kun ved den et Legeme faaer Liv,
Bevæges, flyttes og til Handling drives;
Og da den selv, af eens Natur med Lyset,
Paa Tidens Vinger gjennemflyver Rummet,
Og Sjælens Væsen ta'er i Flugten med.

Alexander: Du kommer slet fra den Examen, Mopsos!
Han overflyver høit din matte Kryben.

Mopsos: Naturligt! Hvor i Luften Alting svæver,
Der kan ei Skridt med Tankespring man holde.
Men lad fra noget Fast os her gaae ud,
Da snart hans Spindelvæv af Vei'n jeg feier.

Alexander: Saa grib da noget Fast!

Hephæstion: Et Svinehoved!
Et skoldet Vildsviinhoved! See dog, Alle,
Den sjeldne Ret, som Slaven her os bringer,
Og som nu midt paa Bordet tager Plads!
Hvem skulde troe, det Hoved var et Sviins?
Hvor deiligt skrabet og hvor yndigt pillet!
Dets Reenhed gjør os Mennesker til Skamme.
Og hvilket Stof tilbyder det vor Tænkning!
Kan Philosopher ønske sig et bedre?
Hvor dybe, disse halv tillukte Øine!
Hvor kloge, disse spidst udskaarne Øren!
Hvor liflig Pomerantslugt fra den Tryne,
Der dog saa meget Snavs har gjennemrodet!
Og fæst saa Blikket paa den hele Form,
Der Aanden og Naturen aabenbarer
I tusind uforstaaelige Træk!
Hvem skuer ikke her, paa samme Tid,
Et Hoved af et stort og mægtigt Sviin,
Og dog et ægte philosophisk Hoved?

Alexander: Ja, du har Ret! Jeg din Begeistring deler.
O, speiler Eder her, I vise Mænd,

Men frem for Alle du, min vakkre Mopsos!
See, hvad af Eders Broder der er bleven!
Han stred og kæmped trolig al sin Tid:
Hver Hund, der knurred blot, han bed til Skamme,
Hver Contrapart han bister tramped ned.
Han sønderrev Sophisteriets Net,
Naar ham et kløgtigt Hoved vilde fange;
Han gjorde kort Proces med al Logik.
Idet med Hjernens Spind han slugte Hjernen:
Han roded op i mange Livssystemer.
Som ved hans skarpe Tand fik Banesaaret:
Men Philosophens Skjæbne han ei undgik.
Her ligger fældet han med skrabet Tryne.
Og hvor hans Sjæl er, veed . . .

Mopsos: Kalanus, Herre!

Alexander: Kalanus? — Skal en Vittighed det være?

Mopsos: Nei, store Konge! Du i Gaar vel hørte.
Hvad Pyrrhon over Bordet os fortalte
Om den vidunderlige Sjælevandring,
Hvorpaa saa fast i Indien man troer,
At deres Lovbog selv indholder Loven.
Hvorefter sig de Døde har at rette.
Har end de Levende det mageligt.
Saa har de Døde deres fulde Hyre.
En Deel af dem i Veiret maa til Maanen.
En Deel igjen til Mennesker forvandles.
En Deel i Dyreskikkelser gaaer over,
Og Den. som rigtig svært sig har forsyndet,
Gaaer selv i Planter og i Stene ned.
Uhyre travlt de stakkels Døde har!
Det er en puur Indbildning, naar vi troe.
At de med Næsen opad ligge stille.

Alexander: Nu, hvem kan vide, hvad der her er Sandhed?
Men skal en Gang fra Hjemmet vore Sjæle,
Lig Skuespillere, der gaae paa Vandring:
Og skal, fordi vi slet vor Rolle spilled,
Fra Mennesker til Dyr vi stige ned,
Da haaber jeg, vi Rollerne tør vælge.
Er det ei tilladt, Ven Kalanus? — Nu,
Hvi seer du mig saa fast og stivt i Øiet?
Har ei mit Spørgsmaal du forstaaet?

Kalanus: O, Herre!
Det for alvorligt er, at spøge med.

Alexander: Men ei des mindre ta'er jeg mig den Frihed,
Med slig en vigtig Sag at spøge lidt.
Dig, min Hephæstion! saa stridsbegjærlig,
Saa fyrig Elsker og saa modig Kæmper,

Jeg til en Hest forvandler. Dig, o Pyrrhon,
Jeg til en Vædder gjør, at du i Græsset
Kan tygge Drøv paa dine mange Tvivl.
Din Rolle, Mopsos, seer du her paa Bordet,
Med mindre du, som simpel liderlig,
Vil heller være simpelt Sviin, end Vildsviin;
Og dig, Kalanus, vil i Døden jeg
Forvandle til en hvid, langhalset Svane,
Der evig synge skal din Svanesang;
Og saadan, troer jeg, hver sin Ret er skeet.

Hephæstion: Undtagen du. Hvad Rolle ta'er du selv?

Mopsos: En ubetvingelig og tapper Løves!

Pyrrhon: Saa heller dog en Ørns!

Alexander: Du traf det, Pyrrhon!
Lad Andre kun i Løvehuden krybe,
Jeg vilde hæve mig paa Ørnens Vinger,
Og for det Rige, jeg paa Jorden misted,
Erobre mig et nyt i Luftens Blaa.
Ha, for mit Øie jeg det skuer alt!
Mod alle Verdenshjørner ubegrændset,
Og opad saa uendeligt, at Solen
Og alle Stjerner hørte med dertil.
De skulde lære deres Konge kjende,
Naar først jeg ret fik mine Vinger øvet;
Men vee hver Høg og Glente, som i Dybet
Af Ørnens Rige vilde spille Mester·
Den skulde faae hans Næb og Kløer at føle!
Ha, fyld Pocalerne! Herhid, I Slaver,
Og skjenker i, saa Cypervinen skummer!
Og I, den døde Alexanders Venner,
I, der paa Jorden gaae omkring som Dyr,
Og hyle for ham, hver Gang Svanen synger:
Stands Eders Klageraab! Han lever herligt,
Han Dag for Dag en større Bane skyder;
Og savner end han sin Hephæstion,
Han sender snart fra Luften et Par Vinger,
At Hesten, til en Pegasus forvandlet,
Kan møde Ørnen paa dens høie Flugt.

Hephæstion: Det blev et farligt Spring!

Mopsos: En Pindar, Konge,
Midt i sin største Flugt ei her dig naaede.

Pyrrhon: Pocalerne staae fyldte. Hvad er Skaalen?

Alexander: Hver tømme den for Rollen, som han modtog,
Med Ønsket, at han værdig den maa spille.

Mopsos: Det bliver let for mig.

Alexander: Drik med, Kalanus!
Din Svanerolle kan ei Skam dig gjøre,

Som Svineriet Mopsos. Tag dit Bæger!
Gjør os Besked i Vinen!

Kalanus: Nei, o Herre!
Hvor kunde jeg mig ønske Svanens Lod?
Hvor kunde jeg begjære Straf i Døden,
Ved længer Afstand fra det Godes Kilde?
Hvordan du selv det kan, jeg fatter ei.

Alexander: Men ei des mindre drikker jeg dig til,
Og vil du ikke her mig gjøre vred,
Saa stikker du dit Bæger ud til Bunden.

Kalanus: Dit Bud er mig en Lov. Men Synden. Herre,
Den kommer ikke over mig!

(Han drikker, og Alle tømme Pocalerne).

Mopsos: Det qvæged!
(sættende Bægeret) Den Synd til sand Velsignelse mig var;
Thi dybt paa Bægrets Bund jeg fandt det Faste,
Som nys du bød mig gribe, store Konge!
Nu har Kalanus rigtig jeg i Klemme.

Alexander: Hvad fandt du da paa Bægrets Bund?

Mopsos: Min Sjæl!
Naturligviis den første Sjæl jeg mener,
Thi den har ei saa løs Bund, som den anden.
Siig mig, Kalanus . . .

Kalanus: Ven! Tal ikke til mig;
Thi paa din Spot jeg agter ei at svare.

Mopsos: Jo, du maa holde Bordskik. Skikken byder,
At paa et Spørgsmaal ei der negtes Svar.
Lad Kongen dømme!

Alexander: Han har Ret, Kalanus!
Du tør ei vægre dig. Men munter, Ven!
See ei saa mørk og saa fortvivlet ud;
Det er jo Spøg og Leg.

Hephæstion: Saa puds ham, Mopsos!
Puds ham igjen, Kalanus! Puds dem, Pyrrhon!
Giv os en lystig, philosophisk Jagt.

Pyrrhon: Nei, lad mig være udenfor din Jagt.

Kalanus: Vee mig!

Hephæstion: Nei hør! det ædle Vildt alt sukker.

Alexander: Det er for tidligt; Hunden gav ei Hals.
Men holla, ho! Nu slipper løs jeg Koblet.
Afsted, og skaf os Latterføde, Mopsos!

Mopsos: Jeg gjøre skal mit Bedste, store Konge!
Giv Agt, Kalanus! Kampen er begyndt.
Du paastod, Sjælen skilte sig fra Gud;
Men skilte den sig villig eller tvungen?

Kalanus: O, Herre, lad mig tie! Skal for Hunde
(til Alexander) Jeg da mit eget Hjerte kaste hen?

Alexander: Du er saa stridig, Ven! Husk, du er fremmed,
Og fremmed Mand maa følge Landets Skik.
Det er min Villie, at du Mopsos svarer.
Mopsos: Nu — skilte den sig villig eller tvungen?
Kalanus: Nei, ikke tvungen
Mopsos: Altsaa søger Grunden
Til Sjælens Skabelse du i den selv
Men hvilken Grund kan tænkes til, at Sjælen
Frivillig skulde fjerne sig fra Gud,
Hos hvem den leved flot i alle Maader,
Og i Lyksalighed sad dybt til Halsen?
Den dum, ja bindegal jo maatte være,
Hvis over Bord den Herligheden kasted,
Blot for denne tomme Lyst at flappe bort.
Nævn mig nu Grunden, eller giv dig tabt!
Kalanus: Den Grund, du søger, laa i Sjælens Længsel.
Mopsos: Dens Længsel? Snak! Den Alting jo besad.
Kalanus: Den længtes efter Egenskaber —
Mopsos: Hvad!
Kalanus: Den eied ingen, førend i Berøring
Den traadte med den vexlende Natur
Og med dens Indtryk. Men som Sjælens Længsel
Er Grunden til vort Ophav, saa er atter
Den samme Længsel Grunden til vor Død.
Mopsos: Og hvad i Døden længes Sjælen efter?
Kalanus: At blive qvit de vundne Egenskaber;
At vende hjem som Draaben, for at tabe
Sig i det Kildedyb, som den forlod.
Mopsos: Nei stop! Du i en Cirkel dig bevæger.
Du smutter bort, men jeg ved Øret har dig.
Hephæstion: Hør! Hvilken Larm paa Gangen udenfor!
Pyrrhon: Et Chor af Stemmer, som hverandre krydse
Alexander (til Pagen): Gaa, og see efter! Vi vil ei forstyrres.
Hephæstion: En Strengeleg jeg hører — ha, ved Zeus!
Der har vi just det Galskab, som jeg ønsked.

(Idet Pagen aabner Døren, trænge Thaïs, Leda og et Chor af Sangerinder ind i Salen. Alle bekrandsede, og bærende Strengeinstrumenter over Skuldrene).

Choret: Hil Alexander! Lad Lyrerne klinge!
Cither og Luth vore Stemmer bevinge,
Løfte mod Skyen den tonende Sang!
Opad den stræber til Halvgudens Øre,
Ham vil vi hædre, ham vil vi røre;
Evig Beundring er Hjerternes Trang.
Leda: Kan af en Qvindemund skjenkes ham Ære?
Rummes hans Daad og Bedrift i vor Favn?
Hvor er den Stærke, som mægter at bære
Ham og hans Rygte, hans Storhed og Navn?

Død er Bucephalus, død er hans Ganger,
Den, som i Slaget til Seiren ham bar;
Død er Homer, den begeistrede Sanger,
Han, som paa Armen selv Guderne ta'er.

Choret: Dog vil vi hæve de prisende Stemmer!
Svaghed sig stærk hos den Stærke fornemmer,
Piger tør synge, hvor Helte slaae Leir;
Helten, vi saae mod Barbarer at drage,
Helten fra Kampen er kommen tilbage,
Kronet som altid med Hæder og Seir.

Leda: Ja, nu for evig hans Ry er befæstet,
Herkules selv har fra Thronen han stødt:
Stolt har i Østen Aurora han gjestet,
Fjernt har i Syden han Havguden mødt.
Nu, til en Trøst for helleniske Piger,
Ak, som i Længsel saa sorgfulde gik,
Nu lig en Stjerne af Dybet han stiger,
Straaler i Møde det søgende Blik.

Choret: Derfor vor Glæde sig løser fra Munden,
Derfor er Krandsen, den blomstrende, bunden,
Bunden til Jubel af Asiens Folk.
Maatte vor Gave den Mægtige tækkes!
Krandsen skal Styrken af Skjønheden rækkes,
Thaïs, den skjønne, skal være vor Tolk!

Thaïs: Verdens Behersker og Grækernes Ære,
Tag af min Haand denne duftende Krands!
Slynget om Panden en Stund du den bære,
Selv naar den visner, da straaler dens Glands.
Rosen er Ungdom, som Sundheden smykker,
Lauren dig tolker den Hæder, du vandt;
Kysset, som her jeg paa Myrtherne trykker,
Kysset, o Drot, det er Hjerternes Pant.

(Hun nærmer sig og sætter Krandsen paa Alexanders Hoved under almindelig Jubel)

Alexander: Ha, skjønne Thaïs! Du mig overrasker,
Ei blot med Krandsen, hvorfor Tak jeg siger,
Men med din egen, yndige Person.
Hvor kommer du til Pasargadæ?

Thaïs: Hjertet
Mig førte hid, ved Budskab om dit Komme.

Alexander: Og hvad Befordring valgte da dit Hjerte?

Thaïs: Paa Længsels Vinger og Kamelens Ryg
Det fløi afsted med Leda og de Andre.

Alexander: Det var et Venskabsstykke. Hvem har fulgt Jer?

Thaïs: Nicanor.

Alexander: Invaliden?

Thaïs: Ja, den Gamle!

Hephæstion: Men han var ikke ene om Bedriften;
De græske Skuespillere var med.
Alexander: Den gamle Lux! reen Mund han holdt i Morges.
Thaïs: Ei for dit Øre Sagen turde komme,
Før Thaïs traadte frem, som her, for Kongen,
Og paa den fælles Bøn fik Kongens Ja.
Alexander: Hvad er da din Begjæring?
Thaïs: At du gjester
Den Fest, hvormed din Hjemkomst vi vil feire.
Alexander: Naar vil I feire den?
Thaïs: Endnu i Dag.
Det snart er Aften, og i Festens Hal
De tændte Fakler allerede blusse.
Alt er beredt; Theatrets Gulv er reist,
Komedien og Tragedien staae paa Pinde,
At efter eget Ønske Kongen vælger.
Alexander: Men hvis til ingen af dem han har Lyst?
Thaïs: Saa har vi anden Morskab; frygt kun ikke.
Et Chor af Danserinder dig omsværmer,
Og paa Musik og Sang vil ei det fattes.
Alexander: Men har du ingen bedre Lokkemad?
Du seer, jeg sidder her til Bords med Viisdom.
Vil fra mit Sæde du mig drage bort,
Maa dygtig Daarskab du paa Krogen sætte.
Thaïs: Det Bedste har jeg gjemt; men selv du veed,
Det Bedste kan ei siges — det maa føles.
Alexander: Ha, du har Ret! Men lad mig selv ei glemme,
At her som Vert jeg sidder. Rask, I Slaver!
Bring Sæder til de nys ankomne Gjester,
Sæt i en Halvkreds dem paa Gulvet her,
Og lad den bedste Viin gaae rundt til Alle.
Og du, som Nøglen har til Husets Gjemmer,
Min lette Page! hurtig flyv afsted,
Og bring mig hid det guldbeslagne Skriin,
Der ved mit Leie staaer. Det Kongen sømmer,
Naar han en Gave faaer, den at gjengjelde. (Pagen bort).
Hephæstion (idet Choret tager Sæde): Nu er vort Taffel værdigt fattet ind;
Thi Ringen overstraaler Ædelstenen.
Alexander: Eet mangler dog. Tro ei, at Alexander
Alene sidde vil med Krands om Panden,
Som var han ene værdig slig en Hæder.
Reis dig, o Leda! Denne hvide Svane,
Her ved min høire Side, vel fortjener,
At Krandsen rækkes ham af Ledas Haand.
Leda: Men denne Krands Hephæstion bestemtes.
Alexander: Lad ham en anden faae; vi har jo nok,
Og Thaïs vel betænker sine Venner.

Thaïs: Her er mit Blomsterbed! Af Pigens Hoved
(pegende paa Pigerne) Jeg river Krandsen, og den Helten gi'er.
Alexander: Saa har han ingen Nød. — Min Ven, Kalanus!
Løft dine Øine — hæv din Svanehals!
Den skjønne Leda med en Krands sig nærmer.
Leda (til Kalanus): Her slynger om din sorte Lok jeg Roser!
Kalanus: Bort med din Haand, o Nymphe! rør mig ikke!
Leda: Nei, hvilke mørke Blik!
Hephæstion: Saa kys ham, Leda!
Gjør Svanen tam, du Konsten jo forstaaer.
Leda (slynger Armen om Kalanus): Saa pluk da Rosen her af Ledas Læber!
Kalanus: Lad mig i Ro, du Frække! Om end ei
(støder hende bort) Du føler Skam, bring mig dog ikke Skjændsel! —
O Herre! siig: Er ogsaa det din Villie?
Mopsos: Nu hvæser Svanen.
Leda: Hvilket bistert Dyr!
Hans Øie spruder Ild.
Alexander: Lad ham med Fred!
Min hvide Svane tør man ei fornærme.
Giv Krandsen til Hephæstion!
Hephæstion: Saa kom da!
Lad Alt mig faae, hvad Svanen var bestemt:
Som Krands, saa Kys!
Thaïs: Her Krandsen er til Pyrrhon!
Pyrrhon: Tryk med din bløde Haand den fast om Panden!
Mopsos: Nu een til mig!
Alexander: Nei, nei, min gode Mopsos!
Du var ei med i Krigen. — Skjønne Thaïs!
Stil med din Luth dig her i Kredsen frem,
Og løs harmonisk op den lille Mislyd.
Du er jo Digterinde. Nylig hørte
Vi Prøver paa din Konst i Chorets Sang,
Hvori din egen Skjønhed ei du glemte;
Thi sikkert var du Mester for det Hele.
Thaïs: Mit Fuskeri dog Kongens Ære gjaldt.
Alexander: Nu vel, saa fusk igjen! Lad Luthen klinge,
Syng os en Sang.
Thaïs: Hvorom?
Alexander: Om hvad du vil.
Dog stop! jeg har et Æmne. Hele Tiden
Har her ved Bordet vi om Sjælen stridt.
Syng os en Sang om Sjælen! Lidt du kjender
Dog vel til dette hemmelige Væsen,
Om end, som billigt, dine fleste Tanker
Du satte paa din yndige Person.
Thaïs: Nei, den jeg overlod til Andres Tanker.
Men giv mig Tid at stemme Luthens Strenge!

Alexander: Og til dig selv at stemme. Nu velan,
Jeg et Minut dig giver. — Ven, Kalanus!
Sid ikke der og stir mod Jorden ned
Jag alle Griller bort! See dig omkring,
Og føl den Glæde, Livet har i Eie!
Fæst dine Blik paa denne fagre Qvinde,
Som der hun staaer med Luthen i sin Arm,
Med fremstrakt Fod, med tankevægtig Pande,
Med lidt til Siden bøiet Hals og Hoved:
Har nogen Tid saa deiligt Syn du seet?
Saa straalefuldt et Blik, saa fiin en Mund,
Saa fagre Lokker om saa frisk en Kind,
Saa rig en Ynde til saa kraftig Holdning?
Ha, skjønne Thaïs? Du i Pagt maa staae
Med Tidsgudinderne. Hvordan bevared
Du al den Herlighed?

Thaïs: Ved Sjælens Hjelp!

(Synger):

Sjælen, hvem sin Brud Gud Eros kalder,
Sjælen til min Brudgom kaared jeg;
Den har dobbelt Kjøn, men ingen Alder,
Og til hvert et Hjerte veed den Vei.
Sjælen i mit Liv er al min Lykke,
Lutter Glands og Solskin er dens Smykke,
Det er Legemet, som kaster Skygge,
Sjælen selv til Skygge kjender ei.

Alexander: Det var den lyse Side.

Thaïs: Nu den mørke.

(Synger):

Sjælen som et Barn vil underholdes,
Evig Vexel kræver dens Natur:
Bitter Smerte Sjælen kan forvoldes,
Sættes den i Kjedsomhedens Buur.
Sang og Skjemt, mens Blik og Læber smile,
Bølgedands og Skyer, som henile,
Stjerneskud, og Skud med Viddets Pile,
Det er Næring, som for Sjælen duer.

Alexander: Det er en herlig Brudgom du dig fæsted.
Du har vel Børn med ham?

Thaïs: Naturligviis!

(Synger):

Sjælen blandt sin Børneflok har mange
Haab og Ønsker, der faae Vingen brændt:
Ønsker, der begjære og forlange,
Haab, som knap man være tør bekjendt.
Sjælen ivrig for dem alle stræber,
Sjælen er det Kys paa vore Læber,

Der lig Bien sværmer, til det klæber
Fast ved Purpurlæben, mod os vendt.

Sjælens Drift er Hjerternes Befrien,
Navn og Bolig skifter den i Fleng:
Sjælen i min Sang er Poesien,
Klangen Sjælen er i Lyrens Streng.
Sjælen i en Kriger det er Modet,
Sjælen i en Tænker staaer paa Ho'det,
Sjælen hos en Elsker er i Blodet,
Naar hans Fod bestiger Brudens Seng.

Hephæstion: Fortræfligt sagt!

Alexander: Og endnu bedre sunget!

Thaïs: (præluderer og synger) Sjælen i en Lund er Nattergalen,
Thaïs, Nattergal for et Minut,
Med sin Sang er Sjælen her i Salen,
Hendes halve Sjæl er hendes Luth.
Hver en Halvhed Thaïs selv dog laster;
Heel hun gi'er sin Sjæl, naar bort hun kaster
Luthen, og i Heltens Arme haster,
Af hans Øines Pile vingeskudt! (Iler mod Alexander).
(Alexander aabner Armene).

Alexander: Flyv frem, du skjønne Sjæl! Vær mig velkommen!

Kalanus: Tilbage, Nymphe! Stands, mens det er Tid!
(reiser sig pludselig) Seer du, hvor Kniven blinker i min Haand?
Ikkun et Skridt, saa kræver den sit Offer.
(Thaïs viger tilbage, Alexander og Alle staae op).

Kalanus: O, Herre, Herre! Du i Støv jo træder
(til Alexander) Din egen Ære — reent du jo forglemmer
Dit store Kald. Som nys dig Vinen fristed,
Og af den vise Gud en Daare gjorde,
Saa gjør dig her afsindig denne Qvinde.
Seer du bag Skjønhedssløret ei Dæmonen,
Der i sin tøilesløse Frækhed blander
Det Hellige med Støvet — der ifører
Sin fule Skabning Deilighedens Maske,
For Lysets Helt at standse paa sin Vei?
Men selv, o Herre, du din Ven mig kaldte,
Lad i din Fristelse mig staae dig bi!
Husk, du er Bramas Stridsmand, Jordens Sol,
De Dødeliges Længsel og Forventning!
Hvad blev af Verden, dersom ogsaa du
Skød ud af Banen som en falden Stjerne,
Og i det dybe Mørke nu foer vild? —
O, hæv dig i din fulde Guddomskraft!
Og kræves til vor Redning der et Offer,
Da staaer som Offerpræst jeg her med Kniven.

Ikkun et Vink, og denne Haand, som aldrig
Har sig besmittet med en Skabnings Drab,
Da støder Staalet i Dæmonens Hjerte,
Og qvæler Fristelsen i Nymphens Blod.

Thaïs: Den Rasende!

Alexander: (river Kniven fra ham) Det gaaer for vidt, du Daare!
Nei, trods mig ei med disse mørke Blik!
Husk, du er Kongens Gjest. Pas paa ham, Pyrrhon!
Lad ikke meer hans Daarskab os forstyrre.

Mopsos: Skal vi hans Hænder binde?

Alexander: Snak! Mit Ord
Har alt ham bundet. — Nærm dig, skjønne Thaïs!
Din Kind er bleven bleg og mat dit Øie.

Thaïs: Han vilde støde Kniven i mit Bryst —

Alexander: Det var en Raptus, men den snart gaaer over.

Thaïs: Han for en ond Aand tog mig —

Alexander: Hvilken Daare!
At kalde Ondt, hvad der er Alles Fryd.

Thaïs: Har ei han flere Vaaben?

Alexander: Vær ei bange!
Seer du, hvor stum og stille der han sidder?
Nu gjennemborer Jorden kun hans Blik.
Ei meer paa dig han tænker.

Thaïs: Evig Skade!
Var ei afsindig han, jeg skjøn ham kaldte.

Alexander: Saa han behager dig? det kan jeg lide.
Dog der vi har min Page! Hurtig, Thaïs!
Bring atter nu til Sæde dine Piger!

Thaïs: Herhid, I Piger! Kongen Eder kalder. —

Hephæstion: Som Duer skræmmed op ved Høgens Skrig,
De flygted rundt i alle Salens Kroge.

Alexander: Har Alle faaet Plads?

Thaïs: Paa Thaïs nær;
Thi hun fra Kongen tør ei meer sig fjerne.

Alexander: (sætter sig) Nu, desto bedre! Her, i Kredsens Midte,
Stil dig ved Siden af mig. Kongens Gaver
Skal gjennem dine skjønne Hænder gaae.
(Pagen bringer Skrinet).

Thaïs: Nysgjerrig er jeg.

Alexander: Som Pandora?

Thaïs: Ja!
Blot ikke nu de mange Verdens-Plager
Af Skrinet mylre frem.

Alexander: Nei, vær du rolig!
Det kun er fuldt af Ægtemandens Plager,
Af Stads og Pynt. Til Gave for min Søster
Jeg kjøbte Skrinet af en indisk Kjøbmand,

Og var med dine Nympher ei du kommen,
Var Skatten fløiet af til Macedonien.

Thaïs: Godt, at jeg kom!

Alexander (aabner Skrinet): Sée der! Pluk Fuglens Fjedre!

Thaïs: O, hvilken Herlighed!

Alexander: Deel Byttet ud!

Thaïs: Kom, Leda! Kom, I Piger! Nei, bliv siddende!
Jeg Stykke vil for Stykke tage frem.

Leda: Men jeg vil hjelpe dig!

Hephæstion: O Troløshed!
Der sprang hun af mit Skjød, den Lokkedue.

Alexander: Hun selv forlokket blev. Men kom herhen!
Sæt dig hos mig, saa vil vi holde Øie
Med deres Fingre, naar de rapse til sig.

Hephæstion (idet han sætter sig): I Skrinet alt sig drukne deres Hænder.

Leda: Ha, guldindvirket Purpur! Silketøier,
(tager Pynten frem) Som Himlen blaa, med sneehvidt Foerværk kanted'!
Brodeerte Bælter! Blomstersmykte Shawler!
Og her en Hue med Flamingofjer!
See, hvilke Farver!

Thaïs: See dog, Fuglevifter!
Og her en Bunke perlestukne Slør!
Og her et Bundt af duftende Sandaler!
Kom hid, o Søstre! Tag, og bind dem om!

Alexander: Ja, lad dem Fødder faae at gaae paa.

Thaïs: O, nei see!
Hvor det er nydeligt! Et Ankelbaand,
Besat med Bjælder og smaa, gyldne Klokker;
Ved hvert et Skridt af Foden vil de klinge.

Alexander: Med dem du Elskerne kan ringe sammen.

Thaïs: Og her er Nok til Alle! Øreklokker,
Og Halsbaand, Ringe, Bryst- og Pandesmykker:
En Skat af Diamanter og Rubiner!
Kom hid! Vi dele vil.

Alexander: Men ikke lige!

Leda: Lad mig faae min Deel strax!

Thaïs: Der, du Begjerlige! —
Og der, I Piger, der er Perlebaand,
Til under Dandsen Haaret fast at holde.

Leda (til Hephæstion): Men hvad er Dette?

Hephæstion: Det for Betel kaldes.
Det er en Rod, som Indiens Qvinder tygge,
For at faae Mund og Tænder rigtig røde.

Leda: Fy! røde Tænder.

Hephæstion: Ja, hver har nu *sin* Smag.
Men seer du dette Bundt af Myrrhaduske?

Dem stikker du i Barmen, for at Duften
Kan Elskerne bedaare.

Leda: Dem jeg kjender.

Hephæstion: Og her er Sandeltræ, hvormed du farver
Brystvorterne og dine Negle røde.

Leda: Hvad? Ogsaa røde Negle?

Hephæstion: Ja, min Gode!
Med røde Læber kommer du ei langt,
Hvis til en indisk Mand dit Hjerte frier;
Han ei blot Næb, men ogsaa Kløer forlanger.

Thaïs: En Skovnød! See dog! Vist en sjelden Skat,
Thi den i Alabast laa indesluttet.

Alexander: Kom, lad mig see! — Ja, der du fandt det Bedste!

Thaïs: En Ædelsteen?

Alexander: Nei, noget mere let,
Og mere tyndt og klart.

Thaïs: Dog aldrig Luft?

Alexander: Der knækked just du Nødden. Luft det er,
Men af den Luft, som indisk Luft man kalder,
Som ei man aander ind, men trækker paa.

Thaïs: Det er en Gaade.

Alexander: Som jeg strax dig løser,
Ved her at aabne Skallen. See nu selv!

Thaïs: Hvordan! Lidt hvidt og sammenrullet Tøi?
Og dette Tøieri har faaet Navn
Af indisk Luft?

Alexander: Slaa ei paa Nakken af det!
Saa tyndt og fiint er Stoffet, at i Nødden
Du finder vel halvtredsindstyve Alen.

Thaïs: Umuligt!

Alexander: Jo. Min Kjøbmand mig forsikkred,
At naar man deraf Kjoler vilde sye,
Saa kunde hele syv man have paa,
Den ene trukken oven paa den anden,
Og dog saa godt som være nøgen.

Thaïs: Virkelig!
Det var da morsomt.

Alexander: Men din Læbe smiler —.
Hvad har du for?

Thaïs: Det Kongen vil erfare,
Naar jeg ved Festen ham Pocalen rækker.
Jeg tager Nødden med mig. Rappe Hænder
Har mine Syersker, og ei blot eet,
Men syv Gevandter faae de hurtigt færdig.

Alexander: O Thaïs! Man med Rette har dig kaldt
For en Forførerske.

Thaïs: Men last mig ikke!
Hver har jo sin Bestilling her i Verden.
Alexander: Hvor mange Mænd har dine Læber kysset?
Thaïs: Een Konge kun.
Alexander: Det Svar et Kys fortjener!
Thaïs: Nei, for mit Svar giv mig et gunstigt Svar.
Følg med til Festen!
Alexander: Skrinet er ei tømt.
Du langt til Bunden har.
Thaïs: Luk Skrinet, Leda!
Os Kongens Slaver det i Aften bringer,
Saa kan vi dele Byttet. Her er min Part!
(Kaster Juvelerne i Skrinet).
Leda (ligeledes): Og her er min!
Thaïs: Og her jeg gjemmer Nøglen.
Nu staae vi rede, Kongen at ledsage.
Alexander: Det er en vigtig Sag, som maa betænkes.
Thaïs: Du allerbedst ved Festen den betænker.
Kom med, kom med! Du har erobret Verden,
Og nu vil gjennem dig vi den erobre.
Alexander: Det gaaer ei an. Vort Taffel er ei hævet.
Thaïs: Men det kan hurtig skee. Kom, hjelp mig, Leda!
Hjelp mig, I Piger! Det en Storm nu gjelder
Paa Taflets Skaaler og de fyldte Bægre.
Fremad til Angreb! Ingen faaer Pardon.
Alexander: Afsindig er hun.
Hephæstion: Ha, det kan jeg lide!
Det er at vinde Spillet med en Trumf.
See, hvor til alle Sider ned det regner:
Tallerkner, Fade, Knive, Bægre, Skaaler!
Det kalder jeg at gjøre reent Bord. See,
Der gik det store Fad! og der gik Kummen!
Ud over alle Bredder Vinen strømmer,
Og drypper ned paa Pyrrhon og Kalanus.
Alexander: Den vilde Bacchantinde! — Kom tilbage!
Nu har vi nok af Legen.
Thaïs: Ei endnu!
Først Dugen af, thi saa er Taflet hævet.
Alexander: Du raser!
Thaïs: Nei, misundelig er du!
Enhver Bedrift, som ei du selv udfører,
Du kalder Raseri. Vi andre Stakler,
Som ei har Styrke til at splintre Riger
Og til, som du, at knuse Kongekroner,
Vi maa dog ogsaa øve vore Kræfter.
Alexander: Saa du med Alexander vil dig maale?

Thaïs: Med ingen Anden. Kom, her er min Haand!
Afsted til Kampen. Seirens Krands os vinker.
Alexander: Jeg faaer vel følge dig, du vilde Nymphe;
Du ellers mig det hele Huus spolerer.
Thaïs: Følg efter, Leda! Giv Hephæstion Haanden.
Hephæstion: Tak for Tilladelsen, min høie Dronning!
Leda: Vi selv os hjelper.
Alexander: Pyrrhon! Kom, følg med!
Jeg vil ei ene føre Daarer an.
Ræk Haanden til en Nymphe!
Pyrrhon: Men Kalanus? —
Alexander: Ja, han maa med til Gildet.
Thaïs: Der hans Galskab
Vi nok helbrede skal.
Mopsos: Jeg passer paa ham.
Thaïs (til Pagen): Og lad saa Kongens Slaver bringe Skrinet.
Slut Troppen, Piger!
Alexander: Hvor gaaer Toget hen?
Thaïs: Ad Buegangen, ned til Cyrusborgen.
Men hør! Hør, hvilke høie Hundeglam!
(Hun aabner Døren. En Hund springer ind).
Alexander (fløiter): Perita, kom!
Thaïs: Ha, hvilket Kæmpedyr!
(viger tilbage) Fast som en Tiger stor.
Alexander: Hav ingen Frygt!
Skjøndt Hals den gi'er, den som et Lam er from.
Thaïs: Og den du har fra Indien bragt med?
Alexander: Ja, til Erstatning for Bucephalus.
Thaïs: Perita, kom! Kom, vær min Gjest, Perita!
Jeg paa et Stegebeen indbyder dig.
O, hør! den svarer med Vovvov, Vovvov!
Leda: Vovvov! Vovvov!
Thaïs: Nu gjøer for Hunden hun.
O Konge, vend dit Hoved dog omkring!
See, hvilket Tog! Bekrandset hver en Pande,
Og hvert et Øie straalende af Lyst!
Alexander: Og hver en Hjerne smittet af dit Vanvid,
O, Thaïs, Thaïs! Til hvor megen Daarskab
Har ei din Skjønhed mig forledt?
Thaïs: Ja husk,
Da vi stak Ild paa Slottet i Persepolis!
Da gik det lystigt til.
Alexander: Tal ei derom,
Det var en dum Streg. Men lad nu staae til!
Saa mange onde Dage har vi døiet,
At vel en munter Nat vi har fortjent.
Afsted!

Thaïs: Afsted! Perita gjøer til Opbrud!
(Alexander og Toget bort).

Pagen: Tag dette Skriin, I Slaver, og følg med!
(Pagen og Slaverne bort).

Mopsos: (til Kalanus)
Pak ind, Kalanus! Nu til dig er Raden.
Tag med i Bylten din forlorne Viisdom,
Og kom saa aldrig meer for Kongens Øine!
Hvad vil du her, du Nar, hvor ei du passer,
Og kun for bedre Mænd ta'er Pladsen op?
Du var til Gjest hos Guder, men smidt ned
Du blev igjen paa Jorden. Naadig slap du,
Men næste Gang det værre dig vil gaae.
Har Løven først dig ret i sine Kløer,
Da nytter ei din Piben og din Syngen.
Tilbage til din Ørk, hvis du er klog!
Der kan om Kap med Uglerne du tude,
Fordi som Ravnen du ei her stjal Guld.
See til, du kommer bort endnu i Nat!
I Morgen Kongen vil din Frækhed mindes,
Og da maaskee dit Hoved kan det gjelde.
Afsted! Paa Døren med dig snarest muligt!
Jeg gaaer til Festen, og ved Leilighed
Jeg nok skal bringe Kongen dit Farvel. (Bort).

Kalanus: (ene. Efter en Pause reiser han sig og seer omkring)
Forsvundne Alle — Stormen afløst af
Den dybe Stilhed. Hvor mit Blik sig vender,
Kun Ødelæggelsens de stygge Spor.
O hvilke Minder! Drukkenskabs og Afsinds
Hæslige Billed — Raseriets Lyd.
End hører jeg den kaade Skjemt og Spot,
Den frække, den ugudelige Tale,
Den skingrende, den vilde Vanvidslatter.
Som fra en halv forsvunden Feberdrøm
Jeg vaagner op, og til min Skræk endnu
Forbi mit Øre trække Drømmens Toner,
Og end dens fæle Syner ængste Sjælen. —

O Maja, Maja! grusomt du mig spotted!
Var det en Hævn, fordi med daarlig Stolthed
Jeg alt mig troede hævet over dig?
Hvor lagde tæt om Foden du din Snare!
Hvor bandt du fast om Øiet Tryllebindet!
Hvor smigred dybt du i mit Bryst dig ind,
For Sindet med hans Storhed at bedaare! —
Nu hæver selv du Trylleriets Trolddom,
Nu løfter selv du Bindet — O, hvad seer jeg!
Forvandlet til en simpel Dødelig,
Hvis Tunge taler Daarlighed — hvis Hjerte

Beseires som af Viin af Qvindekonster,
Staaer ravende den Gud, jeg nylig tilbad.

Vee mig! Jeg Undergangens Angst fornemmer.
Selv i hans Fald min Sjæl sig klamrer til ham,
Thi med hans Stjerne hvert et Haab gaaer under.
O Alexander! kun forgjæves søger
Jeg nu at fæste Glorien til dit Hoved,
Den strax i mørke Taager sig opløser.
Det er jo mig, som nu paa dig maa holde,
Mig, som maa bære over med din Svaghed,
Mig, som din Daarlighed forglemme skal.
Og du? — du vilde drage mig fra Brama,
Til Frafald friste mig med daarlig Viisdom,
Med Druens Blod og skjønne Qvinders Syn.
Nei, du er ikke Bramas Sendebud!
Nei, du er ingen Gud! Men jeg staaer skuffet,
Staaer gudsforladt nu reent forladt tilbage.
Paa Jorden som i Himlen Alting øde!
I denne Nød ei nogen Stemme lyder,
Ei nogen Skikkelse til Trøst sig viser,
Ei nogen Aand fra Oven stiger ned,
Og Brama selv er skjult og taus og stille.

Vee mig! Hvor har sig Verden heelt forandret!
Hvorhen jeg skuer, kun Dæmoners Virken;
Ei længer Lysets, men kun Mørkets Aander
Opfylde Luftens Rum og Jordens Kreds.
Ved Alt har denne ene Mand mig skilt:
Ved Hjemmet, Freden, Glæden i Naturen,
Ja, ved mig selv og ved min faste Tro!
Jeg selv, som han, staaer ravende paa Fald nu;
Men hold mig, Brama! Hold mig oppe! Frels mig!
Og bort herfra! fra dette Majas Tempel,
Fra disse Mure, hvor sit Net hun spinder,
Fra denne Hvælving, fyldt af hendes Blendværk,
Fra dette Undergangens øde Huus! (Bort).

TREDIE AKT

En Sal i Paladset.

(Alexander og Hephæstion ved et Bord, bedækket med Pergamentsruller og Brevskaber).

Alexander: Læs denne Skrivelse! Den samme Klage
For Underslæb og Vold og Pengepresning.
Hvad Brev jeg end vil aabne, disse tre Ord
Dog gjennem alle som et Løsen gaae.
Hephæstion: Hvorfra er Skrivelsen?
Alexander: Fra Ekbatana.
Satrapen ogsaa der har troet paa Rygtet,
Der, som jeg hører, tidt ihjel mig slog.
Læs Slutningen, og du vil dig forundre.
Ei blot han som de Andre, her i Persien,
Har skrevet Skatter ud og fyldt sin Pung,
Men nu Tributen han tilbageholder.
Hephæstion: Hvem skulde troe det muligt?
Alexander: Muligt, Ven!
Hvad er ei muligt? Som jeg denne Morgen
Kom hjem fra Festen, fik jeg Melding om
En Udaad, øvet her i Pasargadæ,
Hvis Nederdrægtighed er uden Lige.
Hephæstion: Hvad, her i Pasargadæ?
Alexander: Her paa Stedet!
Kun nogle Dage før vor egen Ankomst.
Hephæstion: Og hvad var Gjerningen?
Alexander: Man plyndret har
Den gamle Kongegrav, hvor Cyrus hvilte.
Af Lyst til Kistens Guld, har man forstyrret
I Gravens Ro den store Konges Been.
Dem smed man bort, som noget daarligt Gods,
Hvoraf der ikke lod sig mønte Penge.
Det hellige Støv lod man i Vinden spredes,
Thi Klangen af Metal det reent jo savned;
Selv Mindetavlen, som du vel erindrer,
Der slutted ind de kostelige Ord,
Slog man for Rammens Skyld i tusind Stykker.
Hephæstion: Regnskabet bliver meer og meer indviklet.
Alexander: Men jeg det klare skal, er først det sluttet.
Da jeg i Morges kom fra Nattesviren,
Endnu af Viin og Elskov halv fortumlet,
Og man for Øie holdt mig Kongens Been,
Hvis Rester Gravens Vogter havde samlet:
Da vaktes, som jeg selv af Nattens Døs,

Retfærdighedens Hævntørst i mit Hjerte.
Hvem det saa er, der Niddingsværket øved,
Han for sin Daad skal bøde med sit Hoved.
Og Regnskab vil af hver Satrap jeg kræve;
Vee Den, der staaer til Rest! Han skal betale
Med Kroppen, hvad i Pungen der ham fattes.

Hephæstion: Saa vil der meer end eet Liv gaae i Løbet.

Alexander: Det faaer saa være. Denne Utroskab
Er meer end Alt i Verden mig forhadt.
Hvis jeg om Lønnen tinged, jeg forstod det:
Hvis Svigen Herredømmet gjaldt — lad gaae!
Det var ei Ret, men Fristelsen var mægtig.
Men Svig for Sølv og Guld!

Hephæstion: For Sølv og Guld
Man kjøber Verden.

Alexander: Men af mig vist aldrig!
At Troskab er en Dyd, mig Tiden lærte.
For ti Aar siden holdt jeg det for afgjort,
At Ja var altid Ja, og Ordet Manden.
Hvor har jeg bødet haardt for denne Tro!
Hvor tidt blev ei min blinde Tillid skuffet!
Hvor mange Venner har jeg nu tilbage,
Paa hvem i Et og Alt jeg stoler? Dig
Og et Par Andre til!

Hephæstion: Og desuagtet,
Trods al den svegne Tillid, du bestandig
Dig lægger efter nye Venner.

Alexander: Jeg?

Hephæstion: Som nu Kalanus —

Alexander: Aa, nævn ikke ham!
Hans Troskab er af anden Art, end Eders.

Hephæstion: Et Slags Tilbedelse —

Alexander: Ei langt derfra.

Hephæstion: En Art af Hundetroskab. Blot du taler,
Saa seer han dig forventningsfuld i Øiet,
Som vented Liv og Død han af dit Ord.
Du fløiter kun, og logrende han kommer;
Du sparker til ham, og med Angst han flygter
Og skjuler sky sig for dit mørke Blik.

Alexander: Nu, nu, saa galt er det da heller ikke.
Hvorfra paa een Gang denne Bitterhed?
Du for en vakker Mand jo selv ham kaldte.

Hephæstion: Saadan paa hele Toget han sig viste,
Men her ham smitted Perserborgens Hofluft.
Fra den Tid over Tærskelen han traadte,
Han ikke blot sig viser som en Smigrer,

Men som en udlært Hykler, der al Verden
Gjør til et Nul, for ret dig stor at gjøre.

Alexander: Maaskee han sine Grunde har dertil.

Hephæstion: Ja ganske vist. Din Gunst han jager efter.

Alexander: Hans Venskab skal ei iversyg dig gjøre;
Jeg kjender Manden bedre dog, end I.
Men siden just om ham vi tale her,
Hvor blev han af i Aftes? Nu jeg mindes,
At under hele Festen ei jeg saae ham.

Hephæstion: Jeg ikke heller. Jeg var lovlig undskyldt.
Den skjønne Leda mig i Fængsel holdt,
Og Thaïs vist ei bedre dig behandled.
Til hendes Løngemak du hende fulgte,
Og hele Timer sad du der jo fast.

Alexander: Ja, i mit eget Net hun fanged mig,
Den Underfundige! Fortryllet blev jeg,
Da hyllet i sit Spindelvævsgevandt
Hun rakte mig det rosenkrandste Bæger. —
Hvor er vi Daarer dog, Hephæstion!
Hvor holdes vi for Nar af vore Lyster!
Jeg havde lovet hende Diademet,
Hvis den Gang hun sin Gunst mig havde negtet;
Og hvad af Rusen er der nu tilbage,
Og hvad af Lykkens Drøm i hendes Favn?

Hephæstion: Den Troskab, som du nys saa høilig priste,
Den, i det mindste, blev vist ei til Rest.

Alexander: Dog vilde hun indbilde mig, at aldrig
Hun havde elsket Andre,

Hephæstion: Det var stærkt!
Du troer paa hendes Troskab?

Alexander: Troskab! Nei,
Min egen Daarskab jeg kun her dig melder.

Hephæstion: Dog staaer hun høit i Gunst, og meer end een Gang
Hun hele din Fortrolighed besad.

Alexander: Det er forbi! Det er nu længe siden;
Hav ingen Frygt for et Tilbagefald.
Saa lidt paa Thaïs skal du være skinsyg,
Som paa Kalanus. Mine Folk jeg kjender.
Den Fordeel dog af Aarene man har,
At paa sig selv og Andre klog man bliver.

Hephæstion: I Fald saa er, da kald ei her mig skinsyg!
Hvad angaaer mig vel Thaïs og Kalanus?
Dit Vee og Vel er det, jeg har paa Hjerte.
Du er Paladset, for hvis aabne Port
Jeg nu i mange Aar har staaet Skildvagt,
Og Anskrig gjort, hver Gang jeg mærked Uraad.
Var det for min Skyld. Nei! Kun Had af Andre,

Og Vrede tidt af dig, jeg fik til Løn.
Men mig saa dyrebar din Lykke var,
Saa høit i Ære jeg vort Venskab holdt,
Saa fast min egen Sjæl til din var knyttet,
At paa min Post jeg blev — tilfreds med Lønnen,
Naar Svig og Fare kun fra dig jeg fjerned.

Alexander: Jeg veed det, Ven! Men var jeg utaknemlig?
Det vrede Lune, som du klager over,
Ei mindre plaget har mig selv, end dig.
Har ei vi broderlig deelt Godt og Ondt?
Har Alexander ikke altid viist
Sig for Hephæstion som Alexander?
Naar saae du Masken eller Stylterne,
Som tidt for Verdens Øine Klogskab, eller
Ærgjerrig Glimrelyst, mig nødte paa?
Hvor var et Ønske, som med dig ei deeltes,
En Plan, hvori du ikke blev indviet,
En Sorg, hvoraf du ikke fik din Part?
Er ikke opfyldt længst det Ungdomshaab,
Som os Homer indgød: At op i os
Achilles og Patroklus maatte leve?
Har ikke du, som jeg, erobret Asien?
Kan vor Bedrift og Ære skilles ad,
Saa nogen turde sige: denne Deel
Tilkommer ham — Saa meget og ei Mere?
Nei! Naar paa Rygtets Vinger — og jeg haaber,
Det vidt skal flyve — vore Navne bæres,
Skal begge lyse med den samme Glands.
Og som i Livet vi som Brødre stod,
Saa er mit Haab, at Parcen os forunder,
At Arm i Arm vi stige ned i Døden.
Men skeer det ikke — træffer Lodden mig,
Som første Mand, da hold i Agt mit Minde!
Thi bli'er det mig, som dig skal overleve,
Da vil med Hæder, uforgængelig,
Lig den, Achilles offrede Patroklus,
Ja tifold større, jeg din Gravhøi' krone.

Hephæstion: Hvor gjør det Hjertet godt, dit Ord at høre.
Ved Udsigt til saa ufortjent en Hæder,
Det næsten gaaer mig som en gammel Kriger,
Der trods sin Levelyst af Æresyge,
For Jordefærdens Skyld, sig ønsker Døden.

Alexander: Men kald blot ikke Æren ufortjent.
Viis mig en Mand af saa standhaftigt Sind,
Saa trofast og i Villiekraft saa stærk,
Til samme Tid saa tapper og besindig,
Og fremfor Alt, som Ven af Alexander,

Saa fri for Egennytte som du selv:
Og jeg vil bære ham paa mine Hænder,
Og inderst i mit Hjerte gi'e ham Plads.
O Ven! Lad ei min Roes dig her forundre!
Min Sjæl til noget Stort og Herligt trænger,
Thi mod i Gaar den huul og tom sig føler,
I alle sine Strenge som forstemt.

Hephæstion: Hvad er det da, som har din Sjæl forstemt?

Alexander: Veed jeg det selv! Maaskee den Gravlugt, som
I tidlig Morgenstund den gjennemtrængte,
Ved Synet af de muldne Kongebeen;
Maaskee den hede Glød af Thaïs' Favntag,
Der røved mig min Kraft, og til Erstatning
Kun Følelsen af Troløshed mig gav;
Maaskee du Grunden har i disse Breve,
Der hvert især vil noget Nyt berette,
Og alle dog den gamle Vise qvæde,
Om falske Tjen're, svigefulde Venner.

Hephæstion: Ja, Visen gammel er. Men tys! det banker.
Der faaer du Gjester.

Alexander: Uanmeldte Gjester.

Hephæstion: Maaskee et Bud, som haster —

(Pyrrhon træder ind).

Alexander: Pyrrhon, ha!
Velkommen med din Viisdom, Philosoph!
Du kom som du var kaldt, du vakkre Læge
For syge Sjæle!

Hephæstion: Selv seer syg han ud;
Og ikke blot, som ellers, tvivlesyg,
Men lyver ei hans Øie, syg om Hjertet.

Alexander: Træd nærmere! Kom op fra Døren, Pyrrhon!
Har du et Budskab, saa lad os det høre.
Din Kind er bleg, du seer forstyrret ud;
Har Nattesviren ogsaa dig omtaaget?

Pyrrhon: O Herre! fra en Grav jeg nylig kommer.

Alexander: Saa du ved Graven allerede var?
Hvem traf du der? dog aldrig Gjerningsmanden?

Pyrrhon: Du veed det alt?

Alexander: Ja, førend Sol gik op,
Man bragte mig den store Konges Been.

Pyrrhon: Den store Konges? —

Alexander: Nu — du kjender dog
Vel Cyrus, Perserkongen, Asiens Hersker?

Pyrrhon: Men om Kalanus taler jeg.

Alexander: Kalanus!
Har ved hans Grav du været?

Hephæstion: Pyrrhon drømmer.

Pyrrhon: Hans Grav var ingen Drøm.
Alexander: Kalanus død?
Pyrrhon: Nei, ikke død endnu —
Alexander: Og dog begravet?
Du raser, Ven!
Hephæstion: Nei, Tingen let sig klarer.
Den gode Pyrrhon, drillet af den Nymphe,
Som han i Aftes sig ved Gildet kaared,
Har i sin Harme seet for dybt i Bægret,
Og bringer her os Frugten af sin Ruus.
Pyrrhon: Lad mig faae Ordet blot!
Alexander: Saa tal da, Ven!
Men tal besindigt.
Pyrrhon: Nu, saa hør mig, Konge!
Kort efter at du selv gik bort fra Festen,
Forlod jeg med de Andre Cyrusborgen,
Men ei beruset, som Hephæstion mener.
Da i det Frie jeg kom, stod Solen op,
Og lokket af dens Straaler, fik jeg Lyst,
Istedenfor at søge hjem til Leiet,
Til strax paa Flugt at jage Nattesviren,
Og klare Tanken ved en Morgenvandring.
Saaledes kom jeg ud af Stadens Port,
Og da jeg rask gik til, jeg hurtig naaede
Den lille Palmelund, som vel du mindes.
Alexander: Den ved den vestre Port?
Pyrrhon: Netop den samme.
Der traf med tvende Mænd jeg Slaven Barkas,
Tilhørende Kalanus, og fra Marschen
Mig godt bekjendt.
Alexander: Nu vel — og Slaven Barkas?
Pyrrhon: Han med de andre Mænd, i Lundens Midte,
Just lige mellem fire høie Træer,
I aflang Kreds en Mængde Ved opdynged,
Der rundt om dækket var med Palmespaaner,
Med Blaar og Beg og andet brændbart Stof.
Paa Spørgsmaal om, hvad Værk han havde for,
Fik jeg til Svar, at paa hans Herres Bud
De reiste her et Baal, som, naar det tændtes,
Var til hans Herres Flammegrav bestemt;
Og at ved Solnedgang, endnu i Aften,
Paa dette Sted Kalanus vilde døe.
Alexander: Hvad! døe paa Baalet?
Pyrrhon: Det var Slavens Ord.
Alexander: Og denne Slave, siger du, du kjender?
Du for en sanddru Mand ham holder?
Pyrrhon: Ja.

Alexander: Du stoler paa ham, som paa En af os?
Pyrrhon: Som paa mig selv.
Alexander: Forstaaer du det, Hephæstion?
Hephæstion: Ja, jeg forstaaer, at Pyrrhon spøger med os
Pyrrhon: Troer du, jeg driver Gjek med Kongen? Nei.
Men hvor utrolig end dig Tingen tykkes,
Jeg dog til Indien har Kjendskab nok,
Til her at frygte for det Allerværste.
Hephæstion: Saa det er indisk Skik, sig selv at brænde?
Det mærked vi dog Intet til. Jeg synes,
De nok af Livet holdt.
Pyrrhon: Men desuagtet
Af meer end een Mund jeg bekræftet fik,
At ikke just saa sjelden der til Lands
En viis og hellig Mand sig havde offret,
Og uden Tvang sig givet Døden selv,
Naar Sygdom eller Sorg ham overvælded.
Alexander: Men er Kalanus syg da?
Hephæstion: Han i Aftes
Saa frisk var som en Fisk. Han høit jo sprælled
Og gjorde Larm ved Taflet.
Pyrrhon: Om hans Sygdom
Fortalte Slaven Intet.
Hephæstion: Høist naturligt!
Thi hvis os Pyrrhon Sandhed har fortalt,
Saa er min uforgribelige Mening,
At her Kalanus med sit Baal af Blaar
Dig Blaar i Øinene vil stikke — skræmme
Dig som et Barn med Trusel om sin Død,
Til Tak for den Paamindelse, du gav ham.
Alexander: Nei, nei, Hephæstion! Til et saadant Spil
Var ikke han i Stand. Som nys jeg sagde,
Du kjender Manden ei. Hvad troer du, Pyrrhon?
Pyrrhon: Som du, o Konge, troer jeg det er Alvor.
Alexander: Men Grunden til saa selsomt Raseri?
Pyrrhon: Ja, hvem forstaaer et fremmedt Instrument,
Hvis altfor spændte Strenge knap kan røres,
Før strax med Skurren Tonerne slaae over?
Alexander: Men hvad kan under Dagens Løb i Gaar
Ham reent da ud af Fatning have bragt?
Da han om Formiddagen mig forlod,
Var han jo vel til Mode. Selv ved Taflet
Holdt han jo gode Miner, den Gang Mopsos
Faldt ham i Flankerne med sine Angreb;
Og min Paamindelse saa skaansom var,
At deri heller ei en Grund kan søges.
Pyrrhon: Dog frygter jeg, o Herre —

Alexander: Frygter? Hvad?
Pyrrhon: At du og ingen Anden er den Klippe,
Hvorpaa han her er strandet. Ingen Anden
Var mægtig til, saa dybt at virke paa ham,
Og sætte Sindet i saa stærk en Spænding,
At derved slig Beslutning kunde fødes.
Ja, hvorfor ikke Alt dig nu berette?
Det om hans Liv jo gjelder. Denne Mand,
Saa rolig og saa afmaalt i sit Ydre,
At der er dem, der for en Olding tog ham,
Har med sit Hjertes hede Lidenskab
Sig kastet over dig. Ei blot han elsker,
Ei blot han ærer dig som Mand og Konge,
Men næsten som en Gud han dig tilbeder.
Dit Bifald og dit Mishag er ham Alt,
Et Ord af din Mund gjelder ham som Lov,
Et Vink af dig kan ham i Flammer sætte,
Ja, selv dit Navn som Trolddom virker paa ham.
Tro ei, at Fabler jeg dig forebringer;
Nei, hvad med egne Øren jeg har hørt,
Med egne Øine seet, jeg kun fortæller.
Alexander: Min vakkre Pyrrhon! jeg din Iver priser,
Hvorvel du intet Nyt mig der har sagt.
Men er Kalanus mig da ikke kjær?
Gav ei blandt mine Venner jeg ham Plads?
Sad ei til Bords han ved min høire Side?
Hvad vil du Mere?
Pyrrhon: Mon dog ei med Ord,
Skjøndt uforsætlig, du ham dybt har krænket?
Alexander: Nei tvært imod! Du veed jo, hvad der skeete.
Kan end jeg have spøget med min Bordgjest,
Jeg er dog vis paa, Spøgen var uskyldig,
Som mellem Venner den ved Bægret falder;
Og hvad Historien med Thaïs angaaer,
Da spored den Gang jeg saa lidt til Galde,
Saa det var sært, hvis mine Ord var bittre.
Jeg, som I Andre, kun blev overrasket
Ved Mandens pludselige Heftighed,
Hans Fagter, vilde Blik, og Sving med Kniven;
Thi af hans Ord forstod jeg blot, at Thaïs
Var ham forhadt og Alexander farlig.
Pyrrhon: Jeg mindes heller intet bittert Ord;
Og naar paa denne Viis det sig forholder,
Saa har jeg for min Gisning kun den Udvei,
At han dig vred maa troe; at ved sin Adfærd
Han nu for stedse troer din Gunst forspildt,
Troer sig for evig Kongens Venskab røvet,

For evig bortviist fra din Naades Solskin:
En Tro, der til Fortvivlelse har bragt ham.

Alexander: Nu, hvis der intet Andet er i Vei'n,
Saa klares Sagen let. Vi vil gaae til ham,
Og ham berolige for denne Frygt.
Tag Kappen, Pyrrhon! Vi vil strax afsted.
Han i sin Eensomhed skal ikke længer
Sig plage med et Skrækkebilled, som
Endog ham jager ind i Baalets Luer.
Et venligt Ord, et Haandtryk skal ham vise,
Hvor lidt til Vrede Kongens Hjerte føler,
Hvor lidt nu Alexander bærer Nag,
Hvor lidt mit Venskab han i Gaar forspildte.
O, jeg forstaaer hans Tilstand! Nys lyksalig,
Og nu paa een Gang haabløs og fortvivlet.
Afsted! Mig brænder Jorden under Foden,
Til jeg har væltet Stenen af hans Hjerte,
Og bragt i Ro hans vildt oprørte Sind.

Hephæstion: Udnævn ham til dit Skjødebarn, saa gaaer det.

Pyrrhon: Men sæt, det ikke gaaer?

Alexander: Faaer nu du Skrupler?

Hephæstion: Naar blev ei Pyrrhons Tro af Tvivlen krydset?

Pyrrhon: De stille Vande har den dybe Grund.

Alexander: Des mere Grund til Haab. Bliv her, Hephæstion!
Tag dig af disse ærgerlige Breve.
Sæt Mærke ved hvad mærkeligt dig tykkes,
Saa vil vi gjøre Regnskab op før Middag,
Thi fra Kalanus jeg er snart tilbage.
Og kom saa, Pyrrhon! Viis mig Veien til
Vor fælles Ven og til hans stille Hytte;
Den mørke Sky, der over Taget hænger,
Vil vi, som Phøbus, jage bort med Smiil. (Begge bort).

FJERDE AKT

Hytten.

(Kalanus slumrende paa en Løibænk. Ved Hovedgjærdet hans Moder, viftende over ham).

Sankara: Hvor har i Glemsel sig hans Smerte skjult!
Hvor let han drager Aande! Intet Spor
Af Nattens Strid formørker meer hans Aasyn.
Paa Panden dalet er den dybe Ro,
Paa Kind og Læbe Fredens Kys er trykket,

Mildt paa hans Øine tynger Søvnens Slør,
Saa gjennemsigtig, at de lyse Drømme
Jeg skimter bag hans lukte Øienlaag.
O faure Søn! hvor rører du min Sjæl,
Mens her som Vogter for din Søvn jeg sidder,
Og efter Smertens vilde Kampe, lytter
Til Vuggesangen i dit Aandedrag.
Hæv, hæv dig, Hjerte! Nyd din Hviles Sødhed!
Udbred dig i hans Bryst, du Fredens Balsam!
Igjennemtræng hans Sjæl, du Haabets Lys!
Lad i sin Slummers Stilhed ham fornemme
Den samme Trøst, som Hjemmet tidt ham gav,
Naar efter Tordenveiret Stormen taug,
Naar Skoven drypped af de tunge Draaber,
Og Solen smilte til os gjennem Løvet.

Han sukker — tys! Nei, Veiret dybt han hented.
Var det en Efterklang af Nattens Skræk,
En Gjenlyd af dens ængstelige Minder? —
O, for mit Øie jeg paa ny ham seer,
Som da han, fra Paladset vendt tilbage,
Hist gjennem Hyttedøren traadte ind.
Ophængte just var disse snoede Krandse;
Som i en Tempelhal, for Gudens Billed,
Opfyldte Blomsterduft og Virakskyer
Til festlig Velkomsthilsen hele Hytten;
I glad Forventning sad jeg her ved Lampen,
Og dobbelt slog mit Hjerte, da i Frastand
De vel bekjendte Fodtrin nu jeg hørte.
Jeg allerede Offerskaalen greb,
Da — bleg som Døden, med forstyrret Aasyn,
Stod lig det brudte Rør han hist i Døren;
Med slukte Blik han mat sig saae omkring,
Hen over Gulvet skjælvende han skred,
Og for sin Sjæleangst fandt først han Ord,
Da her han for min Fod laa strakt i Støvet.
O, hvilke Timer vi da gjennemleved!
Hvor bitter Qval! hvor høie Klageraab!
Og midt i dem hans dræbende Beslutning,
Der under Hjertets Oprør skjenkte ham
Den dybe Ro, hvormed han Døden hilste,
Og selv til Baalets Reisning gav Befaling. —
Du Evige! Du kjender Smertens Maal!
Du gav dit Offer Fred — du gød din Slummer
Ud over den til Døden viede Pande,
Og om din Salighed han nu vist drømmer.

Hviil — hviil, o Søn! Det er din sidste Slummer,
Din sidste Drøm i dette Drømmeliv.
Du gaaer i Døden, for at søge Brama,
For i hans Sandhedsvæld din Sjæl at bade,
Og jeg, din Moder, tør dig ikke standse.
Jeg fra hans Tempel i din Barndom rev dig,
Jeg ved hans Nærhed har dig skilt, og nu,
Nu da hans Røst fra Hjertets Dyb dig kalder,
Nu er min Ret forspilt, og paa mit Hoved
Min Skyld med Renter falder tung tilbage.
Vee mig! Har jeg saa haard en Straf fortjent?
Har fra det Gode da jeg bort ham draget?
Har Spiren i dens Ungdom jeg fordærvet,
At nu jeg høste skal saa bitter Frugt?
Blev ikke tidlig, efter Lovens Bud,
Til Fromhed han ved Bøn og Bod indviet?
Var ikke altid han et lydigt Barn,
En kjærlig Søn, en trofast Ven — en ivrig,
For alle Guder brændende, Tilbeder?
Var ei som Mennesket ham Dyret kjært?
Og Blomsten med sin Duft, og Skovens Konge,
Den høie Ceder, har han ei den elsket,
Og følt, hvor Bramas Aande den bevæged?
Har ei den store Aand han søgt i Alt?
Gik ei fra Dag til Dag han frem i Viisdom,
Ja, voxed ei i Hellighed hans Sjæl
Igjennem mange Smerter, som vi deelte?
O, denne Sjælens Væxt, som tro jeg pleied,
Nu fra min Løn sig til min Straf forvandler.
Det stærke Skud fandt Jordens Kar for trangt,
Den hede Længsel Livets Buur for snevert;
Han iler bort — og i de Arme, som
Jeg strækker efter ham, jeg fast kun holder
Et elsket Billed, evig viet ind
Til Taarernes den mørke Skaberinde.

Bort, bort, I Taarer! See, hans Læbe smiler,
Hans Pande lyser med en hvidlig Glands.
O, denne Glands jeg fra hans Barndom kjender!
Selv i hans Vugge var den Glædens Forbud,
Naar han om Morgenen slog Øiet op.
Bebuder ogsaa nu den Dagens Fryd? —
O, var det muligt? Knap jeg tør det tænke.
Hvis i sin Slummer Sind han havde skiftet?
Hvis under milde Drømme Dødens Baand
Sig havde løsnet om det piinte Hjerte?
Hvis op han vaagned, for med mig at leve? —

Livsfriske Søvn, gjør ei mit Haab til Intet!
Tryk i din varme Favn ham dobbelt fast!
Med din Velsignelse hans Tinding krands!
Lad, styrket af dit Bad, mod Dagens Lys
Ham løfte med Frimodighed sit Øie:
Vandrosen lig, der hæver sig fra Dybet,
Der folder ud med liflig Kryderduft
Ved Solens Opgang sine friske Blade! —
Hvordan! Vil af sin Slummer alt han vaagne?
Hans Haand og Fod paa Leiet sig bevæger —
Han rører sig — hans Øienlaage hæves.

Kalanus (seer omkring): Hvor er jeg da?
Sankara: Her, ved din Moders Side.
Kalanus: Hvor har jeg været?
Sankara: Gjemt i Søvnens Nat.
Kalanus: Nei, ingen Nat det var! En lysvarm Morgen,
Saa skjøn, som aldrig den mit Øie saae.
Sankara: Et Glædesbudskab straaler i dit Blik.
Hvad er dig hændt, o Søn?
Kalanus: Forunderligt!
Lukt var mit Øie, da saa klart jeg saae ham.
Sankara: Og hvem har i dit Drømmesyn du seet?
Kalanus: Ham, som jeg søgte: Bramas Aabenbaring!
Nu først tilfulde jeg min Længsel kjender
Sankara: Saa Drømmen dig din Tro tilbagegav?
Igjen en Gud dig blev den store Konge?
Kalanus: Det var et Blendværk, født til Liv af Maja,
Men det er endt for evig. Han en Gud!
O, tilgiv mig, du høit Ophøiede!
Regn ei min Blindhed mig til Skyld! Jeg kjendte
Dit rene Billed ei.
Sankara: Hvad er det, Søn?
Hvem har du seet da i dit Syn? —
Kalanus: O Moder!
En af de salige og store Guder.
Han stod paa Skyen, midt i Himlens Ring,
Og bag ham dæmred Morgenrødens Purpur.
Som Sneen var hans Klædning; gyldne Straaler
Omgav hans Hoved med et helligt Skjær;
Frem af hans Aasyn lyste salig Godhed,
Og da i Dybets Nat hans Blik mig traf,
Da smeltet Hjertet i mit Bryst som Voxet,
Og i dets Svulmen hæved sig min Aand,
Paa een Gang bævende af Frygt og fyldt
Af en usigelig og salig Glæde.
Sankara: Den lyser frem af dine vaade Blik.
O, tal! Forkynd mig Alt!

Kalanus: Han vinked ad mig;
Men da jeg opad imod ham nu stræbte,
Gled i et bundløst Dyb min Fod tilbage.
Jeg sank, og sank, og i min Angst til Guden
Jeg sendte Suk paa Suk, om Hjelp i Nøden.
Da saae jeg ham — o Moder, end jeg seer ham —
Da saae jeg ham, skjønt fjern, i himmelsk Klarhed.
Mildt straalte mig hans Aasyns Glands i Møde,
Og til et Blik, der al min Angst fortæred,
Med Kjærlighedens varme Røst han sagde:
Vær trøstet, Ven! I Morgen er du hos mig.

Sankara: Vidunderligt! Og Synet var forsvundet?

Kalanus: Nei, uudsletteligt det for mig staaer.

Sankara: Et saligt Syn! Til Trøst for hele Livet.

Kalanus: Til Trøst i Døden!

Sankara: Og for alle Sorger.
O, Søn! Nu vil i Haab vi leve —

Kalanus: Leve?
Har du forglemt, at alt min Grav er bygget?
Mit hele Liv jeg vented Gudens Komme;
Han kommer ikke, før til ham jeg gaaer.

Sankara: Men hvorfor ile med den sidste Reise?

Kalanus: Har ikke længst til Reisen jeg gjort Opbrud?
Har ikke jeg paa Veien til ham været,
Fra den Tid, vi forlod den stille Hytte,
Og bytted Hjemmets Ro med Vandringsstaven?
Hvert Skridt i Tanken nærmere mig bragte,
Hvert fremmedt Sted var mig en Milepæl
Paa denne Pilgrimsgang til Gudens Bolig,
Ja, da i Gaar Paladset jeg betraadte,
Jeg alt mig troede midt i Helligdommen.
Saa langt mod Maalet er jeg skredet frem,
At ei Tilbagevei for mig der gives:
Saa lang Tid har jeg troet mig Himlen nær,
At Døden er mig let, mod Savnet af den.
Det gjelder om det sidste, store Skridt;
Men stakket Frist mig levner Bramas Villie.

Sankara: Men er hans Villie da din Qval?

Kalanus: O Moder!
Forstaaer du Bramas Villie? Hvem forstaaer den?
Kun gjennem Tegn og Syner vi den ane.
Da jeg i Nat mig til hans Offer vied,
Da først i Hjertet jeg hans Fred fornam.

Sankara: Og vi skal skilles, Søn! og dine Hænder
Skal ikke trykke mine Øine til,
Og barnløs skal min Sjæl gaae ned i Graven.

Kalanus: Det ogsaa dig som mig vil skjenke Fred,

Naar jeg i Dag mit Liv til Offer bringer,
Og rolig kan din Time du forvente.

Sankara: Troer du, jeg længe vil dig overleve?
Troer du, at disse aldersmatte Lemmer
Vil længe tynge Jorden? Nei, o Søn!
Har først dit sidste Suk i Arv jeg taget,
Da paa min Pilgrimsgang jeg strax begynder;
Da lægger i Kamelens Mund jeg Bidslet,
Og ført af Barkas, ad den stejle Bjergvei
Jeg atter Vandringen mod Øst begynder,
Til Grændsen af mit Ungdomsland jeg naaer.
Der vil i Templet jeg hver Skyld afbede,
Igjen med Roser krandse mine Haar,
Som da jeg var den unge Tempeljomfru;
Og viet ind, som du, til Offerdøden,
I Gangesflodens Bølger ud mig kaste.
Da slumrer jeg i Flodgudindens Arme,
Indtil vi mødes i den klare Himmel.

Kalanus: O Moder! det en bitter Vei dig vorder.
Og jeg dog bærer Skylden — jeg, som lokked
Dig bort fra Hjemmet.

Sankara: Din er Skylden ei;
Men hans, den Fremmede, som drog dig med sig,
Og med sin falske Guddomsglands dig daared.

Kalanus: Kast Skylden ei paa Kongen; Maja var det,
Der lagde Tryllebindet om mit Øie.
Men hvem tør gaae i Rette med sin Skjæbne?
Min Lod er kastet af den store Aand.

Sankara: Og min, o Søn! naar dig jeg efterfølger.
Hans Villie med os Begge kun fuldbyrdes.

Kalanus: Saa lad hvert Suk forstumme! Hæv dit Blik,
Og lad dit eget fromme Værk dig trøste!
See dig omkring! Det var for Intet ei,
At Hytten her du som et Tempel smykked,
At du med Blomsterduft og Virakskyer
Indbød de Himmelske til Støvets Bolig;
Thi har en Gud ei virkelig sig viist?
Har i mit Syn jeg ikke klart ham skuet?

Sankara: For mig kun Dødens strenge Gud sig viste;
Og blev end denne Hytte dig et Tempel,
Dog som et Gravkapel mit Øie seer den.
Kun Glædens Liig er disse Blomster for mig,
Kun Minder om en Grav, der snart sig lukker.
Hist hænger jo Cypressens dunkle Krands,
Som jeg i Nat dig bandt — og her, o Søn,
Her sidde vi som Aander, alt afklædte
De Dødeliges Liv, det skjønne Haab.

Det ligger bag os som den svundne Glæde,
Og for os er kun Lidelsernes Nat.

Kalanus: Men gjennem Lidelsernes mørke Nat
Lyksalighedens Morgendæmring lyser.
O Moder, nu vær stærk! Har ikke selv
Du lært mig, at det Høieste kun vindes
Igjennem Fristelser og mange Smerter?
Var det ei Daarskab — Raseri, da nys
Jeg vilde gribe det Guddommelige,
Foruden at betale Løsningssummen?
Nei, Sandhed lærte mig det rene Syn!
Først sænket ned i Taarer — først bestedt
I dybest Nød, fornam jeg Gudens Hilsen:
Vær trøstet, Ven! I Morgen er du hos mig.

Sankara: I Morgen — vee mig!

Kalanus: Nær er Offertimen;
Men at jeg reen kan møde for den Rene,
Saa vie mig ind til Døden med din Bøn.

Sankara: Jeg vie dig til Døden! dig, o Søn,
Som mig jo skulde bringe Dødeoffret —

Kalanus: Men som vi bytted Skjæbne, Pligt vi bytted.
Nu er det mig, hvis Sjæl til Bistand trænger.
— Her for din Fod jeg knæler. Krands mit Hoved!
At ikke Offrene paa Bramas Alter,
Der bæres frem i festlig smykte Kar,
Skal gjøre mig i Dødens Stund til Skamme.

Sankara: (reiser sig) Vidunderligt! — Saa dertil er det kommet,
At jeg, som under Hjertet har dig baaret,
Som har med Smerte dig til Verden født,
Som i de unge Aar med Fryd dig ledte,
Som gjennem Tiden groede sammen med dig,
Saa vi til samme Sjæl og Hjerte blev:
At jeg i dig mit eget Liv skal offre! —
I kræve store Ting, I Himlens Magter!
Men hvo tør vægre sig, naar Budet lyder?
Hvo stride mod, naar først I høit har talt?
— Søn, Søn! hav ingen Frygt for dette Suk!
Ei meer din Moders Klage skal du høre!
Som jeg i Livet var dig tro, skal trofast
Jeg staae dig bi i Døden.

(Hun griber Krandsen, Salvekrukken og Offerskaalen).

Paa din Isse
Udgyder her jeg Vandets køle Strøm,
Uskyldigheds og Reenheds klare Billed.
Saa let som Vandets Dele her opløses,
Opløse sig dit Legems Elementer,
Naar Støvets tunge Dragt du kaster af!

Saa let som Draaben sig fra Draaben skiller,
Adskille sig fra Formen Jorde-Stoffet,
Mens ætherklar din Sjæl i Veiret stiger!

Kalanus: Det skee, o Moder! skee, som nu du siger.

Sankara: Her jeg med Olie dine Lokker salver,
Dig salver Pandens Bue, Tindingdybet,
Og Hjernings Hvælving, Tankens faste Huus.
Naar snart i Angst din Sjæl sit Fængsel bryder,
Da hæve Vellugt sig af Flammehavet,
Og i din Død de Himmelske forsone
Med hellig Duft, som Bod for Fortids Synder!

Kalanus: Det skee, o Moder! skee, som du forkynder.

Sankara: Og her, o Søn, jeg slynger om dit Hoved
Cypressens dunkle Krands, til Offersmykke!
Den vorde Brama kjær, og mildt hans Øie
I Aften den bestraale! Men for os
Den tolke Gjensynsmødet, naar vi samles,
Udløst fra Gravens Mulm og Jordens Qvaler.

Kalanus: Det skee, o Moder! skee, som nu du taler. (Staaer op).

Sankara: Til Døden, Søn, jeg her indviet har
Det Hoved, som saa tidt jeg har velsignet.
Nu gaaer jeg bort, dig Badet at berede,
At og dit Legem, lydeløst og pletfrit,
Du bringe kan den Hellige til Offer.

Kalanus: Ja gjør det, Moder!

Sankara: Bliv i Bøn tilbage!
Naar Alt er rede, Bud jeg her dig sender. (Bort).

Kalanus: (efter en Pause) Vel, at du gik! Hist over Veien seer jeg
En Mand med raske Skridt sig Døren nærme;
Han vil forstyrre Freden, som vi vandt.
(Sætter sig paa Leibænken, med Haanden for Øinene).

(Alexander træder ind, fulgt af Pyrrhon).

Alexander: (endnu i Døren) Der har vi ham! Mit første Blik ham traf.
Og se, bekrandset!

Pyrrhon: Ja, med Sorgens Krands.
Den dækker Panden, just som Haanden Øiet.

Alexander (nærmer sig): Kalanus!

Kalanus (seer op): Herre!

Alexander: Hvordan staaer det til?
Hvorledes har du det, min vakkre Ven,
Her i din Eensomhed og stille Hytte?
Du stjal i Gaar dig fra vort Selskab bort;
Var det af Træthed, eller blot af Lune,
At du dig unddrog fra den muntre Fest?

Kalanus: Nei, Herre!

Alexander: (sætter sig hos ham) Nu, hvad var da Grunden, Ven?
Du seer, jeg kommer hid, dig at besøge.

Lad i Fortrolighed os tale sammen.
Jeg har i Nat dig savnet. Slet kun smager
Mig Glæden, er jeg skilt fra mine Venner:
Og da blandt dem du nu har Gang og Sæde,
Hvi holdt du ikke Trop og fulgte med?

Kalanus: Min Sjæl sig følte syg.

Alexander: Da var den karsk
Og vel til Mode dog i Gaar før Middag.
Men jeg kan tænke det: den lille Mislyd
Ved Middagsbordet har dit Sind forstemt.
Det lod jo fast, som trodsed vi hinanden,
Som du og jeg fra Venner bleve Fjender.
Men lad ei Tanken derom nu dig ængste;
Saa let forspildes ikke Kongens Venskab,
Thi Alexanders Gunst er ei som Vinden,
Der blæser snart i Øst og snart i Vest,
Og hvert et Øieblik af Lune skifter;
Vær derfor rolig, og hav ingen Frygt!

Kalanus: Og hvorfor Frygt?

Alexander: Du her det hørte jo.
Du kunde troe mig vred — fortørnet paa dig;
Men som jeg sagde, hav ei Frygt derfor.

Kalanus: Den Frygt jeg næred ei. Hvi skulde du
Vel være vred paa mig? Jeg, som dig elsked,
Som i mit Hjerte Dag og Nat dig bar,
Som over alle Andre høit dig æred,
Som i din Fristelse til Hjelp dig iilte,
Og selv tilbagestødt ei følte Nag.

Alexander: Saa du for Tabet af min Gunst ei frygted?

Kalanus: Nei, ingensinde.

Alexander: Pyrrhon! Hører du?
Din Gisning reent slog feil. Saa lidt i Angst
For Tabet af mit Venskab er vor Mand,
At naar vi see os til, det mig nok bliver,
Der er i Gjeld til ham for svegen Pligt.

Pyrrhon: Nei, store Konge! Af ham selv du hørte,
At sjælesyg han var, og Grunden dertil —

Alexander: Ja, Grunden han os selv fortælle kan!
Siig mig, Kalanus — men vær nu oprigtig —
Af hvilken Sygdom lider da din Sjæl!

Kalanus: Af ingen Sygdom.

Alexander: Hvad? Af ingen Sygdom?

Kalanus: I Gaar til Døden den sig følte syg,
Men karsk, som aldrig, den i Dag er vorden.

Alexander: Hvad siger dette gaadefulde Ord?
(springer op) Veed du, at utaalmodig fast du gjør mig
Med disse sære Svar. Syg eller ikke,

Du for din Adfærd her maa staae til Regnskab.
En selsom Sag er kommen mig for Øre.
Af Folk, som ude var i Palmelunden,
Jeg har erfaret, at et Baal der reises,
Hvorpaa det hedder, du i Dag vil døe.

Kalanus: Ja, Herre! det er Sandhed.

Alexander: Sandhed?

Kalanus: Ja.

Alexander: Men denne Dag din Sandhed gjør til Løgn.
Hvad du beslutted, faaer du ei fuldbyrdet.

Kalanus: Vil du mig hindre?

Alexander: Netop jeg, Kalanus!
Troer du maaskee min Arm og Haand forkortet?
Det var for større Ting, end for at tvinge
En Daares Sind, og for et Baal at slukke,
At Alexander vandt sin Seierskrone.

Kalanus: O Konge! Her din Magt ei strækker til.

Alexander: Vi faae at see.

Kalanus: Hvor er da Magtens Midler?
Har du min Villies Nøgler i din Haand?
Kan for min Hu du give Love? styre,
Som Roret Skibet, mine Tankers Løb?
Kan Følelsen i dette Bryst du lænke,
Og sætte Dæmning for mit Hjertes Strøm?

Alexander: Jeg kan det, ja! og du skal det erfare.
Tvang aver Børn, og du et Barn er vorden.

Kalanus: Dog kan jeg rolig se paa dig, som leger
Med tomme Trusler, der kun skræmme Børn.

Alexander: Du bleven er forvænt, jeg mærker nok.
Men at der Alvor er i disse Trusler,
Det førend Solnedgang du prøve skal.

Kalanus: Hvad vil du gjøre mig, du stærke Konge?
Mig binde, lænke, slutte dybt i Fængsel?
Troer du, at Døden ikke trænger ind
Igjennem Fængselsmuren, naar jeg kalder?
Troer du, en Sjæl kan leve, som vil døe?

Alexander: Men denne Villie jeg forstaaer at kue.
Du vil mig trodse, men jeg før har bøiet
En Nakke, mere stolt og stiv end din.
Du er min Mand, og du mig Troskab skylder,
Du af mit Brød har spiist, har fulgt mit Banner;
Du lyde maa mit Bud, hvis ei skal Straffen
Dig lære Lydighed.

Kalanus: Vil du mig straffe?
Troer du, jeg frygter, hvor jeg meer ei elsker?
Vil dette Dødens Kjød maaskee du spæge,
Af disse Lemmer pine Blodet ud,

Med Qval og Smerter ængste dette Hjerte?
Hvor er en Qval, som du kan mig tilføie,
Der maaler sig med den, som selv jeg vælger,
Naar jeg i Flammehavet dukker ned?

Alexander: Afsindige! Men det skal aldrig skee.
Her sværger jeg ved Zeus —

Kalanus: Sværg ei, o Konge!
Træk i saa dybe Folder ei din Pande,
Rynk ei saa mørkt dit Bryn, og lad dit Blik
Ei Slag i Slag som Lynet her mig ramme!
Hvormed har jeg da syndet imod dig?

Alexander: Dit Vanvid og din Trods er Synder nok;
Men denne Trods med Roden jeg oprykker.
Og frygter du end ei mit Venskabs Tab,
Du lære skal at frygte for min Vrede.

Kalanus: Din Vrede? Ja, i dine Blik og Ord
Ustyrligt, men dog klart, dit Sind sig maler.

Alexander (gjør et Skridt fremad): Du føier Haan til Trods —

Kalanus: Hvad vil du mig?
Er du ei meer dit eget Hjertes Herre?
Som Manden, der til Hestehalen bindes
Og slæbes af det vilde Dyr afsted,
Saa drager her dig Lidenskaben med sig,
Og villieløs, afmægtig er du vorden.

Alexander (løfter Haanden): Ha, Slave!

Pyrrhon: Herre —

Alexander: Ogsaa du! — Hvad vil du?

Pyrrhon: Husk paa din egen Ære.

Alexander: Aldrig før,
Som denne Mand, en Dødelig mig tirred.

Kalanus (for sig): Forunderligt! Var det den Gud, jeg tilbad?

Pyrrhon (til Kalanus): Opir ei mere Kongen!

Kalanus: Hør mig, Konge!
Og tving de vilde Stemmer i dit Bryst.
Skal vi ved Dødens Port da vorde Fjender?
Skal med tilhyllet Hoved bort jeg gaae,
Mens som en Steenregn dine Ord mig følge?
Neï, ikke saadan! Lad i Fred os skilles,
At vi som Venner mødes kan en Gang,
Naar ogsaa du betræder Lysets Bolig.

Alexander: Hvad siger du?

Kalanus: Ræk mig din Haand, o Herre!
Kun som Tyran et Øieblik jeg saae dig.
Her i mit Hjerte staaer et andet Billed,
Som, hvad end hændes, ei kan slettes ud.
Jeg veed det: du er ikke blot en stor og vældig
Krigsfyrste, Jordbetvinger, Verdenshersker,

I Mod og Kraft, i Aand og høie Evner,
Maaskee blandt Mennesker den Allerstørste,
Men og en ædel, en høimodig Mand.
Mod denne Mand til Afsked jeg mig vender,
Og fyldt af Fortidsmindet her jeg beder:
Ræk mig din Haand som Ven!

Alexander: Som Ven, Kalanus!
Men ei til Afsked. Som en Venskabsprøve
Jeg her forlanger, at dit Liv du sparer;
Thi hvortil nytter mig den døde Ven?

Kalanus: Til Lys paa Dødens Vei. Paa den jo skinne
De forudgangne Venner os i Møde,
Og klare Natten som et Morgenskjær.

Alexander: Men meer i Livet, end i Døden, trænger
Jeg til dit Øies Lys. Brug dette Lys!
Forjag de mørke Griller! Driv den bort,
Den dunkle Taage, som dig skjuler Livet!
See dig omkring i Dagens friske Glands,
Og bliv hos os i Dagen!

Kalanus: Natten kalder,
Og mere høit endnu mit Hjertes Røst.

Alexander: Men denne Røst bedrager dig, Kalanus!
Jeg veed det vist, og har du Tillid til mig,
Da glem den lokkende Sirenestemme,
Som vil dig drage ned i Undergangen,
Og hør paa mig, som ikke vil dig skuffe.
Du kaldte nys mig en høimodig Mand,
Og at du ei tog feil, min Daad skal vise.
Bliv her hos os, paa denne Jordens Skive,
Der vel, som Alt, har sine Brøst og Bræk,
Men af den gyldne Phøbus dog bestraales:
Bliv her hos os — hos mig — bliv Kongens Ven,
Ja, meer end Ven: bliv Alexanders Broder,
Og udvælg mellem Asiens Riger det,
Hvis Glands og Herlighed dig frister mest!
Dit er det, Ven! Ja, ved min Faders Hoved,
Jeg her det sværger: dit er dette Rige!
Din er den gyldne Throne! Dit er Sceptret!
Dig hører Rigets Skat og Folket til!

Kalanus: Vil du mig spotte, Herre?

Alexander: Frygt kun ikke!
Troer du maaske, jeg bryde skal mit Ord?
Du har min Ed. Og hvem vil mig forhindre?
Tilhører ikke Asiens Krone mig?
Er ikke alle disse Riger mine?
Kan jeg med Mit ei gjøre, hvad jeg vil?

Kalanus: Behold din Krone, Konge! Som dit Rige,

Behold dets gyldne Skat! Kun før vi skilles,
Ræk een Gang end mig Haanden til Farvel!

Alexander: Saa du forkaster mine Tilbud, Ven?

Kalanus: Ja, Herre! Dine Riger er for smaa,
For snever Kronens Ring for denne Pande,
Der alt sig smykket har med Dødens Krands.

Alexander: Ved Zeus! Du mig forbauser ved din Trods.
Hvad større Offer da forlanger du?
Hvad skal jeg gjøre, for dit Sind at bøie?
Du skyder mine Gaver bort, og fattig,
Ja næsten som en Tigger, staaer jeg for dig.
Skal ned i Støvet jeg maaskee mig kaste?
Skal for din Fod jeg knæle? Haardt det falder;
Det var da første Gang, at Alexander
For nogen Dødelig fik bøiet Knæ
Men endnu aldrig mig en Mand beseired!
Du skal ei sige, du rev Palmen fra mig,
Og vandt din Krands i Kamp med Verdens Herre.
— Her for din Fod jeg ligger, stolte Mand,
Og om dit Liv, som om en Gunst, dig trygler!
Har ogsaa du en Gnist nu af det Høimod,
Som nys du priste, da bønhør din Ven,
Og med dit Haandslag siig mig Ja!

Kalanus: O, Herre!
Hvad skal jeg svare dig? Kun Taarer har jeg.
Hvad hjelper mig, at du i Støvet knæler?
Hvad hjelper Alt, naar du er ingen Gud?

Alexander: Naar jeg er ingen Gud —

Kalanus: Ja, Herre! Ja,
I dig forgjæves jeg jo Guden søgte.
Det er jo Guderne, jeg higer efter,
Til dem jeg vandrer hjem.

Alexander: Hvordan, Kalanus!
(reiser sig) Saa jeg er dig for ringe, som jeg er?
Saa til dit Storhedsmaal kun halvt jeg rækker,
Ja neppe det engang, naar ret vi see?
Nu, ved Olympens Stjerner! ingen Mand
Forstod som du den Konst, mig at ydmyge. —
Men lad det være godt! Hvad vil jeg mere?
Hvad meer har jeg at sige? Denne Mand
Er fast som Steen, og vi er Kjød og Blod,
Og tør ei maale os med Guden i ham.
Bliv her tilbage, Pyrrhon! Mine Ord
Gjentag for denne Mand med bedre Virkning!
Min Villie, ham betræffende, du kjender.
Du viger ei herfra, før vel betænkt

Han har sin Pligt, og førend han i hvert Fald
Opgivet har Beslutningen, at døe.

Pyrrhon: Du gaaer?

Alexander: Mit Hverv er endt. Til Borgen gaaer jeg;
Der bringer du mig Svar, og snarest muligt. (Bort).

(Pyrrhon sætter sig hos Kalanus paa Leibænken).

Pyrrhon: See op, Kalanus! Kongen alt er borte;
(efter en Pause) Han gik af Døren ud, i Sindet krænket.
Vi er alene, løft kun frit dit Øie!

Kalanus: Hvad vil du mig?

Pyrrhon: Fuldbyrde Kongens Villie,
Og liste dig dit Forsæt ud af Hjertet.

Kalanus: Er Pyrrhon større da end Alexander?
Troer du, at du formaaer, hvad han ei mægted?

Pyrrhon: Jeg har en Tvivl derom.

Kalanus: Saa piin mig ikke,
Og dog forgjæves. Døden er mig vis.

Pyrrhon: Da vil jeg ikke spille Bødlens Rolle,
Og her forbittre dig de sidste Timer.
Alt før vi kom, jeg frygted Sagens Udfald,
Og nu, da din Beslutnings Grund jeg kjender,
Og veed, at det er Guderne du søger:
Nu jeg begriber, hvorfor du vil døe;
Thi det er ganske vist, paa denne Jord
Du kun forgjæves leder efter Guder.

Kalanus: Dog har de vandret her.

Pyrrhon: I gamle Sagn,
Men det er længe siden. Nei, Kalanus!
Paa Jorden gaae kun Mennesker af Jord,
Imellem hvem, for Spøg, vi nogle kalde
Halvguder og Heroer. Du gjør klogt,
At søge Guderne paa andet Sted,
Og i et andet Liv — hvis Livet findes.

Kalanus: Troer du det ei?

Pyrrhon: Der gives dem, som troe det,
Og dem, som ikke troe det. Godt det var,
Om ogsaa jeg din faste Tro nu rokked;
Thi sæt, du dristig voved Dødens Spring,
Og Livet efter Døden var et Intet?

Kalanus: Jeg frygter ei dit Intet. Som en Fortid
Før dette Jordliv Sjælen har besiddet,
Saa sikkert ogsaa den en Fremtid har.

Pyrrhon: Men hvordan er dens Fremtid da beskaffen?
Hvor gaaer den hen i Døden?

Kalanus: Villieløs
Den føres bort til Dødedomrens Hjem.

Der staaer optegnet hver en Livets Gjerning,
Og der Retfærdighed afsiger Dommen.

Pyrrhon: Det kan jeg tænke mig; men nu, Kalanus,
Din egen Sjæl — hvad har da den i Vente?

Kalanus: Hvi spørger du?

Pyrrhon: Ei blot af Videlyst,
Thi gik du bort, jeg veed, jeg vilde savne
Dit Venskab og dit mandigfaste Sind.
Betænk dig, før det sidste Skridt du gjør!
Husk, det ei Sjælen som Begreb nu gjelder,
Thi med Begrebet Tanken frit jo spiller,
Og vover Alt, da Tabet føles ei.
Men her din hele Fremtid staaer paa Spil;
Hvor gaaer du hen? Hvad venter dig i Døden?

Kalanus: Det Bedste, haaber jeg. For vist jeg haaber,
At for min Synd mit Jordeliv betaler,
Saa ei til flere Vandringer jeg dømmes,
Men løst fra Støvet gaaer til Himlen op.

Pyrrhon: Og der i Himlen slaaer du dig til Ro?

Kalanus: Troer du, at Sjælen hviler, naar selv Guderne
Bestandig høiere mod Maalet stræbe?

Pyrrhon: Saa Maalet ligger høiere end Himlen?
Til hvilken Verden hører da din Himmel?

Kalanus: Til den, hvorover Maanens Vexellys
Som Undergangens blege Vidne vandrer.

Pyrrhon: Skal denne Verden da maaskee forgaae?

Kalanus: Alt under Maanens Skive skal forgaae:
Det Levende og Døde, Jord og Himmel.
Alt kaster Tiden stykkeviis paa Baalet,
Før allersidst den sig fortærer selv.

Pyrrhon: Da gad jeg vide, hvad der bli'er tilovers,
Og hvordan om et Maal du tale kan.

Kalanus: Hvad er jer Kundskab, naar du ei det veed?

Pyrrhon: Ved Zeus, Kalanus! stor er ei vor Kundskab.
Hvad bedst vi veed, er at paa Livets Baad
Hen imod Dødens dunkle Kyst vi seile.
Men lad mig høre, hvad der bli'er til Rest!

Kalanus: Den lyse Verden oven over Maanen,
Den uomskiftelige Ætherhimmel,
Hvor Livets Skaber, der lig Edderkoppen
Udspinder Alting af sit eget Væsen,
Boer skjult for Øiet i det rene Lys!
I ham du har Begyndelsen og Enden,
I hans Begjæring, Attraa, Tørst og Hunger,
Den store Skjæbne, som omfatter Alt.
Han aanded ud sit Væsens dybe Længsel,
Og af hans Mund udgik en salig Strøm

Af Guder og af ætherklare Aander;
Hans Hjerte tørsted efter rene Sjæle,
Og den forfængelige Verden skabtes
Til Luttringssted for de fra Lyset faldne;
Han hungred efter Livet i dets Fylde,
Og som en Dunst opløses alle Former,
Og alle Sjæle gaae igjen tilbage,
Til Næring for det Væld, hvoraf de sprang.

Pyrrhon: Og det er Det, som du for Maalet kalder?

Kalanus: Veed du et større Maal, end at optages
I Bramas evige Væsenhed og Liv?

Pyrrhon: Og ved at døe, du dette Liv dig nærmer?

Kalanus: Ja, Ven! i Gudernes, de lyses, Samfund;
I deres Spor jeg nærmer mig hans Bolig.

Pyrrhon: Men lang er Veien vist til Bramas Bolig;
Naar vil I Maalet naae?

Kalanus: Naar naaet er Maalet
Med denne dødelige, dunkle Verden,
Ved alle Sjæles Luttring — naar forsvundet
I Æthrens Lys er Sjælens sidste Hylster,
Og Alles Liv kun er den rene Aand.

Pyrrhon: Du veed at svare. Men endnu et Spørgsmaal;
Thi trods den Sikkerhed hvormed du taler,
Du tykkes mig en Nattevandrer lig,
Der skrider frem i sine dybe Drømme,
Til, vakt med eet, han ligger sønderknust.
Af hvilke Kilder øste du din Indsigt
I Guders og i Menneskers Natur?
Og hvorfra fik i Tankens Mulm du Lyset,
Der klarer dig din Fortid som din Fremtid?
Maaskee du nævner Eders hellige Hymner,
Jer Lovbog og de gamle Gudesagn,
Maaskee den gængse Tro blandt Eders Vise;
Men vore Viismænd har en anden Tro,
Og vore Gudesagn er stik mod Eders,
Og hvad af gamle Ord vi har tilbage,
Kun stemmer slet med Eders Skrifters Udsagn.
Hvor er da Sikkerhed i disse Tvivl?
Og selv om du dit Eget foretrækker,
Er det ei Raseri, sit Liv at vove
I Tillid til hvad Oldtids Vise lærte,
Naar hele Sandhedspantet blot er Ord?

Kalanus: Du drager Tankerne til mange Sider,
Og kun ved Eet de burde dvæle nu.

Pyrrhon: Jeg fegter for det Liv, som bort du kaster.
Hvor er Beviset for, at ei du feiler?

Kalanus: Her i mit Hjerte, Ven! Mit hele Liv

Var jo en Løgn — jeg havde ikke levet,
Ei seet og hørt, ei tænkt og følt og aandet,
Var det ei Sandhed, som jeg troede paa.

Pyrrhon: Da gad jeg vist, hvoraf du Brama kjender,
Som selv du kalder skjult?

Kalanus: Af Alt omkring mig!
I hvert et Blik jeg mødte jo hans Syn,
Hans Hørelse i hvert et opladt Øre,
Hans dybe Aandedrag i hver en Luftning,
Hans Tankes Lys i Mennesket, hans Drømme
I Dyrets og i Plantens dunkle Sjæl.
Og boer ei i mit eget Bryst hans Længsel?
Ja, hører ei hans Røst jeg netop nu?
Høit fra mit Hjertes Væg igjen den klinger:
Kalanus, kom! Kalanus, kom! Jeg længes.

Pyrrhon: Forunderligt! —

(Barkas træder ind).

Barkas: Din Moder, Herre! sender Bud og Hilsen:
Beredt er Badet og din Offerklædning.

Kalanus: Siig, at jeg kommer. (Barkas bort).

(Til Pyrrhon).

Vore Veie skilles;
Men modtag for dit Venskab først min Tak,
Og vil endnu du tjene mig, da sørg for,
At uforstyrret og af Ingen hindret
Min Pilgrimsgang i Aften jeg fuldender.
Skaf mig i Dødens Time Dødens Ro!
Bønfald i mit Navn Kongen! Tving hans Høimod,
Selv mod hans Villie, til den sidste Naade!
Hvad jeg forlanger, er kun Gravens Fred.

Pyrrhon: Saa din Beslutning er urokkelig?

Kalanus: Urokkelig og fast.

Pyrrhon: Nu vel, Kalanus!
Skjøndt denne faste Villie mig bedrøver,
Og Raseri mig din Beslutning tykkes,
Jeg dog hos Kongen gjøre skal mit Bedste.
Men naar du endelig vil døe, hvi vælger
Du ei en anden, mindre qvalfuld Død?

Kalanus: Troer du, at jeg ved Selvmord vil mig plette,
Paa samme Tid jeg søger Gudens Favn?
Troer du, at Andet end den rene Flamme,
Den himmelvendte, tør mod Himlen bære
Det Offer, der behage skal hans Blik?

Pyrrhon: Saa du har intet Valg?

Kalanus: Mit Valg er truffet.
Farvel! Modtag en Vens det sidste Haandtryk.

Pyrrhon: Og mit igjen! — Nei, vend dig ikke fra mig!

Har ei til Kongen du et Afskedsord,
Der læge kan det Saar, du nylig slog ham?

Kalanus: Er ei Herolden jeg paa Kongens Vei?
Siig ham, at snart i Babylon han naaer mig. (Gaaer).

Pyrrhon: Hvad vil det sige? Spaaer han Kongens Død?
(ene) Og hvilket selsomt Blik ledsaged Ordet,
Som skued dybt han i den skjulte Fremtid!
Men hvortil Grublen, hvor dog Alt er Gaader?
Der sætter ind sit Liv han paa sin Tro,
Og vover Sjæl og Legem i et Spil,
Hvori knap en Obol jeg vilde vove.
Er ham det eller mig, som her er blind?
Ham eller mig, som kommen er paa Vildspor?
Ham eller mig, som dybest gaaer i Drømme? —
Er der da Vished midt i Uvisheden?
Ja, Eet i denne Uvished er vist!
Eet har jeg lært af denne Mands Exempel,
Der lig et Fyrtaarn mellem Skjær og Klipper
Sig hæver over alle Tvivlens Bølger,
Og viser Maalet og den sikkre Havn:
Af Alting høiest er det faste Sind,
Det i sin Fasthed villiestærke Hjerte! (Bort).

Sal i Paladset.

(Hephæstion ved Bordet. Alexander gaaende frem og tilbage).

Alexander: Hvor langsomt kryber Tiden! Skridt for Skridt
Jeg driver den foran mig, og endnu
Er ikke Pyrrhon med sit Budskab kommen.
Hvi nøler han? Jeg, i den samme Tid,
To Gange havde Veien lagt tilbage. —
Men jeg kan tænke mig, det koster Møie,
Før han faaer Bugt med denne stive Villie,
Der som et rustent Fløi staaer haardt imod.
Hvor heldigt, at jeg traf paa Meleager,
Og strax til Palmelunden ud ham sendte:
Han med sit Mandskab vogter Graven for mig,
Saa jeg fra den Kant dog er sikker.

Hephæstion: Sæt dig!
Naar her vi tage fat paa vor Forretning,
Vi med det Samme laane Tiden Vinger.

Alexander: En anden Gang! I Aften eller Morgen!
Hvad hjalp det, jeg tog fat paa disse Breve?
I hvert et Ord jeg læste dog „Kalanus“,
Saa dybt staaer Navnet prentet i min Sjæl

Hephæstion: Som en thessalisk Hex han dig fortrylled.
Man skulde næsten troe, han havde rakt dig

En Elskovsdrik, da sidst du talte med ham.
Den Gnist af Kjærlighed, du næred for ham,
Er blusset op jo til en mægtig Flamme:
Du aander og du lever kun i ham.

Alexander: Det undrer dig? Er du da selv ei skinsyg
Paa denne Mand, der røve vil din Ære?
Der forud ta'er den Hæder i Beslag,
Som Eftertiden ellers gjemte til dig;
Der af Beundringens den rige Krands
Kun et Par visne Blade vil dig levne.
Troer du, Hephæstion og Alexander
Som Stjerner af den første Rang vil skinne,
Naar med sit Ildhav han dem overstraaler?
At ei i Støvet vi maa stige ned,
Naar han til Rang med Guder sig opsvinger?
Nei, Ven! Som det gaaer Spandene i Brønden,
Gaaer det med dem, der søge Hæderskroner:
Den Enes Stigen er den Andens Fald.

Hephæstion: Det havde sidst af Alt jeg ventet høre.
Du skinsyg paa Kalanus? Fast det er,
Som frygted Ørnen for at overflyves
Af Spurven eller Duen.

Alexander: Daarligt truffet!
Thi denne Mand er Spurv saa lidt som Due.
I Gaar jeg døbte ham med Svanens Navn,
Og Svanen vel med Ørnen tør sig maale.

Hephæstion: Saa stæk dens Vinger, hvis dens Kraft du frygter.
Tving ham til Lydighed.

Alexander: Det er min Hensigt.
Jeg Meleager gav bestemt Befaling.
Imod min Villie vil der Intet skee.

Hephæstion: Af hvilken Grund endnu da saa urolig?

Alexander: Fordi hans Billed mig for Øie staaer,
Fordi hans Røst bestandig lyder for mig,
Og vækker mægtig Gjenklang i mit Bryst.
Du skulde seet og hørt ham. Ingensinde
Har noget lignende jeg hørt og seet.
Forunderligt! Jo høiere til Randen
Han med den bittre Drik mig fyldte Skaalen,
Des meer Beundring indgjød han mit Hjerte,
Og desto kjærere han selv mig blev.

Hephæstion: Er det ei, som jeg sagde? skjulte Konster!
Men godt, at du slap ud af Tryllekredsen,
Og dog fik Tid, at tage din Beslutning.

Alexander: Ja, hvad jeg gjøre vil, jeg selv ei veed.

Hephæstion: Du nys det vidste jo.

Alexander: Hvad hjelper Tvang til?
Hvad nytter den?
Hephæstion: Saa du er bleven raadvild?
Det ligner dig saa lidt, at Hexeriet
Jeg ogsaa her maa give Skylden.
Alexander: Let sagt!
Men naar var en Beslutning mere svær? —
Gaaer jeg i Kamp med aabenlyse Fjender?
Paa hvilket Sted er denne Kæmper saarbar?
Mod hvilken Side retter jeg mit Angreb?
Med hvilke Vaaben gaaer jeg ham paa Livet?
Kan her af Vold og List jeg gjøre Brug,
Naar hidtil Ord og Bønner jeg har anvendt?
Og fremfor Alt, kan fjendsk og trædsk jeg handle
Mod Den, der er mig dyrebar som Ven?
Hephæstion: Ja, det er netop Knuden.
Alexander: Løs den for mig!
Viis mig en Udvei! Jeg maa frelse ham.
Jeg blev utrøstelig, hvis ei det skeete.
Hephæstion: Vi holde Raad, naar Pyrrhon er tilbage.
Maaskee han Hjelpen bringer.
Alexander: Pyrrhon! — See,
Sanduhrets Viser strax er løben ud;
Det næsten Middag er, og ei han kommer.
Hephæstion: Taalmodighed mig Ørknens Sandhav lærte.
Kom, køl din Længsel med et Bæger Viin!
Naar gjorde vel Forventning dig urolig?
Selv før en Slagdag som et Barn du sov.
Alexander: Det var en anden Sag! Da drømte jeg
Forud om Seiren, der mig aldrig svigted.
Nu er det anderledes. Tvivl og Frygt
Mit Hjerte gynge som paa høie Bølger.
Det er, som hæse Varselskrig jeg hørte,
Som Alt mig spaaede Nederlaget — Tys!
Var det ei Fodtrin, som paa Gangen lød?
Der kommer Nogen — (aabner Døren) Pyrrhon!
Pyrrhon (træder ind): Her, min Konge!
Alexander: Naa, endelig! Hvi tøved du saa længe?
Pyrrhon: Paa Veien hid min Fod har ei sig hviilt.
Jeg kommer lige fra Kalanus —
Alexander: Ha!
Og bringer gunstigt Budskab?
Pyrrhon: Som man ta'er det.
Alexander: Han efter mine Ønsker har sig føiet?
Pyrrhon: Nei, fast ved sin Beslutning han forbliver.
Alexander: Hvordan! Han trodser end?

Pyrrhon: Han trodser ei;
Det er hans Villie kun, som ei kan rokkes.
Alexander: Men jeg den bryde skal, kan ei den bøies!
Den Utaknemlige! Og det er Takken
For alt det Venskab, som jeg har ham viist!
Men hvis han endelig vil prøve Kræfter,
Saa er jeg med, og han skal det fornemme.
Pyrrhon: Tro ikke, han dig trodse vil, o Konge!
Fra hver en Livets Attraa han er bortvendt,
Og mindst af Alting vilde dig han krænke.
Alexander: Da tykkes det mig dog; men han skal lære,
Hvem der er Hersker her i Pasargadæ.
Hephæstion!
Hephæstion: Hvad vil du?
Alexander: Gjør dig rede!
Begiv dig strax til Meleager ud,
Og byd ham rive Baalet ned til Grunden,
Samt rydde Pladsen for de høie Træer.
Endnu før Sol gaaer ned, maa det fuldbyrdes.
Dernæst tag Folk med dig, og uden Ophold
Forføi dig hen i Hytten til Kalanus.
Ham fængsler du i mit Navn, og er Borgen
For at i Morgen levende jeg har ham.
Hephæstion: Hvad er din Hensigt?
Pyrrhon: O, betænk dig, Herre!
Du Vold vil bruge?
Alexander: Vold? Hvem siger Vold?
I hele Hærens Paasyn skal han møde.
Han er min Mand, han har min Fane fulgt,
Og uden Orlov vil han den forlade.
Jeg selv for Troskabsbruddet ham anklager,
Og lad saa Hæren dømme mellem os.
Hephæstion: Da var, ved selve Klagen, Dommen afgjort.
Pyrrhon: Da var den Død ham vis, som du vil hindre.
Alexander: Nei, min Benaadningsret da Ret mig gav,
Til Livets Vilkaar at bestemme for ham.
Hephæstion: Din Ret, jeg frygter, han for Uret holdt.
Pyrrhon: Det blev et grusomt Spil med Retten, Herre!
Af ingen Domstol denne Sag kan dømmes:
Thi just den største Straf blev her Belønning,
Og hver Benaadning kun blev Naadens Spot.
Men heller ei Kalanus Ret forlanger;
Hvad gjennem mig han sender dig, er Bønner.
Bønfald i mit Navn Kongen, var hans Ord:
Aftving hans Høimod denne sidste Naade;
Hvad jeg begjærer er kun Gravens Fred.
Alexander: Var det hans Ord til mig?

Pyrrhon: Ja, store Konge!
Alexander: Hvad fordrer han? Hvad vil I Andre af mig?
Skal selv hans Baal jeg tænde?
Hephæstion: Det er Offret
For vort Tilbagetog igjennem Ørknen,
Og for den Hæder, du i Indien vandt.
Alexander: Saa det er Offret? Har ei Nok jeg offret?
Min halve Hær — saa mangen tapper Ven —
Min Ganger, der i tyve Aar mig bar —
Mit eget Blod af næsten alle Lemmer —
Skal her endnu jeg Hjertet lægge til?
Hephæstion Man kalder Guderne for avindsyge,
Det er et gammelt Ord. I deres Gaver
De blande Ondt med Godt, og hver en Naade
Betales maa med Bod.
Alexander: Jeg har det sandet!
(Til Pyrrhon).
Var han bevæget, da du skiltes fra ham?
Pyrrhon: Ja, trods sit Hjertes Fasthed dybt bevæget;
I Blik og Røst afspeiled sig hans Sjæl.
Alexander: Jeg seer ham for mig — jeg hans Stemme hører.
Og du hans Bøn mig bringer? Ikke sandt,
Hans sidste Bøn gjaldt mig, og ingen Anden?
Pyrrhon: Hans Bøn om Gravens Fred, gjaldt dig, o Konge!
Din Naade gjaldt hans sidste Bøn. Paa dig
Forlod han sig.
Alexander: Saa lad ham ha'e sin Villie!
Og naar han selv ei paa sin Hæder tænker,
Lad os da tænke paa den! — Æresstøtten
Jeg selv opreiser ham, og du, Hephæstion,
Besørge maa min hvide Stridshingst sadlet,
Som naar til festligt Indtog den mig bar.
Den bære ham til Graven, mens i Spidsen
For alle mine Huusfolk du ham følger.
For Alexander maa du gjøre Fyldest,
Mens over ham i Eensomhed jeg sørger.
Her, Pyrrhon, tag min Ring! Den bringer du
Til Meleager, som min Villies Tolk.
Lad ham ved Graven blive med sit Mandskab,
Og derhos kalde Krigsmusiken til,
At naar Kalanus er paa Baalet stegen,
Den gjennem Malmets Toner sende kan
Hans Priis og Hæder ind i Dødens Rige.
Selv maa du sørge for, at Guld og Myrrha
Og Virak, som man Guderne den offrer,
Paa spredte Purpurtæpper dækker Baalet,

At høit mod Sky paa kongelige Flammer
Sig hæve kan hans kongelige Sjæl.

Pyrrhon: Som du det byder, Herre, skal det skee.

Alexander: Hans Bøn er opfyldt — han jo selv det vilde.
En herlig Lod jeg havde ham tiltænkt,
Da gaaer han bort i Døden og mig røver
Hvert Fremtidshaab, jeg knytted til hans Liv — —
Erindrer du endnu, Hephæstion,
Da vi drog hjemme fra? den sidste Dag,
Da jeg Farvel til Slægt og Venner bød,
Og al min Eiendom blandt dem fordeelte?
Alt, til den sidste Hvid, jeg skjenked bort,
Slet Intet jeg beholdt, og dog i Haabet —
Thi det beholdt jeg heelt — jeg meer end rig,
Jeg overvættes lykkelig mig følte.
Hvor har i ti Aar nu sig Alt forandret!
Ei Hellas, ei Ægypten blot, men Asien,
Ja selv det fjerne Indien Mit jeg kalder;
Min Seiren er, og Æren mig tilhører;
Men Haabet Dag for Dag er skrumpet ind,
Saa mangen trofast Ven mig Døden røved,
Op over Hovedet mig Sorgen voxed,
Og fattig føler Ingen sig som jeg.
Vee mig, at ogsaa ham jeg skulde miste!
Vee mig, at de, som kjærest var min Sjæl,
At de, som mest jeg elsked, gik til Grunde!
(Kaster sig paa en Leibænk og skjuler Hovedet).

Pyrrhon: (sagte til Hephæstion) Meer end jeg vented, gaaer det ham til Hjerte;
Som over Klitos han jo sørger her.

Hephæstion: Fortryllet og bedaaret er han bleven;
Men til sig selv han komme vil igjen,
Naar først den blege Skygge, som ham ængster,
Fra Jorden flygtet er med Dagens Sol.
(Nærmer sig Alexander).
Har Meer du os at sige?

Alexander: Intet! Intet!

Hephæstion: Men dog et Blik du vel mig skjenke kan?

Alexander (reiser sig halvt op): Hvad vil du mig?

Hephæstion: Din Sorg jeg dele vil.
Selv gav du mig en Ret dertil i Morges.

Alexander: O Ven! Her i mit Hjerte gnaver Ormen.
Som skarpest Staal det skjærer i mit Bryst.
Dybt i hvert Indvold brænder der en Ild,
Der griber om sig og mig lægger øde.
Vee mig, at denne Stund jeg har oplevet!
Hvor er hans Lige? Hvor den Mand paa Jorden,
Der elsked Alexander som sin Gud?

(Seer omkring, og springer op).

Hvad! Pyrrhon her? Er ei endnu du borte?

Pyrrhon. Dit sidste Ord jeg venter om Kalanus.

Alexander: Nævn mig endnu en Gang hans sidste Ord!

Pyrrhon: Hans sidste Ord var Bøn om Gravens Fred;
Thi det, som allesidst han føied til,
Var gaadefuldt og dunkelt.

Alexander: Lige meget!
Jeg vil det kjende.

Pyrrhon: Paa mit Spørgsmaal til ham,
Om hvilken Hilsen jeg dig skulde bringe,
Gav han til Svar —

Alexander: Nu vel! Kom frem med Svaret!

Pyrrhon: Et selsomt Svar. Saaledes ordret lød det:
„Er ei Herolden jeg paa Kongens Vei?
Siig ham, at snart i Babylon han naaer mig.“

Alexander: Hvordan! I Babylon?

Pyrrhon: Du kjender selv
Jo disse Viismænds gaadefulde Tale,
Betydningsløs just ved en søgt Betydning.

Alexander: Siig ham, at snart i Babylon han naaer mig —
Hvad er hans Mening? Lagde Meer han til?

Pyrrhon: Nei, intet Ord. Han vendte sig og gik.

Alexander: Saa gaa nu ogsaa du, og gjør min Villie!
Før Nattens Frembrud her du dig indfinder,
Og giver Underretning mig om Alt
Som i et Speil bring mig hans Billed hjem,
Men fremfor Alt hans Ord i Dødens Time!

(Pyrrhon gaaer).

Hephæstion Jeg følger med, for min Deel at besørge.
Har Noget du at lægge til, saa tal!

Alexander: Vent her, Hephæstion! Et Øieblik —
Forstod du, hvad Kalanus vilde sige
Med hine gaadefulde Ord?

Hephæstion Forstod dem!
Nei, med at tyde Gaader og Orakler
Jeg aldrig gav mig af.

Alexander Kun een Udtydning
Der gives kan, hvis her i Dag han døer.
Den Døde kommer ikke meer igjen,
Og skal i Babylon med ham jeg mødes,
Da faaer jeg selv det store Skridt at gjøre,
Der skiller Liv fra Død.

Hephæstion: Hvad vil du agte
Paa sligt et Ord?

Alexander: Og snart skal Mødet være.

Du husker vel, at Ordene var disse:
Siig ham, at snart i Babylon han naaer mig.

Hephæstion: Endog fraværende han dig bedaarer!
End i hans Tryllekreds du sidder fast.

Alexander: Nei tvært imod! Hans Ord har brudt den for mig.
Jeg føler det: Meer end Kalanus, meer
End Alt i Verden er det Værk mig kjært,
Som jeg begyndte, men kun halvt har fuldendt.
O Ven! Hvis der var Sandhed i hans Spaadom;
Hvis fra mit Værk jeg maatte skilles, før
Jeg saae det fuldført; hvis i Andres Hænder
Jeg maatte lægge Herredømmets Scepter;
Hvis fra min tappre Hær — fra Livets Gjerning,
Jeg kaldtes bort midt i min Ungdom — o,
Da stoler jeg paa dig og ingen Anden!
Du kjender mig, du kjender hver Beslutning,
Hver Plan for disse store Rigers Tarv
Lad Alexanders Værk ei gaae til Grunde!
Lad ei hans Daad og Ære reent forspildes! —
Knap til den store Bygning Grunden lagt er,
Og hvor uhyre Meget staaer tilbage!
Endnu er ei Arabien betvunget,
Endnu er ei til Ganges vi trængt frem;
Thi vi tilbage maa til Østens Porte,
Til Morgensolens Vugge — der er Maalet!
O Ven! Uendelig din Gjerning bli'er,
Imedens jeg — —

Hephæstion: Hvad vil du sige? — Reent
Oprevet er du — Taarer i dit Øie —

Alexander: Jeg tænker paa den gamle Perserkonge,
Hvis muldne Been i Morges blev mig bragt.
Erindrer du den Indskrift Graven bar:
„Jeg Cyrus er, som hersked over Asien.
Jeg Perserne tilkæmped Herredømmet.
Forund, o Menneske! mig dette Minde."

Hephæstion: Ja, saa omtrent det lød.

Alexander: Er det det Hele?

Hephæstion: Hvad mener du?

Alexander: Er det den hele Rest
Af Livets Herlighed, som bli'er tilbage:
En Bøn til Mennesker, at skaane Mindet,
At ikke reent det dog skal slettes ud?

Hephæstion: Det var vel Meningen af Kongens Ord.

Alexander: Har da Kalanus Ret? — Er Livet Intet?
Er ikkun Døden værd at kæmpe for?
Der nogen Sandhed i hans Paastand ligger;
Thi selv jeg mindes godt den Lyst, hvormed

Jeg ofte styrted Døden mig i Møde.
Endnu i Fjor, paa Fæstningsmurens Tinde,
Hvor jeg selv tredie stod, mens bag ved os
Stormstigen brast, saa Bistand var umulig:
Hvad var det for en selsom Lyst, der greb mig,
Da ned blandt Fjenderne jeg sprang fra Muren,
Og kun med Sværd i Haand mit nøgne Bryst
Til Skive bød for tusind Spyd og Pile? —
Var det da Vanvid kun og Raseri?
Var det en Forudfølelse af Lykken,
Af al den Herlighed, som Døden gjemmer?

Hephæstion: Det var dit Hjertes Mod, som drev dig fremad;
Der er den rette Løsning.

Alexander: Lutter Gaader!
Men enten han nu Ret har eller ei,
End har vi Liv, og Livet ligger for os.
Vi vil det bruge, Ven! Vi vil det bruge,
Som dette korte Liv var Et og Alt,
Og Døden kun et Gjemmested for Mindet.
Paa Tidens Korthed skal Bedrifter bøde,
Der skaffe Tidens Søn et evigt Navn.
Men bort fra Pasargadæ! Bort herfra,
Fra dette Gravsted for den store Konge,
Og for den Ven, der stod mit Hjerte nær!
I denne Liigluft trives ingen Handling,
Med støvbedækte Vinger gisper Haabet,
Og som et Lys udslukkes Livets Mod.
I Overmorgen Hæren op skal bryde!
Da har paa sjette Dag den her sig hviilt,
Og i en hurtig Marsch vi naae Persepolis,
Og derfra uden Tøven hjem til Susa.
Der rækker vel min Arm saa langt som her.
Der vil til Dom Satraperne jeg stævne,
Og kræve Regnskab af hvert skyldigt Hoved.

Hephæstion: Dit Bud jeg Førerne forkynde skal;
De vil faae travlt, skal Ordren efterkommes.

Alexander: Det skal den punktlig. Hvad Kalanus angaaer,
Da kjender du min Villie.

Hephæstion: Den jeg lyder.
Men hvorfor haster du med Hærens Opbrud?

Alexander: Hvorfor jeg haster? — Tiden, Ven, er knap,
Og bag mig staaer Kalanus med sin Spaadom.
Det gjelder fremad til det store Værk,
Som kun er halvt fuldendt — det gjelder fremad
Til ny Bedrift. Lig Perserkongen Cyrus,
Jeg dog maa tænke paa et Mindesmærke,
Som Folk kan finde værd mig at misunde. —

Nu gaa! Du her ved Lampen vil mig træffe,
Hvad Tid paa Natten end du vender hjem.
(Hephæstion bort).

FEMTE AKT

En Palmelund, belyst af den dalende Sol. Paa den aabne Plads, hvor et Baal er opreist, staaer Meleager og en Afdeling Soldater. Længere tilbage Spillemænd og Hornblæsere leirede under Træerne.

Meleager (til Soldaterne): Har I nu fattet min Befaling?
Soldaterne: Ja!
Meleager: I veed nu, hvad I har at gjøre?
Soldaterne: Ja!
Meleager: Men ikke førend Sværdet selv jeg svinger,
Og gi'er Jer Løsenet. Forstaaer I?
Soldaterne: Ja!
Meleager: Saa kan I hvile Jer, til Hornet kalder.
(Soldaterne bort).
— Hvem kommer der saa iilsomt hen ad Veien?
Mand, Hest og Følgesvend i Støv indhyllet.
Sikkert et Sendebud til mig fra Kongen.
Men seer jeg ret! — Nicanor, Invaliden,
Til Hest og i en strygende Galop!
(Nicanor, fulgt af en Tjener).
Nicanor: (til Tjeneren) Nu rask, min Dreng! Tag Tømmen! Hjelp mig af!
See saa! — Nu har vi fast Grund under Foden.
Før nu kun Hestene paa Stald! Jeg mener,
Derhen i Skyggen blandt Apollos Sønner —
Jeg mener Musikanterne — forstaaer du?
Og lad til Løn dem blæse dig et Stykke!
(Tjeneren bort med Hestene).
Meleager: Det kalder jeg at ride, for et Træbeen!
Nicanor: Ja, ikke sandt? Men har man Been i Panden,
Saa hjelper sig en gammel Rytterstøvle.
Meleager: Hvorfor den Ilen?
Nicanor: Jeg afsted vel maatte,
Før Veien spærret bli'er, hvad snart vil skee.
Det var den høie Tid; thi mig i Hælen
Kom Pyrrhon, fulgt af alle Kongens Slaver,
Og efter dem ei Nogen lades ud.
Meleager: Men hvad er her dit Ærende?
Nicanor: Du spørger?
Som ikke min Nærværelse var Svaret.

Skal ikke her et Skuespil opføres,
Et splinternyt? Som gammel Athenienser
Gaaer mig en Nyhed over Alt.

Meleager: Har Kongen
Dig givet Ordre til at møde her?

Nicanor: Hvad vil det sige? Jeg ved Middagsbordet
I Dag hos Ptolemæos først erfared
Den hele Sag. Skal man maaskee ha'e Tegn,
For at faae Lov at see paa Skuespillet?

Meleager: Ja, uden det du vises her tilbage.

Nicanor: Hvordan? Du rynker Panden —

Meleager: Stig til Hest,
Og rid kun hjem igjen! Til den Tragedie,
Der her opføres skal, dit Smiil ei passer.

Nicanor: Men Meleager, gamle Ven, saa hør dog!

Meleager: Gjør, som jeg siger dig! Ved Middagstid
Var Pyrrhon her og bragte Kongens Budskab,
Hvoraf til Resten jeg mig slutter let.
I dette Sørgespil en Mand skal døe,
Der er mig selv saa kjær, som han er Kongen,
Og dit Theaterklap ei her kan bruges.

Nicanor: Men siig mig blot . . .

Meleager: Afsted, og hjem til Byen!
Der har du Bynyt fra den første Haand.

Nicanor: Saa hør mig dog! Jeg stille mig forholder,
Saa stille som en Muus. Med ingen Lyd
Og intet Muk jeg røbe skal min Nærhed.
Jeg lægger mig i Skjul bag Busken hist,
Hvis du forlanger det. Vær blot fornuftig!
Til Gjengjeld jeg en Nyhed dig fortæller.

Meleager: Du, med din Nyhed!

Nicanor: Slaa du kun med Nakken,
Nu skal paa Stand du gjøre store Øine:
I Overmorgen bryder Hæren op —

Meleager: Hvad siger du?

Nicanor: I Overmorgen tidlig,
Ved Solens Opgang bryder Hæren op.

Meleager: Hvorhen gaaer Marschen?

Nicanor: Til Persepolis,
Og derfra strax til Susa.

Meleager: Eventyr!
En Maaned i det mindste her vi blive.

Nicanor: Du vil ei troe mig. Jeg var ogsaa vantro,
Da jeg i Middags støved efter Rygtet,
Der løb fra Mund til Mund.

Meleager: Naa, kun et Rygte!

Nicanor: Nei, Sandhed er det.

Meleager Jeg vil see Beviset
Den hele Hær vil gjøre sure Miner,
Og sligt et Hastværk Ingen bli'er tilpas.
Nicanor Da fik i Pasargadæ travlt dog Alle.
Der er en Summen, Sværmen, Løben, Renden,
Paa hver en Kant, som i en Myretue.
Da jeg gik op ad Gaden, løb paa Ærmet
Mig Nyhedskræmmere med deres Spørgsmaal:
Veed du det allerede? Har du hørt det?
Nicanor, er det muligt? Kan man troe det?
Saadan om mine Øren summed Rygtet,
Mens Venner og Bekjendte, Macedoner
Med Asiater og Hellener blanded',
Soldater med og uden Rustning, Ryttere,
Som deres Heste trak til Vaabensmeden,
Kameel- og Æseldrivere med Svøben,
Og Marketentersker med Albustød
Og store Bøtter iilte mig forbi,
Og, trængt' af Rygtet, gjorde trang mig Veien.
Saa kom jeg op ved Borgen, hvor jeg mødte
Anthenor og hans Skuespillertrop.
Pak ind og pak Jer! skreg jeg dem i Møde.
Tak, for din gamle Nyhed, Svaret lød;
Og da jeg længer henne traf paa Thaïs,
Der kom fra Badehuset, og med Rygtet
Jeg ret nu tænkte at forbause Nymphen:
Da stopped med sit Ord hun strax mig Munden,
Idet hun raabte: Sladderhank, jeg veed det!
Er det ei høist mærkværdigt, at et Rygte
Saa hurtigt kan udbredes? Hvordan skeer det?
Meleager: Det maa som Rygtebærer du bedst vide.
Nicanor: Hos Ptolomæos fik jeg Sagen klaret,
Og Rygtet omsat i den nøgne Sandhed;
Men snart i Glemmebogen jeg den skrev,
Da jeg den nyeste Nyhed fik at høre:
En indisk Mand, som vil sig selv opbrænde!
Det gik mig over Skrævet. Ingen Ro
Jeg fik ved Maden, og afsted jeg maatte.
Naa — skal i Skjul bag Buskene jeg krybe?
Meleager: Slut dig til Tropperne, og hold dig stille.
Der har vi Pyrrhon, fulgt af Kongens Slaver.
(Nicanor bort).

(Pyrrhon kommer med Slavechoret, der bærer Tæpper, Røgelsekar, Sølv- og Guldklenodier).

Pyrrhon: Hist seer I Stedet, som I har at smykke.
(til Slaverne) Rask Eders Kurve tøm og skrid til Værket!
Bred over Jorden ud den hvide Uld,
Det kongelige Purpur over Baalet!

Imod de fire Verdenshjørner plant
De fire Billedstøtter! Høit paa Randen
Af Baalet stil de store Sølvervaser,
Og indenfor, i Helligdommen selv,
De gyldne Myrrhaskaaler! Dæk saa Gulvet
Med Virak og en Regn af Rosenvellugt!
Men skynd Jer! Kun et Øieblik I har.

(Slaverne bort).

Meleager (til Pyrrhon): Er Toget med Kalanus alt paa Veien?
Pyrrhon: Ja, her om faa Minuter vil han være,
Men i et andet Optog, end var paatænkt.
Meleager: Ham Kongen jo sin Ganger vilde sende.
Pyrrhon: Den afslog han, saavel som hele Følget
Af Kongens Folk. Endog Hephæstion
Har paa hans Bønner sig tilbageholdt.
Med ham og Ptolemæos og de Andre
Tog udenfor sin Hyttes Dør han Afsked.
Meleager: Saa han alene kommer?
Pyrrhon: Nei, hans Landsmænd,
Saa mange som i Pasargadæ findes,
Ledsage ham herud. Paa deres Skuldre
De bringe ham i lukket Bærestol,
At Støvet ei den Rensede skal plette.
Meleager: Hans Moder, er hun med?
Pyrrhon: Ja, paa Kamelen,
Af Slaven ført, hun følger efter Toget.
Meleager: Den gamle Qvinde! — Men det er paa Tide
Jeg samler mine Folk. See, hist bag Høien
Den fjerne Støvsky!
Pyrrhon: Det er Dødsherolden.

(Meleager giver Tegn med Hornet. Soldaterne, tillige med Musiken, opstille sig uden for Træerne, i en stor Halvkreds om Pladsen. Slaverne trække sig tilbage fra Baalet).

Pyrrhon: Hvad har dit Mandskab der i Haand du givet?
Meleager: Hver Mand sin Fakkel, som, naar først den tændes,
Forkorte skal Kalanus Dødens Pine.
Pyrrhon: Jeg synes, dine Folk med Ho'det hænge.
Meleager: Ja, hvad der her skal skee, dem alt beklemmer.
De vilde fange Griller og i Nat
Faae tunge Drømme, hvis paa denne Aften
Jeg ikke med et Drikkegilde hjalp.
Pyrrhon: Saa du i Nat Soldatergilde gjør?
Meleager: Det har jeg lovet dem, naar gode Miner
De holdt som brave Karle her ved Baalet.
Pyrrhon (seer hen ad Veien): See der! der har vi Offret. Ned ad Høien
Den hele Skare langsomt sig bevæger
Med den af Palmegrene skjulte Baare!
Og bagved dem, paa Dyrets Ryg, den Gamle,

Hvis lange hvide Slør mod Jorden flagrer.
See, Meleager! Hvilket Sørgetog!

Meleager: Drog de paa samme Viis igjennem Byen?

Pyrrhon: Nei, over Bækken gik de. Pasargadæ
Har alt for travlt, til der man frem kan komme.

Meleager: O, hør! I Chor de synge.

Pyrrhon: Alt ved Porten
Begyndte Choret paa sin Klagesang.

Meleager: Det lyder høit her ned til os i Dalen.

Pyrrhon: Ja, lydt det klinger i den stille Luft.
En liflig Aften! Hvor er Dødens Tegn
I disse solforgyldte Palmekroner?
See, hvor de bade sig i Purpur, mens
Den svage Vind knap Bladene bevæger.
Han ønsked Fred ved Graven — her han har den.

Chor af Indiere: (nærmende sig) Vee, vee os, vee!
Snart, o Død, skal dit Aasyn vi see,
Dig, hvis Grumhed og Vælde vi frygte;
For hvis ængstende Syn,
For hvis truende Lyn,
Bort med bankende Hjerte vi flygte.
Længe førend dig selv
Vi fornemme dit Skjælv,
Som et Forbud paa Dødstimens Kummer,
Naar, berøvet sit Mod,
For din knusende Fod
Sig lig Dyret Mennesket krummer.

Hil, hil dig, hil
Dig Kalanus, som døe nu vil,
Som tør Fjenden i Hjemmet beseire;
Som, med Krandsen alt smykt,
Vil den skjulende Frygt
Og hver Dødsangst paa Baalet henveire.
Du er Gudernes Ven!
For din Fromhed igjen
Gav en Gud dig sit Mod til et Værge;
Og før Solen er slukt,
Er med ham du paa Flugt,
Høit over de høieste Bjerge.

Vee, vee os, vee!
Ei som du tør paa Fjenden vi see
Med en freidig, mod Sky løftet Pande;
Ei som du til en Dyst
Ham frembyde vort Bryst,
Og haabe, med Seier at stande.
Vi vil leve, men kun

For at vente den Stund,
Der vort Liv gjør til Dødsgudens Bytte;
Naar han midt i vor Frist
Kommer bagfra til sidst,
Som den sikkert rammende Skytte.

(Toget standser. Kalanus i hvid Offerdragt, bekrandset og med en tændt Fakkel i Haanden, stiger ud af Bærestolen, hans Moder ned af Kamelen. Begge, fulgt af Barkas, gaae frem paa Pladsen, medens Indierne blive staaende ved Indgangen).

Meleager: Hil dig, Kalanus!
Pyrrhon: Hæv dit Blik, Kalanus!
Gaa ikke stum og fremmed os forbi.
(Kalanus standser og seer omkring).
Kalanus: Hvem kalder paa mit Navn ved Dødens Port?
Meleager: To Venner!
Kalanus: Vær mig hilsed' da som Venner!
Men hvortil disse Folk?
Meleager: En Æresvagt,
Fra Kongen sendt.
Kalanus: Hvortil de gyldne Kar?
Det stolt udbredte Purpur?
Pyrrhon: Kongens Gaver!
Hvad du i Live har forsmaaet, han rækker
Dig her i Døden, som et Venskabspant.
Kalanus: Tag bort de rige Smykker! Ingen Throne,
Men kun en Grav mig venter.
Pyrrhon: Som du byder;
Din Villie her er Lov.

(Han giver Befaling til Slaverne, at de igjen afdække Baalet, bringe Klenodierne og derpaa fjerne sig).

Meleager: See der, Kalanus!
Der er din Eiendom. Hvad gjør du med den?
Kalanus: Min Eiendom? Uddeel blandt dine Folk
Det Gods, som for min Eiendom du kalder,
Og mine fattige Landsmænd und en Part!
Meleager: Den er dem sikker.
Kalanus: Bring den store Konge
Min Tak og Hilsen — mit Farvel til Alle;
Og begge vær ved godt Mod nu, som jeg.
(Vender sig mod Sankara og Barkas).
Sankara: O Søn! Min Søn!
Kalanus: Nu, Moder, intet Ord!
Har ei vor Afsked kostet Taarer nok?
(Til Barkas).
Trofaste Mand, vær denne Qvindes Støtte!
Led hendes Fod paa Hjemmets Vei, og selv
Vær fri som Fuglen, der af Lænken løses!
Barkas: Min gode Herre!

Kalanus: Nei, lad løs min Haand!
En Gud den griber, for mig frem at føre.
Nu svinder Alting — Verden, Lyset, Livet,
Og dybt i Eensomheden boer min Aand.

Meleager: Han gaaer til Baalet. See! i Jorden planter
(til Pyrrhon) Han Faklen og paa Knæ sig kaster —

Pyrrhon: Tys!

Kalanus: Salig er du, Brama! Du er salig!
(med Ansigtet vendt imod Solen) Evig fuldt dig Livet gjennemstrømmer,
Smægter Verden end paa Gravens Rand;
Salig Glæde fra dit Bryst udspringer,
Som bevinget gjennemflyver Himlen,
Holder Smerten end paa Jorden Stand;
Salig i din Glands du er som Solen:
Selv den straaler blank og lys og rolig,
Mens dens Billed skjælver i det rørte Vand.

(Han skærer en Lok af sit Haar og griber Faklen. Langsomt gaaer han rundt om Baalet, som han antænder paa alle Sider, hvorpaa han rask stiger op ad Trappen).

Chor af Indiere: Hil, hil dig, hil
Dig Kalanus, hvem Baalets Ild
Ei har skræmmet og mægtet at friste;
I dit hellige Mod,
Paa din dristige Fod,
Har du Skridtet nu gjort, det sidste.
Høit i Palmernes Læ,
Uden vaklende Knæe,
Staaer du midt i de voxende Flammer,
Som med Vingerne spredt,
Alt til Flugten beredt
Op i Himlen fra Jordens Jammer.

Kalanus: Ikke jeg Myrrha dig bringer,
(paa Baalet. Kaster Haarlokken i Ilden) O Brama, og ingen liflig
Duft af mit Offer opstiger:
Det er mig selv jeg dig offrer!
Lad af din hellige Flamme
Disse Lemmer fortæres!
Disse Hænder, som bedende
Udstrakt jeg har mod en Afgud;
Disse Knæe, som i Støvet
Jeg for et Menneske bøied;
Disse Øine, som hang med
Andagt fast ved en Skabning;
Dette Hjerte — o, lad det
Brændes til Kul og til Aske:
En Jordorm har hersket der inde!

Sankara: Brama! o styrk hans Hjerte!

Kalanus: (knæler) Dig kun lovpriser min Aand nu!
Dig, som er skjult, og i Alt dog,
Dig, som jeg søgte forgjæves,
Da jeg foer vild i min Søgen:
Ei jeg nu søger dig mere!
Før du nu selv mig, o Brama!
Viis mig nu Veien, naar skilt fra
Støvet min Sjæl vil sig tabe
I det uveisomme, umaalte Alt!
Mod dig kun jeg higer,
Kun dig jeg begjærer,
Du Verdens og Aandernes Skaber!
Du, som gav Livet til Alt, hvad lever,
Du, som os drager med Kjærligheds Almagt,
Du, som har Øre for Alles Bønner,
Du, som har Øie for Alles Jammer,
Du, som usynlig kvæger den Lidende:
Dig kun, o Brama, lovpriser min Aand!

Sankara: Brama, husval hans Aand!

Kalanus: (lægger sig ned paa Baalet) Høit om mig Luerne stige,
Mørket udbreder sig rundt om,
Sorte Skygger jeg seer, og
Gnistrende Stjerner i Natten.
Køl er, o Brama, din Flamme!
Tørsten, den brændende, som ei
Kildernes Vande, som Viin ei,
Som ingen Frugt mægted stille:
Selv du den slukker, og Hjertets
Brand for din Lue nu viger.
Brama, min Aand nu qvæges!
Opad, paa glødende Vinger,
Opad fra Smerten jeg higer;
Dybt i din Favn jeg nedsynker.

Sankara: Brama! Bevar ham hos dig!

Indierne: Brama! Brama! Modtag hans Aand!

Pyrrhon: Nu, Meleager! Maalet snart er fuldt.

Meleager: (svinger Sværdet) Høit leve Kongen og hans Ven, Kalanus!

(Soldaterne, gjentagende Raabet, styrte frem og kaste deres Fakler paa Baalet, hvis Flammer nu ganske skjule Kalanus. En Stund høres kun Ildens Knittren; pludselig med Bragen styrter Baalet sammen, Luerne slaae høit i Veiret, og Krigsmusiken falder ind med en Seiershymne).

ABELS DØD

I.

End lyttende til Dommen Kain stod,
Forbandet og landflygtig nu i Verden:
Han saae sig om med Bæven og Forfærden,
Saa iilte bort han paa en hurtig Fod.

Men Abel laa paa Marken i sit Blod,
Og ham til Bistand iler nu hans Moder,
Thi fra det Fjerne saae hun nys hans Broder
Mod hendes Yndling løfte høit sin Haand:
Nu staaer hun for ham — han opgav sin Aand:
En Zittren rystede hans unge Lemmer,
Hans Hjertes dybe Stønnen hun fornemmer,
Hans Blod, fra Tindingens det aabne Saar,
Med Purpur farver rødt det gule Haar. —
Min Abel! Søn! Min Søn, siig, hvad dig hændes!
Mod Himlen som i Angst dit Øie vendes!
Dit Blod mig vidner, at du Smerte led!
Saa raaber Eva, kastende sig ned
Paa Jorden, hvor i Favn sin Søn hun tager,
Der skjælvende det sidste Suk just drager.
Hun trykker dobbelt fast ham i sin Favn,
Hun kalder ømt med Taarer ham ved Navn,
Hun visker Blodet af hans Haar og Kinder,
Med Markens Urter hun hans Saar forbinder;
Men ingen Lyd opstiger fra hans Barm,
Han hviler bleg og stum i hendes Arm,
Og halv forfærdet, halv forundret lægger
Hun nu ham ned, hvor Græsset Jorden dækker.
Da løfted høit i Veiret hun hans Haand —

Men Stenglen lig, naar knækket er det Baand,
Hvormed til Roden den er knyttet vorden,
Saa faldt hans Haand, da hun den slap, til Jorden.
Hun seer ham ind i Øiet — intet Blik
Til Gjensvar paa sit eget der hun fik;
En øde Tomhed hende der kun møder,
Som dobbelt Angst i hendes Hjerte føder.
Nei, saadan ei hun meer ham skue vil;
Hun trykker sagtelig hans Øine til,
Og sidder, med hans Haand imellem sine,
Stum, Blikket stivt, og Skræk i hver en Mine.

Til Høien Adam gik, at holde Bøn;
Men Eva kalder: Kom og see din Søn!
Kom til dit Barn, som tidt din Sjæl har glædet!
Og Adam vendte sig og kom til Stedet,
Hvor Abel udstrakt laa paa græsblød Seng.
See, siger hun: see her min skjønne Dreng!
Forsagt han ligger, han som var saa modig,
Hans Læbe stum, hans Pande bleg og blodig,
Og hvid den Kind, som nylig blussed rød! —
Hvad er der hændt ham? Faderen udbrød,
Mens over Sønnen ned han dybt sig bukked.
Hans Broders Haand var mod ham, Eva sukked,
Med denne Green hans Tinding nys han traf.
Nu flygter Kain, ræd for Herrens Straf,
Og ei at vende hjem han mere vover.
Men Adam svarer: Drengen dybt jo sover!
En dunkel Drøm hans Sjæl nu favnet har.
Kan ei du mindes, da han lille var,
Hvordan han styrted ned fra Palmegrenen
Og stødte Hovedet til Blods paa Stenen?
Den Gang bedøvet laa han og som nu.
Her vil vi vaage hos ham, jeg og du,
Og af min egen Kappe skal han dækkes,
Til af sit dybe Blund igjen han vækkes.
Saa spredte Adam ud det lune Skind,
Til Skjerm for Abel imod Sol og Vind;
Han dækked til hans Mund, hans Kinder hvide,
Og satte ned sig ved den anden Side,
Og greb den Haand, som var med hans i Slægt.

Saa sad de, bøied' under Tidens Vægt.
Thi for Forventningen kun langsomt sniger
Sig Tidens Bølge — draabeviis den viger,
For Eva tyktes den uendelig.
Hvert Øieblik hun drager Kappens Flig

Fra Sønnens Ansigt bort, for at erfare
Om end ei aabnede hans Øine vare,
Om end ei Sjælen vaagned af sit Blund —
Men kun dens lukte Porte skuer hun.
Hvert Øieblik hun bøier ned sit Øre
Imod hans Bryst og Mund, for der at høre
En Klang af Livet i hans Hjertes Slag,
Et Budskab fra det i hans Aandedrag —
Men Alt er stille som i Dybets Huler.
Naar da igjen med Dækket hun ham skjuler,
Og Adam spørgende paa hende seer,
Da kommer intet Svar fra Læben meer,
Hun ryster kun paa Hovedet i Smerte,
Og trykker Abels Haand imod sit Hjerte;
Og Timer kom og gik paa denne Viis.
Med eet hun raaber: Føl! saa kold som Iis!
Omkring hans Hjerte Vinterkulden klemmer! —
I Lammets Klædning svøber hun hans Lemmer,
Og til en Lindring i sin egen Nød,
Hun tager op hans Hoved i sit Skjød.
Men Adam, som sin Søn ei slippe vilde,
Til Drengens Hoved flytted hen sig stille,
Og da til sidst, af Dagens Taarer mæt,
Sig ogsaa Evas Øie lukked træt,
Og hendes Pande sænked sig mod Barmen,
Da holdt han Søn og Hustru fast i Armen,
Og taus han sad, en trofast Ven hos dem,
Da Natten og da Stjernerne kom frem.

II.

Den næste Dag steg Solen rød i Øst,
Og Adam vækker Qvinden ved sit Bryst,
Og Eva drager bort det uldne Dække,
For af den dybe Søvn sin Søn at vække —
Men stiv og kold og bleg endnu han laa.
Dog hvor forandret! Læberne var blaa,
Af dunkle Ringe var hans Øine skæmmed',
Og hvert et Træk dem forekom saa fremmedt.
Da reiste sig forfærdede de To,
Og Eva taler: Var det Søvnens Ro,
Da vilde Freden om hans Læbe ligge,
Og Kinden blusse — nei! han sover ikke.
Men Adam siger: Hvad er Drengen skeet?
Som nu har aldrig ham mit Øie seet.
Men blot hans Bryst og løs de bundne Arme!
Thi naar hans Hjerte føler Solens Varme,
Vil atter livfuldt det som fordum slaae.

Og blottet snart for Solen Abel laa,
Og Dagens Sol, der Tidens Gang afmaaler,
Steg høit og høiere, mens stærke Straaler
Den sender til den unge Hyrde ned,
Saa Jorden om hans Leie brænder hed,
Og fra hans klamme Lemmer Dampen stiger —
Men fra hans Hjerte Kulden dog ei viger.
Og Adam og hans Hustru kom og gik,
Men ingen Trøst af Synet meer de fik,
Thi hver Gang hen til ham paa ny de vandred,
Hans Aasyn tyktes dem end meer forandret. —
Saa hengled Dagen — Solen sank som Blod,
Og foran Abel begge to de stod,
Lig Taarepile, der sig nedad bøie.
Da løfted Adam pludselig sit Øie
Og sagde til sin Hustru: mindes du,
Hvad Herren talte? Husker du endnu
Hans Ord i Haven under Aftenrøden,
At hvis vi aad af Frugten, var det Døden?
Og hvad er Døden? hvisker Eva. Jeg,
Gjensvared hende Adam, veed det ei:
Men siden den Tid vi tog Vandringsstaven,
Da Herrens Vrede drev os ud af Haven,
Har denne Død jeg altid baaret paa;
Og overalt, hvor noget Nyt jeg saae,
Jeg maatte tænke: Hvis nu Det var Døden?
Hvis her du endelig fik Løn for Brøden?
See, denne Tanke kom igjen mig nær:
Hvis det var Døden, som vi skued her?
Thi ubekjendt som den er og mig Drengen,
Som der han ligger stum og bleg paa Engen.
Ja, sukked Eva: ja, det er vor Straf!
Den ubekjendte Død hans Hjerte traf,
Thi ei han vaager, heller ei han sover.
Da spredte Adam Dækket atter over
Den kolde Skikkelse, og mørk i Sind
Han paa sin Arm i Teltet bar ham ind.

III.

Urolig Eva dybt i Teltet sov.
Af Drømmen hensat i den mørke Skov,
Hun rastløs der omkring med Kain iilte.
Han skifted Sted med Sted, og naar han hvilte,
Da var det for at høre Stormens Sang,
Mens over Løvet susende den klang.
Men pludselig hun seer ham ræd sig skjule,
Og stige ned paa Bunden af en Hule,

Hvor mørk han stod, som med sig selv i Kamp.
Hun nærmed sig — da steg en pestfyldt Damp
Fra Hulen op, der Veiret hende røved,
Og af sin Drøm hun vaagnede bedøvet.
Endnu paa Sjælen følte hun sig lam,
Endnu hun Luften qvælende fornam,
Og angst sit Blik hun om i Mørket sendte,
Til atter Teltets aabne Dør hun kjendte,
Hvor i det klare Stjernelys hun saae
Som Skyggen af en Skikkelse at staae.
Indgangen halvt den dækked, fremad bøiet
Som om i Teltet ind den vendte Øiet,
Og, mens ei rørte sig det mindste Fnug,
Hun hørte tydelig et dæmpet Suk.
Det fra et Hjerte kom, der, fyldt af Længsel,
Var nys brudt ud af Eensomhedens Fængsel,
Fra Nag og Anger, Skræk og Angst og Vee,
For een Gang end sit tabte Hjem at see.
Men Eva reiste sig fra Leiet stille,
Og sagtelig — thi ei hun skræmme vilde
Den bange Skygge — flytted hun sin Fod,
Til hun i Teltets Dør paa een Gang stod.
Ved hendes Syn sit Hoved hurtig hæved
Den dunkle Skikkelse — den heftigt bæved,
Og vendte sig fra Teltet om igjen,
Og flygted iilsomt over Marken hen.
Men Eva, som sin Førstefødte kjendte,
Nu søgte ham i Flugten at indhente.
Min Søn! hun raaber: Kain, forlad mig ei!
Gaa ei i Skoven paa den øde Vei!
Dog lig et jaget Dyr, der Spydet frygter,
Hans Mund er bunden — fremad kun han flygter,
For Skjul at søge før sin Moders Blik.
Da var det som om Eva Vinger fik:
Hun følte kun den Nød, han havde fristet,
Hun følte, at sin Søn hun havde mistet,
Og før sit Skjul han fandt, hun var ham nær,
Just som i Østen gryede Dagens Skjær.
Sin Arm hun strakte ud for ham at fange,
Da vendte han sig om — paa een Gang bange
Og truende med knyttet Haand han stod;
Hans Blik var vildt, og et fortvivlet Mod
Om Munden og om Panden trodsigt svæved.
Dybt i sit Inderste hans Moder bæved,
En Gysen hendes Hjerte gjennemfoer,
Paa hendes Læber døde Suk og Ord,
Og Svimlens Taage hendes Øie blendte.

Men Kain hurtig sig mod Skoven vendte,
Og om hans Fødder rasled Løvets Blad.
Før Skrækkens Nat for Eva skiltes ad,
Før mat, med Hjertet knust, men uden Klage,
Hun eensom over Marken gik tilbage.

IV.

Fra Himlen lyste Morgensolens Skin,
Den Gang i Teltet Eva traadte ind,
Men paa sin Gang hun sky tilbage viger.
Forpestet Luft i Møde hende stiger,
Saa hun beængstet føler sig som før,
Den Gang af Søvnen op hun vaagned ør.
Hun standser — men nu hurtig hun sig fatter,
Og ind ad Teltets Dør hun træder atter.
Sin Husbond vækker hun — og halv med Gru
Til Teltets Baggrund hun ham fører nu,
Hvor fjernt i Krogen af den dunkle Bolig,
Af Skindet dækket, Abel hviler rolig.
Men Adam løfted Drengen paa sin Arm,
Og bar ham ud i Luften, frisk og varm,
Hvor ned paa Jorden han igjen ham lægger.
Saa løfter Dækket han — han bort det trækker,
Og Evas Kind med eet nu falmer bleg.
Qvælende Dunster op fra Drengen steg,
Af sorte Bylder var hans Legem plettet,
Hvert Træk af Liv og Skjønhed var udslettet,
Og i det stive Ansigt, guult som Leer,
Var intet Spor af Sjæl at finde meer. —
Vee! raaber hun: hvad er af Abel vorden?
En Skræk og Rædsel ligger han paa Jorden,
Et stinkende, et hæslig farvet Leer,
Hvorpaa med Afsky kun mit Øie seer! —
Og det var h a m, jeg næred ved mit Hjerte,
Ham, som til Verden jeg har født med Smerte,
Som i min Favn jeg krystede med Lyst,
Hvis Læber diede Melken af mit Bryst:
Imod mit eget Blod mit Blod oprøres! —
Men end af Nattens Skræk mit Blik omsløres;
Det Døden er jo! Først den Abel traf,
Saa faldt den over Kain med sin Straf
Og trykked Rovdyrsmærket i hans Pande,
Saa han sin Fødselstime maa forbande.
Thi som et Rovdyrs Blik var Kains Blik!
Den samme Vildhed, som og Dyrets fik,
Den Gang af Haven ud med os det joges,
Og af den ubekjendte Frygt betoges.

Ja, begge mine Børn traf Dødens Haand!
Og Alt er opløst! Brudt er Blodets Baand!
Og som naar Vinterstorm bortveirer Løvet,
Saa ligger al vor Lykke nu i Støvet!

Som Strengen brister, brast og Evas Røst;
Hun kasted brat sig ned til Jordens Bryst,
Hvor lang Tid i sin Smerte hun laa stille.
Men Adam, som sin Hustru trøste vilde,
Skjøndt ingen Trøst paa Jorden meer han veed,
Sig sætter taus ved hendes Side ned,
Med Panden sænket under Livets Møie.
Da løfted Eva op mod ham sit Øie,
Til Randen fyldt af Taarens bittre Sø:
O, siger hun: hvi skulde Abel døe?
Hvad havde han forskyldt, at Dødens Smerte
Har lagt sig kold og haard omkring hans Hjerte?
Hvor var han kjærlig alt som lille Dreng,
Naar han gik med mig paa den grønne Eng,
Eller ved Teltet sad i Morgenstunden
Med muntre Blik, og legede med Hunden!
Hvor saae han op til Fuglene med Lyst,
Og hæved syngende med dem sin Røst,
Naar ved min Haand han vandred gjennem Skoven!
Og da han større blev og blev forvoven,
Hvor trofast var han da! Hvor fandt i ham
En modig Hyrde da de spæde Lam!
Saa snart fra Bjergets Rand et Dyr sig nærmed,
Strax fløi han til, og med sin Stav dem skjermed.
Og stedse var han os en lydig Søn,
Og o! hvor var han brændende til Bøn!
Hvor gjorde med sit Hjertes rene Flamme
Han tidt for Herrens Aasyn os til Skamme!
Hvor i sin Uskyld var han klog og viis!
Altid han minded mig om Paradiis,
Thi naar jeg saae paa ham, steg i mit Minde
Hver Engel frem, jeg havde mødt der inde —
Og det er Alt forbi! Og aldrig meer
Ind i de klare Øine jeg ham seer,
Og aldrig meer, ved Lyden af hans Stemme,
Skal jeg mit Hjertes Glædesslag fornemme.
Vee mig, at jeg har Moderglæden kjendt!
Kun Smerten har jeg — Glæden den er endt.

Stum laae hun Dagen over. — Aftnen kom,
Og Adam, som paa Marken skued om,
Nu saae fra Skoven komme Ravn og Glente,

Som han paa Skriget og paa Flugten kjendte.
I Flok de samled sig, og som i Leg
De fløi i Luften rundt, og sank og steg,
Og slog med Vingerne, som de sig svaled,
Hvorpaa ved Abel ned de langsomt daled.
Først satte de paa Marken sig i Kreds
Og løfted Stemmen skrigende og hæs,
Men snart han saae dem Abel heelt at skjule.
Da sagde Adam: Det er Skovens Fugle,
Som af den varme Damp nu drages til.
Paa Drengen deres Sult de stille vil;
Men skjøndt fra Livet bort hans Hjerte døde,
Skal han dog ikke vorde Ravnens Føde.
Sin Spade greb han, Abel til et Skjerm,
Og kyste bort den hele Fuglesværm,
Hvorpaa han grov en Grav, hvori han lagde
Sin unge Søn, mens han til Eva sagde:
See, nu opfylder sig jo Herrens Ord:
Af Jorden toges du, saa bliv til Jord!
Thi Støv du er, og naar dit Liv har Ende,
Til Støvet atter du tilbage vende! —
Og Eva seer opmærksom til ved Alt;
Hver Skeefuld Jord, der ned i Graven faldt,
Hun følger med sit Suk og sine Taarer,
Hver Klang af Spaden hendes Hjerte saarer.
Men den Gang dækket var den friske Grav,
Fortvivlet hun til Smerten hen sig gav,
Thi frem for hendes Sjæl, i Gravens Billed,
Skilsmissen mellem Liv og Død sig stilled.
Hvad Under og, at Smerten her var stor?
Det var den første Grav paa denne Jord.
En talløs Mængde reiste sig med Tiden;
Hvor mange Taarer slugte Graven siden!

V.

Tre Døgn fik Ende. Men forventningsfuld
Seer Eva hver Dag Morgenrødens Guld,
Naar over Teltet Lærkens Toner klinge.
Det var, som Dagen maatte Abel bringe,
Men Dagen kom — og Abel var der ei. —
En Uge gik — og end paa hendes Vei
Ved intet Tegn sig Sønnen gi'er til Kjende;
Endnu den samme Stilhed rundt om hende,
Og ofte som en Drøm det hende var.
Ja, mangen Gang saa reent hun glemt sig har,
At naar fra Marken Hjordens Stemmer løde,
Hun gik paa Marken ud, sin Søn at møde;

Og tidt naar hun en Busk paa Veien saae,
Hun Grenene til Side monne slaae,
Ret som hun vented, ham bag dem at finde.
Da saaes hun pludselig sig at besinde;
Hun Hovedet i Haanden hvilte lidt,
Og gik til Graven hen med tunge Skridt.
Der sad hun saa, mod Støvet nedad bukket·
Tabt! — Tabt og borte! hendes Læbe sukked,
Tabt! lød fra hendes Hjerte det med Gru.

Men Adam til sin Hustru taler nu:
Foruden Maal er her din Sorg og Klage,
Fra dette Dødens Hjem vi bort vil drage,
Thi hold dig rede næste Morgengry.
Men før i fremmed Egn vi søge Ly,
Jeg her paa Graven reise vil et Minde,
At Drengens Hvilested vi dog kan finde,
Ifald vi atter gjeste dette Land. —
Saa sanked Markens Stene sammen han,
De tungeste han vælted op med Staven,
Og lagde dem i Fiirkant omkring Graven,
Bestandig Steen ved Steen, og Lag paa Lag,
Og samled dem for oven i et Tag,
Der i en Spids løb op fra hver en Side,
Og reist nu stod den første Pyramide.
See, sagde han til Eva: Sytten Steen!
For hvert af Drengens Aar du finder een,
Men om den ene Grav de samles alle,
Og Abels Hus vi dette Sted vil kalde.
Men Eva græd den Gang hun talte dem;
Thi dobbelt levende sprang Mindet frem,
Og hvert et Aar med alle svundne Dage
Fra Støtten kom som Billede tilbage.
Og Stenen, syntes hun, fik Liv og Ord.
Det var af Konstens Liv det første Spor.
Til Trøst i Nøden blev den Jorden givet,
Thi Konsten kom med Døden ind i Livet. —

Den næste Dag til Reisen op de stod.
Kamelen de Paulunet bære lod,
Og Abels hvide Hjord i Morgenstunden
Blev dreven foran dem af Hyrdehunden.
Men imod Østen hen de Veien tog,
Og langs den høie Flodbred frem de drog,
Hvor Eva tidt stod stille, for at følge
Med mørke Blik den solbestraalte Bølge,
Der rulled ned mod den forladte Grav.

En skyfri Himmel deres Vei omgav,
Fra Palmens Top lød Fugletoner milde,
Men hver gik tabt i sig, saa taus og stille.
Hvorhen i Verden deres Øine saae,
De skued Kain som en Flygtning gaae,
Og gik blot Tanken til den svundne Lykke,
Strax steg af Graven Abels dunkle Skygge.
I deres Liv var der en Spaltning skeet;
I Dødens dybe Nat de havde seet,
Og i et sjælløst Blik var aabenbaret
Den Fremtidslod, som var dem selv bevaret.
Som under Dødens Byrde frem de gik,
Og naar imellem mødtes deres Blik,
De slog det hurtig ned, som for at dølge
De Tanker, som de Begge dog forfølge. —
Men Middag kom, og Sletten de forlod,
Og opad gik det nu ad Bjergets Fod,
Og hver Gang Evas Fødder bleve matte,
Op paa Kamelen Adam hende satte,
Og selv i Dyrets Nærhed han forblev,
Idet han snart det førte, snart det drev
Ad Stien frem, hvor Hjorden frygtsom tripper.
Bestandig Veien steg, og steile Klipper
Med dybe Kløfter gik de uden om,
Og tidt igjen til Syne Dalen kom,
Naar ved en Dreining Blikket om de vendte,
Og over Stien det tilbage sendte.
Men stedse ødere blev deres Vei,
Snart Træer og Buske meer der fandtes ei;
Dog frem endnu gik Adam ufortrøden,
Thi først da under dem laa Aftenrøden,
Og over Bjergets nøgne Klippetop
Med blege Straaler Maanens Lys steg op,
Saaes af Kamelen Teltet han at læsse.
Ved Kløftens Rand lod Faarene han græsse,
Paulunet under Fjeldet op han slog,
I Døren med sin Hustru Plads han tog,
Og logrende hos dem stod Hyrdehunden,
Hvem af og til han Føden stak i Munden. —
Men Eva saae paa Maanen og dens Skin;
See, sagde hun: hvor bleg og kold dens Kind!
I hvide Straaler Abels Huus den klæder,
Og seer paa Veien ned, hvor Kain træder.
Og Adam svared: Døden er den lig!
Men Herrens Ord nu har stadfæstet sig,
Den Gang med mig han Jorden og forbanded,
Thi hele Veien har hans Ord jeg sandet:

Hvert Græs vil visne, som jeg traadte paa,
Hvert Træ forraadne, som mit Øie saae,
Hvert Dyr, jeg traf, er for et andet Føden,
Hver Fugl, der fløi, kun flyver frem mod Døden.
Vi — sukked Eva — vi har Lod med Alt!
Thi og paa os Forbandelsen jo faldt,
Og mere fattige vi nu er blevne,
End den Gang vi af Paradiis blev drevne.
Men Begge taug — og rundt om sig de saae:
Kun sønderrevne Klipper traf de paa,
Der stod med spidse Takker, mørke, stive.
Høit over dem hang Maanens hvide Skive,
Der skinte sparsomt ned paa Bjergets Sti.
En eenlig Rovfugl Teltet fløi forbi
Og skrækked Hjorden med sin Vinges Susen,
Og dump fra Dybet op lød Flodens Brusen.

VI.

Den anden Morgen videre de drog.
Paa deres Vei de lette Taager jog,
Som Natten havde født paa Klippetinden;
Men snart de saae dem føres bort af Vinden,
Mens selv ad Stien langsomt de drog op.
Ved Middagstid de naaede Bjergets Top,
Og Adam steg til Kuplens Rand med Møie.
Ud over Verden kasted han sit Øie;
Som paa sin Throne Jordens Herre stod,
Med Verdens hele Rige for sin Fod,
Og atter her det Bud han troede høre:
I Jorden underdanig Eder gjøre! —
Forventningsfuld og øde Jorden laa,
Ret som de Slægter kun den vented paa,
Der skulde fra det første Par udspringe,
For i den lange Kamp den at betvinge.
Til alle Kanter Adam saae sig om,
Det endeløse Fjerne mod ham kom,
Og grændseløs sin Bolig han erkjendte. —
Men da til Nedgang nu han Foden vendte,
Til begge Sider deelt han Bjerget saae;
Fra begge Sider Kløfter nedad gaae,
Som i saa snever Krumning frem sig vinde,
At kun en enkelt Vandrer Plads kan finde,
Og ad den ene Kløft han Veien tog.
Kamelen langsomt efter sig han drog,
Bag efter fulgte Eva, derpaa Hjorden,
Som Hunden nedad drev og holdt i Orden.
Saa Een for Een den Klippen gik forbi.

I Bugter slynged sig den steile Sti.
Paa deres Vandring tidt de maatte hvile,
Og tusind Kilder saae de ned at ile,
Og Bæk ved Bæk løb uden Ro og Rist,
Til i en Strøm de samledes til sidst,
Der gjennem snevre Pas sig maatte stride,
For længer nede rolig frem at glide.
Men stedse dybere steg Toget ned,
Paa aldrig seete Stier frem de skred,
Bestandig langs med Fjeldets brede Revne;
Og Bjergets Stene blev nu mere jævne,
Og alt som imod Dalen ned de drog,
De vilde, nøgne Klipper Afsked tog,
Og Træer og Buske de paa ny nu mødte.
Med større Lethed Foden frem de flytte,
Og Veien svandt, mens Dagens Timer svandt.
Igjen de ved en Flodbred sig befandt,
Og atter saae de Palmetræets Krone,
Og atter Fuglesang de hørte tone,
Thi stedse nærmere de Sletten kom.
En Stund der gik; da bøied Stien om —
Og pludselig de saae mod Østen borte,
Ved Dalens Ende, Paradisets Porte,
Og Begge skjalv ved Synet, thi de saae
Cheruben straalende for Haven staae,
Og i hans Haand dem Flammesværdet skrækked,
Der ned var sænket, saa det Porten dækked.
Da sagde Adam: Ad en uret Vei
Fra Bjerget ned i Dalen søgte jeg,
Og Stien opad maa igjen vi drage.
Til Fjeldets Top vi vende maa tilbage,
Thi dette Land jo hører Herren til.
Kun Natten over her vi tøve vil,
For efter Vandringen vor Fod at hvile;
Saa snart de første Morgenstraaler smile,
Begynder atter vi vor tunge Gang. —
Sit Telt han reiste paa den grønne Vang,
Omkring det leired Dyrene sig stille,
Og Alle sang i Slummer Dalens Kilde.

VII.

Endnu før Daggry Eva vaagned brat —
Forsvunden Drømmen var, som denne Nat
Til Paradisets Lunde hende førte,
Men end dens Skjønhed hendes Hjerte rørte.
Med den i Tanken hun paa Leiet laae;
Tilbage mod sit svundne Liv hun saae,

Og hvad hun nys i Drømmens Syn erfared,
Som klare Minder nu sig aabenbared.
Hun tænkte paa den Dag, da første Gang
For hendes Øre Livets Toner klang;
Da første Gang fra Jorden hun sig hæved,
Og med Forundring følte, at hun leved;
Da svimlende hun sendte rundt sit Blik
Og første Gang i Syne Adam fik;
Da han med Jubel hende løb i Møde;
Da i Forening deres Stemmer løde,
Og, talende, hun første Gang erfoer,
At der er Glæde, som har ingen Ord.
Hun mindedes, hvordan ved Aftentide
Hun Haven heelt gik rundt ved Adams Side;
Hvordan de Begge stod ved Kildens Rand,
Og saae sig selv afspeiled' i dens Vand;
Hvordan de under Træet sad fortrolig,
Og skued om i deres skjønne Bolig.
Hun mindedes den Røst, der til dem lød,
Da Solen sank bag Løvet purpurrød,
Og Hjertets Slag hun syntes end fornemme,
Da Adam hvisked: det er Herrens Stemme.
Hun tænkte paa, hvordan ved Livets Træ
Hun sank til Jorden, og med bøiet Knæ
Fornam en Fryd, som ingen anden ligned,
Da Herrens Haand dem begge to velsigned —
Alting saa levende for Tanken stod;
De gamle Dage deres Dyb oplod,
I hendes Øie traadte milde Taarer,
Thi Mindets Glæde nu som Smerte saarer.

Men svagt i Østen lysned det igjen;
I Teltets Dør hun sagte træder hen,
Og i den blege Dæmring ud hun skuer,
Hvor i det Fjerne Flammesværdet luer.
Mod Himlens Hvælving hendes Øie gik —
Der mødte Morgenstjernen hendes Blik:
Med mægtig Straaleglands, der rolig blinked,
Mod Østen fremad hendes Sjæl den vinked.
Bevæget Eva mod dens Straaler saae;
Som dragne fremad hendes Fødder gaae
Fra Teltet ned i Dalen, langt og længer,
Mens fast ved Stjernen hendes Øie hænger.
Det var, som til dens Trøst hun maatte tye,
Det var, som drømte hun sin Drøm paa ny,
Som Livets Morgenskjær sig atter tændte,
Og ned i hendes Hjerte Straaler sendte.

Endnu som Maalet vinkende den stod,
Endnu til Vandring drog den hendes Fod,
Og frem i større Hast hun monne ile,
Som om hun haabed, i dens Skin at hvile.
Da blegned den med eet — Hun saae omkring,
Og purpurrød var hele Himlens Ring;
Og da fra Himlen hun mod Jorden skued,
Da stod for Haven hun, hvor Sværdet trued.

Dybt bæved Eva — mægtigt, lig et Lyn,
Slog ned i hendes Sjæl det kjendte Syn.
Som truffen af et Slag hun først foer sammen,
Men snart i hendes Hjerte tændtes Flammen.
Fremad mod Haven gik hun. Fyldt af Mod
Hun kasted ned sig for Cherubens Fod,
Der holdt fra Paradisets aabne Porte
Med Flammesværdet hver en Skabning borte.
O — stammed hun — du, som blev kaldt af Gud,
Den Gang af Haven her han drev os ud;
Du, som hans Villie og hans Naade kjender:
Skjenk i min Nød mig Trøst, som aldrig ender,
Lad mig min Glædes Bolig atter see! —
Da lød Cherubens Røst: Hans Villie skee!
Og opad han mod Himlen Sværdet vendte,
Der, blussende, nu som en Fakkel brændte,
Og ved den unge Morgenrødes Skin
Saae Eva nu i Paradiset ind —

Hvor lufted mildt det fra de køle Gange,
Hvor end hun søgte Mærket af sit Skridt!
Hvor toned Haven rundt af Fuglesange,
Der om hver Morgenvandring minded blidt!
Hvor saae sin Ungdoms Blomster hun at prange!
Hvor hæved Træerne sig rankt og frit!
Hvor skinned Floden blank ved Himlens Gløden!
Hvor glimred Duggen frisk i Morgenrøden!

Alt som forklaret var; ei mindste Hindring,
Naar ind hun blandt de spredte Stammer saae.
En Duft fra Græsset opsteg, til en Lindring
For hver en Smerte, der kan Hjertet naae,
Alt var som nyt, og dog var Alt Erindring,
Hvert ydre Syn et indre føde maa:
Og Eva stod for Haven som fortryllet,
Med Haabet for sig, men i Mindet hyllet.

Da dreied hun til høire hen sit Øie —
Og over Øiets Glands sig trak et Flor:

Et mægtigt Træ sig hæver mod det Høie,
Men Dødens Fugl kun i dets Krone boer.
I stolte Bugter sig de Grene bøie,
Hvis bittre Frugt blandt mørke Blade groer.
Det dunkle Kundskabstræ hun strax gjenkjendte,
Og bort med Gysen hun i Hast sig vendte.

Hun retted Øiet mod den anden Side,
Og søgte til sin Trøst nu Livets Træ —
Dets Krone seer hun, fuld af Blomster hvide,
Der alle skjermedes af Løvets Læ.
Fra dem mod Stammen hendes Blik nedglide;
Men ved sit Syn med eet hun sank i Knæ,
Og som i Glæde vilde Hjertet briste,
Og af sig selv hun ikke mere vidste.

Der stod han, mere skjøn end nogensinde,
Den unge Søn, hvem hun begræd som død:
Der stod han, ikke falmet som et Minde,
Nei, som et Haab, der Sorgen gjennembrød.
I Solens Guld hans gule Lokker skinne,
Hans Kind i Glæde smiler rosenrød,
En himmelsk Fred omkring hans Læber svæver,
Og som lyksalig han sit Øie hæver.

Han skued opad mod de fulde Grene,
Og løfted, som til Tak, sin unge Haand:
Da lød fra Træets Krone Toner rene,
Og lyttende han stod, en salig Aand.
Men Røsten taug — han var ei meer alene;
En Engel, svøbt i Lysets Klædebon,
Sig sagte nærmed og hans Skulder rørte,
Og ned til Floden ham ved Haanden førte.

Der saae ham Eva gaae ved Englens Side,
Med Panden lysende af stille Lyst.
I hendes Hjerte Fryd og Længsel stride,
Og rørt af Synet zittrer hendes Bryst.
I Haven ind vil hendes Fødder skride;
Min Søn! hun raaber: Abel! hør min Røst!
Men brat tilbage viger hun forfærdet,
Thi pludselig Cheruben sænked Sværdet.

VIII.

I Teltet Adam ei fandt Eva meer.
Mod Dalen urofuldt hans Øie seer.
Til alle Kanter speider rundt hans Blikke,

Til Bjergets Sti han gaaer — hun er der ikke,
Og til Paulunet søger hjem hans Fod.
Men Timer gik — ved Hjorden end han stod,
Og paa Kamelen hvilte han bedrøvet
Sin Arm og Pande, som af Skræk bedøvet.
Nu — sukked han — nu er mig Dagen Nat!
Nu har endogsaa Qvinden mig forladt,
Og eensom jeg paa Jordens Kreds er vorden. —
Da faldt hans sorgbetyngte Blik mod Jorden,
Og ved sin Fod han skued Hunden staae.
Med Øiet spørgende den mod ham saae,
Som til hans Sorg den vilde vide Grunden.
Og Adam sagde: Trofast dog er Hunden!
Den som de Andre mig forlader ei.
Den skal mig følge paa min øde Vei,
Som Mindet og som Resten af det Hele,
Og hver Dag vil mit Brød med den jeg dele.

Sit Blik fra Jorden løfted han igjen;
I Luften *for* sig mørk han stirred hen,
Men pludselig hans Kinder høit nu gløde.
Med Jubel løb sin Hustru han i Møde,
Der gjennem Dalen skred med hurtig Gang.
Som Engles Hilsen hendes Røst ham klang,
Et Smiil om hendes Kind og Læbe svæved,
Og Øiet straalte mildt, da hun det hæved.
Tal! raabte han forundret: Hvad er skeet?
Men Eva svared Abel har jeg seet!
Han stod ved Træet, hvor vi Livet prised.
Han er ei tabt! Han er i Paradiset!
Han er i Graven ei! Han er ei død!
Hans Øies Straaler til mit Øie flød,
Den Gang i Haven jeg ved Navn ham kaldte!
Og Alt med Taarer Adam hun fortalte. —
Men Adam græd og sagde: Gud er god!
Det Liv, han gav, ei hjelpeløst han lod.
Han baner Veien fra de dunkle Grave,
Der fører ind i Paradisets Have.

KAIN ELLER VREDENS BARN

Stærk og vældig Kain var,
Dyrked Jorden, nød dens Goder,
Og med Abel, med sin Broder,
Gud et Offer han frembar.
Men da nu for Gud kun Naade
Abel og hans Offer fik,
Da formørktes Kains Blik,
Og forbittret uden Maade
Lod sit Hjertes Drift han raade.
Imod Abel vild og vred
Stormed han og slog ham ned;
Og da høit saa Herrens Stemme
Lod fra Skyen sig fornemme:
Siig, hvor er din Broder? foer
Trodsig op han med det Ord:
Sattes til min Broders Vogter
Jeg maaskee paa denne Jord?

Da lød atter Dommens Torden:
Hvilken Daad fuldbyrded du!
Høit om Hævn til mig fra Jorden
Blodets Stemme raaber nu.
Fra den Jord, som her blev vandet
Af din Haand med Broderblod,
Være bandlyst nu din Fod!
Skjælv i Frygt og flygt fra Landet,
Goldt for din Skyld og forbandet!
Vee mig! lød den Dømtes Ord:
Brøden den er altfor stor;
Evig skal ved mig den klæbe,
Hvo mig træffer, vil mig dræbe.
Syvfold jeg det hævne vil,
Svared Herren — med min Ild
Jeg dig mærker, saa det kjendes,
Du som Træl mig hører til.

Da lod Herren Kain gribe,
Af den dybe Frygt bespændt,
Og i Pandens hvide Stribe
Trællemærket blev indbrændt.
Mødt af Tvang fra begge Sider,
Mens Cherubens Arm ham holdt,
Stod skjøndt bævende han stolt:
Tænderne han sammen bider,
Uden Suk sin Straf han lider.
Nu det fuldbragt er og skeet —
Ordet „Skyldig“ klart blev seet
Med sin røde Ildskrift lue
Midt paa Pandens brede Bue.
Løsladt, men ved Æren skilt,
Stirrende med Blikket vildt,
Flygted Kain med det Udraab:
Herrens Naade har jeg spildt!

For hans Aasyn jeg mig skjuler!
Skjuler for mig selv min Nød!
Fjælested er Jordens Huler,
Er de dunkle Skoves Skjød!
Fyldt af Tanken og urolig
Bryder op han samme Stund,
Fulgt i Hælen af sin Hund,
Der med Hyl ledsager trolig

Flygtningen fra Hjemmets Bolig.
Mørket paa hans Vei ham naaer;
Stormende han frem dog gaaer,
Lyttende til Hjertets Banken,
Hver en Tanke tabt i Tanken
Paa Retfærdighedens Dom.
Mødig han til Skoven kom,
Hvor han flakker rundt i Natten,
Til han kraftløs segner om.

Dybt han sov, og Solen skinned,
Fuglen sang fra Træets Top,
Da med nyfødt Mod i Sindet,
Styrket han slog Øiet op.
Alt forgjettet og udslettet
Var i Søvnens friske Bad;
Opret han paa Græsset sad,
Og for Øiet at faae tvættet
Han sit Skridt mod Kilden retted.
Bøiet over Bækkens Rand,
Seer sit Billed han i Vand;
Men tilbage foer han bange,
Som ved Synet af en Slange.
I hans Pande Skyldig stod,
Skyldig, skrevet som med Blod.
Alt han mindes — Kainsmærket
Sig for ham til Syne lod.

Vee! udbrød han: Kildevældet
Vasker aldrig Brøden reen;
Her jeg kjendt er! Op paa Fjeldet,
Til den følesløse Steen!
Rask han Skoven Ryggen vender,
Og endnu ved Dagens Skin
Naaer han Bjergets nøgne Tind,
Hvor ham Purpurlyset blender,
Som i Nedgang Solen sender.
Glat og sort den Klippe stod,
Som han vandrer lige mod,
Og i Stenen klart fremstillet,
Seer han pludselig sit Billed.
Samme Skrift, som Vandet bar,
Dybt i Stenen blev han vaer.
Skyldig! skreg han — Bjergets Echo
Høit ham Skyldig gav til Svar.

Kain skjalv — Ei blot den bløde
Bølge speiled Straffen af;
Stenen gjemte paa hans Brøde,
Fjeldets Røst igjen den gav.
Stum han stod, og bleg var Kinden,
Da i Mulm nu Solen sank,
Medens sølverhvid og blank,
Under sagte Vift af Vinden
Maanen steg bag Klippetinden.
Bort! med Bæven raabte han:
Bort til Ørknens golde Sand,
Uden Kilder, Træer og Stene,
Hvor jeg med min Hund er ene.
Her forbi ham Dyret sprang,
Og ad Stien, mørk og trang,
Ned ad Bjerget han begyndte
Nu en møisom Vandringsgang.

Men paa den han ret fik sande
Dommens Trusel: Skjælv i Frygt!
Over ham hang Fjeldets Pande
Som paa Fald og heelt omskygt;
Varslende skreg Kløftens Ugler,
Og til Hundens høie Glam
Bleg i Skyen Maanen svam,
Lysende for Bjergets Huler,
Hvor den sorte Nat sig skjuler.
Hver Gang dem han skred forbi,
Mørkets Svælg han stirred i,
Mens han, for sin Frygt at tvinge,
Lod sin Røst mod Hulen klinge.
Skyldig! da med Kraft han skreg,
Og endnu før Tonen veg,
Gjentog Dybets Stemme· Skyldig!
Saa hans Frygt til Rædsel steg.

Hvorfra denne Hjertets Bæven,
Dette skrækbetagne Sind,
Denne Tankens vilde Svæven,
Rastløs, fredløs, ud og ind:
Disse Haab, bestandig omme,
Denne Følelse af Gru
Ved hvad ei der er endnu,
Ved det ubekjendte Tomme,
Hvoraf Rædsel frem vil komme? —
Aldrig Frygtens Element
Kain forhen havde kjendt,
Aldrig før han havde prøvet
Angstens Magt, der Kraften sløved.

Ild og Iis var i hans Blod,
Sveden paa hans Pande stod,
Og som efter Kamp for Livet
Ankom han til Bjergets Fod.

Her i Øst gik op just Dagen,
Og begrændst af Himlens Blaa
Hvid og udstrakt som et Lagen
Ørkenen han for sig saae.
Klaret af den lyse Morgen,
Imod Nattens Skræk et Skjold,
Laae den for ham bar og gold,
Fri og aaben, som en Borgen
For et Tilflugtssted i Sorgen.
Bort han tørred Angstens Sved,
Frem med raske Skridt han skred,
Til, af Træthed overmandet,
Ned han kasted sig i Sandet.
Maalt med før, hvor let hans Hu!
Jord og Himmel saaes kun nu:
Ingen Krog til skjulte Fjender,
Intet Gjem for Skræk og Gru.

Støttet paa sin Arm, han sendte
Over Ørknen ud sit Blik,
Til mod Bjerget han det vendte,
Og sin Hund i Syne fik.
Frem den kom med Spring i Dalen,
Med de aabne Næsebor
Søgende det tabte Spor,
Og nu fjernet knap en Alen,
Stod den, logrende med Halen.
Kain Mælet fik igjen:
Vær velkommen, gamle Ven!
Blev endog min Skjæbne værre,
Aldrig svigted du din Herre.
Om dens Hals sin Arm han slog,
Nærmere sit Bryst den drog,
Skued i dens klare Øie —
Men en Zittren ham betog.

Ogsaa der han saae sin Pande
Mærket med en ildrød Skrift;
Ogsaa der mon „Skyldig“ stande,
Tegnet paa en ond Bedrift;
Ogsaa der ham kom i Møde,
Dybt fra Dyreøiets Bund,
Dommens Ord fra Herrens Mund,
Mindet, hvori Qvaler gløde,
Straffen, blodig som hans Brøde.
Op han sprang med hævet Arm,
Sparked Dyret bort i Harm,
Og med Hylen Hunden flygted
For det Blik, hvis Lyn den frygted.
Vee mig! raabte Kain vild:
Ørknens Sand er vorden Ild!
Bort til Floden! I dens Bølger
Hjertets Brand jeg slukke vil!

Og paa ny han her forandred
Flugtens Maal og Fodens Gang,
Og fra Ørknen bort han vandred,
Mens i høien Sky han sang:
Jord og Himmel, laan mig Øre!
Kains Drab og Kains Fald
Herren syvfold hævne skal!
Ingen Herrens Træl tør røre,
Ingen Ondt den Onde gjøre!
Under Sangen angst omkring
Speided han i Ørknens Ring,
Mens mod Nord han frem sig skyndte,
Hvor det store Vand begyndte.
Der, i Skovene mod Nord,
Tabte nu sig Kains Spor;
Dømt landflygtig, vandred fredløs,
Skjult og eensom han paa Jord.

Aar randt hen — med Mosset Freden
Abels Grav alt værned om,
Da til Landet Øst for Eden,
Kaldet Nod, en Vandrer kom.
Stærk og skulderbred var Manden,
Høi af Væxt og klædt i Skind;
Bleg og furet var hans Kind,
Og det sorte Haar til Randen
Af hans Bryn ham dækked Panden.
Med et mørkt, uroligt Blik,
Støttet til sin Stav han gik
Langsomt frem i Aftensvalen,
Altid længer ned i Dalen.
Et Par Hytter kun han saae,
Ellers øde Dalen laae,
Men paa Høiderne omkring den
Eeg og Gran i Mængde staae.

Kain — thi just han var Manden —
Standsed foran Dalens Bæk,
Hvor en Hytte laae paa Randen,
Krandset af en Rosenhæk.
Her, hvor i den dybe Skygge
Solen lifligt smiled ind,
Her gad af det piinte Sind
Smertes-Tornen ud han rykke,
For i Fred at boe og bygge.
Rundt om saaes kun Fredens Spor;
De til Hytten ledte, hvor
Han ved Arnestedet inde
Traf en ung og ældre Qvinde.
Kain Herberg fik hos dem,
Fandt bag Hyttens Væg et Hjem,
Tog til Viv den unge Qvinde,
Da den næste Vaar brød frem.

Men for Pagten at betrygge
Og sit Fortidsliv at fly,
Han beslutted nu at bygge
I den aabne Dal en By.
Før han havde dyrket Jorden,
Nu om fri Bedrift det gjaldt;
Haandens Brug dog let ham faldt,
Snart ved tænksom Flid og Orden
Er en Haandværksmand han vorden.
Steen og Træ til sit Behov
Hented han fra Mark og Skov;
Bygged Huse — hele Rader,
Som han deelte af i Gader.
Alt som Værket kom i Stand,
Tidt med Studsen udbrød han:
Altsaa uden Herrens Naade
Livet dog man føre kan!

Og med dette Syn paa Sagen
Han fordoblede sin Flid;
Værk paa Værk udfyldte Dagen,
Og for kort ham blev hans Tid.
Bølgen lig, hvis Kraft sig bryder
Imod Klippen, fast og stærk,
Brød sig her mod Dagens Værk
Følelsen, der meer ei syder,
Tankens Storm, der dæmpet lyder.
Fredeligt randt Aaret ud,
Da kom fra hans Hustru Bud:
Han sig Fader kunde sige
Til en lille Dreng og Pige.
„Viet ind“ er Drengens Navn,
Raabte han med Fryd og Savn,
Iilte hjem til Viv og Hytte,
Tog de spæde Børn i Favn.

Som han stod med dem i Armen,
Han igjen det Mod fornam,
Der ham fordum fyldte Barmen,
Før den hused Skræk og Skam.
Sorgens Tryk han følte vige,
Glædessmilet om hans Mund
Traadte frem, og samme Stund
Kyssed han den lille Pige.
Til sin Søn han hørtes sige:
Hanok, Barn, jeg har dig kaldt;
Byen, jeg har bygget alt,
Samme Navn jeg vil tillægge;
Gud indvied' er I Begge.
Her til Lyset hen han bar
Børnene, der stille var,
Og betragted glad sit Afkom,
Rørt sit lille Tvillingpar.

Hvor uskyldige de nøgne
Smaabørn i hans Arme laae:
Hvilke aabne, klare Øine!
Hvilke Lemmer, fine, smaa!
Men hvordan! I Begges Pande
Sees et Tegn — et dunkelt Spor —
Som et Anlæg til et Ord —
Trækkene, der Ordet danne,
Dog utydeligt sig blande.
Nu han seer dem ikke meer —
Jo, igjen han nu dem seer!
Midt i Panden sammenføie
Skriftens Træk sig for hans Øie.
Kan sit Øie da han troe?
Ordet Skyld han læser jo,
Ordet Skyld paa dem, som hvile,
Her i Uskylds dybe Ro!

Kain blegned — begge Poder
Rask til Sengen bar han hen;
Lagde dem hos deres Moder,
Gik saa bort — men kom igjen.

Atter stod han spændt og stirred
Ned mod Leiet paa de Smaa,
Atter klart han Tegnet saae,
Ved hvis Syn hans Læber dirred,
Skyldens Tegn, der ham forvirred.
Dybt trak Veiret han paa ny;
Ned i Dalen til sin By,
Til sit Arbeid han sig skyndte;
Slap det Værk, han der begyndte,
Og sad stum og bed sin Negl:
Havde han dog ei seet feil?
Var maaskee dog ei det Hele
Blot hans egne Tankers Speil?

Atter maatte han tilbage
Og sin Frygt i Øiet see;
Og saa gik han flere Dage
Til og fra og til sin Vee.
Snart var Skriften som borttvættet,
Og de Spædes Pande klar,
Snart igjen den dunkel var,
Af det mørke Skyldtegn plettet;
Snart var Tegnet halvt udslettet.
Men til sidst det fast dog stod,
Prentet som i Kjød og Blod:
Saae paa sine Børn han nøie,
Stod ham Brøden klart for Øie.
Ingen Tvivl fandt mere Sted,
Præget blev bestandig ved;
Som han selv bar Straffens Mærke,
Bar hans Afkom Mærket med.

O, forfærdelige Tanke!
Dreven af sin dybe Skræk
Iilte ned han til det blanke
Dalens Speil, den klare Bæk.
Der nedknælende paa Randen,
Bøiet af sin Straf og Tort,
Strøg det tykke Haar han bort,
For at see sig selv i Panden
Skarpt, som naar man seer en Anden.
Hvor forskjelligt fra de Smaaes
Her hans eget Skyldtegn saaes!
Som en dyb, udvoxet Skramme
I en gammel, barket Stamme:
Ha! og dette gamle Saar
Skjændselsliv hans Afkom spaaer!
Blodskyldsstraffen alt i Vuggen
Her de skyldfrie Spæde naaer.

Kains hede Blod oprørtes,
Harme rystede hans Krop,
Og hans vrede Snøften hørtes,
Da forbittret han sprang op.
Hvor i Hjertet vildt det kogte!
Slig en Uretfærdighed
Rev jo Himlens Hvælving ned,
Og ved Jordens Piller rokte.
Men lad Herren vel sig vogte!
Kan end Livet holdes ud
Med en streng, unaadig Gud,
Er en ond, en uretfærdig,
Mennesket dog reent uværdig.
Kain, trods sin Synd og Skam,
Her sig siger løs fra ham;
Knust af Dommen, er til Gjengjeld
Han sin Dommer evig gram.

Og af Vreden fødtes Qvalen,
Der til Flugt ham drev paa ny;
Altfor snever blev ham Dalen,
Altfor trang den bygte By.
Bort han maatte — Livet føre
Langt fra Mindet om sin Vee;
Først de spæde Børn dog see,
Først de Toner laane Øre,
Som i Hjemmet Hjertet røre.
Hyttedøren stod paa Klem,
Og paa Leiet i sit Hjem
Saae sin Viv han slumre stille,
Mens i hver Arm laae en Lille.
Trist i Sind, i Hu saa mod,
Kain længe for dem stod,
Saae sig mørk omkring i Hytten,
Før med Suk han den forlod.

Snart dog Harm paa ny i Steden
For den bløde Smerte kom,
Og paa Flugten voxte Vreden
Over Herren og hans Dom.
Sig i Hu han monne kalde
Straffens mange bittre Aar:
Eet for eet forbi ham gaaer,
Og før talte de var alle,
Var han bleven sort af Galde.

Paa hans Gang mod Syd fra Nord
De udspilte Næsebor,
Der sig opad trodsigt kaste,
Bleve staaende og faste.
I Forbittrelsen hans Haar
Kruset, stivt i Veiret staaer,
Og som omskabt er han vorden,
Da til Afrika han naaer.

Der, paa den uhyre Slette,
Vredens Barn sit Hjem nu fandt;
Med sig selv og Gud i Trætte,
Der, i Trods, hans Liv henrandt.
Der, som Jæger med sin Bue,
Med sin Piil, sit korte Spyd,
Streifende fra Nord til Syd,
Bar, forbrændt af Solens Lue,
Han sin Nøgenhed til Skue.
Der, i Damp af Dyrets Blod,
Hærded sig hans vilde Mod,
Aldrig bøiet under Nøden,
Evig legende med Døden.
Der, med Drab, med Kamp og Strid,
Gik blandt Dyrene hans Tid,
Mens i vældig Kraft, som Løven,
Til sin Styrke han slog Lid.

Der, for Skam og Frygt befriet,
Gudsforladt, sin egen Mand,
I Naturens Liv indviet,
Som dens Dyrker leved han.
Fordum han i Agerfuren
Havde sanket af dens Frugt,
Havde nyttet dens Product
Ved sin Byggen og sin Muren;
Nu ham Herre blev Naturen!
I sin Tanke vorden sløv,
For den indre Stemme døv,
Paa hans Vandringer bebuder
Sol og Maane sig som Guder.
De, som straalte for hans Blik,
De til Løn hans Offer fik;
Og paa Flugt fra Naadens Veie
Tabt for Gud, fortabt han gik.

FR. PALUDAN-MÜLLER

DANDSERINDEN

ET DIGT I TRE SANGE

KJØBENHAVN
GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG
FR. BAGGES BOGTRYKKERI
1900

Efter Poetiske Skrifter af Frederik Paludan-Müller, II Bind (1879).

FØRSTE SANG

Forbi er Efterhøsten, Bladet falder
Til frosne Jord, og øde Lunden staaer:
Hen over Marken Jægerhornet gjalder,
Hvis stærke Klang fra Sporet Hunden kalder
Til Skytten, som paa Veien eensom gaaer.
Han standser, lægger an, og Skuddet naaer
Den lette Hare: Knald med Røgen farer
Hen imod Høien — Echo's Torden svarer.

Den korte Dag gaaer vinterklædt forbi,
Dens magtesløse Straaler hurtig daane;
Men hist sig hæver alt den blege Maane,
Og lyser ned paa Vandringsmandens Sti.
Dens kolde Flammer Skyen Vinger laane,
Den nys tilslørte Himmel bliver fri;
Klart funkler i sin evig rene Glands
Den høie, vinterlige Stjernekrands.

Ja det er atter Vinter! Isens Bro
Har atter lagt sig paa de bløde Vover;
Hver Fugl forstummer — Flora stille sover,
Som nys i Herthas grønne Skove lo;
De frosne Marker Sneen hviler over,
Den slumrende Natur er bragt til Ro.
Hvor stille og hvor koldt! — Den fjerne Maage
Sit Skrig kun hæver, skjult af Havets Taage.

Nu er det Tid, fra landligt Hjem at flye,
At flygte fra de sneebedækte Lunde
Ind til den venlige, den lune By.
Tid er det nu, ved Theevandssnak at blunde,
At aabne Ørene for Venners Munde,
Og til de støvede Reoler tye;
At tænde Lampen, for, bag varme Ovne,
At læse, kysses, kjede sig og dovne.

Tid er det, hvor Galoscher og Chenille,
Aviser, Klubber, Baller og Concerter,
Og hvad i Kulden glæder Godtfolks Hjerter,
Er Maalet for den vakte Folkevillie.
Tid er det, hvor os gammel Skade smerter,
Hvor Liigtorn stødes paa den frosne Tilje,
Hvor vel bekjendt som Luthers Catechismus
Er Snue, Hoste, Gigt og Rheumatismus.

Tid er det, hvor, mens Kanebjælden klinger,
Ad Gaden flyver ned den slunkne Hest;
Hvor Herren bag paa Kjelken Pidsken svinger
Og knalder snart i Øst og snart i Vest;
Hvor Sneen piber og hvor Klokken ringer,
Hvor let man vælter som man kjører bedst:
Hvor, klædt i Boa, Vinterpels og Muffe
En Dame flyver ud, af første Skuffe.

Tid er det, hvor den jernbeklædte Fod
Hen over Isens blanke Flade render,
Hvor Tredieparten af det unge Blod
Har Frost i Øren, Næsetip og Hænder;
Tid er det, hvor til Kirken man sig vender,
Der hele Sommertiden øde stod,
Hvor *Pastor fidei* klipper stakkels Faaret,
Ja meer end klipper, næsten ganske flaaer'et.

Tid er det nu, hvor Bal og Soirée
Forsamler Folket under tændte Kroner,
Hvor fine Damer og galante Koner
Bag Viftens Fjederdække yndigt lee;
Hvor visse Herrer sig charmante tee
Og fange Pigebørn i Smigers Doner,
Mens Andre gaae omkring og sagte brumme
Forslidte Melodier af den S t u m m e.

Tid er det, hvor, ved glatte Spilleborde,
Klubgjesten høster, skjøndt han ikke saaer,
Hvor Cavaleren balklædt ta'er til Orde,
Mens Fingren leger i de kruste Haar:
Min Frøken! hvis en Vals jeg haabe turde? —
Hun smiler blidt; den hulde Lilie staaer
Med Ho'det fuldt, som alle unge Damer,
Af Mynsters Prækener og Scribes Dramer.

Musiken toner: Arm i Arm sig svinger
Det lette Par hen ad det glatte Gulv;
Han trykker sagte hendes fine Finger,
Og hendes unge Barm nu stiger fuld;
Dem Kjærlighed og tynde Skoe bevinger,
Han bliver mere kjæk, hun mere huld;
Frem gaaer det i en luftig Galopade —
Nu holdt de op igjen — hvor det var Skade!

Saa smukt et Syn, og dog saa snart forbi!
Dog see, et andet Par det første følger,
Og fleer og fleer i Dandsens fulde Bølger
Omhvirvles til den raske Melodi.
Man kommer, glimrer og sig atter dølger,
Det Hele ligner Drøm og Phantasi,
Hvor smukke Fødder og hvor smukke Øine
Omsvinges og bevinges allevegne.

Men hist fra Salen hulde Toner føre
Til mig Roulader, Triller — did jeg maa!
En Sangerinde lader der sig høre,
Og tause Klynger rundt om hende staae.
Man smiler, man er lutter Æselsøre,
Man færdig er af Glæde at forgaae.
Det bryder ud: hvor sødt! hvor det er deiligt!
Da faaer hun Hikke — det var ubeleiligt.

Tid er det, hvor Comedien begynder,
Og bringer Stof til mangen fattig Aand,
Hvis Tanker aldrig gik paa egen Haand,
Hvis Hjerne til Opfindelse for tynd er.
Nu bort fra Snak om Veiret man sig skynder
Til Snak om Dandserindens Klædebon,
Til Snakken-op, med critisk Smiil paa Kinderne,
Om Sanger-, Dandser-, Skuespillerinderne.

Tid er det, hvor Thalia gaaer paa Krykke
Og bringer sørgelig for Dagen frem
Et Drama og et lille Eenactsstykke,
Hvor det gaaer til, just som i Hvermands Hjem;
Hvor Hverdagsscenerne gjør største Lykke,
Fordi Enhver sig speile kan i dem;
Hvor Huusligheden er det stærkest trækkende,
Det Aand og Følelse paa een Gang vækkende.

Tid er det, hvor den grumme Melpomene
Paa Scenen vandrer med sin dragne Dolk,
Hvor Gysen man ved Mord bevirker ene,
Hvor Svulst er ømme Hjerters varme Tolk;
Hvor ved Forbrydelser, ei altfor rene,
Man lokker Taarer af det stakkels Folk,
Som veed ei rigtig selv hvorfor det græder,
Naar Heltens Monolog er hans Forræder.

Tid er det, hvor de lette Operetter
I Toner flyve fløitende forbi,
Mens fast i Folkets Øre hurtig sætter
Sig just den trivielle Melodi;
Hvor alle Konsters Moder, Harmoni,
Af Smiil og Taarer sine Krandse fletter,
Naar Himmel, Helved for vort Øre klang
I Operaens Krone, Don Juan.

Tid er det, at jeg sparer paa min Tid,
Ialt Fald dog paa din, min kjære Læser;
Tid, at til Retirade nu jeg blæser,
Og meer ei sværmer uden Maal og Id;
Tid, høie Tid, ei meer at give Næser
Min egen Næste og min egen Tid:
Før om Balletten taug min Musa stille;
Nu, kjære Læser! er jeg hvor jeg vilde.

Ved Dandsen nemlig, ved mit Element!
Tro ikke dog, at jeg er Dandsemester,
Fordi til dette Stof jeg har mig vendt:
Mit Navn staaer ei blandt Terpsichores Præster,
Ei længer selv imellem hendes Gjester,
Thi Livets Dandsebane har jeg endt.
Naar først man har begyndt at gaae i Tanker,
Gaaer det i Staa med Brug af Pusselanker.

Og meget Andet, ikke Dandsen blot,
Er, naar Betragtningstimen slaaer, til Ende:
Mangt gyldent Haab, og mangt et Drømmeslot,
Hvis fjerne Straaler end i Mindet blende.
Ja, Paradisets Dage Ryggen vende,
Kan først du skjelne mellem Ondt og Godt;
Lyst flyder bort som Vand i dine Hænder,
Trøst gi'er det ei, at Tabet du erkjender.

Tabt — svundet — hvilke Ord! O, hvad forsvinder
Ei med hver Dag, hver Time, hvert Minut?
Den friske Glands fra Hjerte og fra Kinder,
Drøm med Forventning, Taarer, Smiil og Minder,
Hver Lidenskab, paa Tidens Klippe brudt.
Kraft, Skjønhed, Lykke, Ungdom er caput;
Caput er Kjolen, Vesten, Støvlen, Hatten,
Caput er Kjærlighed med hele Klatten.

Caput er hver en Sjæl, som du har svoret
Huldskab og evig Troskab — hvert et Bryst,
Som du har elsket, glædet, trøstet, moret,
Som deelte dine Taarer eller Lyst;
Caput er Venskabsløftet, gjemt i Ordet,
Hver Gjenklang selv af Ungdomshaabets Røst,
Med alle Planer, glimrende og skjønne,
Med friske Laurbær, Myrther dunkelgrønne.

Caput er Pigeøiets lyse Straaler,
Caput den hvide Barm, der svulmer rund,
Caput er Glæden, som i fulde Skaaler
Du sætter til din lattermilde Mund;
Caput er Barnet, som i Vuggen skraaler,
Caput hver Lærd, hver Stodder og hver Hund,
Hver Millionær, hver Tænker og hver Tigger —
Kort: Alt som sidder, staaer og gaaer og ligger.

Caput er hver en Krands, Bedrifter flette,
Caput er Polen med sin Helteflok,
Caput er som den Slette den Honnette,
Caput er ogsaa du, som læser dette,
Ved Sorgen, Døden, Doktor eller Kok;
Caput er Alt, og det er meer end nok:
Alt, Alt, hvad med sin Vinge Tiden værner,
Hvad Dagen bringer, og hvad Natten fjerner. —

Dog til min Sang! Til Dandsens lette Spil!
Thi dermed aabner jeg den ny Novelle,
Som her jeg har den Ære at fortælle,
I Fald blot Læseren vil lytte til.
Iøvrigt er mit Digt en Bagatelle,
Som, hvis ei bedre Morskab findes vil
Ved Snak og Leg, ved Kort og Druesaften,
Maaskee sig lader læse Vinteraften.

Til trende Sange Bogen er bestemt;
Hver flettet ind med mangen Episode,
Hvori Moral og Lærdom ligger gjemt,
En Skik, som Ariost har bragt i Mode.
For Resten er ei borget min Methode,
Min egen Musa har sin Lyra stemt:
I dennes Strenge vil jeg storme, rase,
Lee, smile, græde — stedse *avec grace.*

For ædel Korthed skal jeg mig bestræbe,
Paa Versets Bygning øve Flid og Fiil,
Med Formens Vægt det lette Stof ei dræbe,
Men gi'e det Hele den moderne Stiil.
Og løser end min Musa Alvors Læbe,
Hun vækker ogsaa Ironiens Smiil,
Som kraftig Modvægt mod det altfor Rørende
I det Erotiske og det Forførende.

Og nu blot, før til Sagen selv jeg gaaer,
En venlig Bøn til dig, min kjære Læser:
Hvis i mit Digt du støder paa Fadaiser,
En Streg jeg haaber over dem du slaaer;
Ei under dem, som naar vort Hjerte læser
Paa Mindets Blad: Kys, Elskov, Barndoms Vaar.
Farvel! — Her har jeg endt min Promemorie;
Min Hat jeg løfter; nu til min Historie!

Syv Klokken slaaer, Theatrets aabne Døre
Af Mængden stormes under Raab og Snak;
Karreter rulle, lette Droscher kjøre
Til Huset med *beau-monde* og med Pak.
Hist Damer vandre — sikke't rædsomt Føre!
De løfte op; en saadan Løften trak
Tidt Manges Blik, som Skjønheds Former dyrke;
Men nu er det forgjæves, det er Mørke.

Parqvettet fyldes; Loger og Parterre
Af Ho'der vrimle — hvilket broget Syn!
See Fruen hist, nei see den lille Herre,
Med de friseerte sorte Øienbryn!
Man stødes, trykkes, Trængslen bliver værre;
Med eet hver Kikkert, Brille som et Lyn
Til Venstre farer hen: Der er Grevinden!
Saa hvisker Alle — Damen er i Vinden.

Her Henriette, Julie og Laura
Staae Haand i Haand, lig Gratiers skjønne Flok,
Og op til dem man sukker: o, du Faure!
Glandsfulde Øie! Deiligt snoede Lok!
Hist gnasker Publicum Studenterhavre,
Her banker det med Paraply og Stok,
Hist falder det i Tanker, her det raaber,
Hist taler sagte man, og her man maaber.

Hist Studiosi Hanekammen purre,
Mens Damer i Lorgnetten dem besee;
Her Martis Sønner Knevelsbarten snurre
Og derhos med de hvide Tænder lee.
Fra Galleriet hulde Nympher kurre,
Dem Hjertets Længsel gjør saa megen Vee,
Her, hist og overalt er man active;
Man vil bemærke og bemærket blive.

See, det er Publicum, det respectable,
Hvis Værd paa Selvbevidsthed er begrund't;
See, det er Publicum, det høist aimable,
Hvis Tanker gaae som Møllehjulet rundt;
Ja det er Publicum, det miserable,
Lovgiver, Dommer over Godt og Ondt,
Til hvem Enhver med Ord og Gjerning sigter,
Hvad helst han er: Helt, Statsmand eller Digter.

Her staae to vakkre Mænd ved Logeranden,
Hos dem vil vi os stille ganske nær.
Den Ene har ei mange Haar i Panden,
Den Anden sin Paryk med Anstand bær'.
Den Ene er Etatsraad, og den Anden
Krigskammercancelliets Secretair:
Af deres Ord vi slutte os til Mere
Om Dandserinden, som skal debutere.

Den Ene spørger: Siig mig, bedste Ven,
Hvorfra hun skriver sig, og hvad hun hedder,
Det lette Væsen, som paa vore Bræder
Vi snart vil faae at see at dandse hen.
Siig, er hun smuk? — Brunette? — O, jeg vedder
Tusind mod Een, at der vist er et Men,
Om ei ved Fodens Lethed og Behændighed,
Saa dog ved Damens Sæder og Anstændighed.

Den Anden svarer: Feilskudt, kjære Pleil!
Et Mønster paa Moral hun just skal være.
Man veed, at hun et Crucifix skal bære,
For hvilket tro hun skrifter sine Feil,
Naar hun i Aftenstunden for sit Speil
Sin Klædning lægger af, i Tugt og Ære.
Deraf man sluttet har, hun er catholsk,
Andægtig, ærbar og lidt melankolsk.

Hvorfra hun skriver sig, nok Ingen veed:
Om fra Italien, Tydskland eller Polen.
Smuk er hun, hverken mager eller fed,
Og hendes Tact og Smag os viser Kjolen.
Hvad Navnet angaaer — sæt Dem ned paa Stolen,
Saa skal jeg ogsaa her gi'e Dem Besked.
Hun kalder sig — nu gjet! — Mamsel Dione,
Det har jeg, som det Andet, fra min Kone.

Tys, tys der raabes, og paa Toners Vinge
Orchestret tordnende nu stormer frem:
Med Bassens Strenge sig Fiolens svinge,
Oboen, Fløiten lyder mellem dem;
Bratsch, Harper, Clarinetter, Cymbler klinge,
Basunen falder ind med Fynd og Klem,
Allegro først, saa forte, saa fortissimo —
Andante nu — nu piano, pianissimo.

Op flyver Tæppet — Scenen, som er tom,
En Marmorhal fremstiller, søilesmykket;
Halv er den lys, og halv er den beskygget,
Og frit og luftigt er det store Rum.
Men hele Publicumet sammentrykket
Og sammenstuvet, dreier Blikket om
Mod Scenens Baggrund, hvor Miraklet ventes,
Der frem nu ved Musikens Toner hentes.

Hun træder ind, Dione, min Heltinde —
Fra Døren frygtsom hun og sagte gaaer,
Saa løber hun saa let som Vaarens Vinde
Hen over Scenen, til hun stille staaer.
Hun Panden løfter — klare Øine skinne;
Hun hilser — hendes lange, mørke Haar
I snoede Lokker ned fra Issen ruller
Omkring den fine Hals, den runde Skulder.

O, denne Væxt, symmetrisk, fiin og lille,
Og dog saa stor, at Høihed boer i den!
O, disse Øine, funklende og milde,
Nu Sorgens, derpaa Glædens Speil igjen!
I hvert et Træk en Guddom throner stille:
Paa Panden Juno — alle Gratiers Ven
Cupido fra den friske Læbe smiler;
Af unge Roser vugget, sødt han hviler.

I Purpur er hun hyllet; Bæltet holder,
Brodeert med Stjerner, om det smekkre Liv;
Ned over Knæet falder rigt paa Folder
Et Silkeskjørt, saa luftigt som et Siv;
Guldsmykt' er hendes Skoe, med røde Saaler:
Bar hendes Arm; en Knipling fiin og stiv
Rundt om den hvide Hals staaer som et Pandser,
Dog synker den vel nok, naar først hun dandser.

Hun hilser — hvide Arme ud hun svinger:
Brava, bravissima! er Alles Svar.
Hun vender sig og flyver — fast som Vinger
Den lette Skabning gjennem Luften bar.
Nu staaer hun atter der, hvor først hun var;
Til hendes Dands Musik bag Scenen klinger,
Sin Fod hun løfter — Castagnettens Klang
Ledsager hendes Skridt, som Tonen Sang.

Først vandrer rundt hun, som hun Noget søgte,
I sagte Gang, med kort afmaalte Skridt;
Saa dandser let hun hen, som om hun spøgte,
Og Øiet, fuldt af Glæde straaler blidt;
Nu standser hun — og gyldne Drømme flygte
Fra Hjertet, som bag Sløret bølger frit;
Som stred det unge Bryst imod sit Fængsel,
Som blev hun selv et Billede af Længsel.

Som Fuglen staaer hun: Vingen hænger bunden,
Men Lænken brister — fremad flyver hun!
Hvert Savn er borte, herlig er oprunden
Den første Elskovs klare Morgenstund.
Et yndigt Smiil sig breder over Munden,
Som vaagned Sjælen af sit lange Blund,
Som hendes Bryst, ei meer af Savnet tynget,
Af Drømmens Bad nu hæved sig forynget.

Frisk blusser hun, lig Rosens Purpurblod;
En Psyche, bort af Amors Vinge baaret,
Til Brud af Elskovs unge Guddom kaaret,
Hun løftes, som om Jorden hun forlod.
Knap røres Gulvet af den fine Fod,
Men ned om Hals og Skulder bølger Haaret.
Ledsaget blidt af Fløitens Melodi,
Hun svæver, flyver, flygter let forbi.

Alt speiler sig i denne fagre Dands:
Det unge Hjertes Haab og Morgenrøde,
Det tankefulde Øies milde Glands,
Lyst, født af Kjærlighed, men uden Brøde;
Kys, som kun Elskov aander, ømme, søde;
Hver Blomst, som Amor fletter i sin Krands:
Smiil, Ønsker, Drømme, hvoraf Hjertet vugges,
Fryd, Glæde, Lykke, hvorved dybt der sukkes.

Og efter Strengens Klang sin Fod hun sætter,
Med Ynde kappes Færdigheden smukt;
En Mængde Entrechats og Pistoletter
I Dandsen falder af som Konstens Frugt.
Hver Gang hun vender sig med Pirouetter,
Da følger Øiet neppe Fodens Flugt;
Men snart med Gratie den sin Tact forandrer:
Den iler ei, den hviler ei — den vandrer.

Paa Taaen hun sin ranke Skabning gynger,
Den runde Arm til Favntag bøier sig,
Det løste Skjærf til Hilsen frem hun slynger,
Og Luften leger let med Kjolens Flig.
Nu fly'er hun bort og Intet Foden tynger;
Som Barnet, ved sin Leg saa lykkelig,
Hun svæver hen og slaaer i sine Hænder,
Og medens Øiet funkler, Kinden brænder.

Men mere stride rulle Dandsens Bølger,
Urolig søgende bli'er hendes Gang,
Det sagte Suk et dybere nu følger,
Og Længsels Smerte toner i dets Klang:
Fuldt bliver Hjertet, Barmen mere trang,
Den stærke Lidenskab ei meer sig dølger;
Paa Flugt er Foden, gjennem Salen ned
Hun stormer lig bevinget Kjærlighed.

Med Et hun standser: Øiets Flammekjerte
Brat slukkes som i Mulm og evig Nat;
Ned falder Armen — Livets sidste Smerte
Har paa den sænkte Pande Mærket sat.
Et dæmpet Skrig undflyer fra hendes Hjerte,
Med det fløi Haabet bort, den sidste Skat.
Forladt hun staaer, forstødt, forraadt, bedraget;
Hun synker ned — af Lidelsen betaget.

Her Dandsen ender, men et Chor af Stemmer
Bag Scenen skjult, og skjult som Nattens Vind,
Med dybe Klagetoner falder ind,
Hvori man Hjertets bange Sprog fornemmer.
Man hører Mindets Sang, der Smerten tæmmer;
Man hører Toner fra et haabløst Sind;
Endnu en Røst — det Døden er, som kalder;
Da bliver Scenen dunkel, Tæppet falder.

Ned Dækket gaaer, men op gaae alle Munde
I Loger, i Parterre og Parqvet.
En Dame bryder ud: Som Konst complet!
Og det var Meer end jeg selv gjøre kunde,
Skjøndt uden Selvroes dog jeg dandser net.
Ja, svarer Damens Nabo: gid den Onde
Fra orthodox mig gjøre maa profan,
Gav ikke hendes Been os en Roman.

Og rundt om hører Publicum man snakke,
Til Konstcritiken Hver bidrager Sit:
Nei, saae De hendes Hals og hendes Nakke,
Og hendes smukke Been og Gratie-Skridt?
Og saa den lille røde Silkefrakke!
Og saa hvor hendes Skind var fiint og hvidt!
Og hendes Øine, blanke som Emaille!
Og Kronen paa det Hele — hendes Taille!

Det var en Engel! gid jeg eied hende!
En Seraph var det, som man har dem hist!
Hvor kunde hun paa Taaen let sig vende!
En Staalfjer i sin Sko hun havde vist. —
Nu Snakken hører op og faaer en Ende,
Og Mængden spredes, taber sig tilsidst;
Man gaaer nu hjem, og, efter Dagens Tone,
Til Næsten En, og En til Næstens Kone.

Til Spillebordet Mængden sig begiver,
Af Whist og Boston sit Parti man faaer;
Den slemme Tid ved Kortet man fordriver,
Men rundt om Alle spottende den gaaer.
Af Herrens Pandeskal et Haar den river,
Om Damens Læbe den en Rynke slaaer.
Et Speil! et Speil! See hertil vil det komme;
Smiil, Lokker, Tænder gaae i Tidens Lomme!

Den muntre Ungdom gaaer til Dandsesalen,
Man converserer der og springer om:
En Frøken, med et Herreslæng i Halen,
For sin Elskværdighed knap finder Rum.
Om Dands og om Dione dreies Talen,
Som Skummet er den let, som Blæren tom;
Den klinger, som naar hule Nøddeskaller
Man knækker . . . Hvad er det? — En Dame falder!

Hun vilde copiere Dandserinden,
Hun vilde gjerne fængsle Alles Blik,
Hun vilde gjerne flyve let som Vinden,
Og bringe Hjerterne til Dikkedik.
Hun vilde det — o vee! men det slog Klik.
Nu farer Skammens Rødme over Kinden;
Hun faldt, et Offer for sin Skjæbnes Haand,
I Enden af sit tabte Strømpebaand.

Imens om dette Cavalerer slaaes,
Og vi har Publicum fulgt hjem fra Huset,
Til Piben Denne, Denne hjem til Kruset,
Hvor fast han sidder lænket som en Klods;
Hiin til sin Nymphes Barm, hvor han beruset
Af Elskov hviler — vende nu vi os
Til Aftnens fagre Dronning, vor Heltinde,
Hvem alt paa Veien til sit Hjem vi finde.

Hun træder ind just i det stille Kammer,
Hvis Gulv med Vintertæppet er belagt;
Den lyse Lampe under Loftet flammer,
Og klarer Stuen med sin Straales Magt;
Paa Væggen hænger i forgyldte Rammer
To skjønne Billeder i gammel Dragt:
Hiint hendes Fader, dette hendes Moder,
Og neden under dem en lille Broder.

Jord dækker disse Hjerter, deres Klage
Forstummet er; men eensom og forladt
Hun i den vide Verden staaer tilbage,
Og sytten Aar er hendes hele Skat.
End kan hun tælle sine glade Dage,
Til nu var hendes Udsigt Sorgens Nat;
Men Sjælens Adel, midt i Livets Mørke,
Gav hendes Tanke Klarhed, Sindet Styrke.

Hun træder ind, og bort hun Stadsen lægger,
Hvormed hun glimred nys paa Scenens Bræt,
Hvorpaa en simpel Husdragt paa hun trækker,
Og Shawlet omkring Halsen slynger let,
Mens gamle Marthe Aftensbordet dækker,
Og bringer snakkende den smalle Ret:
Et blødkogt Æg med Vingen af en Kylling,
Og efter den i Smør en brunet Villing.

Alt spiser hun med største Appetit,
Alt svinder hurtig bag de hvide Tænder,
Og nu, imens hun vasker sine Hænder,
Hun svarer paa den Gamles Tale blidt:
Min kjære Marthe vilde vide Lidt?
Ja, Gamle, hvis kun Lykken ei sig vender,
Da er vor Nød forbi, da gratuleer mig;
Som Solodandserinde snart du seer mig.

Før jeg paa Scenen stod, jeg skjælved — bange
Jeg traadte frem; men Frygten tabte sig,
Thi alle Folk var venlige, og Mange
Med Ord og Haandklap satte Mod i mig.
Hiin Dands udførte jeg, som flere Gange
I Stuen her jeg prøvet har for dig,
Naar Monsieur Paul, den franske Dandsemester,
Med sin Fiol var Tilskuer og Orchester.

Med den Besked den gamle Marthe gaaer,
Og med sig selv Dione er alene.
I Krogen bag Gardinet Harpen staaer;
Ved den hun sætter sig, og Toner, rene
Lig Æolsharpens Sang i Træets Grene,
Aflokkes Strengen, som hun øvet slaaer.
Hun sukker, hendes Haand paa Strengen bæver;
Hun synger, hendes Blik i Luften svæver:

Ei eensom er jeg, skjøndt jeg vandrer
Alene og forladt;
Et Lys, der ei sin Glands forandrer,
Blev mig til Leder sat.
Er her end Mulm og Nat,
Fordunkler Mørket end det Fjerne,
Jeg skuer dog min klare Stjerne,
Mit Hjertes rige Skat.

Ei frygter jeg, skjøndt tidt jeg hælder
Mig nær til Sorgens Bryst;
Ei græder jeg, naar den fortæller
Mig om den svundne Lyst;
Naar med sin sagte Røst
Den taler om de tause Skygger,
Om Dødens stille Aand, der bygger
Et Huus til Alles Trøst.

Ei klager jeg, thi lifligt gløder
Endnu jo Livets Frugt;
Med Suk, som Savn og Længsel føder,
Faaer Haab og Taalmod Bugt.
Ei er min Sjæl tillukt,
Naar Aandens indre Stemme klinger,
Naar stærk den laaner Tanken Vinger
Til Andagts Himmelflugt.

O du, som Nattens Slør udfolder
Og Lysets Herlighed,
Som bærer Verden og som holder
Hvad Tiden styrter ned:
Dig som mit Skjold jeg veed,
Værn i min Svaghed du mit Hjerte!
Bevar mig frelst i Livets Smerte
Min Trøst — din Kjærlighed!

Her Harpens Klang og Læbens Suk forstummer,
Og før endnu hun folder fromt sin Haand,
Høit over Stjernen flyver hendes Aand
Med al den Fylde, hendes Hjerte rummer.
Sit Blik hun løfter op fra Jordens Kummer,
Og mens hun føler løste Tankens Baand,
To Taarer af en indre Magt fremtvinges,
To Perler, hvori Andagts Offer bringes.

O Taarers Væld! endnu af Ingen tømt,
Let vakte Bølge fra en evig Kilde,
Frugt af vort Hjerte, naar det svulmer ømt,
Magt, som gjør Himlen klar og Stormen stille!
Du tause Vidne om hvad Sjælen vilde,
Naar den har elsket, haabet eller drømt,
Naar høit den gynget blev i Glædens Vugge,
Naar brat den vaagned op ved Sorgens Sukke!

O Sjælens Sprog, som aldrig vi forglemme,
Veltalende som Læbens varme Røst,
Saa klagende som Veemods sagte Stemme,
Som Tonens Melodi saa rig paa Trøst!
Speilklare Billed af et stille Bryst,
Af al den Qval, et Hjerte kan fornemme;
Meer tolkende end Smilets hulde Sødme,
End Haandens Tryk, end Kindens lette Rødme!

Hvad jordisk Øie føder renest dig? —
Den Unges? naar bag Hjertet ømme Tanker
Begynde deres bittersøde Krig;
Naar Kinden gløder, Barmen heftig banker,
Naar mellem tusind Drømme Sjælen sanker
Een Drøm, eet Billed og eet Haab for sig;
Naar Savnet, som os smelter, mens det saarer,
Gi'er al sin Smerte Luft i Længsels Taarer?

Er det naar hver en Kraft har sprængt sit Baand,
Naar Lidenskab det fulde Hjerte hæver,
Naar, Bladet lig for Stormen, Sjælen bæver,
Og Vreden svulmer i en oprørt Aand;
Naar Haab om Hævn os kun for Øie svæver
Og vækker dømmende til Slag vor Haand;
Naar Alt er Flamme, selv de dunkle Blikke,
Hvor dybt blandt Luer stolte Taarer ligge? —

Er det ved Urnen, sat paa Dødens Kyst,
At renest dine Perler du frembringer?
Er du det sidste Offer til den Lyst,
Der sank i Mulde med det stille Bryst,
Hvorover Mindets Haand sin Fakkel svinger?
Ak, Taarens Magt ei Gravens Gru betvinger!
For Liv er Taarer, Taushed for de Døde,
Bag Sorgens Taushed Haabets Morgenrøde!

Men naar al Livets Jubel er forglemt,
Naar Alt er falmet eller lagt til Hvile,
Naar Glædens Roser, Sorgens skarpe Pile,
Er under Sløvhed eller Kulde gjemt,
Naar hver en Streng i Hjertet er forstemt,
Og alle Tanker imod Graven ile,
Naar Alt er dødt, kun ei det usle Leer,
Og Sjælens Skygger voxe meer og meer:

Da bryder frem som Lyn i dunkle Nat
En Straale tidt fra Aandens indre Kammer:
Snart som en salig Trøst i Verdens Jammer,
Som Anger snart, af Brødens Aand forladt;
Snart som den rene Andagts Himmelflammer,
Og Hjertet voxer — Taaren flyder brat;
Den bærer i sit Skjød, vor Sjæl til Lindring,
Hver Drøm om Kjærlighed, Haab og Erindring.

Haab paa Forjættelser, som Hjertet fik,
Hvoraf det lever i de bittre Dage;
Erindring lig en Drøm, der blev tilbage,
Da Livets gyldne Paradiis forgik;
Haab om den milde Fred bag Nat og Klage,
Naar Himlen aabnes for et luttret Blik;
Erindring om, at selv det Værste svinder;
Haab, at naar Tvivlen døer dog Haabet vinder.

— Men Tiden flygter, Midnatsstund er nær,
Som Tanken sløver og som Sandsen trætter.
I Stuen slukkes Lampens klare Skjær;
Til Sovekamret ind Dione bær'
Et Lys, som foran Speilet ned hun sætter.
Der hun sit løste lange Haar nu fletter,
Og i den hvide Kappe hyller ind
De bundne Lokker og den fine Kind.

O, havde her jeg Claurens Musa blot!
Jeg skulde stille frem den hele Scene:
Hvor smukt hun dreier hver en Papillot,
Hvor hun er saa naturlig, saa alene.
Jeg skulde synge om de Lagner rene,
Om hvert et huusligt Meubel, stort og smaat·
Men fremfor Alt jeg skulde coqvettere
Med hendes Yndighed og detaillere

Den hele Garderobe, samt benævne
Hvert Stykke, som den Hulde lægger af;
I Kamp med Barmens stormbevægte Hav
Jeg skulde lade Snørelivet revne;
Ja Cataloget efter bedste Evne
Paa Inder-, Ydertøiet da jeg gav:
Corset, Blansket, Baand, Lidser, Strømper, Sokker,
Cul de Paris, med Pocher, Skjørt og Klokker.

Men ak! det overgaaer de svage Kræfter,
Som milde Guder skjenkede min Aand;
Jeg stikker mig, hver Gang en Naal jeg hefter
Og Sløifen bli'er til Knuder i min Haand.
En Dames Tøi jeg ingen Tid saae efter,
Og kjender ei de hemmelige Baand,
Som først i Hymens Baand man faaer at skue,
Ved Aftentoilettet hos sin Frue.

Slig Gunst forjætter os de milde Lares;
Thi det vort Facit er af Livets Sum,
At Alt skal prøves, Alting skal erfares,
Og stemples saa tilsidst som Tant og Skum.
Intet er skjult, som jo skal aabenbares
I Livets Vexel gjennem Tid og Rum.
Alt skal henrykke, lokke, elskes, kjendes;
Alt skal opnaaes — og derpaa Ryggen vendes.

Og Evnen, som os Veien dertil letter,
Gav sine Børn den mægtige Natur:
Den bygged i vort Indre Tidens Uhr,
Hvorefter Tanken paa sin Flugt sig retter;
Den formed Sandserne, hvor som i Buur
Den Sjælen med sin Lyst og Smerte sætter;
Den gav os Ild til Lue, Iis til Kølelse,
I Livets Lygtemænd: Forstand og Følelse.

Saa rustet ud, gaaer man i Verden ind,
Paa Scenen, hvor Enhver sin Rolle spiller.
Som Tilskuer man sig først i Krogen stiller,
Mens Spillet daarer underfuldt vort Sind:
Snart trylles Øiet sødt af Haabets Triller,
Snart blendes Øiet reent af Glædens Skin,
Snart lokkes Hjertet af sit Letsind over
Det dybe Hav, hvor Sorg og Længsel sover.

Man træder frem fuld af Forventnings Drøm,
Og i det aabne Blik sig Verden speiler;
Til Musers, Damers, Fyrsters Gunst man beiler,
Og præsenterer sig galant og øm;
Dog snart er Freden brudt, og ned man seiler
Med saaret Bryst ad Lidenskabens Strøm:
Compas og Roer er knuust, og Haabets Anker
Naaer ingen Grund i stormoprørte Tanker.

Vildt gynges man af Hjertets stride Bølger,
Og svømmer villieløs paa Tankens Hav;
Forneden sees kun Undergang og Grav,
Foroven Evighedens Lys sig dølger.
Piilsnar gaaer Strømmen fort, og med man følger;
I Sjælens Speil sig Kampen maler af,
Og som et splintret Vrag man Havnen finder,
Hvis ei man gaaer til Grunde og forsvinder.

Men førend Reisen ender, Alt er prøvet:
Erfarings Hoved dækker iisgraat Haar,
Hver yndig Blomst er brudt, hver Frugt er røvet,
Og Savnets Smerte gjennem Hjertet gaaer.
Paa Mindets Grav en Steen man eensom staaer
Som Offer for den Magt, der kuer Støvet;
Til Skygge blev hvert Lys, til Drøm hver Kjærlighed,
Til Tvivl hvert helligt Haab om Hinsdens Herlighed.

Dog — sku Diones slumrende Gestalt!
Paa sneehvid Pude hendes Hoved gynger,
Det unge Bryst, som ingen Lænke tynger,
Har vuggende til Hvile Hjertet kaldt.
Sødt sover hun; og Drømmeguden alt,
Mod Leiet bøiet, med sit Net omslynger
Som hendes Barm, det minderige Sind,
Som Pandens Hvælving, Tankens lette Spind.

Heel underfuldt han fletter Tankens Traade,
Hvoraf han væved nys et Drømmeslot,
Hvis stjernesmykte Tag var himmelblaat,
Hvis marmorhvide Piller Skyen naaede.
Som for sit Hjem hun staaer, sig selv en Gaade;
Men Husets Tærskel knap hun har betraadt,
Da vælter frem en Røgsky; deri Flammen
Af vilde Luer — Slottet styrter sammen.

Og Synet vexler — gjennem Lunden gaaer
Blandt gyngende Cypresser hun alene;
Og Alt er dunkelt, gjennem dunkle Grene
Den blege Stjernes Straale hende naaer.
Da hviske kjendte Stemmer, sølverrene:
Dione! — og Dione stille staaer.
Dione! gjennem Lunden atter toner,
Og tre Cypresser bøie deres Kroner.

Og atter Drømmens Syn sig let forandrer:
Hun seiler ene paa en lille Baad
Hen over Havets Bølge — Baaden kantrer,
Og Graven aabner alt sig kold og vaad.
Alt føler hun i Hjertet Dødens Braad;
Da lyner det — hen over Søen vandrer
En Lysets Aand, som rækker hende Haanden —
Paa Flugt mod Stjernerne hun gaaer med Aanden.

Saa drømmer hun — men Hvo har Nøglen til
De Gaaders Løsning, som vort Indre spinder,
Naar Sindet, fyldt af halvt forglemte Minder,
Til Anelse og Tro sig hæve vil?
Naar Sjælen snart sin Fremtid klaret finder
I sine egne Drømmes dunkle Spil,
Og snart, mens skjulte Tankekræfter mødes,
Ved Tankens Lynglimt seer Ideen fødes?

Ja, hvad er Drømmes og Ideers Rod? —
Vor egen Aand, hvis Afgrund Ingen kjender!
Op fra sit Dyb den Tegn og Røster sender,
Som give Villie, Lykke, Kraft og Mod.
Alt ligger klart for den, der aldrig ender,
Der ei begyndte — og hvad den forlod,
Hvad den skal naae, af Tid og Form ei lænket,
Har den som Haab og Drøm vort Hjerte skjenket.

Sov sødt, Dione! — Drømmerske, sov sødt!
Drøm sødelig, mens Søvnens Arm dig vugger,
Mens Glemsels Kalk dit Øie let bedugger,
Mens Hjertets Uskyld gjør dig Leiet blødt.
Din lette Dør min Haand nu let tillukker:
Et Kys endnu — et Blik, af Blik ei mødt,
Et Suk, en Bøn for dig, som stille sover;
Et Øiekast til Natten ovenover!

Til dig, du stjernesmykte, stille Nat,
Hvis gyldne Lys for Øiet hist sig blande:
Du Himmelslot, af Straaler sammensat!
Glandsdiadem om Evighedens Pande!
Pragtfulde Minder, ubetraadte Lande,
Som dog mit Haab bebygger! Længsels Skat,
Som her i Skyggers Land sig Sjælen sanker
Af sine bedste Følelser og Tanker.

Du Almagts Tunge! Stjernechor, der synger
Den Enes Lovsang med Alverdens Røst!
Fuldendte Harmoni, hvis Bælte slynger
Sig rundt om Skjønheds slørbedækte Bryst!
Skin, som i Mørket evig sig forynger!
Gjenskin af den forborgne Himmels Lyst!
Uendeligheds Speil, du dybe, dunkle,
Hvorfra en Guddoms Tanker — Verdner funkle!

Du, baade mørk og lys, og skjult og klar,
Tilslørte, underfulde Nat, bedækket
Med Ord, som over Tidens Strøm du bar:
O tolk din Skrift for mig! thi du har skrækket
Med Evighedens Røst; hvad Tro mig var,
Er nu et blegnet Haab, hvis Rod er knækket.
Tolk mig de Tegn, der over Mørkets Bue,
Lig Livet over Døden, herligt lue!

Kraft, aldrig brudt, og Virken uden Hindring;
Fryd mere høi, end dyb er Jordens Qval;
Gjensyn af hver en dyrebar Erindring,
Forynget i Udødeligheds Sal;
Aand til vor Aand, og til vort Hjerte Lindring
Af Kjærlighedens Aande, mild og sval;
Et evigt Liv i Form, som Skjønhed dækker:
Saa dine gyldne Tegn mit Haab udlægger!

Men Sløret hænger over dig, det tykke,
Det aldrig gjennemtrængte Gaade-Slør;
Hiin fjerne Verden, fuld af evig Lykke,
Kun Tvivlens Sæd for Tidens Barn udstrøer.
Hiint Lys er ene dit, naar du er Skygge!
Hiint Liv er ikkun dit, naar Livet døer!
Saa taler du til os — og Talens Gaade,
Som Intet ligner, ingen Tanker raade.

Ja, Himmelocean foruden Ende!
Hvad ligner dig, som Skyggen er af hans,
Den Enes, Ubegribeliges Glands?
Hvo har dig fattet, maalt? Hvad kan erkjende
Din hele Storhed? — Blik, som Straaler blende,
Og Tanker, som i Tiden kun har Sands?
Kun dig er Aanden lig, den dybe, stille,
Du, Lysets Ophav, den, Ideens Kilde!

Og Støvets Aand, som er med dig beslægtet,
Den søger dig, er Dagens Øie lukt.
Hvad her den tynger, hvad den her blev negtet
Det finder den hos dig, som kun har mægtet
At stille Længsels Savn ved Tankens Flugt.
Du fjerne Himmeldyb med gylden Frugt!
Imellem dig og mig gaae Livets Strømme,
Besaaet med Haab, med Anelser og Drømme.

Opad til dig! til Lyset, til min Stjerne!
Hvor er min Stjerne i den hele Krands?
Den, som alt Barnets Blik tilsmilte gjerne,
Naar Hjertet Gjenskin fik af Glædens Glands;
Den, som min Skjæbne bærer mod det Fjerne
Igjennem flyvende Cometers Dands;
Den, som mig Elskov, Lykke, Roes begrunder;
Mit Fremtids-Huus — den, som jeg fødtes under.

O, var det dig! som hist saa herlig straaler
Paa Himlens vidtudspændte Firmament;
Som, medens tusind gyldne Lys er tændt,
Paa Høiheds Hvælving stille Banen maaler,
Fri, stolt og eensom mod de andre vendt:
O, var det dig! hvis Glands af Nattens Skaaler,
Mit Øie drikker nu fra fjernest Fjerne:
Du stille, stolte, straalerige Stjerne!

ANDEN SANG

Hver fik sin Lod i Fru Fortunas Pose,
Hver sin Couleur af Skjæbnens Ledebaand;
En røde Haar og Læber lig en Rose,
En brede Skuldre til en lille Haand;
En fik Adonis' Skjønhed, men til Skose
Gav ham Naturen kun en fattig Aand;
En fik sit Hoved fuldt, men tomme Lommer,
En Lommen fuld, men Ho'det huult som Trommer.

Hver fik sin Deel, sin Kummer og sin Lyst,
Sit Haab, sin Stræben og sin egen Villie:
Storm, Stilhed, Nat og Solskin i sit Bryst,
Og Banens eget Maal paa Livets Tilje.
En vælger sig en Rose, En en Lilie,
Jeg mener Lilievand, til Hjertets Trøst;
En gaaer sin egen Gang, han vælger Ingen,
Han elsker Rolighed, see det er Tingen.

Saa fik Enhver sit Eget — paa det Tørre?
Nei, nei, for fulde Seil vi Alle gaae!
Ens Kors blev mindre og en Andens større,
Men Alles Skulder tungt det hviler paa.
Til os gaaer Sorgen gjennem mange Døre,
Mens een er lukket, tyve aabne staae,
Og er først alle lukt, er lukt vort Øie:
Da lad om døve Øren Sorgen støie!

Og Alting vexler som det store Hav,
Og Alting ruller som de lette Bølger;
I Dag til Bryllup, til den stille Grav
I Morgen dig den samme Skare følger;
Og Alting kommer, svinder og sig dølger,
Og Alting spirer, modnes, falder af,
Og alt det Gamle sig paa ny forynger,
Det Tunge hæves, og det Lette tynger.

Men hvad i Flugten skyder stærkest Fart?
Hvad af det Vexlende vel vexler tiest?
Hvad af det Tomme er aldeles bart?
Hvad af det Skjæve paa Forkeerthed rigest?
Hvad af det Frieste er allerfriest,
Og neppe frembragt, før begravet snart?
Hvad er som Kuglen det bestandig rullende,
Det Alt bevirkende, skjøndt Intet skullende?

O Mode! dig det er, du Lunets Barn,
Født i Paris og i vor egen Hjerne:
Du, snart en løs og overgiven Terne,
Snart Philosoph, snart Helt, snart Guld, snart Skarn.
Du, som de unge Hjerter fængsler gjerne,
Og lokker gamle Folk i dine Garn;
Som mænger Alt tilsammen paa vor Klode:
Det Onde, Stygge, Skjønne med det Gode;

Som trolig al vor Daarskab her forvalter,
Som aagrer med vor Sjæls Enfoldighed,
Som hænger om vor Skulder Glædens Pjalter
Og dækker med et Smiil hvad Hjertet led:
Dig er det som vi sætte paa vort Alter,
For hvem tilbedende vi falde ned,
For hvem det stolte Hoved dybt vi bøie,
Hvem, stedse lydige, vi stedse føie.

Ja Mode! let bevingede Gudinde,
I alle Regnbu'farver hyllet ind,
Uimodstaaelig for hver en Qvinde,
Og Herskerinde over Mandens Sind,
Du evig Flagrende skjøndt altid Blinde,
Dig følger Choret som gjør Støv og Vind:
Foran og bag, ved Siden, rundt omkring fly'er
En Dandy, Stutzer, Petitmaitre, Springfyr.

Og i en Uniform, saa stram og vakker,
Du hyller Skaren, som du har i Sold:
Snart blotter deres Podex du med Jakker,
Snart dækker du den til med lange Frakker
Og gjør paa Skuldr', Bryst og Taille Vold;
Snart lægger deres Buxer du i Fold,
Snart du til Benet dem naturlig strammer,
Og viser os Figuras hele Jammer.

Og dine Døttre, dette hulde Chor
Af snørte Gratier, som vi admirere,
Naar de saa himmelsk yndigt coqvettere,
Dem pryder du med Blomster og med Flor,
Med Baand og Perler, Mol og Tyl og Mor,
Med Lokker, Vifter og med meget mere;
Du viser os det halve Been af Psychen,
Det hele Bryst, den tredie Deel af Ryggen.

Men ei alene blot i det Formale
Du aabenbaret har din stærke Magt;
Din Kraft har gjennemtrængt det Ideale,
Hvori du træder frem i Tankens Dragt.
Din Røst man hører i de Lærdes Tale,
I Digternes den billedrige Pragt;
Du kræver Troskabseed af Efteraberne
Ei blot i Liden-, men i Videnskaberne.

Naar du vil hæve, hvad kan da os fælde?
Naar du til Jord vil styrte, hvo kan staae?
Hvem du tilsmiler — saa vil man fortælle —
Kan Damers Gunst og Ærens Tinde naae.
Ja, dine Ord os som Ducater gjelde,
I Verden de som ægte Viisdom gaae.
Du dreier dig — og Alt med dig sig dreier,
Du bukker — Alting bukker sig og neier.

Du leer, og nu er Alting lutter Løier,
Du rynker Panden, Alt er Suk og Vee;
Din Mave daarlig er, du slet fordøier,
Og flux faaer nu *beau-monde* Diarrhee.
Du bliver karsk og Maden dig fornøier,
Strax brøler hele Verden: Fricassee,
Steg, Kage, Crême, Foreller og Sardeller,
Rødviin, Champagne, Xeres, Muskateller!

Du ynder Vaudeviller — Vaudeviller!
Nu skriger Choret med en Stentors Røst;
Du vil, at man paa Scenen tragisk spiller,
Og Dramer og Tragedier er din Høst;
Du elsker unge Damer i Tistiller,
„Søvngængersken“ sig viser til din Trøst;
Du slaaer dig til det Ædle, til det Rørende,
Og strax Enhver human er og godgjørende.

Ja, Livets store Hjul, du altformaaende!
Modtag i denne Sang og min Tribut:
Du Intet givende, men Alting faaende,
Hvis Scepter tidt er vexlet, aldrig brudt.
Var du forbi, var denne Jord caput,
Men evig faldende, du dog er staaende;
Det er min Trøst, og som din Lunes Tjener
Jeg atter til Dione her mig vender.

Dione kom i Mode, og naturlig
Blev hun nu Dagens Dronning; Alles Smag,
Var den end ellers nok saa skarp og suurlig,
Fandt i den søde Skabning dog Behag.
Hun Solen blev — Sol tages her figurlig —
For Herrers Blik, og Maal for Damers Nag,
Og Hjerters Drøm; for Hjerter, som ei drømme,
Blev hun en Næste meer til at bedømme.

Hver Gang hun viste sig paa Scenens Bræt
— Saa vidt jeg veed, det en Gang var om Ugen —
Var Publicum paa Dandsen reent forslugen
Og brød sig Halsen fast for en Billet.
Man glemte Pligter, Kone, Børn og Bugen;
Man aanded kun i hende, som saa let,
Saa himmelsk yndig Fod til Jorden sætter
I Solo, *Pas de deux* og i Balletter.

Saa snart hun træder ind, Alverden klapper,
Og tusinddobbelt Brava brøler man;
Saa snart hun tager Afsked, man sig rapper
Til enthusiastisk Brug af Mund og Labber,
Og taber, hvad man ei har, sin Forstand.
Ja Rygtet siger, hvis man stole kan
Paa Rygtet, som et Factum tidt forvansker:
Hver Aften sprang af Klap et hundred Handsker.

Var det det dunkle Haar, det klare Blik,
Var det den fine Skabnings Ungdomsynde,
Var det den lille Fod, der neppe gik,
Før svævende den Flugten sees begynde;
Var det det høie Bryst, den smalle, tynde,
Moderne Taille, som den Evne fik,
At fængsle Alles Hjerter, Alles Blikke? —
Jeg troer det vel, men vist jeg veed det ikke.

Var det den skjønne Dands, som her hun stilled
Med Terpsichores egen Lethed frem,
Var det det Vanskelige, smukt tilhyllet
Med Yndighedens Slør, der fængsled dem?
Var det vel Aanden, her til Form omtryllet,
Var det vel Billedet fra Gratiens Hjem,
Var det vel Konst, som lænked Alles Blikke? —
Ja, siger Publicum — jeg troer det ikke.

Thi ei behøver man en Oldings Aar,
For grant at see, at Aanden selv ei fængsler,
At kun om Formen, som en Dør om Hængsler,
Den hele Verden let og smidig gaaer:
Vel Øiets Taarer, ikke Hjertets Længsler,
Vel Smilet, men ei Glæden man forstaaer;
Vel Haandtryk, men ei Venskab; Elskov ikke,
Men prægtigt Kys og Klap og kjælne Blikke.

Thi Aanden ene kun af Aanden fattes,
Af Hjerte Hjertet, Længsel kun af Savn,
Og Svaghed kun af Kraft, som kan udmattes,
Og Uskyld slumrer kun i Reenheds Favn.
Til Maal for Amor ene Psyche sattes,
Og Psyche blusser kun ved Amors Navn,
Og ene Konstneren for Lyset henter
Det gyldne Slør af Skjønheds Elementer.

Dog, hvad end Grunden var, Dione blev,
Af Moden hævet, Publicums Gudinde;
Vers i Avisen man til hende skrev,
For hendes Gunst poetice at vinde.
Man kaldte hende Verdens første Qvinde,
Hvorved man Eva reent af Pinden rev;
Hos Andre hed hun Venus; Patrioterne
Gav hende Navn af Freya mellem Gotherne.

Men mindre kløgtige og skjønne Ho'der
Skrev Prosabreve, fyldt med Elskovssnak,
Og Musici gav hendes Roes paa Noder,
Og Svirebrødre hendes Sundhed drak.
Den store Verden, Høiheds lille Broder,
Paa Kroppen sin brodeerte Kjole trak,
Og kjørte, for sig og at blære lidt,
Til hendes Dør med Kort, *pour faire visite.*

Den Gade, hvor den unge Dame boede,
Blev daglig meer besøgt, og hendes Huus,
Naar i sit Vindve man den Skjønne troede,
Drog Mængden til sig i dens Elskovsruus.
Man vaded over Snavs og gjennem Gruus,
Og ømt og smægtende derop man gloede,
Og fik man blot at see en lille Finger,
Strax fik med Hjertesukket Haabet Vinger.

Her tabte Officerer Vid og Sands;
Her mangen tør Jurist og Mediciner
Ombytted sin Examens Discipliner
Mod hendes Øines straalerige Glands;
Her Adlen red forbi med stolte Miner
Og spored Skimlen til Paradedands;
Ja Hoben saae man Dag for Dag at voxe
Med Præster, Professorer, Orthodoxe.

Og selv det smukke Kjøn lod sig forsone
Og fandt den yndige Dione skjøn;
Og mangen gammel, gudelig Matrone
Slog meer ei Kors, naar Lapsen, hendes Søn,
Sig ønsked høit Dione til sin Kone,
Og plaged hende idelig med Bøn:
En Gang at invitere dog den Hulde
Paa Smørrebrød og Punsch og Søster Julle.

Thi just i samme Dage blev det Skik,
Dione ved sin Aftenkreds at see.
Snart inviteertes hun til Soirée,
Snart til et simpelt, huusligt Pikkenik;
Snart paa poetisk, ægte Kongothee,
Paa Vers, som dem af Scriblernes Fabrik,
Paa Kringler, bagt' i Kongens Bageri,
Paa vandet Snak og vandet Poesi.

Men sjelden tog den Skjønne derimod,
Thi ei mod Verden droges hendes Hjerte;
Og midt i Livets Lyst jog tidt en Smerte
Fra Kinden bort det fine Rosenblod.
Forlængst i hendes Bryst slog Alvor Rod,
Og over Øiets ungdomsklare Kjerte
Sank tidlig alt et Slør af Drømmeri,
Som Glædens lette Aander fløi forbi.

Thi Barnesindet tidlig alt tog Skade,
Da Skjæbnens Lyn blandt hendes Slægt slog ned,
Og om end Sindet at afspeile veed
Hvert Indtryk klart, de triste som de glade,
Formørked tidt dog Veemod Speilets Flade,
Og Alt som Skygger da forbi den gled;
Udslukt var Stjernen da, som nylig funkled,
Og selv Gemyttets Liv var da fordunklet.

Thi under Tidens Magt er Livet: Før
Der Blomster stod, hvor nu er Støv og Aske;
Et Ønske fødes, og et andet døer,
Mens friske Minder ud de gamle vaske;
Og Skjemt og Alvor er Fortunas Maske,
Lig Sindet med det skiftende Humeur,
Der driver underfuldt sit Spil forinden,
Og dreier Villien saa let som Vinden.

Hvorfra det kommer, hvor det farer hen,
Det Sind, der os behersker og os blænder,
Hvo har det fattet? Hvilken Aand erkjender
I Livets Spil den første Grund igjen?
Hvo gjetted Grunden og begriber den?
Som Skibets Fart, hvis Gang hver Luftning vender,
Er Sjælens Liv med Villiens svage Roer;
Vi drives, skjøndt vi stolt at seile troer.

Men Høiheds Billed dog, som intet andet,
Er du, o Frihed, der os daarer let:
Du som vor Tanke hilder i et Net,
Af Skjæbne, Hændelse og Forsyn dannet;
Du som blev tidt med Drifter sammenblandet,
Hvis frie Spil saa tidt vi har begrædt;
Samvittighedens Træl, skjøndt Sjælens Styrke,
Din Skygge, dit Begreb kun her vi dyrke!

Thi selv du, altid Ubegribelige,
Med Lynets Fart gaaer Aandens Blik forbi;
Om du er Sandhed eller Phantasi,
Tør ei den dødelige Læbe sige.
Kun det vi veed: naar dine Straaler vige,
Som Slaver her i Mørket vandre vi;
I Frihedstroen kun blev Lys os givet —
Men bort fra dig, og ind i Hverdagslivet!

Det Aften er, og hos Grev Firlefanz,
I Selskabssalen, hører fiint man snakke:
Af Mænd og Qvinder sees en udvalgt Krands,
Og venligt Væsen, *à la* falske Blake.
Hver Herrekjole har den ægte Glands,
Det mest moderne Snit hver Damejakke;
Hver Fod er silkeklædt, hver Vifte luftende,
Hver Taille stram og snørt, hvert Hoved duftende

Man samler sig om Bordet, Theemaskinen
Hvert Hjerte vinder ved sin Melodi,
Og muntert brænder Ilden i Kaminen
Og aabner Sjælene for Sympathi.
De unge Damer glemme Hovedpinen,
De unge Herrers Aand er frank og fri:
Man hvisker, snakker, leer, dog Alt med Maade;
Man knækker nu en Nødd og nu en Gaade.

Men fra sin Divan Fruen Alt behersker,
Som klogest General hun styrer Alt:
Hun krydrer Spøgen naar den altfor fersk er,
Og vækker Geisten, som i Staver faldt.
Ei binder til hun Oxens Mund, der tærsker;
Men stopper Munden den med Attisk Salt,
Og lokker frem hvert Hoveds skjulte Kraft
Med Skjemt og Spørgsmaal, Thee og Druesaft.

En Kop endnu, min Herre? Bedste Frue!
En lille Kop, ifald min Thee Dem smager?
De siger Nei — nu vel, som De behager,
Jeg nøder nødig i min egen Stue.
Men *à propos*, hvad Nyt i denne Uge? —
Smag, kjære Frøken, dog paa disse Kager! —
Hvad i Theatret? hvad i Politiken? —
Tag denne Viin, Baron — jo, De maa drikk'en!

Thi vel at styrke Dem, De kan behøve,
Da snart et Under De vil faae at see.
Ei Overraskelsen jeg tør berøve
Den hele Kreds, og derfor maa jeg be'e,
At ei mig ud at fritte her De prøve.
Mit Under vil bedaare Dem maaskee;
Styrk derfor Hjertet forud, Hr. von Marles!
Dig gjælder Raadet ogsaa, Fætter Charles!

Her *in parenthesi* et lille Ord
Om disse Herrer. Charles, kjære Læser,
Er Digtets Helt: hans Stand paa denne Jord
Er Greve; hans Talent er Fløiteblæser,
(Skjøndt rigtignok hans Fløites Tone hvæser),
Og hans Bestilling Diplomat i Nord;
Hans Blik er smægtende som Himlens Blaanen,
Hans Haar er guult, hans Grevskab er i Maanen.

Sit Vaaben bærer han paa venstre Haanden,
Hans Væxt er rank, hans Ansigt fiint og smukt;
Saa ganske lens er han just ei i Aanden,
Skjøndt han Alverdens Viisdom ei har slugt.
Tidt bringer *jus naturæ* ham i Vaanden,
Og aldrig fik med Folkeret han Bugt;
Forresten er hans Hjerte fuldt af Følelse,
Hans Lunge lidt genegen til Forkølelse.

Om Baron Marles, som i min Fortælling
Har Skurkens Rolle, kun en Linie her:
Hans Hjerte var fordærvet af hans Kjælling,
Thi, mellem os, hans Kjælling var en M—.
Iøvrigt var han hadet af Enhver,
Af hver en Bramarbas og hver en Skrælling,
Af hver som rørte Luthen eller Liren,
Thi bag hans Pande sad paa Luur Satiren.

Hans Blik var spodsk, hans Knevelsbart var snurret.
Paa høire Kind han bar et vældigt Ar;
Hans Haar var stridt og kort og sort og purret,
Og Ansigtsfarven bruun som en Cigar.
Paa Støvlen hang en Spore; som Husar
Han bar en Dyrendal ved Hoften surret;
Men ei i Aften — nei, thi Kors bevare's!
Her skulde tales fiint og ei husares.

Parenthesis claudatur — til vor Frue!
Jeg mener *la Comtesse de* Firlefanz.
Hun vender sig saa mild just som en Due
Til Aftnens unge Digter, Digter Hans:
Min unge Ven! spænd nu Apollo's Bue,
Og ræk os Blomster her af Musens Krands:
Den frygtelige Akt af Der' Tragedie,
Hvor tvende Piger myrde vil en tredie.

Herr Hans han smiler, bukker og sig rømmer,
Og trækker Manuscriptet frem i Hast,
Og læser nu, som sig en Digter sømmer,
Med hævet Røst og stolte Øiekast.
Nu er han tordnende, og nu han øm er,
Nu taler han om Dyd, og nu om Last,
Nu i phantastisk Skildring han sig taber,
Nu seer han op — og hele Kredsen gaber.

Dog ved hans Blik forandrer sig hver Mine,
Hvert Øie funkler og hvert Træk er spændt.
Han rødmer, thi man hvisker: Død og Pine!
At just han saae omkring i det Moment.
Enhver forlegen er, selv Frøken Fine,
Som dog for Frygtsomhed er ei bekjendt.
I Klemme sidder man til over Ørene;
Da, midt i Nøden, aabnes begge Dørene.

Og skjøn som Venus, eller som Aurora,
— Enhver har Valget efter egen Sands —
Saa mildt fremskridende som Vaarens Flora,
Indtræder, smykket med en Rosenkrands,
Vidunderet Dione — *sine mora*
Sig reiser Fru Grevinde Firlefanz.
Hun gaaer den hulde Gratie let i Møde,
Enhver staaer op, og Charles' Kinder gløde.

Thi lige for ham just Dione neier,
Idet hun sender rundt et yndigt Smiil,
Hvori sig skjuler Amors Tryllepiil,
Der paa sin gyldne Spids hvert Hjerte veier.
Og hver en Dames Silkekjole svaier,
Og alle Herrer bukke sig med Iil;
Men traurig pakker Hans Tragedien sammen
Og griber sukkende til Hanekammen.

Dione træder frem, ført af Grevinden,
Og tager rødmende ved Bordet Plads;
Som *vis à vis* sig sætter Junker Mads
Og gloer som bedste Ko paa Dandserinden.
En halv Snees Damer støtte Haand til Kinden
Og imitere ham med Blik og Glas.
Nu lægger Frøken Fine sin Lorgnette,
Og hvisker til Grev Charles: en Coqvette!

Det naaer Diones Øre, Blodet viger
I samme Stund fra hendes fagre Kind,
Og lig urolig Bølge Barmen stiger,
Mens Veemods Sky formørker Øiets Skin.
Hun seer paa Charles — dette Blik ham siger,
Hvad nys en Stemme sagde i hans Sind,
Og Frøknen, som just hvisker: naa, saae Magen vi!
Han svarer kold og rolig blot: was sagen Sie!

Men Øieblikket klogt benytter han
Til et Par Ord at vexle med Dione:
Imellem Spøg og Alvor er hans Tone,
Hans Sprog galant, som hos en Verdensmand.
Hun svarer ham med Fiinhed og Forstand,
Og Alles Jalousi la'er sig forsone;
Thi snildt den Skjønne lokker ind i Talen
Den hele Kreds fra Ho'det indtil Halen.

Paa alle Kanter slaaer nu løs man Gjekken;
Kun Baron Marles ei, der sidder taus,
Saa elskovsfuld, som Katten udi Sækken,
Imellem Dandserinden og Grev Claus.
Hans Hjerte kurrer som en Fugl bag Hækken,
Og da Principerne som sagt er snavs,
Saa tænker han at handle her paa Moden
Og træde vor Heltinde ømt paa Foden.

Men Skjæbnens Luner, som jo Alt beskikke,
La'er paa Grevindens Fod ham sætte sin,
Og med et tvungent Skrig og sagte Hviin
Hun farer op med Lyn i sine Blikke.
Mig var det ei! Mig var det sand'lig ikke!
Forsikkrer Marles, mindre klog end fiin:
Men Fruens Liigtorn taaler ikke Mere,
Thi foreslaaer hun nu at musicere.

Og det var vel betænkt af Fru Grevinden;
Thi hvad besidder Tonens Trylleri,
Som i Musiken flyver os forbi,
Forfriskende vort Sind som Foraarsvinden?
Da vaagner hver en Følelse forinden
Og former sig til yndig Phantasi,
Da røres alle Strenge, Lyst og Smerte,
Og Mindets Gjenlyd svarer i vort Hjerte.

Bevidstløs drømme vi, og disse Drømme
Til Livet vaagne gjennem glade Haab,
Der vied' ind som Børn af Længsels Daab,
Hen over Tonehavets Bølger svømme.
Af dem fremstige Tanker, rene, ømme,
Der dæmpe vuggende hver Smertes Raab,
Og kalde frem, mens hver en Klage tier,
Af Sjælens Dybde Hjertets Melodier.

O Melodi! O Toners rige Hav!
O Sjælens Harpe! som en Aand bevæger,
Hvis milde Aande hver en Kummer læger,
Der vaktes ved dit Veemod af sin Grav:
Du friske Væld af Harmoniens Bæger,
Som Himlen i sin Kjærlighed os gav!
Du strømmer frem i evig fulde Bølger,
Der dæmpe Sorgen, skjøndt dem Taaren følger.

Dog til min Text igjen! — Med Larm og Bulder
Et Fortepiano af det bedste Slags
Fra Stuen frem i Salen nu man ruller,
Og bringer Noder, Lys og Lysesax.
En Frøken Emma med en sneehvid Skulder
Sig foran Nodebladet sætter strax,
Og en Sonat med Anstand og med Værdighed
Hun spiller smagfuldt og med sjelden Færdighed.

Hvor ile de Smaafingre dog, mens Armen
Med Lynets Hurtighed bevæger sig;
Ved hvert et Løb sig hæver yndigt Barmen
Og aabner Alles Blik et Himmerig.
Nu ender hun den tonefulde Krig
Med svære Dobbeltløb og mægtig Larmen.
Hver priser hende; dog hun sukker smægtende:
Roesen er Webers — Ingen er benegtende.

Paa Alles Bøn Dione nu skal synge;
Hun gjør det nødigt, men hun gjør det dog,
Og Alle stille sig omkring i Klynge,
Og Charles, halv i Drømme, staaer der og.
Ved ham staaer Junker Mads, det sælle Skrog,
Samt Claus og Marles, der paa Ryggen slynge
De lange Arme, for at faae Balance.
Dione synger følgende Romance:

Ved den dunkle Brønd, i Skovens Stille,
Sad med saaret Bryst en Riddersvend;
Hesten græssed mellem Urter vilde,
Skjold og Hjelm hang over Dybets Kilde,
Selv han tankefuld saae ned i den.
Og han tænker paa,
Om han meer skal naae
Hjem og Brud og Fædreland igjen.

Da, mens Sukket let hans Tanke følger,
Drages Øiet mod det dybe Vand,
Og en Qvinde, der sig halv fordølger,
Halv sig hæver i de dunkle Bølger,
Rank og svanehvid, han skue kan:
Under Lokkers Krands
Klare Øines Glands
Smiler til ham op fra Brøndens Rand.

Og hun taler, mens et gyldent Bæger
Høit hun løfter i sin hvide Haand:
Denne Trylledrik din Vunde læger,
Og mens huldt den Hjertet vederqvæger,
For hver Skranke den befrier din Aand.
Fra det stille Land
Dette Kildevand
Risled gjennem Jordens Klædebon.

Naar min gyldne Skaal din Mund berører,
Falder paa dit Øie sødest Blund;
Til din fjerne Brud en Drøm dig fører,
Gamle Toner fra dit Hjem du hører
Huldt at hilse dig i samme Stund.
Hvad der svandt, forgik,
Samme Øieblik
Finder du paa dette Bægers Bund!

Mens hun taler, gløde Svendens Kinder
Og i Haabet nu hans Læbe leer;
Ned han bøier sig hvor Vandet rinder:
Dybt og dybere dog Synet svinder,
Fjern og fjernere han Skaalen seer.
Han den griber alt!
Da fra Bredden faldt
Han i Dybet — aldrig saaes han meer.

Her Romancen ender, og Dione
Dænges til af Roes og Smigreri:
Hvilken simpel, yndig Melodi!
Hvilket Udtryk! ja — og hvilken Tone!
Den jeg lære maa min lille Kone!
Den, Emilie, sammen synge vi!
Den maa sættes ud til fuldt Orchester! —
Saa gaaer Munden paa de rørte Gjester.

Mest af Alle dog Grev Charles brændte,
Rundt omkring han skued glad og stolt;
Han som Kjender hendes Noder vendte,
Hendes Handsker han ved Spillet holdt.
Hjertet i ham fløi som Amors Bold,
Og hvert Øiekast, hun mildt ham sendte,
Enten nu med Forsæt eller ikke,
Fanged han med elskovsfulde Blikke.

Hendes Ridder ridderlig han spiller,
Holdt i Aande bag sin Dames Stol:
Kun for hende han i Aften til er,
Hun, hans Hjertes straalerige Sol,
Hun, hans Tankers tryllende Idol!
Og, skjøndt om hans Øre bittre Piller,
Spidse Ord fra alle Kanter gaae,
Hørte han dem ei; kun Eet han saae.

Alt i dette Ene dog sig gjemte:
Dette dunkle Haar, i Lokker lagt,
Disse Læber, som til Veemod stemte,
Disse Kinders fine Farvepragt,
Dette Bryst, i Skjul bag sneehvid Dragt,
Dette Blik, som seet man aldrig glemte,
Denne rene Stemmes Trylleri:
Kort, den hele Skabnings Poesi!

Og Dione — hvi skal jeg det negte?
Lukked ei sit Øre for hans Ord.
Imod Smiger vel en Sjæl kan fegte,
Ak, men Hjertets Sprog, er Klangen ægte,
Har en Talsmand som i Hjertet boer.
Ved dets Toner Længsels Spire groer
Til et mægtig Træ med Løv og Skygger;
Deri Haabets glade Sangfugl bygger!

Her et Tæppe nu for Soiréen
Med Forlov jeg hurtig synke la'er;
Thi hvad meer man fik end Kongotheen,
Derpaa har min Musa intet Svar.
Ingen Kjøkkenseddel seet jeg har,
Ingen Ret jeg smagte paa med Skeen;
Dog trakteerte vel de søde Dukker man
Her, som anden steds, med Slik og Sukkervand.

Med Grev Charles, som i Hat og Kappe
Ud ad Døren iler, følge vi:
Ned han styrter ad den brede Trappe,
Herrer, Damer stormende forbi.
Kinden luer, sig hans Fødder rappe,
Som en Fanges, der sig føler fri,
Som om Flammen brændte ham i Hælen;
Dog, den var ei der — den var i Sjælen!

Først i fri Luft samler han sin Tanke,
Hvor, med Blikket vendt mod Stjerners Hær,
Sprængt han skuer hver en jordisk Skranke,
Og sig tykkes Himlen mere nær.
Høiere han føler Hjertet banke,
Thi med henrykt Blik han læser der,
Midt i Krandsen af de gyldne Stjerner,
Hendes Navn, som Evigheden værner.

Og han iler hen, hvor Havet slynger
Bølgebæltet omkring Landets Kyst:
Der hans Hjertes Drøm paa Voven gynger,
Hver en Bølge om det Navn nu synger,
Som fra Stjernen ham tilsmilte Trøst.
Stille Fred og paradisisk Lyst
Strømmer med hans Blod til alle Aarer,
Varmer, qvæger, fryder og bedaarer.

Hvo har Navn for hvad han her fornemmer,
Medens op fra Hjertets Dyb nu lød
Glædens fulde Chor i høie Stemmer?
End i Taarers Dal han forud nød
Sjælens Lyst, der Graven gjennembrød,
Lysets Herlighed, som Himlen gjemmer
Til den frelste Aand, der løst fra Sorgen
Gjennem Døden gaaer til Livets Morgen. —

Men til Dione! — Vintren er forbi,
Og imod Enden lakker det med Vaaren;
Det friske Lindeblad afryster Taaren,
Og Poplens Krone gynger frank og fri;
I Skoven fløiter Fuglen sit Pipi,
Og hver en Blomst, som Floras Barm har baaren,
Hvis Kalk nu Lys og Varme kommer nær,
Sig aabner duftende, med farvet Skjær.

Den lette Myggeflok om Aftnen summer,
De muntre Morgenlærker Triller slaae,
Og Frøen qvække medens Bien brummer,
Naar Middagssolens Flammer Jorden naae;
Og mere dunkelblaa nu Bølgen skummer,
Og mere reent er Luftens friske Blaa,
Og i sin Fylde al Naturen skjælver,
Mens høiere sig Himmelbuen hvælver.

Paa Alt det tegner til en herlig Sommer,
En af de sjeldne Gjester her til Lands,
Hvor Taagen hænger sig om Solens Glands,
Og Boreas i Luften lystig trommer;
Hvor lunefuld, som Pigers Sind og Sands,
Fra alle fire Hjørner Vinden kommer;
Hvor Himlen Nat og Dag i Ho'det regner,
Og Somrens Kjendetegn er Vand og Fregner.

Fra Staden ud den store Verden flytter,
At prøve Livet i den friske Luft,
At nyde med sin Næse Blomstens Duft,
Mens sødt til Fugleqvidder Øret lytter;
At styrke ved Betragtning sin Fornuft,
At adle Hjertet i de simple Hytter,
Og, mens et landligt Liv man har for Øie,
Sig med det gamle Byliv at fornøie.

Dione flytter med, og nogle Mile
Fra Byen, ved en lille Sø, hun fik
Et Huus sig leiet, kaldet Sommerhvile,
Hvor lige op til Muren Vandet gik.
Naar sig fra Voven hæved hendes Blik,
En Bøgeskov det mødte. Poppelpile
Omkrandste Bredden, og en Have laa
Om Huset rundt og langs med Søens Blaa.

I dette Paradiis den Skjønne drager,
Kun i sin Piges Følgeskab, nu ind,
Og bringer der i Orden sine Sager,
Og slaaer i Eensomhed til Ro sit Sind.
Sit Sovekammer hun mod Østen tager,
Men imod Vest, belyst af Solens Skin,
Før bag den fjerne Skov den Hvile søger,
Var hendes Cabinet og hendes Bøger.

I Mørket ei Dione havde famlet,
I disse Bøger jeg Beviset har;
Med udsøgt Smag var Bibliotheket samlet,
Af Aands og Hjertefødе fuldt det var:
Der fandtes Göthes Faust og Shakespeares Hamlet,
Og Byrons Manfred, Cain og Corsar,
Og Schiller, som vor slappe Tid for stærk er,
Og Oehlenschlægers rige Ungdomsværker.

Der fandtes Bønnebøger, Andagtsskrifter,
Lidt gammel og lidt ny Philosophi,
En heel Reol, hvor man Bekjendtskab stifter
Med Heltes Liv og Reisendes Bedrifter,
Ja, selv der fandtes en Astronomi;
Men først og sidst dog hines Poesi,
Hvem Muserne til Verdens Glæde fødte:
De tre Heroer: Shakespeare, Byron, Göthe.

Ved Cabinettet, hvorom nys var Talen,
Med Blomster fyldt et Værelse der laa,
Og derfra førte Døren ind til Salen.
Fra den man til Altanen kunde gaae,
Der over Vandet hang, og hvor Ovalen
Af den med Skov bekrandste Sø man saae.
Her saae ved Dag man Havet i det Fjerne,
I Søens Speil om Aftnen Himlens Stjerne.

Her stod Diones Harpe, som hun slog
Med Mesterhaand hver Aften; her hun hvilte,
Naar Lunas Straaler gjennem Skoven smilte,
Og gyldne Skyer over Himlen drog.
Her sine bedste Minder frem hun tog;
Men selve Dagen bort ved Arbeid iilte,
Ved Broderi og Tegnen og Studeren,
Ved Øvelser i Dands og ved Spadseren.

Saa fløi forbi nu Tiden — fjorten Dage
Var alt henrundne som et kort Minut.
Kun Fred omgav Dione, ingen Klage
Formørked Øiet paa den hulde Glut.
Dog det var Havblik, Stormen er tilbage;
Den kommer snart; men før den er frembrudt,
Den vugger hendes Sjæl med yndig Mumlen,
Lig Bækkens Bølge — derpaa kommer Humlen!

En Aftentime just som Dagen helder
Og Pigen bragte Thee og Aftensmad,
Ved hendes Dør en Tjener selv sig melder;
Og førend om Tilladelse han bad,
Han iilsomt med bevæget Røst fortæller,
At nogle Skridt herfra hans Herre sad,
Med Panden blodig og med Blod paa Vesten,
Da han paa Veien styrtet var med Hesten.

Dione springer op og hurtig kaster
Hun Shawlet om sin Hals, og uden Hat,
Af Tjeneren og Pigen fulgt, hun haster
Af Haven ud, igjennem Busk og Krat;
Hun standser ei, den lette Fod ei raster,
Og næsten aandeløs, af Løbet mat,
Hun Stedet naaer, af Tjeneren betegnet,
Hvor hun Grev Charles seer i Afmagt segnet.

Han hviler paa den duggbelagte Jord,
Hvis høie Græs sig om hans Hoved slynger;
Bevidstløshed hans Øienlaag nedtynger,
Og midt i Panden sees et blodigt Spor.
Ved Siden, med den sprængte Sadelgjord,
Er Hesten henstrakt mellem Blomsterklynger;
Og medens den, lig Herren, stønner stille,
Slaaer Fuglen over dem sin muntre Trille.

Saadan, af Døden let berørt, hun finder
Den unge Greve, som var ei forglemt;
Og halv forfærdet, halv til Veemod stemt,
Hun knæler ned ved ham, og Taaren rinder
I klare Draaber over hendes Kinder,
Mens Hjertet hæver sig saa dybt beklemt.
Hun løfter ømt hans Hoved, dog hans Blikke
Endnu tilsløres — Læben aabnes ikke.

Imidlertid et Leie man bereder
Af Grene, som med Mos bedækkes blødt;
Paa det han lægges, og Dione beder
At vandre sagte, mens sit Shawl hun breder
Ud over ham, hvis Blod det farver rødt.
Selv bærer hun hans Hoved: halv som dødt
Det hviler tungt og mat i hendes Hænder,
Skjøndt varme Øiekast hun tidt det sender.

Man Huset naaer, og i Diones Seng
Den dyrebare Byrde ned man lægger;
Med lette Puder man ham let bedækker,
Mens efter Doktor flyver bort en Dreng.
Men Charles drager Aanden tung og eng;
Den urofulde Hvisken ei ham vækker,
Og ei hans Sjæl, bevidstløs, kan fornemme
Den ømme Klage fra Diones Stemme.

Thi raadvild hun ved Leiet længe stod;
Men nu med Rosenvand hun ham bestænker,
Og Pigen, som af Skræk paa Huusraad tænker,
Paa Munden lægger Salt og Peberrod.
Da — Fangen lig, der bryder tunge Lænker,
Hans Bryst sig løfter, og mens Purburblod
Skød frem i Kinderne, hans Blik sig hæver:
Forundret det omkring i Stuen svæver.

Thi for hans Aand, som Alt i Drøm betragter,
Omformes Alt ved Feberphantasi:
Han troer, at Dødens Nat han dvæled i,
At, nys til Livet kaldt af Lysets Magter,
Han Skyggeriget vandret er forbi;
Og gjennem Taagen, som for Øiet lagt er,
Han skuer alt i Lysets Morgenrøde
Den første Engel komme sig i Møde.

Han strækker Haanden mod Dione hen,
Dog magtesløs den falder ned paa Dækket;
Tilbage synker Hovedet, og svækket
Han selv i Slummer vugges ind igjen.
Men tankefuld, bevæget og forskrækket
Dione hefter Blikket paa sin Ven,
Og medens friske Taarer Øiet vande,
Hun stryger med sin lette Haand hans Pande.

Det var en farlig Stilling, ei jeg negter,
Her hørte Kulde, Aar og Fatning til;
Thi kun Medlidenhed er daarlig Vægter,
Hvor Hjertetyven Amor er paa Spil.
Naar først han stjaalet har, han sætter Ild,
Og hvis ei Luen strax man dæmpe mægter
Ved Hensyn, Klogskab, Hjertets Sammenklemmelse,
Da voxer op til Qval hver sød Fornemmelse.

Thi Alt i Verden har en Dødens Spire,
Hvori som Aander fjendske Kræfter boe.
Som Toner vaagne de, og dandse fro
Ved Lystens lette Slag paa Hjertets Lire;
Af een Begjærlighed de skabe fire,
Af Fryd et Sorgens Net de om os snoe;
Af Ærens Drøm, af Elskov, Guld og Druer
De lokke Lys ei frem, men vilde Luer.

De smile ydmygt naar man dem foragter,
De sukke stille naar man dem forsmaaer,
De slumre roligt naar man dem betragter,
Men herske vældigt naar de Magten faaer.
De lænke Sjælen naar den mest forsagt er,
De fange Hjertet naar det kjærligst slaaer,
De vende op og ned paa Alt i Livet,
Og bøie selv det Stærkeste som Sivet.

— Men her til Lykke Lægen arriverer
At tage vor Patient i grundig Cuur.
Han føler Pulsen, tæller paa sit Uhr,
Mens Igler han og Suurdei ordinerer.
Han priser Charles' dygtige Natur
Og smiler naar den Syge phantaserer,
Og søgende om Raad i sin *Scientia*,
Han finder Stilhed, Hvile, samt *Patientia*.

Derhos et mindre Plaster og et stort,
Med Gummiolie, som det bedst kan falde,
Paa alle Kanter dygtig oversmurt,
Han lægger paa ham, trøstende dem Alle.
Med Smiil udbryder han: nu er det gjort!
Bli'er værre han, saa lad De kun mig kalde.
Farvel! Farvel! jeg kan ei tøve mere;
En Practicus maa evig practicere!

Men har end Lægen sin Patient forladt,
Dione dog med Charles holder Øie:
Skjøndt træt af Dagens urofulde Møie,
Hun vaager ved hans Seng den hele Nat.
Paa hvert et Aandedrag hun agter nøie,
Om mere stærkt det er, om mere mat;
Og viser sig lidt Farve blot paa Kinden,
Strax seer deri hun Tegn paa Velbefinden.

Saa, Englen lig ved Graven, sidder hun,
Til Søvn og Træthed hende overmande,
Til Drømmen og dens Billeder sig blande
Med hendes Tanker næste Morgenstund.
Da synker ned mod Leiet hendes Pande,
Den bløde Pude kysser hendes Mund,
Og over Kind og Bryst og Arm sig lægge
De dunkelbrune Lokker, lig et Dække.

Hun slumrer — men den friske Morgen føder
I Charles Kraft og Liv — han vaagner let;
Han kaster Blikket rundt, og strax det møder
Et Hoved, hvilende paa Sengens Bræt.
Jo meer han seer, desmere Kinden gløder,
Og da nu endelig, af Skuen træt,
Sit Øie som bedaaret han tillukker,
Af Hjertets Dyb heel længselfuld han sukker.

Det dybe Suk Diones Øre naaer,
Af Hvilens korte Blund det hende vækker:
Det dunkle Øie hun i Veiret slaaer,
Og yndigt Purpur hendes Kind bedækker.
Ned synker Blikket, og med Haanden lægger
Tilbage over Skuldren hun sit Haar,
Hvorpaa sig hurtig hendes Fødder fjerne —
Saa flygter imod Morgen Nattens Stjerne.

Men ingen Slummer lægger meer sit Bind
Om Charles' Pande — drømmende han støtted
Med Haanden tankefuld og taus sin Kind.
Han sidder, som om Øret henrykt lytted
Endnu til fjerne Toner — som benytted
En Fee nu til sit Tryllespil hans Sind.
Saa sidder han, og hvad han nu betænker,
Det kjender Amor og de unge Enker.

O Drømmeri af Kjærlighed og Savn!
Af Lyst og Haab, som ængster og som tryller,
Som Hjertet med en mægtig Attraa fylder,
Og drager Ynglingen mod Pigens Favn:
O Følelse, som vi vor Tilvær skylder!
Hvo nævner Barnet ved sit rette Navn?
Blod, Sandser, Sympathi og Uundværlighed,
Composition af Længsel og Begjærlighed!

Dig takke vi for Ægteskab og Vugger,
For unge Sjæles gaadefulde Form,
For Hjertets Fred og Lidenskabens Storm,
For Livets Suurdei og for Livets Sukker.
Din Frugt hver Skabning paa sin Vandring plukker,
Thi dig Naturen skrev som Alles Norm.
I Alles Bryst du dine Skud udslynger,
Du, Livets Rod, som Livet selv forynger.

Du lokker os til Hymens Lotteri,
For der at prøve Ægtestandens Lykke,
For med Gevinsten os et Huus at bygge,
Med enten Himmel eller Helved i.
To Lodder bringes der, og vælge vi,
Beroer dog Træffet paa Fortunas Nykke.
Hvad begge gjemme, vil jeg her fortælle;
For Resten kan det sees af hver Novelle.

Til Frokost Tvedragt giver os det første,
Til Middag daarlig Mad og aldrig Ro,
Til Aften Strid, om hvo der er den Største,
Skjøndt ofte man er smaa nok begge to;
Til Ryggen bringer det en dygtig Børste,
Til Vandring gjennem Livet snevre Skoe,
Til Hvile, for at Hjertet sig kan vende,
En Seng, som gjort til To, har Plads til Trende.

Det andet lutter Harmoni os gi'er:
En trofast Skulder, som hver Byrde letter,
En Krands af Roser til vor Ungdoms Ziir,
Hvorom sig Eviggrønt som Ramme fletter;
En Trøst, der i det Værste hos os bli'er,
Et Bryst, der ingen kjærlig Drøm forgjetter,
Et dobbelt Smiil og Suk i Fryd og Nød:
Eet Bord, een Seng, eet Maal i Liv og Død!

O Harmoni af tvende Sjæles Klang!
Disharmoni af tvende Sjæles Toner!
Spil, som bestandig sættes nyt i Gang
Til alle Tider og i alle Zoner!
O Hurlumhei af Ægtemænd og Koner!
Af Folk, som gjør sig Veien let og trang,
Af Folk, som kun den stille Gangsti kjende,
Af gamle Piger og af Pebersvende.

Frit Valget er, men selv er ei vi frie,
Hvert Indtryk ta'er vort Hjerte i Forpagtning;
Nye Lidenskaber, gamle Minders Slagtning
Og Hængen-op i Røg, tilstede vi.
Mest staaer det hulde Letsind dog os bi,
Men frem for Alting Hensyn og Betragtning
Til Huus og Hjem, til Stand og Rang og Hæder,
Til Mad og Drikke, Gods og Guld og Klæder.

Er da den evig unge Amor død,
Som een Gang sine gyldne Pile sendte
Fra Himlen ned, mens sødt hans Lyra lød
For varme Hjerter, der af Elskov brændte?
Er Faklen slukket? den, som Lyset tændte
For tusind Slægter gjennem Liv og Død;
Har Rigmands Guld om Buen lagt en Bøile?
Brast Gudens Piil i Kammerherrens Nøgle?

Nei! Men en Handelsvare Hjertet blev,
Og Skjønhed blev et Fond, hvoraf man henter
Sig Ægteskabets Capital og Renter
Ved Mellemkomst af Kys og Kongebrev.
O Kjærlighed, som aagrer med Procenter!
Gjør Skjøgen værre, naar sin Taxt hun skrev?
Kun Klogskab vaager, Amor steenhaardt sover.
O Skuespil, at lee og græde over!

Hist knæler en forelsket Ungersvend
Ved Foden af sin Donna: Fagre! Hulde!
(Saa taler han) forjag dit Hjertes Kulde,
Og elsk, som jeg dig elsker, ømt igjen!
Hun seer betænksom paa sin unge Ven,
Og veed ei ret, om her hun fire skulde;
Dog endelig med Smiil ham spørger Damen:
Min Herre! ikke sandt — De har Examen?

„Ak nei, desværre!" Det er slemt, min Kjære!
Dog De maaskee den ta'er om stakket Frist?
„O nei!" — O vee! saa faaer vi lade være,
Med mindre Deres Fa'er er Capitalist.
„Jeg har en Arv i Vente." — Er det vist?
„Ja jeg forsikkrer Dem det ved min Ære,
„De tred've Tusind staae hos Jøden Levi."
Hun synker til hans Hjerte: Din for evig!

Saadan man Lykken veed at assurere,
At sikkre sig, naar man sig offre vil;
Man Amors Lue seer som Kjøkkenild,
Som Qvindens Maal, fra Een at blive Flere.
Man agter ei sit eget Selv for Mere,
End for en Indsats i et Lykkespil;
Man aner ei, skjøndt man belært er bleven,
Det høie Værd af eensom, stille Leven.

Man kjender Æren ei, og Stolthed neppe,
Ei Livets Maal, som i os selv vi fik,
Ei Troens Kraft, ei Nydelsen, som gik
Frem af en Tankestrømnings Flod og Ebbe;
Ei Haabets Skjønhed, ikke Længsels Blik
Naar Natten ruller ud sit Stjerne-Tæppe,
Ei Glæden ved Ideernes Modtagelse,
Ei Frugten af vor egen Aands Opdragelse.

O Lavheds lænkebundne Aand, som kun
Af Hensyn kaster sig i Hymens Arme;
som smelter ei ved Kjærlighedens Varme,
Men suger Klogskab af dens røde Mund;
Som for Gevinsten kun har sultne Tarme,
I Hjerteposens Dyb en hullet Bund;
Som kjender Ægteskab, men Elskov ikke,
Som griber Skallen, men la'er Perlen ligge!

Saa gjorde Charles og Dione ei,
Der omvendt handled — og hvem alt vi kjender
Om ei som gamle, dog som gode Venner.
Helbredet var han, ikke frisk — o, nei,
Han vandrer hjertesyg en farlig Vei,
Hvor Piil paa Piil ham Elskovsguden sender.
Han sætter ned sig hos Dione nu,
At tage Asked var hans faste Hu.

Først stammer han sin Tak med sagte Stemme,
Hun svarer kun med sænket Øiekast;
Saa be'er han hende, aldrig sig at glemme,
Da sukker dybt hun, som en Lænke brast;
Saa hendes Hænder, som hans egne gjemme,
Han mod sin Læbe trykker ømt og fast;
Saa mødes Deres Blik i Lyst og Smerte,
Og reven hen hun synker til hans Hjerte.

Det første Kys — hvad hæver hver en Tvivl,
Som denne Blomst, af kjærlig Længsel funden?
Dens Bæger krandset er af Amors Smiil,
Og Psyches Taarer ligge gjemt paa Bunden.
Al Sjælens Ømhed svæver da paa Munden,
Al Hjertets Varme vaagner da med Iil,
Alt vækkes da — det Bedste og det Største;
Thi hvad har Magt i Livet som det Første?

Den første Barndom og de første Minder,
De første Toner af vort Hjertes Røst,
Det første Haab, som meer og meer forsvinder
Med Sindets Gjenklang af dets første Lyst;
De første Taarer over Barnets Kinder,
Den første Lærdom i dets unge Bryst:
Kort, alt det Første for vor Sjæl er Lindring,
Det første Kys dens yndigste Erindring!

Og denne Trylleblomst Dione byder
Sit Nectarbæger nu. Mod Charles vendt
Er hendes hele Sjæl, i Blikket sendt,
Der taarevædet hendes Indre tyder.
Halv drømmende sin Følelse hun nyder
Al Haabets Sødhed, forhen ubekjendt.
Saa sidder hun, til Timens Slag dem vækker,
Til Slør om Glæden Afskedsstunden lægger.

Og hun er ene — paa den lette Hest
Hun seer ham flyve bort saa let som Vinden.
Hun støtter tankefuld sin Haand til Kinden
Endnu med Øiet følgende sin Gjest.
Han vender tidt sit Hoved, og forinden
Han taber sig bag Skovens sidste Rest,
Han halv omkring i Sadlen rask sig svinger,
Og kysser ømt til Afsked paa sin Finger.

Men i den samme Stilling taus hun dvæler,
Og Blikket vandrer i det samme Rum,
Og Læben smilende forbliver stum,
Mens Sukket sig fra hendes Hjerte stjæler.
Saa, bøiet halv forover, halv hun knæler,
Som samled hun de gyldne Minders Sum,
Som holdt hun fast det sidste, nys forsvundne,
Det nu med hendes Sjæl saa nær forbundne.

Halv drømmende hun paa Altanen sad,
Hvor med sit eget Hjerte ømt hun taler,
Mens Øiet følger Aftnens Sol, som daler
Bag zephyrlette Skyers fjerne Rad.
Dens funklende, dens sidste Lue maler
Med Rosens Rødme Lundens lyse Blad;
Den synker meer og meer, men Skyen arver
Dens Straaleglands, dens purpurrøde Farver.

Og Lysets glimrende og stolte Død
Dione tankefuld betragter nøie,
Og Blikket følger Skyen mod det Høie,
Hvor sig i tusind Straaler Farven brød.
Dog kort Tid kun den tryller hendes Øie,
Snart synker graanet den i Mørkets Skjød,
Og Natten Stjerneborgens Port oplukker —
Alt seer Dione, bævende hun sukker:

„O hvad er Livets fagre Glands? Forsvunden
Som Solen hist er snart dets gyldne Pragt;
Selv Mindet, i sin blege Rosendragt,
Fordunkles som en Sky i Aftenstunden.
Dog — svandt end Straalen her ved Tidens Magt,
I næste Øieblik paa ny oprunden,
Den glimrer mere reen, i stille Glands,
Fra Nattens evig friske Stjernekrands."

Men Stilhed nu omsvæver Alt og trykker
Sit sagte Kys paa alt det Skabtes Mund,
Og frem af Skoven gaae de dunkle Skygger,
Og Taagen damper over Mosens Grund;
Og al Naturen sig et Leie bygger,
Og Alting synker i det tause Blund —
Dione reiser sig, thi Hvilen kalder;
Fra Tankens Arm til Søvnens Bryst hun falder.

Fra den Tid af hun Charles daglig seer,
Fra den Tid af man ikke meer ham skuer
I Byens Cirkler, Stadens Assembleer,
I Kreds af smukke Frøkener og Fruer.
Kun for Dione nu hans Hjerte luer,
For ham er hele Verden Intet meer,
Kun hendes fagre Træk hans Tanker tegne,
Kun hendes Billed seer han allevegne.

Hver Gang hans Ganger bar ham ud til hende,
Har ikke Lethed nok dens rappe Fod;
Hver Gang fra Høien af han kunde kjende
Altanens Gitter, hvor den Hulde stod
Og frit sit hvide Tørklæd' flagre lod,
For ham den første Hilsen ømt at sende:
Da spored frem mod Maalet han sin Hest,
Og da begyndte Begges glade Fest.

Da fløi fra Glædens Bue Tidens Piil,
Og før de øined den, var den forsvunden;
Da flygted Savnet bort med Stormens Iil,
Mens Længsel stille sad med Vingen bunden,
Mens Begge læste i hinandens Smiil
Ên Lykke, forhen søgt, men aldrig funden;
Mens hver en Taage bort fra Øiet veg,
Ved Glands af Dagens Sol, der skyfri steg.

Da gjennem Lunden gik de Arm i Arm,
Med Øret aabent for hinandens Stemme,
Der tolked Hjertets Glæde, mild og varm,
Og Livets Lykke lod dem dybt fornemme;
Da hørte tause de paa Bølgens Larm,
Og vuggede de syntes Alt at glemme,
Naar Vinden kruste Søens blanke Speil,
Og Baaden bar dem frem for fulde Seil.

Men naar til Afsked om et Kys han bad,
Naar om at skilles Aftenklokken minder,
Og hun med varme, purpurklædte Kinder
Til Skoven følger ham sørgmodig-glad,
Hvor i den dybe Dæmring han forsvinder,
Det Begge tidt var haardt at skilles ad.
Med Suk i Lunden ind han saaes at drage,
Og hun med vaade Øine stod tilbage.

Thi øm var Afskedstimen; hvert et Møde
Gav dem et Indtryk af en Høitidsdag,
Og begge Hjerter, drømmende og bløde,
I Sværmeriets Toner fandt Behag.
Ei den Art Tale faldt i deres Smag,
Hvori de muntre Skjemtetoner løde;
Med Lunets Spøg var deres Fryd ei blandet;
De kjendte Hjertets Sprog, og intet andet.

Men hver en Blomst, som sprang af Hjertets Rod,
Sit Tryllebæger sødt for dem oplukker,
Og hver en yndig Frugt dem Haabet plukker,
Der Veien rosenstrøer for deres Fod.
Lig Dalens stille, perleklare Flod,
Som Morgnens Sol og Aftnens Stjerne vugger,
Og som sig Himlens Farve speiler i,
Bar Tidens Bølge deres Lyst forbi.

Og hver en Lænke, snoet af Amors Haand,
Som her paa Jorden Bryst med Bryst forbinder,
Og hver en Traad, hvoraf sig Guden spinder
Til Net om Sjælene de stærke Baand,
Der knytte sympathetisk Aand til Aand,
Sig fast og fastere om Begge vinder.
Dem fængsled Alt, hvad Livets Baand vi kalde,
Kun Brødens ei, det stærkeste af alle.

De nød den Fryd, som Øieblikket har,
Naar hulde Minder Farveskjær det laane,
Og alle Sorgens Skygger mat hendaane
For Dagens Sol, der skinner blank og klar.
Men meer end Dagens Sol gjaldt Aftnens Maane
Dog for det elskende og unge Par,
Der paa Altanen tidt dens Guddom hylded,
Og Haand i Haand stod af dens Lys fortryllet.

Saa flygted Dagene paa Tidens Strøm;
Af Tal kun faa, en Evighed de gjemte.
Den samme Harmoni, saa fuld og øm,
Endnu til Begges Lyst sin Harpe stemte;
Endnu den hele Verden Begge glemte,
Endnu hang over Begge Sjælens Drøm:
Men Alting vexler — Adam er Beviset;
Hvor længe var vel han i Paradiset!

Ja, Stammefader for den faldne Stamme,
Som faldt, som falder og som falde vil,
Du gaaer igjen, i Alles Bryst den samme,
Dit Spil foryngler sig i Livets Spil!
Slemt blev i Æbleprøven du til Skamme,
Og Frugtens Frugt os Alle hører til:
Den gav vor Lever Galde, Saar vor Lunge,
Den gav vort Hjerte Sorg og Braad vor Tunge

Den bragte ind i Verden Livets Fjender:
Død, Pest og Avind, Sjælekamp og Tvivl;
Af Guld og Vellyst den et Riis os binder,
Og saarer os med Angers skarpe Piil;
Den daarer os med Løn, som Ingen vinder,
Hvorefter Alle gaae med samme Iil,
Med samme Lyst, som Pigen efter Flitter,
Som efter Skinke døbte Isra'liter.

Den bringer til hvert Hoved Martyrglorien,
Til hver en Pande Tornekronens Ziir;
Med løiet Hæder den vort Bryst indvier
I Undergangens Time til Victorien.
Kast blot opmærksom Øiet paa Historien
Og see hvor Alt til sidst kun Navne bli'er,
Hvor Storhed, Ære, Kraft og Haab forsvinder,
Hvor Mindet selv fortrænges kan af Minder!

Dog — midt i Sjælens Kamp og Livets Tæring,
Den slynged om vor Tinding Taalmods Krands,
Fremkaldte, som af Mørket Stjernens Glands,
Et luttret Bryst af Lidenskabers Gjæring;
Den gav til Aanden Tankens rene Næring,
Til Hjertet Skjønheds, Kjærlighedens Sands;
Til Gjengjeld os for Paradisets Have,
Udødeligheds Tro ved Venners Grave.

— Men til mit Par igjen, som jeg forlod,
Da paa min Vei jeg Stammefa'eren mødte,
Da mine Saar ved Syn af Adams blødte,
Mens jeg ved Kundskabstræet stille stod.
Til Dandserinden nu paa staa'nde Fod!
Som Tanken let, skal Scenen hurtig flytte:
Indhente snart jeg skal, hvad tabt er vorden.
Uorden har jeg ei, skjøndt ingen Orden.

Det er en yndig Aften — Himlen breder
For Øiet ud sit Telt af blaa Azur,
Mens for den lette Zephyr Stilhed reder
Et Leie hos den slumrende Natur.
Fra Lundens Hegn, fra Skovens grønne Buur,
Hvis dunkle Hvælving Fuglechoret freder,
Lød Gjøgens Kuk og Nattergalens Sang:
Snart Tonen døde — snart den atter klang.

I Land fra Baaden stiger just Dione,
Ved Charles' Arm hun langsomt vandrer frem;
Og Luftens Lethed, Fuglens Fløitetone
I Aftnens stille Glands fortryller dem.
De tage Veien mod det nære Hjem,
Hvis Tag sig hæver over Træets Krone;
Nu standse de, og atter nu de gaae,
Og nu som drømmende de stille staae.

Og som een Tanke ledte nu dem Begge,
De slynge Armen om hinanden fast.
Hans Skulder bærer som en yndig Last
Diones løste Lokker, der sig lægge
Omkring den Skjønnes Hoved, lig et Dække,
Der skygger for de varme Øiekast.
Saa drømmende — mod Brystet Brystet tynget,
De staae lig Marmorstøtter fast omslynget.

Men Livets Flamme, ikke Stenens Kulde,
Med Purpur farver Begges varme Kind;
En Taare lister sig i Øiet ind,
Som alt de aned at de skilles skulde.
Tabt i hinanden og for Verden blind,
Med Tanker, af den samme Længsel fulde,
De følte salig Glæde, braadfri Smerte,
Ved Livets Bølgeslag i deres Hjerte.

O, at et sligt Minut ei Evighed
Til Moder fik, skjøndt det fik Himlens Lyst!
O, at kun Drømmen lig er denne Fred,
Kun Øieblikkets snart fortrængte Trøst!
O, at med Tiden Templet styrter ned,
Som Haab og Elskov bygged i vort Bryst!
O, at kun Lykkens Glimt er Ungdoms-Kjærlighed,
Kun Savn dens Frugt, Erindring al dens Herlighed!

Men ved den løvbekrandste friske Kilde
Vi mødes atter med det unge Par.
I Græsset hun, ved hendes Fod, den lille
Beskeden Charles sig et Sæde ta'er;
Og ømt i Skumringen de hviske stille,
Paa Hjertets Spørgen giver Læben Svar,
Og Kinden brænder høit af Amors Luer,
Mens Øie ind i Øie kjærligt skuer.

Dione let sig over Charles helder,
Og Begge lytte som til Aanders Chor,
Til Kildens Vand, der ud af Høien vælder
Og sig med Rislen ned mod Søen snoer.
Om Nymphen, som i denne Kilde boer,
Et gammelt Eventyr hun ham fortæller,
Der ender med den skjønne Ridders Død,
Hvis Klagesang fra Dybet ofte lød.

Men Charles vender Hovedet tilbage,
Og drømmende han seer i hendes Blik,
Imedens sagte Suk fra Læben gik,
Som Gjenlyd af den døde Ridders Klage.
Ved deres Magt blev hendes Tanker svage,
Og dobbelt Styrke hendes Længsel fik,
Men hvad den attraaer ikke selv hun veed —
Da bøier Charles sig mod Græsset ned.

Paa hendes lille Fod hans Læbe trykt er,
Før hun det mærker, bævende og ømt,
Og Haanden løfter bønligt han paa Skrømt,
Som om han for Diones Vrede frygter:
Dog blev af yndig Rødme kun han dømt,
Af Blik, hvori for Ømhed Strenghed flygter,
Af Taushed fra en Røst, ham nys saa huld,
Af Hjertets Svulmen, mere høi og fuld.

Og stedse nærmere han rykker hende,
Og mere bønlig lyder nu hans Røst:
Et Kys! o eet kun paa dit fagre Bryst,
At al dets Kjærlighed jeg maa erkjende.
Den Blomst, som hviler der, hvor al min Trøst
Nu yndig slumrer, du som Bud mig sende!
O giv mit Haab et Svar i denne Nellike! —
Hun sukker: o jeg vil — dog nei! — jeg vil ikke.

Dog — hvor er Svaghed, som ei overmandes?
Han trykker til sin Mund sit Blomsterpant.
Diones Øie, som af Taarer vandes,
Ved Charles' Hjerte kun en Trøster fandt.
Lyst, Suk og Smiil og varme Kys nu blandes,
Og Amors gyldne Vaaben Seier vandt;
De glemte hver Beslutning, Jord og Himmel,
Og sank beruste hen i Elskovs Svimmel.

Men rundt om dem, hvor Amor selv holdt Vagt,
Trods Gudens Fakkel Mørket frem nu stiger,
Og Dagens sidste Straaleskin bortviger.
Det Timen er, hvor Skyggerne faae Magt,
Hvor Alt hvad lever imod Hvilen higer,
Og Alt hvad aander sig til Ro har lagt;
Hvor over Jorden Søvnens Engel vandrer,
Mens Livets Sandhed han til Drøm forandrer.

Ud bredte sig den lune Sommernat,
Med blege Stjerner smykt. Fra Søens Bølge,
Fra Mark og Skov, som fjerne Skygger dølge,
Gik knap et Vindpust gjennem Havens Krat.
Som havde Sorgens Aand vor Jord forladt,
Som var med Natten Freden selv i Følge,
Saa krandste Luft og Sø og Skov og Eng
I Stilhed her Diones Brudeseng.

TREDIE SANG

Let Tiden ruller, hvad den med sig bringer,
Forandrer uafladeligt Gestalt:
Alt kommer frem, og derpaa svinder Alt,
Og hver en Tone snart som Gjenlyd klinger.
Kraft, Ungdom flyver bort paa snare Vinger,
Lyst er som Draaben, der i Havet faldt,
Al Livets Glands er Lys, som Natten slukker,
Et deiligt Øies Blik, som Døden lukker.

See, dette Dødens Ord, der fast sig hænger
Til alle Livets Stjerner — dette Ord,
Der sluger alle Tanker, det sig mænger
Som bitter Latter i hvert Glædes-Chor:
Som Pilens Braad det Sjælen gjennemtrænger,
Som Livserfaring det i Hjertet boer,
Og mens vor Kraft til Jorden ned det tynger,
Mens vi forældes — det sit Liv forynger.

Hvor findes Balsam vel for dette Saar?
Hvor Urten, som os denne Vunde læger?
Hvor Livets fulde, rosenkrandste Bæger,
Hvis Bund ei altfor snart vor Læbe naaer?
Hvor Frugten, der med samme Friskhed qvæger
I Barndoms, Ungdoms, som i Manddoms Aar?
Hvor Alt forenet, hvad vor Aand behøver,
Hvad os som Tidens Børn ei Tiden røver?

Thi hvor er Tro, som ei af Tvivlen fældes,
Og hvor et Haab, hvoraf ei Vingen faldt,
Og hvor en Kraft, som slides ei og ældes,
Og hvor en Kjærlighed, af Tid ei qvalt?
Hvor Mod og Styrke, som beseirer Alt?
Hvor lykkelige Timer, som ei tælles?
Hvor Nydelser, som paa den sidste Rest
Ei indbød Tomhed, Kjedsomhed til Gjest?

Forsage, det er Læren kun — forsage
Er al vor Viisdom, Livets hele Frugt:
Den Rest, der af vor Virken bli'er tilbage,
Den Spire, hvormed Tiden ei faaer Bugt.
Den modnes langsomt ved Erfarings Tugt
I Kulde, Bitterhed og mørke Dage;
Men voxe skal den, til den kolde Steen
Bedækker Hjertet, Jorden vore Been.

O Hvile! Hvile! Du, som Haanden strækker
Imod os ud og trykker til dit Bryst
Hvert saaret Hjerte — du, som trofast lægger
Din Arm omkring os til en kjærlig Trøst;
Som mildt vort Øie med dit Kys bedækker,
Som vugger sødelig og som med Lyst
Vor Sjæl i Slummer, mens din mørke Broder
Sin Fakkel slukker — du er Trøstens Moder!

Ja Hvile, du vor Barndoms første Amme,
Da Livets første Skrig undslap vor Mund:
Du fulgte os paa Vandringen den samme,
Vor Smertes bløde Pude var dit Blund;
Du reder Leiet i den sidste Stund,
Dit sidste Kys vi ubevidst annamme;
Du leer ad Tiden og fra Evighed
Dit tause Væsen drømmende steg ned.

Thi barnløs ei du gjennem Livet gaaer,
Vor Pleiemoder! Selv en Flok du eier
Af fagre Børn, der skaffe Haabet Seier
Og midt i Vintren bringe Hjertet Vaar.
De fik dit milde Blik, dit gyldne Haar,
Og deres Liv vel Livet her opveier;
Dem kuer ingen Alder — Tidens Haand
Ei paa de gyldne Drømme lagde Baand.

De just Diones Blik omsvæve let;
Lig Sommerfugle af de dunkle Larver,
De stige frem i rosenrøde Farver
Af hendes Længsels mørke Tanke-Net.
Og Sjælen, som sit Savn har nys begrædt,
Al Drømmens Glands, al Tankens Uro arver,
Og begges Virkning man paa hende seer:
Mens Øiet er tungsindigt, Læben leer.

Saa staaer hun paa Altanen — Hjertet venter
I Frygt og Længsel, mens det spændte Blik
Ved Ledet, mellem Skovens fjerne Stenter,
Grev Charles søger efter vante Skik.
Fornyet Haab sig hendes Hjerte henter,
Imens forstærket Rødme Kinden fik,
Hver Gang en Støvsky sig paa Veien hæver,
Hver Gang af Lunden frem en Skygge svæver.

Men ei han viser sig paa fjerne Sti.
Secund, Minut og Time langsomt svinder;
Og Smilet flygter fra Diones Kinder,
Fra hendes Hjerte Drøm og Phantasi.
Til hendes Sjæl Erindring Veien finder,
Dens Billeder gaae levende forbi,
Og med det sidste Minde klart for Øie,
Sees rødmende sin Pande hun at bøie.

Da seer i Veiret hun og seer en Rytter,
Som kommer Huset meer og mere nær,
Og hurtig hendes Kind sin Farve bytter,
Med Rosens Purpur vexler Liliens Skjær.
Urolig hendes lille Fod sig flytter,
Og, som et Skjold mod fjendske Tankers Hær,
Paa Hjertet fast sin ene Haand hun lægger,
Mens Panden med den anden hun bedækker.

Dog det var ikke Charles — hendes Frygt
For Gjensyn nu forvandler sig til Kummer,
Og Hjertet, som sit Savn ei længer rummer,
Først lindres, da det Taarens Trøst har søgt.
Endnu dog haabende, skjøndt alt i Slummer
Naturen og hver Skabning hviler trygt:
Endnu hun venter ham, og Stjernen møder
Endnu et Blik, der fuldt af Længsel gløder.

Af sin Forventning træt hun søger Hvile,
Og næste Morgen føder Haab paa ny;
Men Dagen flygter, Aftnens Timer ile,
Kun hendes Uro den vil ikke flye.
Selv lammet, og med Sindet tungt som Bly,
Bevinger hendes Suk dog Tankens Pile;
Men snart forgiftede de vende hjem
Til hendes Hjerte, Skiven nu for dem.

Fra hver en Kant beængstet hun fornemmer
I uheldsvangre Toner Sorgens Sang,
Der meer og meer veemodig hende stemmer,
Imens den Dag og Nat for Øret klang.
Lig Flodens Dæmning, som med Møie tæmmer
Den stærke Vandstrøm i dens Bølgegang,
Saa holder hendes Haab nu knap tilbage
Det fulde Gjennembrud af bitter Klage. —

En Uge gaaer — endnu den samme Længsel
Med Frygt og Sorg behersker hendes Aand;
Hun sidder som en eenlig Fugl i Fængsel,
Og vandrer, Fangen lig, i tunge Baand.
Hvo frigjør hendes Sjæl for al dens Trængsel?
Hvo løser Lænken vel med kjærlig Haand?
Ei han, som ene kan — han sender ikke
Sin Trøst i Ord, sin Kjærlighed i Blikke.

Dog — Sygdom fængsler nu maaskee hans Fod?
Begjærlig griber Tvivlen dette Anker,
Et Billed sig fornyer i hendes Tanker,
Igjen hun seer ham badet i sit Blod.
Da stiger hendes Angst med hendes Mod,
Da voxer Frygten, medens Hjertet banker:
Hun sender strax til Byen en Stafet
Med tusind Hilsner, gjemt' i en Billet.

Snart Budet er tilbage og fortæller:
Den unge Greve havde han ei seet,
Men vel hans Moder og et Par Mamseller,
Som Brevet havde læst og derpaa leet.
Ham Grevens Moder derpaa havde be'et
Det Svar at bringe, som han frygtsom melder:
Hvert Baand, hvorpaa Dione Haabet bygger,
Rev hun, som Brevet selv, i tusind Stykker.

Dione skjælver, dog kom intet Ord
Der over Læben; ingen Taarer trille
Fra hendes Øie, der sig sænked stille,
Som dødt og udslukt, mod den dunkle Jord.
Med Eet dog bævende hun sammen foer,
Og som hver Dæmning brast for Sorgens Kilde,
Gi'er i det kvalte Suk nu hendes Bryst
Den stumme Sorg, den tause Smerte Røst.

Thi ogsaa Taushed har sit Sprog, og Stemmer
I Mine, Holdning, taarevædet Blik;
Og meer Veltalenhed det ofte fik,
End Ordet, som i Verdens Larm man glemmer.
Hvad Sjælen dybest aner og fornemmer,
Ud·over Læbens Mure sjelden gik.
Men ingen Skranke Tausheds Sprog kan hindre;
Det aabner os et Hjertes hele Indre.

Og daglig meer og meer Diones Sind
Sig slutter til — kun drømmende det leved;
Det evig nyt Erindrings Billed væved,
Men Livets Indtryk lukked ei det ind.
Taus sad hun hele Timer, Haand ved Kind,
Og saae i Luften ud, naar Skyen svæved,
Af Vinden ført, saa tung og mørk forbi:
Et Speil af hendes Sjæls Melankoli.

Dog hvad er Ord fornødne? — Samme Spil
Kan her beskues som paa Livets Scene;
Først Smertens Frugt fra Sorgens fulde Grene,
Saa Hjertets Kamp før det sig lukker til;
Først Haab og Længsel, derpaa Savn alene,
Saa Angers Taarer, der ei standse vil;
Først dobbelt Liv og Kraft i hver Fornemmelse,
Saa Træthed, Slaphed, Sløvhed og Forglemmelse.

Dog før hun sank i denne Agoni,
Før hun et Vrag for Lidenskaben driver
Paa Tidens Strøm, der rastløs gaaer forbi,
Et kjærligt Brev hun til Grev Charles skriver.
Dets Indhold her tilbedste nu jeg giver,
Dets Virkning først om lidt erfare vi.
Dets fine Skrift med lette Sving var ziret,
Og Taárers Spor var synlig paa Papiret.

Du svigter mig — du flyer mit Øies Blik,
Skjøndt ømt jeg kalder, du vil ei mig høre;
Du for min Hilsen lukket har dit Øre
Og rækker bortvendt mig den bittre Drik.
Alt svinder hen — min Sol til Hvile gik,
Og Intet meer kan mig tilbageføre
De Straaler, som min Glæde fødtes i;
Kun Tanken har jeg nu: Det er forbi!

Det skulde være — nu velan! ei Klage
Skal disse Linier bringe fra mit Bryst,
Ei Suk, som uden Gjenlyd gaae tilbage,
Ei Savn, som vende hjem foruden Trøst;
Kun milde Ord, som ei dit Hjerte nage,
Kun Hjertets Gjenklang af en svunden Lyst,
Kun Ordet, tomt for dig, for mig en Lindring:
Kun et Farvel til Afsked og Erindring!

Farvel — Hvad er et Ord? og dog en Smerte,
Den bittreste, er gjemt i dette Ord:
En Grav for Alt, hvad dette Bryst begjerte
Af Elskov, Lykke, Fred paa denne Jord;
Den sidste Blomst, der sprang af dette Hjerte,
Hvis sidste Haaben i dens Bæger boer.
Tag alle Blade du! thi Duft og Farve,
Som du gav Liv, til Afsked du skal arve.

Min Sjæl er træt, men paa mit Øie falder
Der ingen Slummer; rastløs Tanken gaaer
I Sorgens Følge gjennem Fortids Haller
Og stille for hvert yndigt Billed staaer.
Hver Drøm, der fryded, jeg tilbagekalder,
Jeg strækker Haanden ud — men ei den naaer
Den flygtige, den lyse Hær af Minder,
Som tryller, smiler, vinker og forsvinder.

Da vækkes jeg, af Længsels Toner kaldt:
Da føler som med dobbelt Kraft jeg Savnet
Af alt det Herlige, min Arm har favnet,
Af dig, din Kjærlighed og din Gestalt,
O Charles, som mig flyer! af hvem kun Navnet
Endnu jeg har, skjøndt dette Navn er Alt;
Alt hvad jeg tænker, føler: Lyst og Kummer,
Mit Hjertes Klage, naar jeg selv forstummer.

O, du! — Men Taaren falder ned og sletter
Mig Skriften ud; og tørres end den bort,
Den vælder frem paa ny og Brevet pletter,
Saa selv min Afskedshilsen gjør mig Tort.
Lad her mig ende! Dig jeg ei forgjetter,
Dertil et heelt Liv var mig altfor kort.
Farvel! Farvel! Jeg har ei meer at skrive;
Kun dette Kys — nei! nei! Og dog — det blive!

Bort sender Brevet hun; dog før det naaer
Sit Maal, vi til Grev Charles vil os vende.
Vi Grunden til hans Adfærd dog maa kjende,
Før længer frem i Digtningen jeg gaaer.
O Musa! du, som Hjerterne forstaaer,
Hvis skarpe Blik ei Løgnen mægter blende,
Ræk mig i denne Labyrinth din Snor!
Led du min Tanke her paa Sandheds Spor!

Thi hvad bevæger Livet? Hvad er Grunden
Til Hjertets Flygtighed? Af hvilken Magt
Er Villiens stærke Haand i Lænker lagt,
Og Aanden, naar den kæmper, overvunden?
Hvad skaber Lunets vexelrige Dragt
Og lokker Graad af Øiet, Smiil af Munden?
Hvad løsner, spreder og forvirrer Alt?
Den Livets Magt, som man har Svaghed kaldt!

Den bringer af de smaaligste Motiver
De største Virkninger i Verden frem:
Den skiller Hjerter og forener dem,
Og Baand, den knyttet har, den sønderriver.
Vor vundne Glæde den igjen fordriver,
Vor svundne Lyst fra Flugt den lokker hjem;
Dens Barn er „Forsæt“ — yndigt og forfængeligt
Er dette Barn, lig Taarerne forgængeligt.

Og Svaghed er det, som tilbageholder
Vor Helt ved Hensyn til hans Stand og Navn.
Forstanden imod Følelsen et Skjold er,
Naar Hjertet drages mod Diones Favn;
Thi selv naar Tonen i hans Indre Mol er,
Hans Tanke vinker ham til Ærens Havn,
Til Valget blandt den høieste Noblesse,
Til Giftermaal med rigeste Comtesse.

Men Grunden til, at trods et følsomt Indre
Han nu i Hensyns Net sig fange la'er,
At nu han seer det Store som det Mindre,
Og med det Smaalige til Takke ta'er:
Ja, derpaa Læseren vil finde Svar,
Naar han det sidst Passeerte vil erindre;
Forbuden Elskov tidt med Kulde blandtes —
Hvis mig man ei vil troe, man tro Cervantes.

For Verdens Sniksnak aabner sig hans Øre,
Thi Moden har Dione Ryggen vendt:
Man taler om at lade sig forføre,
Om Øine, som lidt Skjønhed har forblendt;
Om Damer, som i Ring med Taaber kjøre,
Skjøndt slige Damer kun er lidt bevendt;
Om visse Folk, ja reent ud om Dione,
Som gi'er et Hjerte for en Grevekrone.

Dog meer end Alt hans Moder, Fru Grevinden,
Der, her imellem os, en Dame var,
Som fordum havde været svært i Vinden
Og Skjønheds Mærker end til Skue bar;
Som, intrigant foruden og forinden,
Paa hvert et Spørgsmaal gav et konstigt Svar:
Ja meer end Alt Grevinden, hans Fru Moder,
Gav nu til Charles' Spil de falske Noder.

Hun holdt hans Fod den første Dag tilbage
Med moderlige Raad og kjærlig Bøn;
Den anden Dag hun brugte Graad og Klage,
Samt Bibelsprog om den forlorne Søn;
Den tredie, da hvert Middel vil forsage,
Gi'er hun ved Andre ham et Vink i Løn,
Som tyder paa, om ikke just udtrykkelig,
At fleer end ham hans Donna gjorde lykkelig.

Saadan nedbryder daglig, Steen for Steen,
Hun Kjærlighedens Tempel i hans Hjerte;
Hun lyser op for ham med Avinds Kjerte,
Og spinder Haan og Spot af Viddets Teen;
Til sidst hun bruger Jalousiens Smerte,
Der gaaer som Gift ham gjennem Marv og Been,
Der, mens den Sindet med et Blendværk daarer,
Hans Ømhed svækker og hans Stolthed saarer.

Og Charles villieløs hvert Indtryk følger,
Imedens Tanken flyver som en Bold
Imellem Kjærlighed, der sky sig dølger,
Og Hensyn til en Verden, falsk og stolt.
Vel er hans Sind endnu ei haardt og koldt,
Men Baaden ligner det paa rørte Bølger:
Det gynger op og ned — det Coursen skifter
Alt efter Vinden, som i Seilet vifter.

Saa gaaer han om, et Rov for Conveniensen,
Og daglig bli'er han meer og mere sløv,
Mens Moderen, for Hjertets Stemme døv,
Hvert skjendigt Middel adler med Tendensen.
Til Slutningen hun Sønnen gi'er i Kjøb
Til Frøken Datteren af Excellencen,
Den hulde Fine fra den anden Sang,
Hvis Sjæl var lille, men hvis Krop var lang.

Om otte Dage Brylluppet skal stande;
De syv er alt forbi, og Charles staaer
Nedsænkt i Tanker, hvormed Suk sig blande,
Og seer i Aftnen ud, hvor Luna gaaer
Hen over Himlen just med skyfri Pande
Og Blik, hvis Væld af Straaler Jorden naaer.
Den milde Glands hans Øie til sig trækker,
Og svundne Minder i hans Sjæl den vækker.

Hvor er Erindring sød, selv naar den saarer
Det trufne Hjerte med sin Tankepiil!
Hvor fuldt af Veemod er dens stille Smiil,
Hvor funklende dens Blik af Længsels Taarer!
Hvor er den trøstende, naar huldt den daarer
Med svundne Drømme alle Hjertets Tvivl!
Hvor er dens Stemme blid, naar frem den tryller
Et elsket Billed, der med Savn os fylder!

Fast som en Gud den hæver Charles' Bryst,
Fast som en Cherub den ham laaner Vinger,
Og som befriet sig hans Tanke svinger
Hen over Himlen af hans tabte Lyst:
Han seer kun Glædens Sæd og Sorgens Høst,
Han seer kun Frugten, som hans Anger bringer,
Han seer kun Fortids Haab, han aanded i,
Han hører kun det Ord: forbi! forbi!

I det Moment han faaer Diones Brev.
Den fine Skrift hans Øie strax gjenkjender,
Og bævende af Tvivl og Frygt hans Hænder
Det røde Segl af Brevet hurtig rev.
Han sagte læser, hvad hun kjærlig skrev,
Begynder forfra, hver Gang Skriften ender;
Og meer og meer for Øiet Taagen steg,
Og meer og meer fra Kinden Farven veg.

Det læste Brev han slipper af sin Haand,
Der lig et Sorgens Skjold hans Blik nu dækker,
Og Angers Smerte, rystende hans Aand,
Igjen til Liv hvert mandigt Forsæt vækker.
Hans Hjerte sprænger alle Hensyns Baand,
Og ingen Klogskab meer dets Vinge stækker;
Det hæves atter baade stolt og blidt,
Stærkt i sin Frihed, i sin Styrke frit.

Som gjenfødt og fornyet han sig føler,
Og af sin Sløvhed her paa een Gang vakt,
Han slutter med sig selv en stille Pagt,
Hvis indre Varme Tvivlen meer ei køler.
Ved den Beslutning kun hans Villie nøler,
At gjøre Alting godt ved egen Magt:
At tage, som hans Mo'er jo vil, en Kone,
Dog ikke Frøken Fine, men Dione.

Og mens for den Beslutning Naget viger,
I Suk paa Suk hans Indre gi'er sig Luft,
Som naar fra Blomstens Kalk den rene Duft
Ved Morgensolens Smiil i Veiret stiger;
Thi løst af Lænken imod Frihed higer
Nu ikke blot hans Hjerte, men Fornuft.
I denne Stemning tager paa han Kappen,
Og iler ud ad Døren, ned ad Trappen.

I Luftens Friskhed vil sit Mod han styrke,
Sit Øie aabne ret for Himlens Glands,
Forjage Taagerne fra Sjæl og Sands,
Og Amor i hans Moders Stjerne dyrke,
Til den han seer igjennem Aftnens Mørke,
Mens Foden iler fremad som i Dands,
Først over Torvet hen, saa ned ad Gaden:
Ud maa han, ud i Frihed, ud af Staden!

Som saa han gaaer i Elskovs Drømmeri,
Med Eet han standses af det Navn Dione,
Der, bag ham udtalt med en spydig Tone,
Klang halv som Haan og halv som Ironi.
Han seer omkring — en Herre gaaer forbi,
Idet han hvisker: Hilsen fra Dione,
Der sværmer i den landlige Natur
For gammel Kjærlighed og ny Amour.

Her Cavaleren leende sig vender
Og slaaer i Luften med sit spanske Rør.
Men Charles, som forundret standsed før,
Nu efter Skikkelsen forbittret render.
I Maaneskinnet let han Marles kjender,
Der dreier ind ad næste aabne Dør,
Hvor, velbekjendt for hver, som Gane haver,
Restaurationen er: „De fyldte Maver".

Og Charles følger ham, for at erfare
Hvad Latteren og Talen sigter til.
Igjennem Panden flyver ham en Skare
Confuse Tanker, tændt af Vredens Ild:
Er han fornærmet, han sig hævne vil,
Vil med sin Klinge Spydighed besvare;
Er hun af Ondskabs Haan i Støvet traadt,
Da Død for Haan, og Hjerteblod for Spot!

Dog, før han Salen naaer, vi gaae derind,
Hvor strax vi fængsles af et yndigt Skue;
Thi smukt belyst af Lysekronens Skin
Sig hvælver Spisesalens Loft i Bue;
Og rundt paa Væggene Lampetter lue,
Bestraalende den arbeidsomme Kind
Paa Gjester, der ved fuldtbesatte Tafler
Gjør ivrig Brug af Fingre, Kniv og Gafler.

I Salens Midte staaer et Gallabord,
Hvorom den fineste Portion sig flokker;
Hvorfra der raabes i et evigt Chor
Paa Østers, Crême, Confect og Artiskokker,
Paa Cap, Lafitte, Champagne, og hvad Pokker
De sjeldne Vine har for sjeldne Ord;
Hvor, brugende sin Mund i salig Stilhed,
Man tæmmer med det stegte Vildt sin Vildhed.

Her sidder en agtværdig gammel Mand,
Som tandløs paa den møre Budding gumler;
En yngre hist, og af den lærde Stand,
Omkring med Agerhøns sig lystig tumler;
En Tredie skjuler dybt bag Glassets Rand
Sin lange Næse, mens han sagte mumler:
O hvilken Trøst! Det er en gammel Borger;
I Punsch han slukker Huuslighedens Sorger.

Her drikker Officeren op i Viin
Den næste Maaneds forudtagne Gage;
Her henter Candidaten sig Courage
Til næste Dags Examen i Latin;
Agenten hist, hvis Maves Emballage
Ham truer med den snarlige Ruin,
Med fyrigt Øie — thi hans Gud er Bugen —
Fra Ret til Ret begiver sig forslugen.

Og med det korte Skjørt, de smalle Tailler,
Med Skaal i Haand og Serviet paa Arm,
Et halvt Dusin fortryllende Canailler
Opvartning giver under Snak og Larm.
Med dem er mangen Gjest i smaa Batailler
Om Kys paa Mund og Skulder, Kind og Barm,
Naar vimsende omkring, saa let og ilende,
De bringe Retterne, som Hebe smilende.

Men nu forsynet er den hele Slægt,
Og hvilken Taushed nu og hvilken Nyden,
Og hvilken sig om intet Andet Bryden
Og Selvfortaben reent i sit Object!
Ja hvilken Knasen under Tænders Vægt,
Og hvilken Brasen under Saucegryden,
Og hvilken Smag ved Farcernes Bedømmelse,
Og hvilke Drag ved fulde Flaskers Tømmelse.

Det første Underlag med Held er lagt,
Fuldendt man har de faste Retters Tygning,
Tømt et Glas Porter af den sidste Brygning,
Og paa Desserten alt har Flere smagt.
Man gynger let sig over Stolens Rygning
Og aabner Munden — forhen Mavens Tragt —
Til Meningers Bestriden og Forsvaren,
Til broderlig, nyboderlig Passjaren.

Paa Bane bringer man de skandaløse
Historier fra nyeste Fabrik;
Og Alle vaagne nu, som ellers døse,
Thi Sligt er Kryder selv til bedste Drik:
Man mønstrer under Latter Byens Tøse,
Man kjender alle Glutter paa en Prik,
Og, skjøndt man havde nok af egne Varer,
Man tyer til Casanovas Memoirer.

Men midt i Talens Strøm gaaer Døren op,
Og Marles stormer ind med Larm og Bulder;
Et Skjenkebord han hen til Vindvet ruller
Og hviler der i Mag sin trætte Krop.
Af Flasken, som man bringer og som fuld er,
Han trækker fløitende den lange Prop,
Hvorpaa til Randen han et Bæger fylder,
Som ned i Livet med en Ed han skyller.

Og Charles, som fra Gangen er traadt ind,
Ved Alles Smilen ledes let paa Sporet:
Med faste Skridt han træder hen til Bordet,
Hvor just hans Modpart støtter Haand til Kind.
Forbittrelsen han tæmmer i sit Sind,
Og ta'er med Rolighed og Kulde Ordet,
Idet han beder om Forklaring paa,
Hvad nys han hørte og hvad nys han saae.

Og Marles, som fra Stolen rask sig hæver,
Med Latter svarer: „Det er lige frem!
Og her er Gaaden, som De opløst kræver:
Som Brud De fører Frøken Fine hjem;
Mit Hjerte kjærligt for Dione bæver,
Erstatning jeg tilbyde vil for Dem.
Den skjønne Donna jeg mig ydmyg nærmer
Som en til Øret op forelsket Sværmer."

„Det rette Øieblik jeg da benytter,
Thi nøie Kjendskab jeg til Damer fik:
Først er man bønlig efter Hyrders Skik,
Derpaa som Don Juan man Rollen bytter.“
Her maaler Charles ham med vrede Blik,
Det hele Selskab reiser sig og lytter;
Men Marles, som med Smiil omkring sig seer,
Udbryder høit, mens haanligt Læben leer:

Hvad vente mine Herrer vel at høre?
Hvad fængsler hele deres Andagt saa?
I unge Lømler, hjem I Næsen kjøre,
I gamle Kegler, smukt til Huse gaae!
Du lille Mosait, som spidser Øre,
Profiten her af dine Tanker slaa!
Vor Tale gjaldt ei Rachel eller Lea,
Den gjaldt Dione kun, min Dulcinea.

Dog knap har dette Ord forladt hans Mund,
Før Hævnens Blik i Charles' Øie flammer,
Før Slaget af den Vredes Haand ham rammer,
Lig Lynet, der slaaer ned fra Nattens Grund.
Skurk! raaber Charles: hjerteløse Hund!
Som kjender ei hvad Ære og hvad Skam er;
Tag her en Uslings Løn i dette Slag,
Og mød paa Ærens Mark mig næste Dag!

Hvor ligge Ærens Marker? — Hvilken Vei
Mon føre did, og hvilken Eqvipage?
Mon Aandens Storhed, Heltemod, Courage?
Mon Troskab, som i Døden svigter ei?
Mon Fromhed, som til Martyr hæver sig?
Mon Viisdom i Taalmodigheds Bandage?
Mon ikke bedste Vei er Protectionerne,
Og Buk for Mændene og Suk for Konerne?

Thi hvilken Jordbund føder Ærens Træ,
Hvorpaa som Frugter Roes og Virak hænger,
Hvorom sig gabende Alverden trænger
Og for sin Lykke søger Ly og Læ;
Hvor ydmyg Hovmod kaster sig paa Knæ,
Mens Haabets lange Næse bliver længer,
Hvor Daarskab sætter sig som Livets Amme? —
I tomme Hjerner voxer denne Stamme!

Men Stammens Frugt selv stærkest Hjerne søger,
Og Alt sig sætter Ærens Krands som Maal:
Den Lærdes Grublen og den Tappres Staal,
Poetens Vers og Philologens Bøger.
Den frister Helten, ja endog den spøger
Hos Recensenten i hans Ramaskraal,
Hos Fruen, som sin fulde Taille tvinger,
Hos Frøknen, som i Dandsen rundt sig svinger.

Bemærkes og beundres og erkjendes,
Og paa Erkjendelsen et Tegn at naae;
At blende Andre uden selv at blendes,
At tælles med iblandt de sjeldne Faa,
Som vende Andre uden selv at vendes,
Som ei forstaaes, skjøndt Andre de forstaae;
Med eet Ord: for at synes kun der sørges;
At være eller ei — derom ei spørges.

O Sandhed! alle Dyders rene Moder,
Hver Skabnings Ophav, helligt er dit Navn!
Du, Himlens Støtte, Baand imellem Kloder,
Som slutter al Naturen i din Favn!
At her du ei kan naaes, er Livets Savn;
At, skjøndt erkjendt som størst blandt Aandens Goder,
Din Magt dog med vor Villie ei faaer Bugt,
Er Sjælens bittre Sorg, er Syndens Frugt.

Guds Klædebon, som bort hans Billed kaster!
Guds Aande, som hans Aandes Skabning flyer!
Lysblanke Skjold mod alle Mørkets Laster!
Sol, som forjager alle Løgnens Skyer!
Liv, som i Døden herligt dig fornyer!
Magt, som, mens Alt mod Undergangen haster,
Bestandig fast, og altid selv dig lig,
Med Taushed spotter alle Døgnets Skrig!

Din Storhed Verden føler, men den fatter
Din farveløse Glands og Skjønhed ei;
Thi skaber den sig selv af dig en Datter,
Som strax med Løgn Principet kalder sig.
Hun føder andre Børn, og disse atter
Frembringe smaa Principer paa vor Vei;
Og naar i dette Snørliv man sig tvinger,
Saa kaldes man en Mand af Grundsætninger.

Og hvor beqvemt! Man har dem i sin Lomme,
Man trækker dem med sine Buxer paa,
Man gjemmer dem, naar Dagen den er omme,
I sin Commode, under Laas og Slaa.
Dog ak! nu røres Lidenskabens Tromme,
Og Huller nu paa Viisdoms Lomme gaae,
Og just paa den, hvori man gjemte Tasken:
Hvor blev Principerne? — de gik i Vasken!

Dog friske Leveregler frem man henter,
Og nye Stilladser stilles op paa ny;
Man roder om i Dydens Elementer,
I Stedet for til Dyden selv at tye.
I Lov og Bud man atter søger Ly,
Gjør hos Erfaring Laan mod høie Renter,
Mens man sit sunkne Mod paa ny opliver
Med categoriske Imperativer.

Da Sligt nu een Gang er Alverdens Lyst,
Vil Leilighed og Tid jeg her benytte
Til visse gyldne Levereglers Høst,
Der malked blev af selve Livets Bryst
Og hidtil gjemtes i min Hjernes Bøtte.
O, maatte de min svage Broder støtte!
O, maatte de hans Fod en Leder være,
Hans Bryst et Skjold, hans Aand en kraftig Lære!

Vogt vel paa Ild og Lys, som Vægtren siger,
Vogt Jer for Leilighed dog mest af Alt;
Thi mangen herlig Fyr, og mange Piger,
I svær Uleilighed ved denne faldt.
Vogt Jer for Lykken, naar den høiest stiger,
Vogt Jer for Attisk som for Engelsk Salt;
Men først og sidst dog for en Ven, som vrøvler,
For snevre Hjerter og for snevre Støvler.

Fly Venskab, som man henter ved Pocaler,
Fly Elskov, der faaer Liv ved Klang af Guld;
Fly Menneskevennen, som ta'er Munden fuld,
Men eier aldrig i sin Pung en Daler;
Fly Leveviisdom, fuld af Idealer,
Og Dyden, naar den Klogskab er for huld;
Men først og sidst de dannede Propheter,
De vandede Poeter og Priveter.

Elsk Frihed over Alt, selv hos din Kone,
Men i din Frihed vær dig selv en Lov;
Elsk den belevne, den galante Tone,
Og om end hidsig, bliv dog aldrig grov.
Elsk fixe Stjerner, som paa Natten throne,
Men bliv ei dunkle Fixideers Rov;
Nei, tvertimod, o Venner! holder Eder
Til fixe Damer, fixe Vittigheder.

Haab intet Paradiis naar Hjertet luer,
Frygt Intet, kun din egen Sjæls Ruin;
Tro, at den Aand og Form, du kalder din,
Fik Rod i Liv, som Dødens Magt ei truer.
Er svagt dit Hoved, vogt det vel for Fluer,
Er svag din Villie, vogt den vel for Viin;
See Livets Lyst i Huuslighed og Theevand,
See ingen Trøst i Strikke, Dolk og Ske'evand.

Plei først din Mave, derpaa plei din Lever,
Plei saa dit Hjerte syvende og sidst!
Den Første anbefaler jeg Genever,
Den Anden Dueblod, det sidste List;
Dem alle Tre, naar Drift og Lyst dem hæver,
At vel de mærke sig som sandt og vist,
At hvad sig viser for fra som behageligt,
Paa Ryggen er bedrage- og beklageligt.

Svæk ei din Sjæl ved alt for megen Rørelse,
Brænd ei den ud med Lidenskabens Ild,
Agt paa dig selv, naar Tanken friste vil
Din Aand med Trods, dit Hjerte med Forførelse.
Stol mindst af alle Sandser paa din Hørelse,
Men luk dit Øie op for Livets Spil;
Og, at du Alt paa rette Hylde stiller,
Brug ei convexe men concave Briller.

Spænd Tankens Bue før dens Kraft er tabt,
Tag Verden som igjen dig Verden tager,
Nyt Tiden, som var ei du evig skabt;
Øv Taalmod, naar den indre Orm dig nager,
Naar Glædens Stemme døer i Smertens Klager,
Og Haabets Aandedrag er engt og knapt;
Men først og sidst, see gjennem Livets Farve:
See hvad der her er Aand, og hvad kun Larve!

Med denne Skat af kraftige Sententser,
Som efter Indfald jeg en anden Gang
Forøge skal, hvis Publicum det ændser,
Gaaer jeg til Katastrophen i min Sang.
Vel naae ei disse Ordsprog Viisdoms Grændser,
Maaskee de Manges Øren fade klang;
Dog er min Trøst, at selv de Salomoniske
Har deres største Værd i det Laconiske. —

— Let Havet løftes under Morgenrøden,
Den hvide Sky paa Himlen Farve faaer,
Og frem i Østen, med sin friske Gløden,
Nu Lysets unge Rose pragtfuld staaer.
Lig Sjælens Haab, der gjennembryder Døden,
Dens Straaleglands paa Flugten Natten slaaer,
Mens op mod Kysten Bølgen farvet skummer,
Og Livet rundt om vaagner af sin Slummer.

Nu qviddrer Fuglen i den stille Skov,
Ved Duggens klare Perler den sig fryder,
Der sank fra Luft til Jord imens den sov;
I Floras Tempel Morgensangen lyder,
Det første Lys, der gjennem Løvet bryder,
Er Vidne til de glade Stemmers Lov.
O, at en saadan Morgen maatte vække
Til nyfødt Liv Enhver bag Dødens Dække!

Men midt i Skoven er en eensom Slette,
Hvor, rustet ud til Kamp, alt Charles gaaer;
Ei Fuglens muntre Sang hans Øre naaer,
Ei Vindens Pust, der Løvets Grene lette.
Hans Sind er aabent kun for Dagens Trætte,
Thi Kamp og Død ham kun for Øie staaer,
Og just af Barmen frem et Brev han trækker,
Som med de Ord sin Secundant han rækker:

Alt seer jeg Marles paa sin hvide Hest;
Thi hør mit Ord: Hvis her mit Liv jeg ender,
Ved dig jeg dette Brev Dione sender,
Vær førend Dagen synker hendes Gjest!
Med denne Hilsen bring den sidste Rest
Af Hjertets Anger, som hun da erkjender;
Med dette Suk mit Hjertes sidste Gjeld,
Mit sidste Venskabspant i mit Farvel. —

Paa Pletten Marles er, og Kredsen drage
Nu Secundanterne foruden Ord,
Hvorpaa de Plads bag begge Kæmper tage,
Hvis Kaarder som et Lyn af Skeden foer.
Den ene Fod som fast i Jorden groer,
Den anden skrider fremad og tilbage;
Den venstre Haand i Luften Begge holder,
Den høire, Kaarden svingende, dem Skjold er.

Lig glatte Slanger, der i Sandet leger,
Og skilles nu, og nu sig klemme fast
Imod hinanden — saa, i Kampens Hast,
Om Fjendens Kaarde sig vor Helts bevæger.
Den gjennemkrydser Luften som med Streger,
Og fulgt paa Vei af Vredens Øiekast,
Sit Maal den søger, ledende kun lidt:
Beslutning med Udførelsen er Eet.

Men kold og rolig Marles afparerer
Med Sikkerhed og Fasthed hvert et Stød:
Med lette Finter Charles han fixerer,
Naar Dennes Klinge frem til Udfald brød;
Og skjøndt det alt er Kamp paa Liv og Død,
Hans spodske Smiil dog Kampens Ild formerer;
Men i sin Skulder samme Øieblik
Han Charles' Kaardespids at føle fik.

Dog stod han rolig, men som Natten sort
Hans Aasyn blev; i Blikket tændtes Flammen,
Og mørkt og hævnfuldt trak sig Brynet sammen.
Dog stod han rolig — Kampen varer fort;
Thi glemmende i Stridens Hede Skrammen,
Ei meer fra Klingen drages Øiet bort.
Med samme Lethed han igjen parerer,
Med samme Smiil han Charles irriterer.

Og Denne, kogende af bitter Harm,
Fordobbler Kampens Hurtighed og støder
Med dobbelt Hævntørst efter Fjendens Barm,
Dog, saaret i sin Haand, nu selv han bløder.
Forstærket Ild i Marles' Øie gløder,
Sit Stød gjentager han med kraftig Arm
Mod Charles' Kaarde, som til Side farer,
Og intet Skjold nu Offeret bevarer.

Igjennem Brystet Staalet vældigt trænger,
Og først paa Ryggen frem det atter gaaer,
Saa Charles halv paa Kaardespidsen hænger,
Paa samme Tid som halv han opreist staaer.
Hans Fjende, som ham Pinen her forlænger,
Med Kaardefæstet mod hans Hjerte slaaer,
Hvorpaa han trækker Klingen rask tilbage —
Og Charles sank til Jorden uden Klage.

Der sætter Døden strax sig paa hans Bryst;
Dog før som udslukt hans Bevidsthed ender,
For sidste Gang mod Fjenden Øiet sender
Den stumme men dog uheldsvangre Røst:
Et Blik, af Døden mørkt, af Hævnen lyst,
Hvorpaa i Øiehulen det sig vender.
Det seer ei Gjenstand meer paa denne Jord,
Dets lukte Tempel ingen Aand beboer.

Den iler bort — hvor let er dog dens Gang!
Den høres ei — hvor stærke dog dens Vinger!
Paa dem den ud af Tidens Net sig svinger,
Og Rummets Klædning er den nu for trang.
Hvor gaaer dens Vei? — Forstummer du min Sang?
Din Spørgen intet Svar tilbage bringer.
Hvorhen? hvorhen? — Dog hvert et Blik er lukt
For Aandens Retning i dens sidste Flugt.

Dens Røst kan intet Øre meer fornemme,
Ei Tanken selv dens Spor forfølge kan,
Og intet Hjerte røres af dens Stemme,
Den arme Flygtning uden Fædreland!
Skal den erindre Alt? skal den forglemme,
Hvad her den sødt at fængsle var i Stand?
Skal sin forladte Form den mere finde?
Skal villieløst dens Liv i Alt forsvinde?

Som mellem Dag og Nat der Skumring hænger,
Saa mellem Liv og Død Usynlighed;
Vor Sands er rolig, da den Grændsen veed,
Vor Tankes Attraa higer meget længer.
Fra alle Kanter frem den væbnet trænger,
Dog alle Vaaben synke matte ned:
Erindring, Grandsken, Slutning, Phantasi,
Alt svigter her — kun Haabet staaer os bi.

Men dette Haab, mon det vor Nød beseirer?
Mon ved sin Trøst det dæmper Længsels Raab?
Mon hver en Tvivl dets Aandepust henveirer,
Saa Freden vi modtage ved dets Daab?
Mon Sorgen, der ved Livets Bryst sig leirer,
Faaer Glædens Smiil ved Smiil af dette Haab?
Der vel for Tanken viser sig fornuftigt,
For Hjertet, ak, kun svagt og let og luftigt.

Men dog en Røst ta'er kjækt det i Forsvaring
Mod hvert et Angreb, gjort af Tvivlens Magt,
Og os paa Hjerte har den Haabet lagt
Som Tro, der støtter sig til Aabenbaring;
Dog neppe faaer til Ro den Tanken bragt,
Da reiser sig med Vælde flux Erfaring,
Og peger paa det Døende i Alt:
I Lyst, i Sind, i Væsen og Gestalt.

Thi hvor erobrer Svaghed Troens Skjold?
Hvor vinder Hjertet dette stærke Pandser,
Der rolig fanger alle Dødens Landser
Og værner Graven selv med Livets Vold?
Ei fødes denne Tro af Drift og Sandser,
Af Tanker ei, der staae i Tidens Sold,
Af Villien ei — kun Bønnen kan den bringe;
Men hvilken Kraft udfolder Aandens Vinge?

Kast Byrden bort! Kast Vægten af din Sjæl!
Stæng Sorgen ude fra dit Hjertes Kammer!
Løft høit dit Blik og dybt i Støvet knæl!
Glem Alting — og i Alting glem dig selv,
Al Livets Herlighed og al dets Jammer!
Hvad da kun halv bevidst din Læbe stammer,
Mens Tanken bader sig i hellig Lyst,
Er Gudens Stemme bag dit eget Bryst.

Ja, kun i Bønnens Kamp vi Troen vinde,
Og Livets dunkle Taage synker vel
Fra Aandens slørbedækte Blik som Skæl,
Om ikke før, saa dog med Livets Minde.
Dog bort! Til disse Tanker nu Farvel,
Og atter til Dione, vor Veninde!
De sidste ømme Ord, som Charles skrev,
Nu møde hendes Øie fra hans Brev:

Det aner mig, at aldrig meer vi mødes,
Min Skjæbnes Udgang alt mit Hjerte veed.
Det Haab, der fødtes med din Kjærlighed,
Skal aldrig mere ved dit Smiil gjenfødes.
En Nat, hvis Slør af ingen Morgen rødes,
Snart paa mit brustne Øie synker ned,
Og ingen Drøm vil mere Sjælen varme,
Som Elskovs svundne Drøm i dine Arme.

O, maa te denne Sorg min Skyld udslette,
Saa at min Angerstaare Naade fandt!
O, at dit Blik som Kjærlighedens Pant,
Mit Hjertes tunge Byrde maatte lette!
Dog være det min Straf, at ogsaa dette
Var lukt for mig, da Livets Syner svandt.
Til Kamp jeg gaaer — Men du? For dig jeg svarer!
Jeg veed det vist, mit Minde du bevarer.

Det var hans sidste Ord — ved dem sig spreder
Diones Tvivl, og Vished klart frembrød.
Alt har hun hørt; hun kjender al sin Nød
Og om den sidste Trøst hun nu kun beder:
En tro Fortælling af Omstændigheder,
Der gik iforvei'n for den bratte Død;
Hvert lille Ord, som Vennen kan erindre,
Hvert Træk af ham, det større som det mindre.

Og stedse blegere blev hendes Kinder,
Mens lyttende hun sad foruden Ord.
Tidt Haanden ubevidst til Hjertet foer,
Hvor frem i Blodets Bølge Smerten rinder.
Af hendes Øie Livets Blik forsvinder,
Da, følgende med Tanken Talens Spor,
Hun naaer til Stedet, hvor, forladt af Alle,
Med gjennemboret Bryst hun seer ham falde.

Hun blev alene — rastløs Uro driver
Fra Sted til Sted nu hendes Fod omkring;
Men Huset snart for snevert hende bliver,
Og rundt hun gjennemløber Havens Ring.
Hun hører, føler, sandser ingen Ting,
Fornemmer Tornen ei, som hende river;
Med eet dog i sit Løb hun stille staaer,
Og ned i hendes Sind en Tanke slaaer.

Fra Haven ud, saa hurtig hen mod Skoven
Ad Stien iler hun langs Søens Rand,
At hendes eget Billede dybt i Voven
Knap hende følger i det klare Vand.
Snart træde hendes Fødder Veiens Sand,
Hvor Solens Straale brænder hed fra oven:
Hun agter ei dens Brand — ei Foden trættes;
Ved Sorgens Vægt just Veien hende lettes.

Kun fulgt i Løbet af sin egen Skygge,
Afsted hun flyver imod Sol og Vind,
Og Blodets Bølger, som mod Barmen trykke,
Med dunkelt Purpur farver hendes Kind.
Dog fremad, frem mod sin forsvundne Lykke
Hun jages af sit stormbevægte Sind,
Til Løbets Maal er naaet i Aftenstunden,
Og hendes Elskers stille Grav er funden.

Den friske Gravhøi længe hun beskuer:
Ei Blomster, ingen Urter pryder den;
Kun Træet hvælver af de grønne Buer
En Tempelhal for hendes døde Ven.
En Luftning farer gjennem Løvet hen,
Der farves rødt af Aftensolens Luer,
Mens i den tause Hvælving Smertens Sang
Fra Harpen i Diones Hjerte klang.

Dybt bævende paa Graven knæler hun,
Og dunkle Ord hun med den Døde taler,
Mens Hjertets indre Nød og skjulte Qvaler
I Klagetoner flød fra hendes Mund.
I hendes Øie sig Forventning maler,
Hun ligger lyttende og taus en Stund,
Som vented hun paa Svar — men Intet høres,
Og ikkun Lundens Løv af Vinden røres.

„Forbi!" hun sukker — aldrig, aldrig mere
Vil denne Stemme til mit Øre naae:
Det Bryst, som denne Jord nu tynger paa,
Af svundne Drømme rummer ingen flere.
O, hvo der var, hvor Fredens Aander ere,
Der nu bag Graven ham i Møde gaae!
O, hvo der fri og frelst til Lysets Rige
I Følgeskab med ham nu kunde stige!

Da gik et sagte Vindpust gjennem Lunden,
Og som fra Skovens Dyb et Suk der lød;
Det klang som Liv, der gjennem Døden brød,
Som Hjertets Afskedssuk i Afskedsstunden.
Dione lytter — Lyden er forsvunden;
Som før hun er alene med sin Nød,
Og mens fra Jord til Himmel Tanken iler,
Et Smertens Billed hun paa Graven hviler.

Der man den næste Morgen hende fandt
Bevidstløs slumrende — mod Graven bøiet
Var hendes skjønne Hoved, lukt var Øiet,
Og Haaret opløst sig om Skuldren vandt.
Et Smiil paa Læben Sorgens Præg forhøied;
Men da hun vaktes, dette Smiil forsvandt,
Da i sit Hjem hun atter sig befinder,
Hvor Hjertets Minder blev til Hjertets Fjender.

Thi disse Slag for stærke Sjælen vare,
Der synker sammen sønderbrudt og mat;
Vel lever hun, men i en taaget Nat,
Som Aander og Dæmoner gjennemfare.
Med dem hun taler, af sig selv forladt,
Og deres Røst hun troer at høre svare
I Vindens Susen, naar forbi den gik,
I Skyens Flugt, i Bølgernes Musik.

Dog stundom kom Besindelsen tilbage;
Lig Stjernen gjennem Mulmets spredte Sky
Den trænger gjennem Sjælens stille Klage,
Og alle Taager da fra Sindet flye.
Da vandred Tanken blandt de svundne Dage,
Da ved sin Harpe selv hun søgte Ly,
Og smerteligt og veemodsfuldt det klang,
Naar til de rørte Strenge rørt hun sang:

> I Skyggedalen her jeg boer,
> Hvor Solskin varer kort,
> Hvor Alt hvad lever, voxer, groer,
> I Støv skal smuldre bort.
> Hvi vil du ængstes da, mit Bryst,
> Og hvorfor skjælve nu?
> Et Stjerneskud er Livets Lyst,
> Forgængelig som du!

Hvad helder jeg mit Hoved til
I dette Dødens Land?
Hvor er et Haab, som blomstre vil,
Hvor Alt er Skum paa Vand?
Min Lyst forsvandt som Melodi,
Der Harpens Streng forlod;
Min Trøst som Drømmen gik forbi
Paa Glemsels lette Fod.

Men du, som vogter paa min Skat
Af Lys og Kjærlighed;
Som dækker med din dunkle Nat
Mit Hjertes Herlighed:
Du, mørke Død, som aldrig døer!
Fra Livets Grændseskjel
Du vinker taus med Sorgens Slør
For evig dit Farvel.

Mens her ved Taarens Frembrud hun forstummer,
For sidste Gang vi vende Øiet mod
Den ydre Verden, som nu først forstod
Diones Hjerte og Diones Kummer.
Ved hendes Dør den flittig spørge lod
Til hendes Helbred og til hendes Slummer;
Og hun, hvem Publicum saa slemt rev ned,
Paa ny blev Gjenstand for dets Kjærlighed.

En ædel Sjæl! man siger — ved min Ære,
Et trofast Hjerte! Og hvad der er vist,
Et Bryst saa ubekjendt med Svig og List,
Som altfor ømt til Jordens Qval at bære;
Af hendes Liv skal hver en Spotter lære,
At Sandhed vinder Seier dog til sidst,
At Verdens Trøst er meer end tom Beklagelse:
Saa raaber man omkap i øm Deeltagelse.

Hvorlænge? — Otte Dage! Ikke længer?
Hvad? Otte Dage er en Evighed
I Livets Strøm, hvor Bølgen snart fortrænger
Den forud gangne Bølge fra sit Sted,
Der ruller, til den sporløs synker ned.
Og derfor vee Enhver, hvis Hjerte hænger
Ved Bølgens Skum, ved Boblens Glimmer fast;
Den brister — Alting bristed da den brast.

Byg ei dit Huus paa Sand, thi bort det svinder,
Stol ei paa Guld, thi falsk er Guldets Klang,
Haab ei, at Lykken i dens Flugt du binder,
Tro ei paa Kjærligheds Sirenesang!
Alt er som Strømmen, der forbi dig rinder,
Ved tørre Bredder vandrer du en Gang;
Thi giv det Flygtige ei Rum i Barmen,
Og, efter Skriften, hold ei Kjød for Armen.

Alt drive skal dig i dig selv tilbage,
Hvor Tiden slumrer i dit eget Bryst,
Som Kjærnen i dit Indre vil opdrage
Ved Livets Regn og Solskin: Sorg og Lyst.
Du selv er Spire, Væxt og Fremtids Høst,
Du selv skal Sæden i dit Huus modtage;
Men hvad i Rummet svæver fjernt og vidt,
Selv nok saa nær ved dig, er ikke dit.

Du skal forlade Alt, og Alt forlader
Dig tidlig eller seent. Den Rest, du har,
Er Frugten kun som Tankens Blomst dig bar,
Er Hjertets Væld, hvor Følelsen sig bader.
Hvor tidt end Livets Bog du gjennemblader,
Du finder aldrig hvad dens Indhold var:
Dig Verden, og du Verden vender Ryggen,
Fra Lyset bort du vandre vil i Skyggen.

Da skal dit Hjerte længes efter Hvile,
Din Sjæl sig bøie skal for Dødens Magt.
Alt vil du naae; thi Livets Timer ile:
Snart af den lange Gang, af Tidens Mile,
Den sidste Strækning er tilbagelagt.
Alt hvad du elsked har Farvel du sagt;
Du staaer beredt og kaster Vandringsstaven,
Du venter kun et Bud til dig fra Graven.

Det vinker dig og taler: redt er Leiet,
Redt er den lune Seng for dine Been.
Kom med din Skat, med Alt hvad du har eiet,
Med dine Savn og Suk; thi du er veiet
Paa Tidens Vægtskaal, fuld af Parcens Teen.
Du Mødige! hvem Kundskabstræets Green,
Af Frugter fuld, saa lidt kan lokke mere,
Som Livets Glæder og som Livets Lære. —

— Og Smertens Piil Diones Liv forgifter;
I Sjælens Kræfter trænger ind dens Braad,
Den skaffer ingen Lindring sig i Graad,
Men hefter sig i Sindets dybe Rifter;
Og Alt for hendes Øie Farve skifter,
Og Tanken, som har tabt Fornuftens Traad,
En anden Verden nu i hende bygger,
Beboet af Phantasiens tomme Skygger.

Men ingen Storm oprører meer det Hav,
Hvorpaa i Drømmens stille Baad hun seiler;
Paa Floden hendes svundne Haab sig speiler,
I Dybet sig Erindring maler af.
Og skjøndt det Sande hendes Blik forfeiler,
Det Skuffende dog Hvile hende gav;
Og skjøndt nu blind for Livets Form og Farve,
Sig Psychen rører blidt i Støvets Larve.

See, Nat det er, og hun paa Leiet ligger
Foruden Søvn, med Blikket heftet paa
Det milde Lys, som Luna hende skikker
I blege Straaler, der til Leiet naae,
Og atter vigende saa brat forgaae,
Naar frem med sorte Øine Natten kigger.
Hun stirrer, som om Øiet gribe vil
Et flygtigt Syn i Lysets Vexelspil.

Og pludselig hun reiser sig og svæver
Hen over Salens Gulv med lette Skridt.
Altanens Dør hun aabner — Luften hæver
De løste Lokker, som nu bølge frit,
Mens Klædebonnet, folderigt og hvidt,
For Nattevindens friske Aande bæver,
Der, Blik og Øre strømmende forbi,
Ei Sjælen for dens Taager dog befrie.

Der staaer hun — Selv en Drøm i Nattens Stille,
Hun skuer ubevidst med stive Blik
Paa Scenen ud, hvor Søens Bølger trille
Med sagte Susen, og hvor Lyset gik
Af Mørket frem, hvis Skygger sig adskille,
Lig Sorgerne ved smeltende Musik;
Hvor sønderrevne Skyer i Luften drive,
Og blank og slørfri straaler Maanens Skive.

Hun maaler Jord og Himmel. Rundt hun sender
Som med Forundring Øiet — hver en Larm
I Luft og Sø hun lytter til, og vender
Sig efter hvert et Syn med udstrakt Arm.
Paa een Gang løfter høit sig hendes Barm,
Og nu — thi Scenen for sin Sorg hun kjender —
Hun dækker Øiet med sin Haand — et Skrig
Med Luften klagende nu blander sig.

Dog anden Retning Blik og Tanke tager,
Hun seer i Dybet ned, hvor Maanens Glands,
Af Bølgen vugget som i sagte Dands,
Sit Net af Straaler over Vandet drager,
Der glimrer, til forbi et Vindpust jager,
Som bryder susende den gyldne Krands;
Og smilende ved Synet, hun sig hæver
Paa Gittret op, mens Blikket nedad svæver.

Hun taler sagte ned til Søens Vover:
O Lysets Børn, o drager ei forbi!
Et gyldent Haab mit Hjerte ruger over,
Som det fra Sorgens Skygger vil befrie.
Dæk blødt med Bølgen Hjertets Haab, der sover,
Syng for dets Øre sødt jer Melodi,
Til Natten svinder og til Søvnen ender,
Til Glædens Morgenskjær tilbage vender.

Dog Bølgens Skin ved disse Ord forsvinder,
Af dunkle Skyer Maanen dækkes til.
Høit sukker hun, og Taarestrømmen rinder
I tunge Draaber over hendes Kinder,
Og det forsvundne Lys hun gribe vil.
Frem flyver hendes Slør for Vindens Spil,
Frem strækker hun sin Haand — og styrter over
Altanens Gitter ned i Søens Vover.

Der fandt hun Døden — dog fornemmes ei
Der Kamp og Raab; et stille Suk kun høres,
Som frem af Nattens milde Vinde føres
I sagte Luftstrøm over Dybets Vei.
Det er Diones Aand, hvis Vinge røres,
Mens, løst fra Formen, selv hun bader sig
For sidste Gang i alle Livets Minder,
Før Jorden og dens Nød for evig svinder.

Den næste Morgen Bølgestrømmen trænger
Det fagre Liig ind mod den lave Kyst.
En Krands af Vandets hvide Lilier hænger
Omkring det løste Haar — det stille Bryst,
Som hæves ei, som ikke martres længer,
Af hendes Hænder dækket, hviler tyst.
En yndig Drøm endnu omsvæver Munden,
Men Øiets Glands for evig er forsvunden.

Det var Diones Endeligt — ei faldt
Som Træet hun i Stormen; ikke svækket
Af Tidens Byrde; ei med Panden dækket
Af Alderdommens Slør. Til Hvile kaldt,
Lig Vaarens Blomst, som Gartneren har knækket,
Laa henstrakt her den slumrende Gestalt.
I al sin Styrke, fyldt med Livets Smerte,
Med al dets Trylleri, brast hendes Hjerte.

Ei Mindets Steen paa hendes Gravhøi tynger,
En Sørgepiil som Vagt ved Stedet staaer;
En Rosenbusk med spredte Grene gynger
Sig paa det sorte Muld og yndigt slynger
Sin Krands om Graven i den unge Vaar.
Der tankefuld tidt Sorgens Engel gaaer,
Og strøer med røde Blade Høien over,
Hvorunder nu Dione stille sover.

Her lad mig ende! Alt sin Grændse har,
Saa har og denne Sang — her lad mig hvile!
Til Gravens Rand jeg kom; hvad er og var,
Hvad komme skal, til dette Maal vil ile.
Her Skiven er for alle Tidens Pile,
Paa alle Spørgsmaal her det sidste Svar;
Det første Svar maaskee, som vi fornemme
Igjennem Mulm og Nat fra Sandheds Stemme.

Hvo hæver Sløret? Hvo fik Livets Magt,
Og vælter Dødens Byrde fra sin Skulder?
Hvo følger Evighedens Hjul, som ruller,
Skjøndt Tidens Cirkel er tilbagelagt?
Hvis Tanke blev til Rummets Grændse bragt?
Hvis Tro, af Tvivlen gnavet, fik ei Huller?
Hvis Aand fandt Lyset? Hvo fandt Nøglen til
Den sidste Akt af Livets Gaadespil?

Ei Mennesket! Ei Støvets arme Søn!
Ei han, hvem Lyset blender, Mørkets Broder;
Ei han, hvis Daad kun Svaghed har til Moder,
Hvis hele Styrke Taalmod er og Bøn;
Hvis Kraft er Dyret, som i Muldet roder,
Hvor Tvivl og Sorg er al hans Arbeids Løn;
Ei han, hvis største Lys er kun en Skygge,
Hvis Maal er Døden — Blendværk al hans Lykke.

Men over Graven — hvo kan fremad see,
Endskjøndt i Nat, og drømmer ikke gjerne?
Hvo binder ei sit Haab til Himlens Stjerne,
Og lænker ei til Jordens Skjød sin Vee?
Ja over Graven! — Dog er Alt maaskee
Kun et Maaskee, som Hjertets Ønsker værne;
En Tanke, kun af Savn og Længsel skabt,
Et Glimt kun af et Lys, som snart er tabt.

Dog meer end Alt er herlig denne Haaben!
I Livets Bølgegang vort Anker kun;
I Lidenskabers Storm, i Dødens Blund,
Den sidste Havn, som Sjælen finder aaben.
En Draabe kun det er — dog Priis for Draaben,
Som Naaden gjemte til vor sidste Stund!
Den qvæger, styrker; den en Perle dølger,
Som fik sin Glands af Evighedens Bølger.